

Torsdag den 29. oktober 2009 (D)

1

8. møde

Torsdag den 29. oktober 2009 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 8:

Forespørgsel til ministeren for sundhed og forebyggelse om modeller i modelbranchen.

Af Liselott Blixt (DF) m.fl. (Anmeldelse 22.10.2009).

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 9:

Forespørgsel til justitsministeren om tatovørerhvervet. Af Marlene Harpsøe (DF) m.fl. (Anmeldelse 22.10.2009).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om ændring af lov om CO2-kvoter og lov om fremme af vedvarende energi. (Kvoteregulering af luftfart og forlængelse af skrotningsordningen for vindmøller).

Af klima- og energiministeren (Connie Hedegaard). (Fremsættelse 08.10.2009).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om offentligt hasardspil i turneringsform. Af justitsministeren (Brian Mikkelsen). (Fremsættelse 07.10.2009).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 29:

Forslag til lov om ændring af konkursloven. (Behandlingen i konkurs af indeståender på frit valg-ordninger).
Af justitsministeren (Brian Mikkelsen).
(Fremsættelse 07.10.2009).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om Domstolsstyrelsen og lov om retsafgifter. (Dommeruddannelse, transmission af tekst under retsmøder, fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed og retsafgifter i fogedsager).

Af justitsministeren (Brian Mikkelsen).
(Fremsættelse 08.10.2009).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. (Dyrkningsrelaterede tiltag m.v.). Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 37:

Forslag til lov om ændring af lov om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget. (Digital indberetning af sprøjtejournaler m.v.).

Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 38:

Forslag til lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme. (Ophævelse af regler om husdyrhold og arealkrav, ophævelse af arealgrænse for erhvervelse og forpagtning, ændring af reglerne om bopælspligt og lempelse af reglerne om personers og selskabers erhvervelse, herunder ophævelse af reglerne om fortrinsstilling). Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 40:

Forslag til lov om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. og lov om fiskeri og fiskeopdræt. (Bemyndigelse til indførelse af frivillige ordninger, ændret overførsel af pesticidafgiftsprovenu fra Skatteministeriet til Fødevareministeriet som følge af aftalen om Grøn Vækst m.v.).

Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Økonomi- og erhvervsministeren (Lene Espersen):

Lovforslag nr. L 47 (Forslag til lov om ændring af lov om bygningsog boligregistrering. (Indsamling af energioplysninger m.v.)).

Integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech):

Lovforslag nr. L 48 (Forslag til lov om indfødsrets meddelelse).

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Lovforslag nr. L 49 (Forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed. (Styrket indsats mod omfattende forstyrrelse af den offentlige orden m.v.)).

Miljøministeren (Troels Lund Poulsen):

Lovforslag nr. L 50 (Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love. (Implementering af servicedirektivet og anerkendelsesdirektivet på Miljøministeriets område)) og

Lovforslag nr. L 51 (Forslag til lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter. (Forlængelse af visse databeskyttelsesperioder for biocidmidler og ophævelse af bestemmelser om anmeldelse af nye stoffer m.v.)).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Lovforslag nr. L 52 (Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. (Etablering af VEU-centre og centerråd m.v.)).

Klima- og energiministeren (Connie Hedegaard):

Beslutningsforslag nr. B 34 (Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Statutten for Det Internationale Agentur for Vedvarende Energi (IRENA) af 26. januar 2009).

Line Barfod (EL), Karen Hækkerup (S), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Lone Dybkjær (RV) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 29 (Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og væbnede opgør).

Pia Adelsteen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 30 (Forslag til folketingsbeslutning om afholdelse af vejledende folkeafstemning i forbindelse med fremtidige udvidelser af EU).

Christine Antorini (S) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 33 (Forslag til folketingsbeslutning om itrygsække til ordblinde m.fl. forud for start på ungdomsuddannelser).

Line Barfod (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 35 (Forslag til folketingsbeslutning om forsøg med kontrolleret salg af hash).

Søren Krarup (DF) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 10 (Hvilke lovgivningsinitiativer til hævdelse og udvikling af det danske sprog på universiteter og de videregående uddannelser påtænker ministeren i relation til Kulturudvalgets beretning af 21. januar 2009?).

Christine Antorini (S), Nanna Westerby (SF), Marianne Jelved (RV) og Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Forespørgsel nr. F 11 (Hvordan vil regeringen leve op til sin egen målsætning om, at 85 pct. af de unge gennemfører en ungdomsuddannelse i 2010, når det går den helt forkerte vej og vi nu er nede på 80 pct.?).

Frank Aaen (EL) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 12 (Hvad kan ministeren oplyse om de overvejelser, der ligger til grund for køb af nye kampfly, og om, hvad de påtænkte fly skal bruges til?).

Titler på de fremsatte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 8:

Forespørgsel til ministeren for sundhed og forebyggelse om modeller i modelbranchen.

Af Liselott Blixt (DF) m.fl.

(Anmeldelse 22.10.2009).

Sammen med dette punkt foretages:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 9: Forespørgsel til justitsministeren om tatovørerhvervet.

Af Marlene Harpsøe (DF) m.fl.

(Anmeldelse 22.10.2009).

Kl. 10:01

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af disse forespørgsler, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om ændring af lov om CO2-kvoter og lov om fremme af vedvarende energi. (Kvoteregulering af luftfart og forlængelse af skrotningsordningen for vindmøller).

Af klima- og energiministeren (Connie Hedegaard). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 10:01

Forhandling

Formanden:

Jeg skal oplyse, at justitsministeren i dag er fungerende klima- og energiminister.

Forhandlingen åbnes hermed af den første ordfører, der får ordet. Det er hr. Jens Kirk.

Kl. 10:02

(Ordfører)

Jens Kirk (V):

Med dette lovforslag gennemføres en ændring af EU's kvotedirektiv. Det betyder, at luftfart omfattes af EU's CO_2 -kvoteregulering. 4 pct. af den samlede CO_2 -udledning i EU kommer fra luftfart. Med direktivet og lovforslaget kommer luftfarten også til at give et bidrag til at få reduceret CO_2 -udledningen i EU. Hidtil har luftfart stået uden for denne kvoteregulering, der i dag omfatter større energivirksomheder og industri- og offshorevirksomheder.

Ca. 360 danske virksomheder er i dag omfattet af EU's kvoteregulering, og det har vist sig, at modellen er meget velfungerende og sikrer en reduktion af udledning af CO₂ og fokus på at sikre en så lav udledning som muligt. For udleder virksomhederne mere CO₂

end den kvote, de har fået tildelt, skal de købe kvoter. På samme måde bliver det nu for luftfart fra den 1. januar 2012.

Kvotereguleringen kommer til at omfatte alle fly, der kommer fra eller lander i et EU-medlemsland. Det er hensigten, at flyselskaberne skal tildeles færre kvoter, end de skal bruge. Det vil føre til, at selskaberne får fokus på at spare på energien, fordi de ellers tvinges til at købe kvoter. Undtaget er dog militære eller forskningsmæssige flyvninger eller flyvninger med helt små luftfartøjer. EU-Kommissionen har beregnet, at billetpriserne vil stige med 35 til 280 kr. for en returbillet som følge af denne kvoteregulering.

Lovforslaget her omfatter også en mindre ændring af VE-loven. Ændringen betyder en forlængelse af fristen for anvendelse af de så-kaldte skrotningsbeviser, således at de, der har et skrotningsbevis, får udskudt fristen med 1 år, inden beviset skal være indfriet. De skulle oprindelig have indfriet skrotningsbeviset inden den 1. januar 2010, men der er mange, der ikke kan nå det, bl.a. som følge af at det er svært at finde pladser til de møller, som skrotningsmøllerne skal erstatte.

Med udskydelsen kommer flere skrotningsmøller ind under udskiftningsordningen. Det er en del af et bredt forlig her i Folketinget, der omfatter i alt 350 MW vind på land. Fristforlængelsen betyder ikke, at nye møller inden for skrotningsordningen ikke er omfattet af købs- og værditabsordnignen.

Med disse ord kan Venstre tilslutte sig det samlede lovforslag.

Kl. 10:05

Formanden:

Tak til hr. Jens Kirk. Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Næste ordfører er hr. Ole Hækkerup fra Socialdemokratiet

Kl. 10:05

(Ordfører)

Ole Hækkerup (S):

Tak, formand. Det her lovforslag indeholder to elementer, og begge elementer kan Socialdemokraterne støtte, og derfor stemmer vi også for det her lovforslag.

Den første del handler om, at luftfarten inddrages i EU's CO2-kvote-handelssystem fra 2012. Helt enkelt er det jo et direktiv, der omsættes til lov. Men politisk er det også en udvikling, Socialdemo-kraterne kan støtte. Luftfarten står for næsten 4 pct. af de industrialiserede landes udslip af drivhusgasser, og skal vi leve op til vores ansvar for børn og børnebørn, skal der også tages fat på luftfarten. Flyrejser fylder meget, når det gælder den globale opvarmning. Mange lande, som vi håber på at få med i en global klimaaftale, fylder mindre i det store regnskab, end luftfarten gør. Antallet af flyrejser vil formentlig stige i de kommende år, og derfor er det helt rigtigt også at få flyselskaberne ind under det globale ansvar for klimaet, ved at alle flyrejser inden for og til og fra lufthavne i EU nu tages med i en beregning af udslippet af CO2.

Det er i bemærkningerne til lovforslaget omtalt, at 85 pct. af luftfartens kvoteloft fra 2012 vil blive uddelt gratis til selskaberne, mens 15 pct. af den samlede mængde af kvoter til luftfarten omsættes ved auktion. De 85 pct. reduceres derefter til 82 pct. frem mod 2020. Pengene, der på den måde kommer ind, bliver hos medlemslandene. Kort sagt giver det indtægter til statskassen.

Men så vidt jeg kan se, er bemærkningerne kemisk renset for nogen vurdering af, hvor stort et beløb der er tale om. Det vil vi stille spørgsmål om i udvalgsbehandlingen, ikke fordi vi er imod – tværtimod – men for at finde ud af, hvad det kommer til at betyde for statskassen. Vi støtter, som det forhåbentlig allerede er fremgået, det, der reelt er en CO_2 -afgift på flyrejser. Vi støtter, at det indrettes på den måde, fordi det skal være en fordel for flyselskaberne at prøve at udlede mindre. Det er alt sammen godt, men som sagt mangler

vi belysning af, hvad det vil betyde for den danske statskasse, og det kommer vi så rundt om i udvalgsbehandlingen.

Den anden del af lovforslaget er, som det allerede er nævnt, en forlængelse af fristen i VE-loven i forhold til skrotningsordning for vindmøller. Her bliver fristen for at udnytte skrotningsordningen forlænget, her er der tale om at skrotte gamle vindmøller og sætte nye op. I VE-loven er kravet derefter, at de nye vindmøller skal være nettilsluttet inden 2010, og der er så et par enkelte projekter, der ikke kan nå den deadline af tekniske årsager. Vi støtter, at gamle møller skrottes, og at nye og bedre sættes op. Skal Danmark nå målet om en markant øget andel af vedvarende energi, skal der jo også nye møller op på land. Det er aftalt i energiforligskredsen.

Både luftfart og nye møller på land trækker i den rigtige retning. Den rigtige retning er der brug for, når Dansk Folkeparti springer ud som klimaskeptikere, når De Konservative mener, at burka er en større udfordring for den kommende generation end klimaet, og når Venstre med tiden vil afvikle støtten til vindmøller. Vi venter på den strategi for at få CO₂-udledningerne ned, når det gælder den ikkekvotebelagte sektor, altså det, man populært kalder biler, bønder og boliger, som regeringen selv har annonceret i seneste klima- og energipolitiske redegørelse. Den skulle være kommet i dette efterår. Regeringen svigter ved ikke at fremlægge en overordnet klimastrategi i god tid før klimatopmødet osv. osv. Men heldigvis trækker EU og energiforligskredsen i den rigtige retning.

Når Socialdemokraterne anbefaler det her forslag til at blive vedtaget, handler det derfor om, hvor sølle landet og det globale klima ville være stillet, hvis vi var overladt til VKO-flertallet alene. En ny regering vil tage helt anderledes fat.

Kl. 10:08

Formanden:

Tak til hr. Ole Hækkerup. Så er det hr. Per Dalgaard fra Dansk Folkeparti.

Kl. 10:09

(Ordfører)

Per Dalgaard (DF):

Som det fremgår af lovforslag nr. L 5, indeholder det to delelementer, nemlig dels en ændring af lov om CO₂-kvoter, sådan at luftfartsselskaberne også kommer med i den eksisterende ordning, dels en ændring af lov om fremme af vedvarende energi.

Den første del medfører, at luftfarten inddrages i kvotehandelen i lighed med andre energiproduktionsanlæg og større industrielle anlæg med det formål at få luftfarten til at udlede mindre CO₂. Luftfartsselskaberne skal fremover holde styr på deres CO₂-udledninger ved bl.a. at indsende oplysninger til Energistyrelsen om, hvor meget de udleder. Luftfartsselskaberne kan handle med kvoterne, men de kan kun købe kvoter, hvis det enkelte selskabs udledning er større end de tildelte gratiskvoter. De kan ikke sælge, hvis der udledes mindre – altså ikkeforbrugte kvoter – idet det vil medføre en øget udledning fra de stationære anlæg, som er omfattet af Kyotoaftalen. Jeg er sikker på, at disse tiltag vil få selskaberne til at anvende fly, som forurener mindre, måske med mere energieffektive motorer og brændstof. Der vil være en øget udgift, som ifølge forslaget nok vil blive overført på billetprisen, men det er en mindre del.

Deleelement to i L 5 omfatter en forlængelse af skrotningsordningen for gamle vindmøller, sådan at de nye erstattende vindmøller skal være tilsluttet nettet med udgangen af 2010. Men af forskellige årsager kan det ikke nås med de allerede eksisterende projekter, og derfor forlænges fristen til udgangen af 2011. At det ikke kan nås, er ikke vindmølleprojekternes egen skyld, men skyldes nok en for lang sagsbehandling i kommunerne og måske også ved Naturklagenævnet.

Med disse ord kan Dansk Folkeparti tilslutte sig forslaget.

Kl. 10:11

Formanden:

Tak til hr. Per Dalgaard. Så er det fru Anne Grete Holmsgaard fra SF.

Kl. 10:11

(Ordfører)

Anne Grete Holmsgaard (SF):

SF kan støtte L 5. Jeg vil gerne starte med den sidste del af det, nemlig at man forlænger skrotningsordningen for vindmøller, altså det, at man kan få et skrotningstilskud, hvis der er taget vindmøller ned. Det er en sag, der har kørt i rigtig lang tid, kan man roligt sige. Det blev oprindelig vedtaget i 2004. Det er sådan set 5½ år siden, da det var i marts måned, det blev vedtaget. Det er jo sådan et symptom på, at det er gået for langsomt med at få omsat den aftale til noget, der fungerer i praksis, nemlig planlægning og opstilling af vindmøller.

Nu viser det sig så, at der er et antal projekter – tre muligvis fire projekter – der er i klemme, fordi de enten hænger fast i Naturklagenævnet, eller fordi der er sket nogle andre ting, herunder at nettilslutningen, altså elnettet, ikke er i orden. Vi har diskuteret frem og tilbage, hvad det er bedst at gøre, og vi er så landet på, at det nok er bedst simpelt hen at forlænge ordningen, sådan at man sender et klart signal til de projekter, der hænger fast. De hænger jo også fast på den måde, at de kan risikere, at de ikke kan få de lån, som de skal have til at gennemføre de her projekter, som er udmærkede projekter. Så det kan vi støtte.

Vi kan også samtidig sige, at det her problem aldrig var opstået, hvis man havde husket at lægge en dispensationsmulighed ind i den oprindelige lov, da den blev vedtaget, for så havde man sådan set kunne ordne det her inden i dag, nemlig allerede i sommer.

Så er der den anden del, nemlig at luftfarten kommer ind under i EU's kvotesystem. Det kan man sige er en lille, spæd start til, at luftfarten skal betale noget af sin egen klimaforurening. Man kan roligt sige, at det ikke er noget stort tigerspring. Det betyder nemlig, at luftfarten får alt for mange gratiskvoter, og det er så både flyvninger internt i EU og ind og ud af EU. Det loft, der er over deres udslip, er også for lavt til, at det virkelig sætter pres på luftfarten for, at den effektiviserer og får et mindre udslip. Men det er dog en spæd start.

Nogle af høringssvarene peger på, at det også er urimeligt, at luftfarten ikke betaler den fulde brændstofafgift. Det er jeg fuldstændig enig i. Det burde den gøre, for ligesom det er en god regulator for biltrafikken, vil det selvfølgelig også være det for flytrafikken, hvis det er sådan, at de skal betale fulde energiafgifter. Det er bare væsentlig vanskeligere at komme igennem med, fordi det kræver enstemmighed. Derfor må man sige, at det også af den grund er fint nok at begynde at gå kvotevejen. Ordningen er stadig væk for slap, men det var altså så langt, man kunne komme i EU på det her område i denne omgang. Det skal jo ikke udelukke, at vi senere hen kan stramme skruen.

Kl. 10:14

Formanden:

Tak til fru Anne Grete Holmsgaard. Der er ingen, der har bedt om korte bemærkninger. Så er det næste ordfører hr. Per Ørum Jørgensen fra Det Konservative Folkeparti. Godmorgen.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det her lovforslag er et rigtig godt lovforslag, synes jeg. Det er jo helt klart sådan, at der, hvor der virkelig er store problemer i forhold til at reducere udledningen af $\rm CO_2$, primært er i de såkaldt ikkekvotebelagte sektorer, altså transportsektoren, boligerne og landbruget. Nogle har kaldt det her en spæd start. Jeg synes faktisk, at det er et

godt signal, som EU sender, fordi når det gælder transportsektoren – og der gælder det ikke bare luftfarten, der gælder det selvfølgelig også vores skibstrafik – er det væsentligt, at det bliver gjort i en international sammenhæng, i FN-sammenhæng og gerne her i København i december måned, så man derved også kan forpligte alle nationer og dermed også konkurrencemæssigt sikre, at de nationer, som gør noget ved klimaet, og som tager klimaudfordringen alvorligt, reelt ikke bliver konkurrencemæssigt svækket i forhold til de nationer, der ikke gør noget i forhold til klimaet.

Så blev ordet brændstofafgift nævnt. Jeg synes egentlig, at det ville være forkert, hvis vi i Danmark pålagde vores selskaber en brændstofafgift og var ene om det, fordi det igen konkurrencemæssigt ville rejse nogle problemstillinger. Derfor synes jeg heller ikke, at det er relevant i den her sammenhæng. Det er relevant i international sammenhæng, i FN-sammenhæng, eventuelt at drøfte, hvordan vi begrænser udledning af CO₂ generelt, men ikke som et nationalt tiltag. Det ville simpelt hen være skævt konkurrencemæssigt.

Så har vi hele diskussionen omkring skrotningsordninger. Jeg synes også, det er fornuftigt og ganske almindelig sund fornuft, at vi forlænger skrotningsordningen med et år. Vi har nogle store projekter, som er godt på vej, men hvor de mennesker, der står bag projekterne, er kommet i en situation, hvor der er klager, og hvor der er ting, som Naturklagenævnet behandler osv., og dermed er projekterne så blevet forsinket. Det skal selvfølgelig gennemføres, for at vi også kan leve op til vores mål i forhold til den her skrotningsordning.

Når man tænker på alle de problemer, der har været i relation til skrotningsordningen, synes jeg også, det er relevant at nævne, at det er utrolig positivt, at rigtig mange kommuner nu selv tager initiativ til at få møller op på land. Jeg kan nævne Ringkøbing-Skjern Kommune, som jo har projekteret over 30 MW. Det er positivt, at der i mange kommuner lige nu er forståelse for, at man faktisk godt kan skabe et fornuftigt grundlag ved også at satse på vind på land og dermed også skabe nye grønne arbejdspladser. Det er godt at se, også i de tyndtbefolkede områder.

Så ærgrer det mig lidt, at hr. Ole Hækkerup angriber regeringen så kraftigt, som han gør. Det er nærmest på automatpilot, at hr. Ole Hækkerup angriber regeringen og siger, at for os Konservative skulle burkaer være et større problem end klimaudfordringen. Jeg synes, det siger sig selv, at udsagnet er oppositionens retorik, når den er værst. Jeg tror, at alle, som har fulgt ikke mindst vores klimaminister Connie Hedegaards indsats for klimaet, ved, at Det Konservative Folkeparti i særdeleshed har markeret sig i klimadebatten, og at vi absolut tager den udfordring meget, meget alvorligt. Jeg synes, at sige alt andet er urimeligt og plat fra Socialdemokraternes side. Selvfølgelig tager vi den her udfordring meget, meget alvorligt.

Hvis man har deltaget i et af FN's klimatopmøder, vil man vide, at man jo ikke hører en tale, hvor Danmark ikke bliver anerkendt. Det er faktisk synd for Socialdemokratiet, at de som de eneste – man kan måske også tale om andre oppositionspartier, men i særdeleshed Socialdemokratiet – ikke er i stand til at anerkende den indsats, som Danmark gør. Barack Obama anerkender Danmark. FN's generalsekretær, Ban Ki-moon, anerkender Danmark. Vi hører ikke en tale, hvor Danmark ikke bliver anerkendt, og det synes jeg faktisk vi skal være stolte af i stedet for at køre den her lidt platte retorik, som hr. Ole Hækkerup er eksponent for.

Kl. 10:18

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Ole Hækkerup.

Kl. 10:18

Ole Hækkerup (S):

Der er jo noget helt forrygende i, når Venstre og Konservative stiller sig op og slår sig på brystet og siger: Se, hvor meget vi bliver rost i udlandet, og hvor gode resultater vi leverer; se, hvor meget Barack Obama roser vindmølleudbygningen i Danmark og hvor høj en andel af vedvarende energi, vi har i kraft af vindmølleudbygningen.

Det jo ikke nogen hemmelighed for nogen, der er til stede her i dag, at netop vindmølleudbygningen blev der sat stop for i de første mange, mange år af VK-regeringens levetid. Jeg synes bare for at sætte tingene i perspektiv, at det er fair at sige: Det, man slår sig på brystet af ude i verden – og med god ret slår sig på brystet af ude i verden – er i virkeligheden nogle resultater, der er skabt langt tidligere. Det er det ene.

Det andet er, at jeg på alle måder varmt støtter den indsats, den danske regering gør for at nå en global klimaaftale. Jeg må bare sige, at min oplevelse er, at når det handler om hjemmebanen i Danmark og det handler om tiden efter klimatopmødet, at den danske regerings politik lader meget tilbage at ønske, og det var det, jeg understregede. Så skal jeg nok være færdig med den enkle konstatering, at regeringen for lang tid siden har sagt, at man i det her efterår ville spille ud med en plan for at reducere udledningen fra den ikkekvotebelagte sektor, og den er så bare ikke kommet endnu.

Kl. 10:20

Formanden:

Hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 10:20

Per Ørum Jørgensen (KF):

Nu er det jo en gammel diskussion, og det kan godt være, at hr. Ole Hækkerup ikke har bemærket, at mens den her regering har haft magten siden 2001, er andelen af vedvarende energi steget med omkring 1 pct. årligt. Det er væsentlig mere, end hvad den gjorde under den tidligere regering, hvis det er den diskussion, vi skal tage.

Så vil jeg også sige, at hvis man ser på EU i dag, hvis man tager gennemsnittet i EU, er andelen af vedvarende energi 8 pct. I Danmark når vi op på 20 pct. i 2011. Vi har en målsætning om at være på 30 pct. i 2020. Det er da måske ikke så dårligt igen, men det er selvfølgelig et tema, der egner sig til oppositionens politik, nemlig at sige, at regeringen ikke gør det godt nok, og at man gerne vil levere 110 pct. vedvarende energi med tilbagevirkende kraft, men det er bare ikke en diskussion, som jeg synes er særlig seriøs.

Kl. 10:21

Formanden:

Hr. Ole Hækkerup.

Kl. 10:21

Ole Hækkerup (S):

Hr. Per Ørum Jørgensen kan jo fint synes, at den diskussion ikke er særlig seriøs.

Jeg skal bare konstatere, at da Venstre lavede sin politik om, for så vidt angår vedvarende energi, stod Anders Fogh Rasmussen på Venstres landsmøde og sagde, at nu skiftede man kurs, nu lagde man en helt ny politik, og han vidste godt, at mange ville være glade for det, han sagde, fordi så fik man gjort op med de første mange år, der havde været onde ved klimaet. Så det er jo i virkeligheden en tilståelsessag, synes jeg, når den daværende statsminister stiller sig op og siger: Ja, vi har lavet vores politik om, ja, den var forkert i de første år, og så konstaterer jeg bare – og det var det, jeg konstaterede i min ordførertale – at det selvfølgelig havde nogle konsekvenser for den vedvarende energi.

Jeg er glad for, at Danmark er vært for klimatopmødet. Jeg håber inderligt, at vi når et resultat, men jeg skal bare sige, at når vi står og slår os på brystet og siger, hvor fantastisk vi gør det, så handler det i vid udstrækning om den indsats, der blev gjort i 1990'erne. Det kan man forvisse sig om, hvis man ser, hvor mange megawatt der produceres fra vindmøller i Danmark. Kurven flader ud, i det øjeblik hr.

Per Ørum Jørgensens parti overtager regeringsansvaret. Det er vi så heldigvis ude at få skubbet i gang igen nu, men tænk engang, hvor vi havde været i dag i forhold til den danske klimapolitik på hjemmebane!

Kl. 10:22

Formanden:

Så er det ordføreren.

Kl. 10:22

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg synes måske, at det er urimeligt, at jeg som konservativ ordfører skal forholde mig til den tidligere statsministers ambitioner på klimaområdet og eventuelle erkendelser.

Jeg vil bare sige, at Det Konservative Folkeparti jo faktisk har taget miljøproblematikken og den grønne dagsorden alvorligt siden 1950'erne. Så det er bestemt ikke nogen erkendelse, vi er nået frem til her i forbindelse med et landsmøde sidste år. Vi var faktisk de første, der formulerede en miljøpolitik i Danmark. Det er måske sådan set historisk viden, der mangler i forhold til Det Konservative Folkeparti.

Så vil jeg bare sige, at hvis vi tager eksporten af energiteknologi sidste år, vil man se, at den var på 60 milliarder, en stigning på 20 pct., hvor vindindustrien jo stod for omkring de 66 pct. Det er måske ikke så dårligt igen. Vi når 20 pct. i 2011 med hensyn til vedvarende energi, hvor EU-gennemsnittet er 8 pct. Det er måske heller ikke så dårligt, som hr. Ole Hækkerup giver udtryk for. Jeg tror bare, at hr. Ole Hækkerup er lidt snæversynet og kun tror, at vedvarende energi er vind. Det er det slet ikke. Vi har faktisk haft en pæn udvikling.

Kl. 10:23

Formanden:

Så er det fru Margrethe Vestager for en kort bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:23

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, det er meget interessant at høre ordførerens tilgang til det her. Hvis man taler om automatpilot, altså, så er det da godt, at det, vi drøfter, er, at flytrafikken bliver omfattet af kvoter, for så kan den der sædvanlige regeringsudladning dog i det mindste blive mere sådan miljø- og klimarigtig, end den plejer at være. Den der forestilling om, at man nu kan slå sig op på, at det hele går så godt, kalder jo på en undersøgelse af, hvad det egentlig er, der foregår i Det Konservative Folkeparti. Jeg er faktisk en meget stor beundrer af Connie Hedegaard, og jeg synes, at det er en rigtig prioritering, at hun i dag sørger for at diskutere byrdefordelingen internt i EU, så vi kan komme i gang med den nødvendige klimabistand.

Men jeg er lige så lidt imponeret af den konservative formand, som jo netop har sagt, at klimaet slet, slet ikke er den samme udfordring som det at forhindre, at vi kommer under islamistisk overherredømme – tror jeg, det var.

Er det en vurdering, som ordføreren er enig i? Er ordføreren enig med sin formand?

Kl. 10:24

Formanden:

Ordføreren. Og det hedder klimaministeren og ikke kun et navn. (*Margrethe Vestager* (SF): Undskyld). Værsgo.

Kl. 10:24

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jamen altså, man kan jo altid have prioriteringer, og man kan jo også altid tviste udtalelser. Jeg synes overhovedet ikke, der er nogen grund til at drage den konservative formands intentioner på klimaområdet i tvivl. Vi er i vores folketingsgruppe enige om den linje,

der ligger, inklusive den linje, som klimaministeren, Connie Hedegaard, også repræsenterer udadtil, og vi deler alle den beundring, som også den radikale ordfører gav udtryk for.

Vi har jo diskussionen i vores folketingsgruppe, og det er der, vi fastlægger vores politik. Der er fuld opbakning lige fra formanden og så til den bagerste bænk i den konservative folketingsgruppe til den grønne profil, som Det Konservative Folkeparti har, og for den indsats, der skal gøres i relation til det.

Så vil jeg bare minde om, at vores formand faktisk f.eks. har fremlagt en erhvervsklimastrategi og er meget, meget optaget af, hvordan vi i Danmark kan sikre flere grønne job. Derfor er den udlægning af og det forsøg på at skabe et divergerende billede af, hvordan stemningen i den grønne fløj i Det Konservative Folkeparti er, fuldstændig forkert. Vi står sammen om den linje, der ligger.

Kl. 10:26

Formanden:

Fru Margrethe Vestager, kort bemærkning.

Kl. 10:26

Margrethe Vestager (RV):

Der er jo bare det ved det, at ord alene gør det ikke. Og jeg sidder tilbage med en oplevelse af, at De Konservative er lige så grønne som ordførerens røde slips. Altså, det er et spørgsmål om ord, grøn klimastrategi, grøn vækst: Lige så snart man får fejet det der grønne af, viser det sig, når man så kigger efter, at det ikke er særlig grønt. Der er ikke meget grønt at komme efter.

Jeg deler sådan set – hvad skal man sige? – den der lidt nøgterne tilgang til, at det endelig er lykkedes at få tilstrækkelig meget vind op. Men jeg synes, at det er en hindring for den egentlige diskussion af det her, at når vi begynder at diskutere tingene, bliver det til automatpilot, og så bliver det til, at der bliver et totalt dække af den interne diskussion, der har været både i Det Konservative Folkeparti og også mellem statsministeren og klimaministeren om, hvad der egentlig var strategien.

Derfor synes jeg, at det spørgsmål, vi står tilbage med, er, om ordføreren er tilfreds med den danske indsats, når man ser på, hvad der skal til op imod klimatopmødet.

Kl. 10:27

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:27

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg er faktisk meget tilfreds med den danske indsats. Jeg synes, at Danmark har indtaget en meget progressiv rolle i forhold til klimaforhandlingerne. Jeg har også bemærket, at statsministeren – både den tidligere og den nuværende statsminister – har en meget progressiv rolle i forhold til de klimaforhandlinger, der pågår i december. Regeringens indsats er jo også koordineret, og på den baggrund er det jo egentlig flot – og det synes jeg gerne at jeg vil give et kompliment for – at fru Margrethe Vestager nærmest udtrykker beundring over for klimaministeren, som jo er en del af regeringen, og dermed jo også en beundring for regeringen.

Så lad os tage forskningsindsatsen: I 2008 brugte man 500 mio. kr. af statens midler på forskning i grøn teknologi, i 2010 bruger man 1 mia. kr. Det er ét eksempel. Eksporten er på 60 mia. kr., en stigning på 20 pct. sidste år osv. osv. Vi kan se resultaterne, og jeg synes ikke, der er grund til at være så pessimistisk, som fru Margrethe Vestager i sine spørgsmål giver udtryk for.

Kl. 10:28

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 10:28

Per Clausen (EL):

Jeg skal nok skåne hr. Per Ørum Jørgensen for at give karakterer til regeringens ministre. De bærer jo alle sammen ansvaret for den politik, der bliver ført, og det må være en byrde, der er tung nok at bære rundt på.

Det, jeg vil spørge hr. Per Ørum Jørgensen om, er to enkle ting: Kan hr. Per Ørum Jørgensen ikke bekræfte, at udviklingen med udbygning af vindkraft blev sat i stå af VK-regeringen, da den overtog magten, og at man fastholdt denne situation, indtil man indgik et forlig med andre partier om, at man skulle sætte gang i det, og for det andet, at regeringen efter 8 år ved magten og i hvert fald 2-3 år, hvor man har erklæret, at klimaproblemer og energiproblemer er meget vigtige, stadig ikke har noget som helst svar på, hvornår Danmark skal være uafhængigt af fossile brændstoffer.

Kl. 10:29

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:29

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg er utrolig glad for hr. Per Clausens spørgsmål. Jeg kunne måske godt tænke mig at høre hr. Per Clausen give karakterer til ministrene. Det kunne da være ganske underholdende, men jeg har nok en fornemmelse af, i hvilken retning hr. Per Clausen ville pege.

Hr. Per Clausens spørgsmål er centreret i 2001, 2002 og 2003 i stedet for at forholde sig til, hvad det egentlig er, alle partier i Folketinget har vedtaget, når det gælder udbygningen af vindkraft i forbindelse med energiaftalen. Det er så ærgerligt, at Enhedslisten ikke er med. Det kunne have været ganske konstruktivt, hvis man også ville gå ind at tage ansvar for udbygning, når det gælder vindkraft. Vi har lige indviet verdens største havvindmøllepark, Horns Rev II, en vindmøllepark, der kan forsyne 200.000 husstande med el. Det er den slags kapacitet, vi snakker om. Så det er en gammel diskussion.

Så vil jeg igen sige, at andelen af vedvarende energi steg med 1 pct. årligt, siden den her regering kom til, så vi ryger op på 20 pct. vedvarende energi i 2011, hvor EU-gennemsnittet ligger på 8 pct. Det er ikke så dårligt.

Kl. 10:30

Formanden:

Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 10:30

Per Clausen (EL):

Det var jo en lang snak for at erkende, at jeg, hvad angår det første spørgsmål, havde ret.

Så er der den anden del af mit spørgsmål, som hr. Per Ørum Jørgensen ikke nåede frem til, og det kan jeg sådan set godt forstå, for så kan han jo forsøge at skøjte uden om det her i anden runde. Det var spørgsmålet om, hvorvidt det virkelig kan passe, at regeringen stadig væk ikke har et bud på, hvornår Danmark kan være uafhængigt af fossile brændstoffer, og af samme grund jo heller ikke har nogen plan for, hvordan man skal nå frem til det.

Så kunne jeg selvfølgelig supplere med at spørge, om hr. Per Ørum Jørgensen ikke også er bekendt med, at Danmark for at leve op til sin Kyotoforpligtelse jo er tvunget til at købe sig til løsninger i andre lande i et meget, meget stort omfang. Så der tegner sig måske et lidt andet billede af det, hr. Per Ørum Jørgensen taler om, og det ville han jo nok være nødt til at forholde sig til, hvis han svarede på spørgsmålene i stedet for at gentage sine foredrag, men det bliver der igen en lille chance til for hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 10:31

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:31

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det skal hr. Per Clausen have tak for, for jeg vil meget gerne svare på spørgsmålet om, hvornår regeringen kommer med et bud på, hvornår Danmark kan være fri for fossile brændsler. Man kunne jo godt række en finger i vejret og så sige, at vi jo nok er fri for fossile brændsler engang i 2040 eller 2060. Det ene bud er vel lige så godt som det andet. Men regeringen har faktisk valgt at ville sige, ikke bare hvornår vi er fri for fossile brændsler, men også hvordan vi bliver det, og hvad det er, der skal til. Derfor har man nedsat en Klimakommission, som næste år kommer med nogle konkrete bud på, hvornår vi er fri for fossile brændsler, og hvordan vi bliver det. Det er let at sige hvornår, men det er svært at sige hvordan. Det er faktisk den seriøse tilgang, regeringen har til den problemstilling.

Så vil jeg sige i forhold til Kyotoaftalen, at vi af alle nationer har den mest ambitiøse udfordring. Vi skal reducere vores CO_2 -udledning med 21 pct. i forhold til 1990. Vi mangler omkring 1 mio. t årligt frem mod 2012. Det er regeringens intention at leve op til den forpligtelse, og så må vi konkret se på, hvordan det kan lade sig gøre.

Kl. 10:32

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra fru Anne Grete Holmsgaard.

Kl. 10:32

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Altså, jeg ved ikke, hvordan hr. Per Ørum Jørgensen har det, men jeg har det sådan, at det ikke er nogen skam at indrømme, at man har taget fejl eller har lavet noget bras. Jeg synes egentlig, at det ville klæde hr. Per Ørum Jørgensen, hvis han bare blankt sagde: Ja, vi lavede noget bras i den første halvdel af vores regeringsperiode.

Det er sådan set bare meget mere klar snak frem for at komme med den der båndsløjfe – som jeg plejer at kalde den – som hr. Per Ørum Jørgensen sikkert har fået at vide af den konservative pressetjeneste at han skal komme med, der siger: Vi har øget den vedvarende energi med 1 pct. hvert af årene, siden vi kom til regeringsmagten.

Hr. Per Ørum Jørgensen ved, at det ikke passer, jeg ved, at det ikke passer, og jeg synes ærlig talt ikke, at det er klædeligt at stå og sige noget, der ikke passer. Så nu tror jeg, at jeg vil bede hr. Per Ørum Jørgensen om at lave et brev til mig, hvor han forklarer, at dette er den konservative indsats for at få mere VE.

Alle ved jo, at den vedvarende energi, der kom de første år efter regeringsskiftet, skyldtes beslutninger, der var truffet inden. Så enkelt er det. Det tager tid at få det sat op, så indrøm det dog i stedet for at blive ved med at stå og stikke folk blår i øjnene. Det er faktisk ikke klædeligt.

Kl. 10:33

Formanden:

Så er det ordføreren.

Kl. 10:33

Per Ørum Jørgensen (KF):

Hvis jeg skal svare på det første spørgsmål, som fru Anne Grete Holmsgaard stillede, kan jeg sige, at jeg har det godt. Jeg behøver ikke nogen pressetjeneste til at fortælle mig, hvordan de her ting forholder sig, det er forholdsvis let at gå til. Faktum er, at vi her i 2011 rammer 20 pct. Det vil jeg gerne skrive et brev om, det er forholdsvis enkelt

Det er fakta, at vi rammer 20 pct. vedvarende energi, men der, hvor man har misforståelsen, er, at der findes nogen i det her Folketing, som tror, at vedvarende energi kun er vindenergi. Der er biomasse, der er biogas, der er en masse energikilder, som bidrager til det regnestykke. I den sammenhæng – og det er jo konkret sammenlignelige tal – ligger EU-gennemsnittet på 8 pct. Vi ryger op på de 20 pct. i 2011. Altså, måske skulle man have lidt psykologbistand, hvis man kan være pessimistisk over den konkrete situation.

Kl. 10:35

Formanden:

Fru Anne Grete Holmsgaard.

Kl. 10:35

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det er jo altid svært at diskutere med folk, hvis de ikke har den mindste skam i livet. Det er det bare. For hvis man ikke har den smule skam i livet, der siger: O.k., der er grænser for, hvor mange lånte fjer jeg pryder mig med, så kan man jo stå og sige hvad som helst. Folk går jo helt død i den diskussion om tal.

Problemet er bare, at både hr. Per Ørum Jørgensen og jeg ved, at der bag glansbilledet skjuler sig et andet billede, nemlig et billede, hvor man stod på bremsen, fik afviklet, så fortrød efter adskillige år – og det var godt, man fortrød – og så begyndte at bevæge sig ind i at forhandle seriøst med os andre, der pressede jer og pressede jer. Derfor får vi alligevel noget vedvarende energi, fordi man jo godt kunne se, at man ikke kunne køre i et så lavt gear. Men indrøm det dog!

Jeg tror egentlig også, at det ville tjene til ordførerens omdømme – positivt – hvis man havde modet til at indrømme, at man lavede noget bras.

Kl. 10:36

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:36

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det er jo altså svært, når man nærmest er verdensmester på et felt, at tillægge sig den her pessimistiske og negative tilgang. Jeg synes da egentlig, at jeg gerne vil sige, at det er lidt synd for oppositionen, at den som de eneste ikke bare i Danmark, men i hele verden, ikke er i stand til at anerkende den indsats, som Danmark gør. Det synes jeg er synd.

Jeg vil godt ridse det op igen: Vi når 20 pct. vedvarende energi i 2011. Vores eksport har aldrig været større, den steg med 20 pct. sidste år, trods finanskrisen, til over 60 mia. kr. Vi har fordoblet forskningsmidlerne, og hele debatten, interessen i Danmark har aldrig nogen sinde været større. Det er ikke mindst, fordi det også er lykkedes at få regeringen at få klimatopmødet til København her i december. Det er da slet ikke så ringe igen. Smil lidt.

Kl. 10:3

Formanden:

Tak til hr. Per Ørum Jørgensen. Fra Det Radikale Venstre er det fru Margrethe Vestager som ordfører.

Kl. 10:37

(Ordfører)

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, at det er tankevækkende at opleve den konservative arrogance, her ganske få uger før klimatopmødet finder sted i København. På det tidspunkt, hvor der er alvorlige, væsentlige barrierer og

dyb, dyb bekymring for, om der træffes de nødvendige beslutninger på klimatopmødet, beslutninger om en bindende aftale, beslutninger om en juridisk bundet aftale, beslutninger om en aftale, der sikrer, at de rige, industrialiserede lande påtager sig et historisk medansvar for den situation, kloden er bragt i, får vi fra konservativ side en selvfedme, som jeg tror er uden sidestykke i Folketingssalen. Det er helt imponerende.

Jeg synes som sagt, at det er godt, at luftfarten bliver omfattet af kvoteregulering. Det gør dog i det mindste, at den type af automatpilot, som vi har set her i dag, får et skær af miljørigtighed. Jeg er fuldstændig enig i fru Anne Grete Holmsgaards billede af, at det er en båndsløjfe, der kører, for vi får aldrig nogen sinde den egentlige diskussion om, hvad prioriteterne er; vi får aldrig nogen sinde den diskussion, der gør, at vi kan få en politisk ansvarlig diskussion af, hvad det er for nogle mål og midler, vi gerne vil have.

Den Konservative ordfører siger, at det ene bud vel kan være lige så godt som det andet, og at indsigtsrige mennesker først må definere, hvordan vi når derhen. Der er bare det ved det, at der er et politisk ansvar for at definere, hvornår Danmark skal være fri for energi produceret af kul, olie og gas, for det er et politisk ansvar at tage stilling til hastigheden og til, hvad man vil gøre for at finde de midler, der gør, at det kan lade sig gøre.

Det hænger måske meget tæt sammen med den sådan i virkeligheden lidt distancerede holdning, der har været. Et af de andre forslag i lovforslaget i dag er jo forslaget om at udskyde fristen for at bruge vindmølleskrotningsbeviser. Hvorfor er det kommet der til? Det Radikale Venstre og andre oppositionspartier har spurgt igen og igen: Hvad kan vi gøre for at fremme sagsbehandlingen? Hvad kan vi gøre, for at der sker noget? Hvor meget skal Naturklagenævnet bruge for at lave en fast track-behandling af de her sager – er det 5 mio. kr., er det 10 mio. kr.? Og hvis man skulle tælle på antallet af fodslæbende skridt hos minister og regeringspartier, så synes det at være et stort beløb. Det tror jeg ikke at det var. Jeg tror, at det var et lille beløb, men det, der manglede, var intentionen om faktisk at gøre det til virkelighed.

Vi støtter fuldstændig det, der er foreslået i dag. Vi tror også, at det er rigtigt at gøre det. Det er også bare tiden at sige, at grunden til, at det er kommet hertil, er, at regeringen ikke har sørget for, at rammevilkårene er i orden.

Det Radikale Venstre støtter hele forslaget. Vi synes faktisk, at den her debat af et forslag, som egentlig ser ud til at være relativt nemt passerbart i Folketingssalen, måske løftede fligen af det, der egentlig er kernen på det her område, nemlig at regeringen bruger en relativt uambitiøs energiaftale til at påstå, at der er konsensus og enighed på klimaområdet. Det er rigtigt, at Danmark står godt på mange områder, men det er også rigtigt, at Danmark kunne have stået langt, langt bedre, hvis ambitionerne fra 1990'erne var ført i direkte linje op igennem det første årti i det nye årtusinde. Så havde Danmark været en vært for klimatopmødet, som ikke kun havde været en vært, men også et forbillede.

Kl. 10:41

Formanden:

Tak til fru Margrethe Vestager.

Så er det hr. Per Clausen, Enhedslisten, som ordfører.

Kl. 10:41

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Der har udspillet sig en spændende debat om et meget lille forslag, der til gengæld er meget afslørende for, hvad der er nogle af kerneproblemerne, når vi snakker om klima- og energipolitik både i Danmark og i EU.

Når jeg synes, at debatten er spændende, er det, fordi vi endnu en gang meget tydeligt får understreget den meget store afstand, der er

mellem VKO-partiernes målsætninger og ambitioner på det her område og de ambitioner og målsætninger, som oppositionspartierne har. Det betyder jo, at vi efter et kommende valg, når den nugældende energiaftale udløber, vil stå i den situation, at Det Konservative Folkeparti vil komme til at vælge imellem, om de vil føre en ambitiøs klima- og energipolitik sammen med en ny regering og det støtteparti, som den har, eller om de vil blive tilbage i den triste alliance med Venstre og Dansk Folkeparti, hvor der ikke sker meget. Det er det første, jeg vil sige.

Det andet er, at vi jo også har den her diskussion på et tidspunkt, hvor det står fuldstændig klart, at det, der er EU's udgangspunkt for at gå ind i forhandlingerne på klimatopmødet, på to afgørende spørgsmål ikke er tilstrækkeligt. Man går ikke ind med de CO₂-reduktioner, som er nødvendige for at leve op til 2-graders-målsætningen, og man er ikke i stand til at byde ind med de penge, der er nødvendige for at sikre, at der kan ske den fornødne omstilling i de fattige lande. Det er måske også i den sammenhæng, at vi skal se det her forslag. Det skal jeg vende tilbage til.

Men bare én positiv bemærkning: Jeg var meget glad for at høre, at hr. Per Ørum Jørgensen sagde, at når den nedsatte klimakommission kom med sin rapport, så ville – sådan forstod jeg det – de konklusioner, som de der når frem til, blive en del af regeringens politik. Det vil så være første gang i meget, meget lang tid, at en kommissions konklusioner bliver en del af regeringens politik. Men det ser vi da i det her tilfælde frem til, for jeg tror såmænd, at konklusionerne vil være ganske fornuftige.

Om det konkrete lovforslag vil jeg sige til det om skrotningsordningen og til det, at man så at sige forlænger den, at det er vi indstillet på at være med til. Det er selvfølgelig ærgerligt, at det er blevet nødvendigt. Andre har antydet, at det skyldes regeringens fodslæbende politik. Det vil jeg ikke trampe rundt i. Jeg har svært ved at se, hvad det ellers skulle skyldes, men der kan selvfølgelig være andre forklaringer.

Så kommer vi til det indhold, der handler om, at flytransporten nu også skal kvotereguleres. Det kan ikke opfattes som andet end et fremskridt set i det perspektiv, at der indtil nu ikke været nogen som helst regulering. Det er selvfølgelig ærgerligt, at der vælges et kvotesystem, der indtil nu ikke har demonstreret nogen større effekt i forhold til at sikre en CO₂-reduktion. Man kan sige, at kvotesystemet måske i virkeligheden er bedre til at lægge en bund for, hvor langt CO₂-udslippet kan komme ned, end det er til at lægge et loft over det. Man kan nemlig sige, at det er til at fuske sig til at komme over, men at det er meget svært at komme under det.

Her indeholder det her forslag dog en enkelt god ting, nemlig at de ekstra kvoter, der nu kommer til luftfarten i hvert fald ikke kan bruges uden for luftfarten, så det med at opdele kvotesystemet branchemæssigt er måske en vej at gå fremover for at sikre, at systemet bliver mere effektivt.

Enhedslisten synes grundlæggende, at det havde været langt, langt mere fornuftigt at indføre en afgift på brændstof til flytrafik, som for alvor afspejlede den miljømæssige og klimamæssige belastning, som flytrafikken er udtryk for, hvor CO₂-udslippet jo bare er ét eksempel, og hvor det oven i købet kan siges, at man skal være opmærksom på, at da CO₂-udslippet sker højt oppe, er påvirkningen formentlig endnu større og mere negativ, end hvis CO₂-udslippet skete tættere på jorden. Så det skulle i virkeligheden være langt strammere og langt hårdere.

Man har også indrettet systemet sådan, og klogere folk end mig har fortalt, at det gælder for hele kvotesystemet, at det fungerer på den måde, at det, der jo i realiteten sker i første omgang i kraft af de meget omfattende gratiskvoter, er, at luftfarten faktisk får et statstilskud til branchen. Det synes vi måske nok er en meget underlig situation at ende i. Vi synes, at man skal overveje, om man ikke kan stramme op på lovforslaget, så det forsvandt. Det er imidlertid fuldstændig spild af tid at diskutere det, fordi herinde implementerer vi jo og gennemfører EF-direktiver, og ligegyldigt, hvad et flertal i Folketinget måtte ønske, bliver det præcist sådan, som det står i lovforslaget. Men vi synes da, at det er værd at være opmærksom på, når man skal tage endelig stilling til det her, at den første konsekvens af det altså bliver, at luftfarten får et statstilskud.

Så bare til allersidst til anvendelsen af pengene. Vi har samme interesse som hr. Ole Hækkerup i, hvor mange penge der kommer i kassen. Og vi vil da også spørge ind til, hvad de penge skal bruges til, for det ville da være naturligt at bruge nogle penge på investeringer og forskning i, hvordan man kan reducere CO₂-udslippet, og hvordan man kan sikre, at den flytrafik, der skal være i fremtiden, foregår på en så miljømæssig fornuftig måde som muligt.

Kl. 10:46

Formanden:

Tak. Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Per Ørum Jørgensen, værsgo.

Kl. 10:46

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det er bare lige for at rette den misforståelse, som hr. Per Clausen jo åbenbart har givet udtryk for i forbindelse med regeringens klimakommission. Jeg sagde ikke, at man slavisk ville følge Klimakommissionens anbefalinger, det er jo trods alt en politisk proces, der skal være på baggrund af dem. Det, jeg sagde – og det synes jeg er væsentligt – var, at vi ikke bare kommer med et bud på, hvornår Danmark kan være fri for fossile brændsler, men vi kommer også med et bud på hvordan – eller det gør kommissionen – og på den baggrund kan vi så træffe fornuftige politiske beslutninger.

Kl. 10:47

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:47

Per Clausen (EL):

Til det vil jeg sige, at hr. Per Ørum Jørgensen jo lige så godt som jeg ved, at der findes en lang række videnskabeligt baserede beregninger på, hvornår Danmark kan være uafhængigt af fossile brændstoffer, og en række planer, der på nogle områder er sammenfaldende og på andre områder er en smule forskellige, om, hvordan man kan komme derhen. Så man mangler ikke viden til at træffe beslutningen.

Derfor er det jo trist – men det kan jo bekræfte den store forskel, der er på hr. Per Ørum Jørgensens og min tilgang til den her diskussion – at Klimakommissionen bare skal bruges til at få tiden til at gå, og at det er med den, som det er med alle andre kommissioner: Tiden skal bare gå, og den tid, der er gået godt, dvs. med, at der ikke er sket noget, vender jo ikke dårligt tilbage – tror hr. Per Ørum Jørgensen. Det gør den nu, når vi snakker klima og klimaforandringer.

Kl. 10:48

Formanden:

Hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 10:48

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg ved ikke, om der ligger et væld af bud på det her spørgsmål. Altså, jeg har set en enkelt rapport om det, og man kan vel ikke sige, at det er det faglige grundlag, hvorpå vi skal træffe beslutninger, der rækker så langt ud i fremtiden. Det er vel et eller andet sted mere seriøst, at man siger: Her har vi virkelig sat eksperterne sammen til at komme med nogle konkrete bud på, hvordan Danmark kan blive fri for fossile brændsler. Det er jo ikke ligegyldigt, hvordan vi gør det.

Hr. Per Clausen får det til at lyde meget, meget enkelt, hvordan vi gør det her, men det er jo en meget, meget dyr øvelse at lave, og derfor skylder vi jo borgerne – vi skylder alle – at vi finder den mest hensigtsmæssige måde at gøre det på, og at vi gør det så effektivt som overhovedet muligt, også for at sikre, at vi anvender den øvelse til at skabe endnu mere eksport og endnu flere grønne arbejdspladser.

Kl. 10:48

Formanden:

Så er det ordføreren.

Kl. 10:49

Per Clausen (EL):

Jeg må sige, at jeg er imponeret over hr. Per Ørum Jørgensen. Det er virkelig godt klaret at gå så mange år igennem som energipolitisk ordfører uden at have stiftet bekendtskab med den lange række af sagkyndige rapporter, der er på det her område, og som beskriver, både hvornår man kan være uafhængig af fossile brændstoffer, og hvordan man kan blive det. Hr. Per Ørum Jørgensen har kun stiftet bekendtskab med en. Jeg synes, det er imponerende, at man er i stand til at holde sig i så massiv uvidenhed i så lang tid.

Så lad mig bare sige, at jeg jo bare konstaterer, at det, som er indholdet af hr. Per Ørum Jørgensens udtalelser, er, at Klimakommissionen vil få præcis den samme behandling som alle mulige andre kommissioner: Regeringen vil i god tid inden have besluttet sig til, hvad den vil gøre, og så vil man bare, når Klimakommissionen kommer, gennemføre det, man alligevel havde tænkt sig at gøre, og den eneste funktion, Klimakommissionen har haft, har været at få tiden til at gå.

Kl. 10:49

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra hr. Jens Kirk.

Kl. 10:49

Jens Kirk (V):

Tak. Jeg skal ikke forlænge debatten ret længe, men bare sådan for en ordens skyld vil jeg lige spørge: Jeg tror, at jeg hørte, at hr. Per Clausen kunne stemme for sidste halvdel af lovforslaget her, men jeg hørte ikke, om han kunne gå ind for første halvdel. Jeg ved jo, at Enhedslisten somme tider har lidt besvær med EU, men det kunne være sjovt, hvis vi kunne sende et samlet svar fra Danmark og sige: Alle er enige her, også Enhedslisten.

Kl. 10:50

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:50

Per Clausen (EL):

Hvis det er sådan, at den afstemning, vi skal have i Folketingssalen, handler om, hvorvidt vi mener, at det her forslag er tilstrækkeligt eller et godt forslag, så er der ingen tvivl om, at Enhedslisten vil stemme imod. Men da vi jo også tager stilling i Folketingssalen ud fra, om dette forslag er en forbedring i forhold til den tilstand, der eksisterer i dag – og det mener jeg sådan set det er – så vil vi nok stemme for det. Men det er ikke for at sende noget positivt signal til EU.

Kl. 10:50

Formanden:

Tak til hr. Per Clausen. Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Næste ordfører er hr. Villum Christensen fra Liberal Alliance.

Kl. 10:50

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Hvis man tager udgangspunkt i, at en gennemsnitsdansker udleder $10\ t\ CO_2$ årligt og trækker det forbrug fra, som man ikke ligesom selv er herre over, altså fabrikker, kontorer, offentlige bygninger osv., er vi nede på 6 t i gennemsnit pr. dansker, altså 6 t, som vi på en eller anden måde selv kan påvirke eller være herre over. Heroverfor står, at en flyvetur til Thailand og tilbage igen vil andrage små 2 t CO_2 . Sådanne typiske ferieture er man jo selvfølgelig selv herre over – og det svarer altså til en tredjedel af et års forbrug. Dette lille regnestykke viser med al tydelighed, at der er god grund til at inddrage CO_2 -udledningerne fra luftfarten i det europæiske kvotehandelssystem.

I den omsiggribende debat om politisk korrekt opførsel og adfærd i forhold til klimaet har det også været langt fremme, at danskerne nu skal til at holde igen med de røde bøffer. Det er ikke af hensyn til helbredet, altså podagra osv., men af hensyn til klimaet. Hertil kunne en direktør fra landbrugsorganisationerne på en klimakonference her i huset for et par uger siden fortælle, at netop en rejse til Thailand vil svare til ikke mindre end 5.555 bøffer. Jeg tror, at sådanne forbrugeroplysninger om proportionerne i de anbefalinger, vi kommer med som politikere, kan være ganske nyttige, når vi diskuterer løsninger på klimaområdet.

Selvfølgelig er luftfarten en væsentlig aktør, som skal reguleres, og det kan efter vores opfattelse ikke gå hurtigt nok. Jeg deler dog ikke synspunktet om, at flyselskaberne skal kunne tjene penge på ordningen på kort sigt, som vi lige har hørt, ved at hæve priserne, som det står i bemærkningerne til lovforslaget – altså ved at hæve priserne, selv om stigningen i omkostningerne reelt vil være begrænset på grund af de gratis tildelte kvoter. Det er konkurrencen vistnok for hård til. Og skulle selskaberne få en lille bid af de 180 mio. kr., som gevinsten er beregnet til, er det dem vel undt.

Kvotesystemet er organiseret på en sådan måde, at en stigning i luftfarten automatisk vil føre til en reduktion i de øvrige kvotevirksomheders mulighed for at udlede CO₂, mens det omvendte ikke er tilfældet. Det vil nok også være en betragtning af mere teoretisk natur, for hvem tror reelt på, at vi får en vedvarende reduktion af luftfarten, som er så utrolig tæt forbundet med velstandsudviklingen i verden?

I bemærkningerne til lovforslaget noterer man sig også, at det alene er en mindre reduktion i væksten, altså ikke i totalen, men i væksten, og her er det altså en vækst, som nærmer sig Kinas nationalprodukt.

Liberal Alliance synes, det er et godt forslag til implementering af EU-direktivet, men vi nærer bestemt ikke forhåbninger om, at der hermed sker en reduktion i aktiviteterne i luftrummet oppe over os. Tak.

Kl. 10:54

Formanden:

Tak til hr. Villum Christensen, og så er det justitsministeren som fungerende klima- og energiministerminister.

Kl. 10:54

(Energiministeren (fg.))

Brian Mikkelsen (, fg.):

Jeg vil godt starte med at takke ordførerne for deres bemærkninger til lovforslaget. Jeg kan konstatere, at der er opbakning til selve lovforslaget. Så var der lidt polemik om andre mindre ting, men der var en generel opbakning til selve forslaget.

Langt størstedelen af forslaget handler jo om at sikre, at luftfartens CO₂-udledninger begrænses. Det sker ved at inddrage luftfarten

under den kvoteregulering, som vi allerede kender fra større energiproducenter og industrier. Som bekendt er ca. 230 danske energivirksomheder og ca. 130 industri- og offshorevirksomheder i dag undergivet CO₂-kvotereguleringen. De hidtidige erfaringer er faktisk meget positive. I 2008 overholdt samtlige af de omfattede danske kvotevirksomheder således deres forpligtelser til overvågning af udledninger og aflevering af kvoter inden for de pålagte tidsfrister. Det er således en velfungerende og gennemprøvet model, som nu udvides til at omfatte luftfarten.

Stort set alle fly, der letter eller lander fra en flyveplads i EU, skal efter forslaget fra den 1. januar 2012 aflevere CO_2 -kvoter, der svarer til deres CO_2 -udledning. Da selskaberne får væsentlig færre kvoter end deres forventede behov, vil forslaget give et væsentligt incitament for selskaberne til at nedsætte CO_2 -udledningen f.eks. ved at anvende mere energieffektive fly. Alternativt må selskaberne købe CO_2 -kvoter eller kreditter på markedet. Lovforslaget er baseret på et EU-direktiv, og reglerne vil derfor gælde for al luftfart inden for EU.

En opgørelse fra 2007 viser, at luftfarten stod for knap 4 pct. af udslippet af drivhusgasser i EU, og der er derfor god fornuft i at forsøge at begrænse den udledning ved at pålægge luftfarten incitamenter til at nedbringe udledningen. Med forslaget følger en forpligtelse for selskaberne til at overvåge deres udledning og herefter få udledningen verificeret af en uafhængig verifikator. Jo højere udledning, jo flere kvoter eller kreditter skal der afleveres. Herved vil der forhåbentlig blive sat ekstra fokus på brændselsforbruget og dermed CO2-udledningen.

Lovforslaget indeholder også et punkt om at forlænge den så-kaldte skrotningsordning for vindmøller med 1 år. De gældende regler i VE-loven indebærer, at der kan anvendes skrotningsbeviser, som for en vis produktion giver et pristillæg på 8 øre for 300 MW. De nye møller skal være nettilsluttet inden udgangen af 2010, og der er p.t. ingen dispensationsmuligheder. Visse igangværende projekter kan ikke nå at overholde denne frist. For flere projekter er der tale om forhold, som ikke kan lægges opstilleren til last, såsom klager og indbringelse for Naturklagenævnet m.v.

Da der er tale om projekter, som er meget langt fremme, og hvor både opstilleren og kommunerne har anvendt mange ressourcer på at udvikle projekterne, vil det være et beklageligt spild, hvis disse projekter måtte opgives på grund af en tidsfrist. Det tror jeg heller ikke der vil være meget folkelig forståelse for.

Der er heller ikke tale om, at nye møller under skrotningsordningen slipper for værditabs- og køberetsordningen, hvis fristen udskydes med 1 år, men konsekvensen af en udskydelse af fristen kan derimod blive, at flere skrotningsmøller end hidtil antaget kommer ind under værditabs- og køberetsordningen.

I øvrigt henviser jeg til lovforslagets bemærkninger.

Med de ord håber jeg, at man vil give lovforslaget en positiv behandling. Vi er naturligvis parate til at besvare de spørgsmål, som forslagets behandling i Det Energipolitiske Udvalg måtte give anledning til.

Kl. 10:58

Formanden:

Tak til ministeren. Der er ingen, der har bedt om ordet, og så er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om offentligt hasardspil i turneringsform.

Af justitsministeren (Brian Mikkelsen). (Fremsættelse 07.10.2009).

Kl. 10:58

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er hr. Karsten Nonbo for Venstre. Værsgo.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Karsten Nonbo (V):

Onde tunger kunne jo sige, at vi nu skal til at diskutere rigtigt hasardspil.

Det drejer sig om en ny lov, som er blevet lavet i forbindelse med pokerspil, en såkaldt legalisering af pokerspil. Nogle vil nok sige: Jamen hvad søren, skal de nu til at spille poker alle sammen?

Det er der mange der gør i forvejen, og nu skal vi til at have reguleret det spil. Sådan vil jeg hellere udtrykke det positivt, for jeg har ikke mødt nogen, der på grund af den her nye lov har sagt: Nu vil jeg også til at spille poker. Så det er nok et spørgsmål om at få pokerspillerne ind under kontrollerede former, hvad de jo også selv ønsker.

Det, man laver nu, er en reguleret form, hvor man f.eks. siger, at enkeltspillere må have en indsats på højst 300 kr. i en turneringspulje, og at den samlede pulje må udgøre højst 15.000 kr. på sådan en aften. Pengenes vandring skal følges. De skal altså overføres via konti. Man skal indsætte det, man spiller for, og man skal hæve det, man har vundet. Man skal opgive navn, adresse og fødselsdato, så man ved, hvem det er, der spiller turneringspoker. I de lokaler, hvor der spilles, skal der være ordnede forhold.

Den, der driver stedet, skal søge om at få lov at drive stedet, og han skal have en bevilling for højst 2 år, som han kan genansøge. Han må drive spil højst 5 dage om ugen, og det skal være på et angivet sted, hvor der er ordnede forhold. Der må f.eks. ikke komme unge under 18 år ind. De må ikke engang komme ind og overvære og selvfølgelig jo ikke spille det, men det kan de jo heller ikke, når de ikke er inde og overvære det. Af gevinsten må maks. 25 pct. gå til administration af spillet, og gevinsten må højst være halvdelen af puljen.

Vi mener, at vi hermed får poker ind under en form, der både er legal, kontrolleret og ikke for vild. Jeg tror nok, at der visse steder i landet foregår noget, som ligger væsentligt over det her i indsatsbeløb. Jeg ved også, at der er mange, der egentlig godt kunne tænke sig at drive pokerspil på en god og turneringsmæssig måde, og det lægges der op til med det her lovforslag. Så det tilslutter vi os i Venstre.

Kl. 11:0

Formanden:

Tak til hr. Karsten Nonbo. Der er ingen ønsker om korte bemærkninger, og så er det hr. Flemming Møller Mortensen som ordfører for Socialdemokratiet.

Kl. 11:01

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Det er snart ved at være mange år siden den tid, hvor det eneste kendskab, vi havde til hasardspil, kom fra westerns og andre spillefilm. Men inden for de sidste år er vi faktisk blevet et land, der er kommet til at rumme rigtig mange gamblere, og det er sket, i takt med at pokerspillet er vokset i popularitet. Og samtidig med det er lovgivningen også kommet under pres, for det er sådan, at ganske almindelige pokerspillere faktisk kan komme til, når de sidder og spiller om pebernødder, at blive kriminelle.

Ministeren handler nu efter længere tids overvejelser og efter flere domme på området, der også bekræfter, at man kan regne pokerspil for at være hasardspil, hvis der er en indsats med i spillet. Flere af straffelovens paragraffer siger netop, at det er en ulovlighed. Østre Landsret fastslog således i 2007, at foreningspoker er hasardspil, og at det dermed er ulovligt.

Der er ingen tvivl om, at rigtig mange, der spiller, slet ikke kan forstå meningen med, at det er strafbart, hvis man sidder og spiller om helt værdiløse plasticjetoner. Lovgivningen trænger til et eftersyn, og det er rigtig godt, at det kommer nu.

Når man taler om pokerspil, er det også vigtigt at fæstne sig ved, at man som regel taler om flere forskellige former for pokerspil. Den del, der foregår på nettet, er den største og den mest alvorlige, og det er også der, hvor borgerne har den ringeste lovbeskyttelse. En anden form er cash poker, hvor man – for at citere hr. Tom Behnke – egentlig bare afleverer kreditkortet og kan spille sig fra hus og hjem. Den del hører naturligvis til i kasinoerne, hvor der er lovbestemmelser, som regulerer det område. Den tredje type er den, vi taler om i dag, altså den turnerings- og foreningsbaserede poker, og det er det, lovforslaget her drejer sig om.

Vi har med stor tilfredshed hos Socialdemokraterne noteret os, at lovforslaget følger de indstillinger, som kommer fra den arbejdsgruppe, som har arbejdet netop med turneringspoker, og vi stiller os generelt positive over for de indstillinger, der kommer i forslaget. Men vi synes dog også, at der stadig væk er brug for at få afklaret holdbarheden set i forhold til EU-retten.

Vi ønsker med vores positive udmeldinger i dag ikke at sige, at vi går ind for en legalisering, og at vi ikke ser problemstillingen i forhold til ludomani. Derfor kunne vi faktisk også godt have ønsket os, at der også i det her lovforslag havde været trukket nogle skarpere linjer op i forhold til at lave den forebyggende indsats mod ludomani.

Det er jo sådan – det ved vi, og det er nok noget af det, der omgærder den allermest alvorlige del, når man taler om spil – at hvis der er tale om hasardspil, kan det simpelt hen ødelægge folks tilværelse; det kan ødelægge hele deres arbejdsliv, deres privatliv og absolut også deres økonomi. Derfor savner vi altså, at der bliver taget højde for det.

Vi er dog tilfredse med, at det her giver en høj grad af sikkerhed i forhold til det felt, vi også ved er meget alvorligt, netop med hensyn til de sorte og de grå penge, som det fortælles mange gange bliver hvidvasket gennem turneringspoker. Vi synes, at det her lovforslag lægger nogle gode rammer, og derfor støtter vi det. Vi ved jo, at den uformelle og den ulovlige del af alt det med hvidvaskning såmænd nok skal finde sted alligevel.

Vi er indstillet på, at vi kommer de seriøse danske pokerspillere i møde ved at lade dem arrangere spil på lovlig vis og under regulerede vilkår, så de kan få dyrket deres interesse. Vi ved jo, at der også er andre, der spiller; der er eksempelvis mange, der spiller bridge i foreningsregi. Det skal ikke være sådan, at man ikke kan gå ud og få de her oplevelser, uden at man føler sig kriminaliseret. Vi synes, at der med lovgivningen gives gode regler for det, og at der er sat økonomiske grænser op, så det ikke kommer til at dreje sig om mange tusinde kroner.

Afslutningsvis skal jeg sige, at vi med meget stor spænding og også med en vis form for utålmodighed ser frem til en modernisering af spillovgivningen, som jo også vil komme til at omfatte den form for pokerspil, som sker på nettet. Det er meget nødvendigt, og jeg vil her fra talerstolen i dag gerne bede ministeren om at få gjort noget ved det i samarbejde med skatteministeren.

Socialdemokraterne støtter lovforslaget som det ligger her, og jeg har lovet ordføreren fra Det Radikale Venstre, fru Lone Dybkjær, at sige, at det er den samme indstilling, Det Radikale Venstre har til lovforslaget.

Kl. 11:06

Formanden:

Tak til hr. Flemming Møller Mortensen. Så er det hr. Dennis Flydtkjær, Dansk Folkeparti, som ordfører.

Kl. 11:06

(Ordfører)

Dennis Flydtkjær (DF):

Dette lovforslag handler jo om, at det i fremtiden skal være lovligt at spille poker i det offentlige rum, hvilket vil sige, at dette lovforslag ikke har noget med internetpoker at gøre. Det handler heller ikke om poker, der spilles i en lukket kreds blandt venner i deres eget hjem eller i en privat stue. Det har faktisk ikke noget med det at gøre, for der må man gerne spille poker. Dette er bare lige sagt som information til de seere, der måtte sidde derude, og til de lyttere, der sidder oppe på tilskuerrækkerne.

Poker er blevet et meget populært spil, og i Dansk Folkeparti vil vi meget gerne være med til at ændre lovgivningen, så de mennesker, der har poker som hobby, kan få lov til at spille det.

Lovforslaget følger i det store hele de anbefalinger, som udvalget for hasardspil har udformet. Udvalget har haft mange problemstillinger med i deres overvejelser, og jeg synes, at det er endt med en meget afbalanceret løsning, som dette lovforslag også bærer præg af. Når man skal gøre det lovligt at spille hasard, så er der jo en række hensyn, man skal tage. Det er bl.a., at man skal begrænse spilleafhængigheden, og at reglerne skal indrettes, så man ikke kan bruge spillet til hvidvaskning af penge. Det vil sige, at man skal finde en balance mellem at lave et kontrolsystem, så man undgår hvidvaskning af penge, og regler, der gør, at spilleafhængigheden begrænses, så folk ikke bliver ludomaner, men samtidig skal man gøre det på en måde, så det ikke bliver for kompliceret for arrangørerne at arrangere det her spil og ikke kræver alt for store ressourcer af det offentlige.

Når man samlet kigger på disse problemstillinger, så synes jeg, at det her lovforslag fint tager hensyn til de ting.

Når man ser på de enkelte ting i lovforslaget, så er der jo lagt det her loft for turneringspuljen, så den højst må være på 15.000 kr. Her kan jeg nævne, at vi i Dansk Folkeparti er glade for, at man i specielle tilfælde kan få lov til at lave turneringspuljer på over de her 15.000 kr., da det giver en større fleksibilitet for arrangørerne og dermed også kan sikre, at der også kan komme internationale turneringer til Danmark, hvilket ellers ville være udelukket; disse turneringer ville sikkert i stedet blot være blevet flyttet til Tyskland.

En ting, jeg dog gerne vil have belyst under udvalgsarbejdet, er en nærmere begrundelse for, hvorfor en arrangør ikke også må have en alkoholbevilling, hvis han skal lave de her pokerturneringer. Jeg er godt klar over, at der står i lovforslaget, at reglerne er baseret på, at den, der afholder hasardspilturneringer, ikke må tjene penge på afholdelse af turneringerne, men hvis det er tilfældet, hvorfor er det så lige kun begrænset til alkohol? Man må åbenbart godt tjene penge på slik, sodavand og chips, men bare ikke på en øl. Hvad nu, hvis man solgte T-shirts eller andet merchandise? Det må man åbenbart godt tjene penge på, mens man laver en sådan pokerturnering.

Brancheorganisationen HORESTA har også i deres høringssvar peget på, at gevinstgivende spilleautomater efter § 5 i lov om gevinstgivende spilleautomater bl.a. må opstilles i restauranter med alkoholbevilling. Det virker lidt underligt, at man godt må tjene penge på øl, der drikkes af folk, mens de sidder ved en spilleautomat, men åbenbart ikke, hvis det sker, mens folk sidder og spiller poker.

Samlet set synes Dansk Folkeparti dog, at dette er et udmærket forslag, som rummer nogle gode forslag til løsninger af problemerne med hvidvaskning af penge og begrænsning af ludomani, så derfor kan vi som udgangspunkt støtte forslaget.

Kl. 11:09

Formanden:

Tak til hr. Dennis Flydtkjær. Næste ordfører er fru Meta Fuglsang, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:09

(Ordfører)

Meta Fuglsang (SF):

Det er jo vigtigt, at den lovgivning, vi får til debat herinde i Folketingssalen, følger de udfordringer, der er i tiden, og det her rummer jo også en af tidens udfordringer, nemlig spil, og hvad vi gør med hasardspil.

Der har jo været en række diskussioner i udvalget, hvorunder man har behandlet det her område, som er vigtigt og som jeg heller ikke synes er færdigt med det materiale, der ligger i det oplæg, der ligger her, og i de høringssvar, der ligger. Så vi er i SF meget afventende over for den debat, der bliver i udvalget og i Folketinget, efterhånden som vi arbejder med det her forslag.

Formålet er jo at etablere en ordning, der giver mulighed for i turneringsform at spille poker om penge, det vil sige et afgørende brud med det, vi ellers har haft vedrørende spil om penge i en større målestok. Spørgsmålet er jo, hvad formålet med at kunne spille poker i turneringsform er.

Der står i materialet til lovforslaget her, at regeringen mener, at man skal kunne udfolde denne hobby inden for ordnede rammer, og det er jo en sympatisk ting, at man skal kunne udføre sin hobby inden for ordnede rammer. Det, man umiddelbart spørger sig selv om, er jo, om det behøver at involvere penge, altså om det behøver at være hasardspil i den her turneringsform. Det er ikke store penge, der er tale om, som forslaget ligger her, men der er dog mulighed for at gå ud over den ramme, der ligger, nemlig på de 15.000 kr. i den enkelte turnering, og en mulighed for at gå ud over det, som man kan kalde de små penge i det.

Så det er ikke store penge, der er i det. Det rammer, som tidligere ordførere har været inde på, et bestemt segment, en bestemt del af dem, der spiller poker, og det er så dem, der vil være omfattet af det her. Man har jo også som tidligere nævnt mulighed for at spille om større penge, nemlig i kasinoer, og på den måde kan man rumme en del af spillene.

Jeg synes, at de høringssvar, der ligger, er en smule sparsomme. De er meget af teknisk karakter. Det er meget få, der har lavet udførlige høringssvar, og jeg synes, at det lægger op til, at der er en del spørgsmål og svar, vi skal have taget op, mens vi arbejder med det her i udvalget. Det vil vi selvfølgelig gå ind i, altså både få stillet de rigtige spørgsmål i debatten og få peget på de principielle ting, der ligger her.

Udvalget her peger jo på behovet for at begrænse den private indtjening på spil, og principielt åbner det her forslag for andre muligheder end dem, der er, både for at få en privat indtjening og for at begrænse det, der ligger på den legaliserede del af det, til nogle bestemte beløb. Og det er begrænset, men ballet er åbnet, og det er derfor, vi skal have en bredere diskussion, synes jeg, om, hvordan det her bal skal se ud. Hvad er det for en ramme, der er den fulde ramme for udfoldelsen af hasardspil i turneringsform?

Så er der den debat, som HORESTA rejser i høringssvarene, om konkurrenceforvridning, og det er jo generelt fornuftigt at have en forståelse med de berørte brancher, hvis der er en mulighed for det. Derfor synes jeg, at den debat også skal tages op, når vi arbejder med det i udvalget.

Endelig er der den her problemstilling, som flere andre har taget op, om ludomani, altså hvad det er, man ser som farerne ved hasardspil og spil i det hele taget. Der mangler en bevidst indsats på området. Jeg kunne godt tænke mig, at det kom til at fylde mere i hele debatten om indsatsen på spilleområdet, sådan at vi får en større debat om det.

Så det her lovforslag rummer på én gang noget, der er meget småt, og noget, der er meget stort, nemlig det principielle om, hvorvidt det skal være legalt at spille hasard i turneringsform, og så det, der er meget småt, nemlig at det er en meget lukket ramme for det her. Vi er lidt forbeholdne i SF, indtil vi ser den større ramme, som det her forslag skal ses i, nemlig hele debatten om en indsats på spilleområdet, og så vil vi selvfølgelig gå aktivt og engageret ind i arbejdet i udvalget med at få det gjort bedst muligt.

Kl. 11:13

Formanden:

Tak til fru Meta Fuglsang. Så er det hr. Tom Behnke som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:13

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Lad mig starte med at sige tak til Jan Beck-Nielsen fra Silkeborg, som i virkeligheden var den, der oprindelig fik mine øjne op for, at der her var en problemstilling, som måske var værd at se på, altså det, at man generelt og altid betragter poker som værende hasard, og at man altid og til enhver tid betragter hasard som værende noget frygtelig farligt noget. Det gør man, uanset at det faktisk ikke er tilfældet, for der findes jo en lang række kortspil, og der findes en lang række måder at spille kort på, hvor man i den grad kan sætte spørgsmålstegn ved, om det er hasard, og ikke mindst om det er farligt.

Når vi ser på det, som vi her i dag har en førstebehandling af lovliggørelse af, altså ophævelse af et forbud, så går vi jo ind og tager en principiel diskussion om, hvorvidt det i Danmark skal være ulovligt at beskæftige sig med noget i fritiden som en hobby, som dybest set er ufarligt og harmløst. Skal det være ulovligt? Det er en sådan helt principiel tilgang til lovforslaget her. Der er min klare opfattelse: Nej, det skal det selvfølgelig ikke.

Den regulering, vi laver her i Folketinget, må være en regulering, der går ind og beskytter borgerne mod overgreb af forskellig art osv., en regulering af vores samfund. Det er det, vi skal gøre. Men hvis der er noget, som er harmløst og ufarligt, hvorfor skal det så være forbudt? Hvis vi laver en afgrænsning, og det er jo så det, der er lagt op til med lovforslaget her, der gør, at man kan melde sig til en sådan turnering, hvor man højst betaler 300 kr. for at deltage og der højst kan være en pulje på 15.000 kr. – man kan altså sidde og spille kort en hel aften og ikke tabe mere end højst 300 kr. – er det så farligt? Næh, det er fuldstændig ufarligt; det er helt harmløst. Hvorfor skulle man dog ikke have lov til det?

Vi har så også kunnet se, at den danske befolkning sådan set har taget det her lovforslag til sig, allerede inden det blev fremsat, ved det at adskillige borgere i det her land spiller turneringspoker. Der var også nogle, der fik deres sag prøvet ved domstolene, og den nåede helt til Højesteret, og selv Højesteret sagde, at det her område måske var et område, der var værd at kigge på for Folketinget, og at det jo godt kunne være, at man skulle gå ind og se på, om der ikke skulle være nogle andre spilleregler. Dermed blev de, der blev dømt, sådan set dømt skyldige med en straf nul, og det var jo et klart signal om, at vi måske her er ude i et område, hvor selv domstolene mener, at man kan diskutere, om der egentlig er tale om hasard i traditionel forstand.

Lovforslaget kommer så her, og det er jo et godt lovforslag, som regulerer det, som er harmløst og ufarligt, og som rigtig, rigtig mange mennesker synes er sjovt at deltage i – og det synes jeg de skal have lov til at gøre.

Så er der selvfølgelig hele spørgsmål om ludomani, og det skal tages alvorligt. Der er ingen tvivl om, at man skal tage det alvorligt, og vi skal se alvorligt på det. Men når vi kigger på den her form for spil, hvor man altså højst kan komme af med 300 kr. for en hel aftens turnering - det tager måske 3 eller 4 timer, inden man har fundet en vinder – er det så noget, der appellerer til ludomaner? Nej, ludomaner går efter de hurtige penge, den hurtige omsætning, den store risiko. De kommer jo ikke til det her, tværtimod, de vil synes, det er gabende kedeligt at sidde i den her slags turneringer. De vil have store bundter penge på bordet, de vil spille cashpoker, de vil tage på kasinoerne. Heldigvis er det så sådan, at vi har professionelt personale på kasinoerne, der netop tager sig af at holde øje med ludomanerne, får dem pillet ud, får dem givet karantæne mod at komme der og sørger for, at de bliver henvist til behandling i stedet for. Det har vi jo i Danmark – det er så i en anden lovgivning, men vi har jo spilleregler for, hvordan vi tager os af ludomaner, hvordan de bliver behandlet, vi har endda afgifter på de spil, der i øvrigt bliver udbudt på kasinoerne, så der går en vis afgift til behandling af ludomaner. Så det er et område, der bliver taget hånd om, men vi skal selvfølgelig være opmærksomme på det, også når vi laver et lovforslag som det her. Den opmærksomhed har ført mig frem til, at jeg ikke mener, at der er et problem i den her sammenhæng, fordi den måde at spille kort på ikke appellerer til ludomaner, tværtimod.

Lad mig så også her i dag ved førstebehandlingen, hvor der måske er en enkelt eller to pokerspillere, der sidder derude og følger med og kunne tænke sig at lave en forening, hvor man afvikler turneringer, sige: Overhold nu de spilleregler, vi laver i den her lov. Meningen med lovforslaget er, at vi får adskilt det harmløse og ufarlige fra det egentlige hasard. Hvis de spilleregler bliver overholdt, kan det her få en god og positiv fremtid, og så kan alle spille poker for sjov og have det sjovt med det. Men i det øjeblik man misbruger det, bruger anledningen til i øvrigt lige at omgå reglerne, så kan jeg garantere for, at der ikke vil gå ret lang tid, før der rejser sig et politisk krav om, at denne lov bliver strammet op. Så en advarsel om at overholde spillereglerne, når vi nu lemper det her, når vi gør det lovligt, for ellers kan der blive tale om en stakket frist. Har man så lyst til at spille mere, for større beløb eller egentlig cashpoker, så tag hen på kasinoerne. De ligger der, der er åbent stort set hver dag, og der kan man så få styret sine lyster.

Vi støtter lovforslaget.

Kl. 11:18

Formanden:

Tak til hr. Tom Behnke. Så er det hr. Simon Emil Ammitzbøll fra Liberal Alliance som ordfører.

Kl. 11:19

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Man skulle næsten tro, at der havde været valg, så hurtigt som jeg kommer i ordførerrækken, men sådan er det jo.

Liberal Alliance støtter selvfølgelig det her forslag fra regeringen, eftersom der er tale om en liberalisering. Så det ligger jo nærmest i ordets egentlige betydning, at det må få vores opbakning. Man gør det muligt for folk at spille poker i turneringsform. Det synes vi er meget godt, for vi synes, at det har været en meget uklar situation for de mennesker, der gerne har villet arrangere og deltage i de her turneringer.

Vi håber så, at det her kun er første skridt i retning af at liberalisere endnu mere og tillade endnu flere former for spil. Jeg kan også se, at der i lovforslagets § 1, stk. 2, står, at justitsministeren efter forhandling med skatteministeren kan fastsætte regler om, at andre hasardspil end poker kan afvikles som offentlige hasardspil. Der håber

jeg da, at justitsministeren vil tage kontakt til skatteministeren og udvide den kreds af spil, der kan blive tale om. Professor Vagn Greve siger jo i sin mindretalsudtalelse i den betænkning, der ligger til grund for lovforslaget, at der bl.a. kunne ses på sådan nogle ting som, at man gerne må spille præmiebridge, men ikke præmiewhist. Giver det den store mening, når man tænker over det? Det gør det jo dybest set ikke.

Man går også ind og sætter nogle grænser, som vi i hvert fald mener er meget lave. Der må højst indskydes 300 kr. på sådan en aften, og medmindre der bliver givet en særlig tilladelse, er det maks. et beløb på 15.000 kr. Der syntes vi også godt, at man kunne være lidt mere åben over for at se på, hvordan det foregår ude i den virkelige verden. Med det lønningsniveau, der er i vore dage, tror jeg, at man godt kunne spille om 500 kr. eller 800 kr. på en aften, uden at det ville få karakterer af moralsk fordærv.

Så står der i lovforslaget, at man skal være 18 år for at deltage. Det kan man have en holdning til. Jeg synes, at det måske er lige højt nok. Men der står også, at man skal være 18 år for at overvære det. Man skal altså være 18 år for at måtte overvære en offentlig pokerturnering. Det syntes jeg faktisk var lidt komisk, da jeg læste det. Jeg troede først, at det var mig, der læste forkert, eller at der var tale om en trykfejl, for hvorfor i alverden skulle børn og unge ikke kunne overvære en turnering i poker, ligesom de selvfølgelig kan overvære en turnering i badminton, tennis eller fodbold for den sags skyld?

Så er der hele spørgsmålet om afhængighed af spil. Lad det være sagt med det samme, at folk, som ikke kan klare sig selv, og som har brug for hjælp, vil vi fra Liberal Alliances side altid gerne hjælpe. Men vi må sige, at vi synes, der er en meget gammeldags tilgang til hele den her diskussion om, hvad det er, folk kan komme ud for. Hvad er det, de kan blive afhængige af? Det er, som om man virkelig frygter, at alle, der skulle få lyst til at spille turneringspoker eller andre former for turneringsspil, er i potentiel fare for at skulle blive afhængige af spil.

Det er klart, at vi alle sammen hele tiden, hvor vi går, er i potentiel fare, sådan er det jo også, hvis man spiser for meget, drikker for meget eller dyrket for lidt motion, eller hvad ved jeg. Derfor synes vi overordnet set, når man ser på det her lovforslag, at der bliver taget alt for meget hensyn til, hvad der dog kunne ske. Hvad med at vi havde det udgangspunkt, at den danske befolkning består af voksne mennesker, som selv kunne prøve at overskue, hvad der dog kunne ske i deres liv, i stedet for at vi 179 herinde hele tiden skal prøve at overskue, hvad der skal ske helt ned på detaljeniveau i det enkelte menneskes liv? Det er jo næsten ikke til at holde ud.

Men på trods af alle disse mange forslag til forbedringer støtter Liberal Alliance helt og fuldt op om lovforslaget, som er et lillebitte skridt, men et i en helt rigtig retning.

Kl. 11:23

Formanden:

Tak til hr. Simon Emil Ammitzbøll. Så er det justitsministeren.

Kl. 11:23

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil gerne starte med at takke ordførerne for den meget positive modtagelse af lovforslaget. Det er glædeligt, at der i Folketinget er bred opbakning til at skabe mulighed for offentligt pokerspil om penge inden for ordnede rammer. Forslaget vil betyde, at almindelige mennesker, som kan lide at spille poker, kan mødes og dyrke deres hobby.

Det er meget vigtigt for regeringen, at offentligt pokerspil om penge foregår på betryggende måde og inden for ordnede rammer. Derfor bygger lovforslaget på en ordning, hvor der kræves bevilling til at afvikle offentligt hasardspil i turneringsform. Endvidere rummer lovforslaget en lang række begrænsninger for spillet, som navnlig har til formål at sikre, at ordningen ikke fører til spilleafhængighed og ikke misbruges til kriminalitet.

Lovforslaget er således udtryk for et kompromis mellem de modsatrettede hensyn, der gør sig gældende på spilleområdet. På den ene side vil vi gerne åbne mulighed for, at de mange mennesker, der har en oprigtig og sund interesse for pokerspil, kan dyrke den interesse. På den anden side må vi forsøge at sikre, at ordningen ikke bliver for fristende for de få, der ikke kan styre deres spillelyst, og at ordningen ikke kan misbruges til kriminalitet. Det er vigtigt, at vi finder den rette balance mellem at imødekomme folks spillelyst og værne folk mod spilleafhængighed. Jeg synes, at lovforslaget er udtryk for en fornuftig og forsvarlig afvejning af disse hensyn.

Med de ord vil jeg godt takke for en god debat – ikke mindst den konservative ordfører, hr. Tom Behnke, som jeg helt undtagelsesvis vil rose, fordi den konservative ordfører har været så ihærdig i kampen for at få gennemført det her forslag. Jeg ser frem til en konstruktiv behandling af lovforslaget i Retsudvalget, hvor jeg selvfølgelig vil lytte til udvalgets bemærkninger og besvare de spørgsmål, der måtte være.

Kl. 11:25

Formanden:

Tak. Der er ønske om en kort bemærkning, og det er fra hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Kl. 11:25

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Jeg skulle lige have smilebåndene på plads, efter at ministeren roste sin partifælle. Det er altid på sin plads at rose sine partifæller, så det er jo fint.

Men tilbage til lovforslaget: Jeg vil bare høre, hvordan justitsministeren forholder sig til det her med, at regeringen jo faktisk godt med det her lovforslag kan se på andre former for turneringsspil, så det ikke alene er i forhold til poker, men at man kan udvide det i forhold til andre former for turneringsspil, om det er noget – jeg forventer ikke et konkret svar med sådan en liste over hvilke spil – man har tænkt sig at gå ind i, fordi der faktisk også er andre problemer i det her område end lige præcis poker.

Kl. 11:25

Formanden:

Ministeren.

Kl. 11:25

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil da også godt rose hr. Simon Emil Ammitzbøll for at støtte forslaget. Jeg vil altid godt rose Liberal Alliances ordfører, lige så vel som jeg roser andre ordførere, men i det her tilfælde vil jeg helt undtagelsesvis specielt rose den konservative ordfører for den ihærdighed og det engagement, som den konservative ordfører har haft i den her sag.

Med hensyn til andre spil synes jeg, at man må diskutere det, når de ting kommer op. Vi har fulgt udvalgets anbefalinger, og de rummer så det forslag, som vi har nu. Hvis der kommer nogle andre problematikker op, vurderer vi selvfølgelig dem.

Kl. 11:26

Formanden:

Hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Kl. 11:26

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Nu var det ikke, fordi jeg sådan prøvede at skaffe mig justitsministerens ros. Den kan man selvfølgelig altid være glad for, men det var ikke det, der var formålet.

Pointen er jo, at det er klart, at vi har en dagsorden, der handler om, at vi gerne vil liberalisere området noget mere, fordi vi synes, at selv med det her lovforslag, der går i den rigtige retning, er man måske sådan lige stram nok i betrækket i forhold til det her. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge justitsministeren om Vagn Greves mindretalsudtalelse i forhold til den rapport, der ligger til grund for lovforslaget her, hvor han taler om, at man godt kunne se på, hvad hasard egentlig er i vore dage, og om man egentlig er for stram i betrækket med hensyn til nogle af de her ting. Har regeringen tænkt sig at fortsætte arbejdet, så man kunne se yderligere på spilområdet, eller er det her noget, der lukker debatten for regeringens vedkommende?

Kl. 11:27

Formanden:

Ministeren.

Kl. 11:27

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Regeringen har ikke umiddelbart andre aktuelle planer om at se på lige netop den her problematik, men regeringen kommer jo ganske snart med et forslag til en liberalisering af hele spilområdet, som der bliver arbejdet ihærdigt med i forskellige ministerier med skatteministeren for bordenden, og der er der jo så mulighed for at tage sådan nogle problematikker op.

Kl. 11:27

Formanden:

Tak til justitsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, og det er ikke tilfældet, er det vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 29:

Forslag til lov om ændring af konkursloven. (Behandlingen i konkurs af indeståender på frit valg-ordninger).

Af justitsministeren (Brian Mikkelsen). (Fremsættelse 07.10.2009).

Kl. 11:27

Formanden:

Forhandlingen er åbnet, og det er hr. Karsten Nonbo som ordfører.

Kl. 11:27

(Ordfører)

Karsten Nonbo (V):

Her bliver det svært at gøre en kort historie lang, så det vil jeg lade være med. Den ændring af konkursloven, der lægges op til her, er en forbedring af lønmodtagernes retsstilling ved arbejdsgiveres konkurs. Det er jo i forvejen sådan, at selve lønnen er særlig privilegeret, og her gøres også frit valg-lønkonti og lønmodtageres opsparinger privilegerede, og dermed er det en sikring af lønmodtagerne. Det er en aftale mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening, og derfor kan vi helt og aldeles støtte den, idet vi jo heller ikke plejer at blande os i de aftaler, man laver på arbejdsmarkedet.

Kl. 11:28

Formanden:

Tak til hr. Karsten Nonbo, og så er det fru Maja Panduro som ordfører for Socialdemokratiet.

Kl. 11:28

(Ordfører)

Maja Panduro (S):

Det er brutalt at miste sit arbejde. Hvis man så oven i købet mister arbejdet, fordi arbejdsgiveren er gået konkurs, og man oven i hatten skal til at bekymre sig om, om man nu kan få de penge hjem, som man har til gode, og som der ikke bliver mindre brug for, når nu man står uden arbejde, så kan det være næsten ubærligt. Desværre oplever vi jo i de her år, at der er rigtig mange virksomheder – historisk mange – som går konkurs. Det gør det ekstra aktuelt og ekstra vigtigt, at vi sikrer lønmodtagernes retsstilling i det tilfælde, at arbejdsgiveren går konkurs. Det er det, som lovforslaget her lægger op til i forhold til at kunne inkludere de frit valg-ordninger, som er en del af 2007-overenskomsten.

Den her præcisering af, at den særlige opsparing er omfattet af lønprivilegiet, sikrer, at beløbet kan udbetales af Lønmodtagernes Garantifond, og det bakker Socialdemokraterne naturligvis op om. Vi lægger vægt på, at der er tale om et fælles ønske fra arbejdsmarkedets parter, og vi er enige med parterne i, at meningen bag den her frit valg-ordning, nemlig at der gives et personalepolitisk instrument til, at man kan øge fleksibiliteten, øge arbejdsstyrken, ved at arbejdstageren kan opspare noget af sin løn og selv beslutte, om den f.eks. skal udbetales som en ferie eller som pension, ikke skal obstrueres af uklarheder i loven.

Der er stadig tale om løndele, som hver for sig, og hvis de ikke udgjorde en opsparingskonto, ville være omfattet af lønmodtagerprivilegiet, og derfor skal den særlige opsparing selvfølgelig også være sikret på samme måde som den almindelige løn, hvis nu det ulykkelige skulle ske, at arbejdsgiveren rammes af konkurs. Det er ikke entydigt, som loven er i dag, og derfor er der behov for en sådan ændring her, sådan at de – desværre historisk mange – lønmodtagere, hvis arbejdsgivere går konkurs, ikke skal kastes ud i en urimelig usikkerhed om, hvad der nu sker med deres særlige opsparing, midt i den i forvejen usikre situation, som de uforskyldt er havnet i.

Vi har selvfølgelig med stor interesse læst høringssvarene, og i den forbindelse har vi noteret os, at der er et par lovforslag på vej fra Beskæftigelsesministeriet i forhold til Lønmodtagernes Garantifond, og at de forslag ser ud til at imødekomme de problemstillinger, som Garantifonden rejser, og også imødekommer LO's bemærkninger i forhold til uforholdsmæssigt store tilgodehavender og dækningsloftet. Det er vi glade for.

Vi noterer os også, at Konkursrådet skriver, at man på et senere tidspunkt vil behandle spørgsmålet om pensionsindbetalingernes stilling i forbindelse med en mere generel og principiel overvejelse om lønprivilegiet og lønmodtagerens retsstilling. Der vil vi gerne høre lidt mere om, hvornår dette senere tidspunkt er, og om man mon kan løfte sløret for, hvilke ændringer det er, man forestiller sig. Og vil man i den samme forbindelse også genoverveje LO's bemærkninger om, at der her måske vil være mulighed for en regelforenkling, hvis nu de særlige opsparinger i stedet behandles på samme måde som feriepengene?

Hos Socialdemokraterne glæder vi os meget til at arbejde videre med de her ting i udvalgene, og vi ser altså som sagt umiddelbart rigtig positivt på det her forslag.

Kl. 11:32

Formanden:

Tak til fru Maja Panduro. Næste ordfører er fru Colette Brix, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:32 Kl. 11:35

(Ordfører)

Colette L. Brix (DF):

Forslaget, vi behandler i dag, er blevet godt gennemarbejdet af Konkursrådet efter henvendelser fra arbejdsmarkedets parter. Et enigt Konkursråd har endda også foreslået, hvordan konkursloven bør ændres. Det ses også af høringssvarene, at der her er tale om et velafbalanceret forslag, hvor alle stort set er enige.

Baggrunden for ændringerne af konkursloven er de seneste overenskomster for 2007, hvor medarbejderne kan spare op på en frit valg-konto, der senere kan udbetales som løn under ferie eller spares op til pension. Opsparingen på frit valg-kontoen består af ferieberettiget løn, fravalgte feriedage og søgnehelligdagsbetaling. Disse enkelte dele er hver for sig omfattet af lønprivilegiet i konkursloven, § 95. Det vil sige, at medarbejderne ved en virksomheds konkurs står langt fremme i kreditorrækken, så der er større mulighed for, at løn m.m. kan udbetales ved boets behandling i skifteretten. Samtidig er medarbejderne sikret af Lønmodtagernes Garantifond.

DA og LO har gjort opmærksom på, hvilket støttes af Konkursrådet, at der kan være tvivl om, hvorvidt indestående på en frit valgkonto er omfattet af lønprivilegiet. Det skal der selvfølgelig ikke være tvivl om, og derfor er det kun naturligt, at konkursloven præciseres, så der ikke er nogen tvivl om, at indestående på en frit valg-konto er omfattet af lønprivilegiet i konkurslovens § 95.

Af lovforslaget fremgår det, at lønprivilegiet ikke gælder, hvis der er forrentning af frit valg-kontoen. Jeg går derfor ud fra, at justitsministeren har afstemt dette med både Konkursrådet og arbejdsmarkedets parter, så ingen lønmodtager, heller ikke fremadrettet, kommer i klemme, hvis der en dag skulle ske ændringer, så der kommer forrentning af indestående på en frit valg-konto.

Dansk Folkepartis støtter derfor lovforslaget, som dels sikrer ligestilling i forhold til andre lønandele, dels sikrer den fleksibilitet på arbejdsmarkedet, der er skabt med de seneste overenskomster.

Kl. 11:34

Formanden:

Tak til fru Colette L. Brix. Så er det fru Pia Olsen Dyhr som ordfører for Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:34

(Ordfører)

Pia Olsen Dyhr (SF):

Forslaget betyder helt konkret, at arbejdstagere er sikret i forhold til deres frit valg-ordninger, hvis arbejdsgiveren skulle gå konkurs. I denne tid med finansiel krise er det jo ikke usædvanligt, at virksomheder går konkurs og rigtig mange arbejdstagere kommer i klemme, og det er derfor godt, at vi også får ryddet op i netop dette spørgsmål, så SF er meget positivt indstillet over for forslaget her.

Frit valg-ordningerne har netop ikke været omfattet af de samme regler, som når det drejer sig om almindelig løn, så alt i alt kommer der en bedre retsstilling for den enkelte arbejdstager. Vi vil dog henlede justitsministerens opmærksomhed på, at LO mener, at det her er en lidt kompleks måde at løse problemet på. LO havde helst set en anden metode a la den, man har, når det drejer sig om feriepenge, men grundlæggende støtter de forslaget, og det vil vi også gøre. Vi mener, at det forslag, der er kommet fra Lønmodtagernes Garantifond, måske også kunne være med til at lette dette lovforslags videre forløb. Det ser vi selvfølgelig på med velvilje, og det håber vi også ministeren vil gøre.

Kl. 11:35

Formanden:

Tak til fru Pia Olsen Dyhr, og så er det hr. Tom Behnke som ordfører.

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Det sker jo af og til, at der er nogle borgere, nogle foreninger eller nogle arbejdsgivere og lønmodtagere, der finder på nye ting, som ikke altid lige passer ind i de love og regler, vi har vedtaget her i Folketinget. Så må man selvfølgelig forholde sig til det, og det jo egentlig det, der er sket her. Der er sket det, at det, vi betragter som løn, pludselig har fået flere ansigter, flere former, og derfor er det nødvendigt og hensigtsmæssigt, at vi nu tilretter lovgivningen, så der bliver ligestilling mellem det, vi betragter som værende almindelig løn, og frit valg-ordninger, som jo også er løn, der bare er hensat eller opsat til et senere tidspunkt. Det er hensigtsmæssigt, at vi får en ligestilling her, så lønkrav, uanset hvordan de nu ser ud, har en fortrinsstilling i tilfælde af konkurs, så det er et forslag, vi klart kan støtte.

Kl. 11:36

Formanden:

Tak til hr. Tom Behnke. Så er det fru Lone Dybkjær som ordfører for Det Radikale Venstre.

Kl. 11:36

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Tak for den højtidelige præsentation.

Det Radikale Venstre kan også støtte forslaget her, men jeg har dog et spørgsmål, som jeg godt vil bede justitsministeren svare på, om ikke nu så på et senere tidspunkt: Er det her godt nok?

Jeg er helt opmærksom på, at det er arbejdsmarkedets parter, der har bedt om at få denne ordning, men jeg spørger bare, om det er godt nok. Er det sikkert nok? Jeg synes, at hvis lønmodtagere har optjent nogle penge, skal de også have fuld sikkerhed for, at de får dem. De står foran, ja, men situationen kan jo være den, at der ikke er nogle, og spørgsmålet er derfor, om det bør være en særlig blokeret konto, som rent faktisk ikke har noget som helst med virksomheden at gøre. Det kan vi jo tage op i udvalgsarbejdet, men overordnet set er det jo en forbedring i forhold til den eksisterende situation, og som sagt er det godt nok.

Kl. 11:37

Formanden:

Tak til fru Lone Dybkjær, og så er det hr. Simon Emil Ammitzbøll som ordfører.

Kl. 11:37

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Liberal Alliance kan støtte forslaget om ændring af konkursloven. I virkeligheden går man jo mere i den retning, at de penge, som tilhører folk, også skal være de folks, i hvert fald hvis der er flere penge tilbage i konkursboet. Det er jo ganske fint, at lønmodtagerne dermed får mulighed for at stå først i køen, hvis det er, for dermed sikrer man jo lønmodtagerne i den situation, vi har i dag. Vi synes, at man med denne ordning også sikrer den fleksibilitet, man i øvrigt vil have på arbejdsmarkedet, fordi lønmodtagerne dermed også bedre kan udnytte de muligheder, der er, så vi støtter forslaget.

Kl. 11:38

Formanden

Tak til hr. Simon Emil Ammitzbøll. Så er det justitsministeren.

Kl. 11:38

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil godt takke ordførerne for den positive behandling af forslaget, som jo går ud på at præcisere, i hvilket omfang lønmodtagernes opsparing på frit valg-ordningen er omfattet af det såkaldte lønprivilegium.

Fru Lone Dybkjær fra Det Radikale Venstre spørger, om forslaget er godt nok. Det mener jeg det er, men under udvalgsbehandlingen er jeg da villig til at tage en drøftelse af det, og så må vi se, om man kan komme det nærmere. Jeg ser frem til en hurtig behandling i Retsudvalget, hvor vi selvfølgelig fra Justitsministeriets side vil besvare de spørgsmål, der måtte være, også til den mere lovtekniske udformning af forslaget.

Kl. 11:39

Formanden:

Tak til justitsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, er det vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om Domstolsstyrelsen og lov om retsafgifter. (Dommeruddannelse, transmission af tekst under retsmøder, fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed og retsafgifter i fogedsager).

Af justitsministeren (Brian Mikkelsen). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 11:39

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Det er hr. Karsten Nonbo som ordfører. Værsgo.

Kl. 11:39

(Ordfører)

Karsten Nonbo (V):

Nu har vi lige snakket opsparingskonti, og min korte taletid ved de to andre punkter gør desværre ikke, at jeg får opsparet ekstra taletid i den her sag, selv om det ellers godt kunne være nødvendigt. Talen er lidt længere, og der er flere punkter med, end der har været i de andre. Der er rent faktisk syv punkter med i den her. Så jeg vil se at komme i gang.

Punkt 1 er, at man ved ændringer i retsplejeloven giver mulighed for, at jurister under uddannelse kan konstitueres som byretsdommere i uddannelsesøjemed i en begrænset tid. Her snakker man i høringssvarene om 2-3 år, og andre snakker om, at man i hvert fald ikke skal forlænge det. Det er noget, vi må se på i udvalgsarbejdet, altså at forlænge for mere end én periode.

Punkt 2 er, at i tinglysningsretten skal andre personer end dommerfuldmægtige eller retsassessorer kunne behandle tinglysningssager, i hvert fald de sager, hvor der ikke er nogen tvist i selve sagen, altså rene rutinesager. Det er en forenkling og en fleksibilitet, som jeg synes er helt oplagt.

Punkt 3 er, at Domstolsstyrelsens bestyrelse skal kunne bestå af andre end dommere og retsassessorer, og det synes jeg også lyder fint. Vi har jo fået det, der kan kaldes et stort fagligt område, hvor flere fagpersoner arbejder tæt sammen, og derfor bør selve bestyrelsen også kunne rumme andre end de nævnte.

Punkt 4 er begrænsning af et forbud mod at transmittere tekst fra retsmøder. Man kan vende den om og sige, at i stedet for at begrænse et forbud vil muligheden for at transmittere tekster fra retsmøder øges. Det er selvfølgelig ikke ment sådan, at rockere skulle kunne sms'e ud til vidner. Det, det drejer sig om, er at tillade journalister og advokater og anklagere og politi og tolke at kunne sende sms og mails ud af lokalet. Jeg ved, at det er en praktisk fordel, bl.a. for politiet. Når man ret tidligt ved, at en sag ligner en varetægtsfængsling, kan man sætte politiets leder i gang via en sms med at finde arresthus, finde kørsel osv. Så der er meget praktisk i, at vi åbner for en større mulighed for det.

Punkt 5 er – og her skal jeg sige det meget koncentreret, for det kan godt være lidt besværligt – at man i tilfælde, hvor man er blevet skilt, så efterfølgende, når man er blevet enlig og fører sager, altså faderskabssager og forældremyndighedssager, har en vis adgang til fri proces. Hvis man så efterfølgende bliver gift, bevarer man den adgang til fri proces, man havde, da man var enlig. Sådan skal det forstås.

Punkt 6 er, at man ændrer retsafgiftsloven, så kreditorer ikke skal betale fornyet retsafgift, hvis der opstår noget i sagen inden for de første 3 måneder.

Endelig er punkt 7, at man implementerer Rådets servicedirektiv for tjenesteydelser i Danmark i lovgivningen.

Det passede lige med min taletid.

Kl. 11:43

Formanden:

Tak til hr. Karsten Nonbo. Så er det fru Karen Hækkerup som ordfører for Socialdemokratiet.

Kl. 11:43

(Ordfører)

Karen Hækkerup (S):

Set i forlængelse af hr. Karsten Nonbos tale vil jeg starte min et andet sted, end jeg egentlig havde planlagt, for nu fik vi en ret præcis og udmærket gennemgang af de forskellige elementer, som lovforslaget handler om. Så jeg skal kun tilføje til de syv punkter, som hr. Karsten Nonbo nævnte, at vi også bakker op om de punkter.

Som vi allerede har fået at vide, er det her jo en arbejdsopgave, som er kommet, efter at Visionsudvalget tilbage i 2007 nedsatte nogle forskellige arbejdsgrupper, og nogle af anbefalingerne er så dem, vi kigger på nu. Både når det drejer sig om byretskonstitutioner, om tidsbegrænset ansættelse af dommerfuldmægtige og bemyndigelse til, at andre akademikere end dommerfuldmægtige kan behandle tinglysningssager, bakker vi op.

Der har været forskellige sager i høringssvarene, som har været problematiseret, men jeg synes, at de kommentarer, som Justitsministeriet har tilføjet efterfølgende, gør rimelig klart, hvad det er, der er tænkt, og vi kan fuldt ud stå inde for det, som står.

Vedrørende problemet med at tiltrække dommerfuldmægtige til stillingerne i Tinglysningsretten vil jeg sige, at det er rigtig, rigtig ærgerligt. Vi var nogle, som nævnte, allerede dengang man valgte at placere Tinglysningsretten i Hobro, at det ville være problematisk. Så jeg skal da ikke i den anledning undlade at gøre opmærksom på, at regeringen altså tog fejl, da man fastholdt, at det ikke ville være et problem for rekrutteringen af personale, at man valgte at lægge retten i Hobro. Men sket er sket, og nu skal vi finde nogle løsninger, og jeg synes, at den løsning, man lægger op til, er rigtig fin.

Jeg er meget tilfreds med, at man har fundet en løsning på, hvorvidt de nye ansatte kan afgøre sager, der er tvister i, sådan at en beslutning truffet af en tinglysningsekspedient kan omgøres af en udnævnt dommer eller en person, der er omfattet af § 19, stk. 1.

De økonomiske betingelser for fri proces bakker vi også op om, ligesom vi også gør det, når det drejer sig om retsafgifterne. Det siger jo sig selv, at borgere selvfølgelig ikke skal bedes om at betale endnu en ny afgift, fordi domstolen er bagud.

Nu efter jeg så fik gennemgået punkterne, når jeg til det, som jeg i virkeligheden har rigtig meget på hjerte. Og det handler om finansiering. Vi ved jo alle sammen godt, at vores domstole er rigtig hårdt pressede. Vi har fået nogle nye tal, der viser, at der er 28 pct. flere sager i første halvår af 2009, end der var i første halvår af 2006, som altså var det tal, man havde tilrettelagt domstolsreformen ud fra. 28 pct. flere sager er der ved domstolene. Det skyldes selvfølgelig ulykkelige situationer, som at arbejdspladser går konkurs, der er fogedsager, folk mister deres arbejde og har ikke råd til at beholde deres hus eller har ikke råd til at betale deres regninger. Der er øget aktivitet ved retterne, også fordi vi har en bandekrig. Domstolene er med andre ord hårdt pressede.

Så kan man sige: Hvad gør domstolene så ved det? Jamen de gør faktisk en fantastisk indsats. På trods af at man ved domstolene har skullet forholde sig til en retsreform, hvor man har skullet omjustere hele systemet med retskredse, knokler medarbejderne hårdt for at gøre det så godt som muligt, for at borgerne ikke skal opleve, at de skal vente for lang tid på, at en sag kommer for.

Når jeg nævner det her, skyldes det, at der i lovforslagets § 5, stk. 2, står, at regeringen i dette efterår påtænker at indkalde til en bred aftale om domstolenes økonomi. Til det vil jeg sige, at det håber vi meget man har tænkt sig at følge op på, og at man har tænkt sig at holde det løfte, man giver nu her, for det, vi så sidst, var, at regeringen valgte at lave en smal aftale med Dansk Folkeparti, hvor man afsatte 110 mio. kr., hvilket Dommerforeningen i et brev til Retsudvalget skrev langtfra var tilstrækkeligt. Hvis man kender Dommerforeningen, og hvis man kender dommerne i det hele taget og ved, hvilket sprogbrug de benytter, ved man godt, at når dommerne siger, at det langtfra er tilstrækkeligt, så betyder det, at det er virkelig dårligt.

Den ekstra bevilling, der blev givet, var som et plaster på et åbent benbrud. Der er behov for, at Folketinget står sammen nu og laver en bred aftale, og jeg skal på Socialdemokraternes vegne sige, at vi er villige til at indgå i den aftale. Vi synes, at domstolene fortjener en bedre behandling end den, som Dansk Folkeparti og regeringen har givet dem. Borgerne fortjener et bedre retssystem end det, man har lige nu, hvor der altså ikke bliver givet penge nok til systemet, og de ansatte ved domstolene har også krav på, at regeringen indfrier sit løfte og laver en bred flerårsaftale, for det, der har været med smalle aftaler med Dansk Folkeparti, har ikke ført til, at domstolene har kunnet fungere optimalt.

Med disse ord skal jeg bare sige, at vi støtter lovforslaget.

Kl. 11:48

Formanden:

Tak til fru Karen Hækkerup. Så er det fru Marlene Harpsøe som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 11:48

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DF):

Der er flere forståelige og udmærkede tiltag i det her lovforslag, som vi kan støtte. Det er f.eks. tiltag om dommeruddannelse og mulighed for fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed.

Men jeg må ærlig talt indrømme, at vi i Dansk Folkeparti bliver bekymrede, når justitsministeren vil skabe hjemmel til servicedirektivets artikel 13 uden nærmere at forklare hvorfor. Vi vil have en udførlig forklaring på, hvad det vil betyde, og ikke mindst hvilke konsekvenser denne del af lovforslaget vil få for Danmark.

I bemærkningerne til lovforslaget står der om hjemmelen til servicedirektivets artikel 13 blot tre sætninger. Jeg gentager tre sætninger. De nævnte sætninger er i øvrigt en næsten ordret gengivelse af

det, som fremgår i fremsættelsestalen. I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser sniger ministeren sig så op på hele fem sætninger om servicedirektivets artikel 13. Det er i bedste fald useriøs og sort snak, når man fra ministerens side ikke uddyber noget så vigtigt som implementering af EU-ret i dansk lovgivning. Det lugter helt ærligt af, at danskerne helst ikke må kende sandheden om EU og EU's metode: Salamimetoden, hvor EU-ret skive for skive bliver implementeret i dansk lovgivning på en måde, så hverken politikere eller borgere opfatter omfanget og rækkevidden af det. Det er ganske enkelt en udemokratisk metode, og det klæder ikke regeringen at være med på den udemokratiske EU-galej.

I Dansk Folkeparti vil vi have klokkeklar besked om, hvad denne lovhjemmel vil betyde. Det duer ikke, at der gang på gang bliver trukket lovgivning ned over hovedet på os, som vi ikke kender rækkevidden af. Såvel borgere som Folketingets medlemmer har krav på at få at vide, hvad meningen med denne lovhjemmel egentlig er. Det skal forklares ordentligt eller skæres ud i pap, om man vil.

På nuværende tidspunkt mener vi i Dansk Folkeparti, at lovforslaget netop med den foreslåede hjemmel til servicedirektivets artikel 13 hviler på et meget uklart grundlag, og derfor kan vi i Dansk Folkeparti ikke på nuværende tidspunkt tage stilling til, hvorvidt vi vil støtte forslaget eller ej. Så jeg vil hermed opfordre justitsministeren til i sin tale at løfte sløret for, hvorfor det er så vigtigt at implementere servicedirektivets artikel 13 i dansk ret, og hvilke konsekvenser denne implementering forventes at få for Danmark. Derudover vil vi også i Dansk Folkeparti under udvalgsbehandlingen stille spørgsmål om disse forhold.

Altså, Dansk Folkeparti mener, at tiltagene omhandlende dommeruddannelse, fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed og de andre forslag, der er i lovforslaget, er udmærkede, men vi hverken kan eller vil tage stilling til lovforslaget, før justitsministeren har givet os et fyldestgørende svar på vore spørgsmål vedrørende servicedirektivets artikel 13.

Kl. 11:51

Formanden:

Tak til fru Marlene Harpsøe. Så er det fru Karina Lorentzen Dehnhardt som ordfører for SF.

Kl. 11:51

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Dette forslag rummer en forbedring af dommeruddannelsen. Det kan vi i SF fuldstændig bakke op om. Vi ønsker også, at Danmark har de bedst uddannede dommere, som kan værne om vores fælles retssamfund

Vi noterer os, at de forslag, som vi behandler her i dag, er et resultat af et arbejde under Domstolsstyrelsen fra et udvalg, som blev nedsat i 2006, og som skulle komme med nogle visioner for dommeruddannelsen. I SF respekterer vi det arbejde, som er pågået, og vi noterer os også, at høringssvarene i det store og hele bakker det op. Jeg synes, det er fornuftigt, at der bliver åbnet mulighed for at bruge transmitteret tekst under retsmøder. Jeg synes, at vi skal bruge de moderne kommunikationsmidler så meget, som vi kan, når de nu er til stede. Jeg synes, det er ganske fornuftigt, at folk, der skal bruge det her i arbejds og embeds medfør, får muligheden.

Så må jeg sige, at der er faldet en tung sten fra mit hjerte, nemlig at det nu bliver permanent at få fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed. Der er ingen tvivl om, at indførelsen af forældreansvarsloven har skabt et kæmpe behov herfor. Jeg tror ikke, der er nogen retsordførere her på Christiansborg, som kan sige sig fri for at få breve fra frustrerede forældre rundtomkring i Danmark, som sidder med svære sager. Det kan være meget, meget svært at forklare en ny partner, hvorfor man skal bruge en masse penge på at føre sådan en sag, når man nu sidder i et nyt forhold. Det er rigtig fint, at vi

får muligheden. Vi synes ikke, at der er nogen, der skal stilles ringere og mere ulige end andre med hensyn til at få adgang til retssystemet, fordi de ikke har økonomiske midler til det.

Sådan som jeg kan se det, ligger den største knast ved de tidsbegrænsede ansættelser af dommerfuldmægtige. Jeg synes, at der er basis for at afklare nogle ting under udvalgsarbejdet. Vi ønsker i hvert fald, at de her tidsbegrænsede ansættelser skal være fornuftige, og vi vil stille nogle spørgsmål om det. Vi synes også, at det er fornuftigt med retsafgiften. Det giver sig selv, at når en sag ikke bliver fremmet med den nødvendighed, som der bør være, fordi det skyldes rettens forhold, jamen så skal det selvfølgelig ikke lægges brugeren til last. Så det kan vi stemme for.

Vi undrer os over – ligesom Dansk Folkeparti – at servicedirektivet ikke er ret godt beskrevet. Jeg går ud fra, at når der ikke er nogen høringssvar, der overhovedet kommer ind på det her, kan det enten skyldes, at det ikke er ret godt beskrevet, eller også at der ikke er noget at anmærke. Det vil vi selvfølgelig også bore videre i under udvalgsarbejdet.

Så vil jeg bare følge op på det, som fru Karen Hækkerup sagde. Vi er også i SF meget optaget af, at domstolene har de nødvendige ressourcer. Vi er ret kede af, at vi ikke blev en del af aftalen med regeringen og Dansk Folkeparti, som gav de 110 mio. kr., der forslår som en skrædder i helvede.

Jeg vil godt rose domstolene for at have været dygtige og effektive. De afslutter flere sager end nogen sinde før, og deres produktivitet og effektivitet er fantastisk og helt i top, men der er ingen tvivl om, at der stadig væk er voldsomme problemer hos domstolene med at nå de sager, de skal.

Vi ser selvfølgelig frem til at blive en del af et bredt forlig om domstolene, som sikrer fornuftige arbejdsvilkår for domstolene.

Kl. 11:55

Formanden:

Tak til fru Karina Lorentzen Dehnhardt. Så er det hr. Tom Behnke som ordfører.

Kl. 11:55

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Der er jo tale om et lovforslag, som indeholder flere forskellige elementer, og ordførere før mig har gennemgået de enkelte programpunkter. Jeg vil nøjes med at konstatere, at i forhold til justering af dommeruddannelsen er der jo nærmest tale om nogle tekniske tilpasninger, også i forhold til sammensætningen af Domstolsstyrelsens bestyrelse, og det er alt sammen nogle forslag, som vi fuldt ud kan støtte.

Så er der forslaget om det at begrænse retsplejelovens bestemmelser om forbud mod at transmittere tekst under retsmøder, altså det, der i daglig tale vel egentlig bedst betegnes som værende muligheden for at sende og modtage sms'er under et retsmøde eller for så vidt sidde og bruge sin pc og sende beskeder via den til og fra kontoret derhjemme, eller hvad det nu er, man har behov for at kommunikere med.

Da man i sin tid lavede et generelt forbud, var det jo, fordi der opstod en situation, hvor der desværre var nogle, der under retsmøder misbrugte tiden der til at sidde og sende sms'er ud af retslokalet til andre uden for rettens lokale, som derved blev påvirket af, hvad det var, der foregik derinde. De pågældende refererede måske endda fra retsmødet, således at vidner blev påvirket, at sagen blev påvirket, og i det hele taget var der et behov for, at man fik lidt mere styr på, hvad der løber ind og ud af en retssal under retsmødet. Og da det at sende en sms jo var meget nemt, hurtigt og diskret, ja, så var der behov for, at man simpelt hen fik lavet en lov, der sagde, at folk som udgangspunkt ikke må gøre det, medmindre dommeren siger, at de gerne må.

Det har så vist sig i praksis, at det har været uhensigtsmæssigt at lave den bestemmelse så stram, og nu bliver der så blødt lidt op, sådan at vi i virkeligheden vender den om og siger, at man som udgangspunkt gerne må gøre det, medmindre dommeren siger, at man ikke må det i den pågældende konkrete sag, altså således at advokater eller f.eks. politifolk, der er til stede og skal stå og bevogte og sådan noget, har muligheden for at kommunikere med verden udenfor, men altså også således, at dommeren til enhver tid i enhver sag vil kunne sige, at hov, lige præcis i denne sag er det hensigtsmæssigt, at ingen, heller ikke tilhørerne, kan sidde og sende sms'er ud af retslokalet.

Det synes vi er et godt forslag, fordi vi i virkeligheden fastholder princippet om, at man selvfølgelig ikke må påvirke vidner og andre uden for retslokalet, man må ikke påvirke sagen. Den skal have lov til at køre ved domstolene uden ydre påvirkning.

Det andet element, som jeg vil hæfte mig ved ved det her lovforslag, og som jeg også synes er rigtig godt, er, at vi jo havde lavet sådan en midlertidig overgangsregel for samlevende med hensyn til de økonomiske betingelser for fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed, en overgangbestemmelse, som det jo viste sig var ganske nødvendig og ganske hensigtsmæssig. Vi var ligesom andre af den opfattelse, at det bedste ville være, at vi fik gjort den ordning permanent, altså således, at en ansøger efter forslaget fortsat vil kunne få fri proces til en sag om f.eks. forældremyndighed over et barn fra et tidligere samlivsforhold, hvis den pågældende opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, som gælder for enlige, også selv om ansøgeren er i et nyt samlivsforhold. For det, som jeg synes man anstændigvis må sige, er, at er man ude af et tidligere forhold og er kommet ind i et nyt forhold, så vedrører det jo sådan set ikke det nye forhold eller den nye partner, at man har nogle hængepartier, man skal have ordnet, at der er nogle juridiske tvister, der skal sættes på plads. Og der må det være sådan, at det er reglerne for enlige, der kommer til at gælde, når vi taler om muligheden for fri proces.

Så vi synes alt i alt, at det her er et godt lovforslag, og vi støtter alle elementer i forslaget.

Kl. 11:59

Formanden:

Tak til hr. Tom Behnke. Jeg skal her udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet er udsat. (Kl. 11:59).

Kl. 13:00

Forhandling

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Mødet er genoptaget.

Vi fortsætter behandlingen af punkt 6, som er første behandling af lovforslag nr. L 30, og den næste ordfører, der får ordet, er den radikale ordfører, og det er fru Lone Dybkjær.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Også Det Radikale Venstre kan støtte det foreliggende ...

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Vi skal lige have lidt lyd på talerstolen – prøv at sige noget.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Også Det Radikale Venstre kan støtte det foreliggende lovforslag. Jeg synes, det var interessant at høre Dansk Folkepartis ordfører, i relation til at man gennemfører servicedirektivet, virkelig være oppe på de høje nagler, navnlig når man betænker, at Dansk Folkepartis repræsentant i Europaudvalget i går blankt gav sin tilslutning til patientdirektivet, som er et rimelig omfattende direktiv, og hvor vi i hvert fald var nogle, der syntes, at vi godt kunne arbejde lidt mere med sagen, inden ministeren fik mandatet. Men sådan er der jo så meget.

Det, jeg i den forbindelse godt vil spørge justitsministeren om, er: Er det bare tidsfrister og sådan noget, der står om? Så vil man jo selvfølgelig normalt gøre det ved en bekendtgørelse, men er det almindelig kutyme, at vi gør det ved bekendtgørelser i sådan nogle sager? Jeg synes bare, det tit sker ved lovgivning. Det er ikke, fordi jeg på grund af nogle klagefrister og forskelligt andet skal bede om, at der kommer lovgivning, det er mere for at spørge til, om det er den sædvanlige måde at gøre det på. Det var det ene spørgsmål.

Det andet er sådan set ikke et spørgsmål. Jeg vil glæde mig over, at vi nu får den fri-proces-bevilling, og at det bliver opfattet på den måde, som vi var mange der syntes var den rigtige, dengang man indgik forliget om forældreansvarsloven. Det er fint, at justitsministeren har taget det op og har taget det med her og også har givet mulighed for, at man, om jeg så må sige, kan sætte sagen i stå, indtil lovforslaget er gennemført.

Kl. 13:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Et øjeblik. Der er en kort bemærkning, men inden vi går i gang med den korte bemærkning, skal jeg sige, at der er sket det, at i hvert fald det elektroniske system heroppe, der regulerer taletid og talepult, ikke virker i øjeblikket. Jeg skal nok føre kontrol med tiden, og jeg vil være lidt mere large, end jeg normalt er, da man ikke kan se, hvor lang tid der er tilbage.

Så er det hr. Bent Bøgsted for en kort bemærkning, værsgo.

Kl. 13:03

Bent Bøgsted (DF):

Det virker måske heller ikke hernede, men jeg tror, jeg alligevel godt kan råbe fru Lone Dybkjær op hernedefra.

Der blev sagt, det er lidt mærkværdigt, at Dansk Folkepartis repræsentant i Europaudvalget kan give mandat til et direktiv, men i servicedirektivet er der noget om advokaterne i lovforslaget her, som vi er kritiske over for. Jeg vil bare spørge fru Lone Dybkjær, om fru Lone Dybkjær kan gennemskue, hvad konsekvenserne er af det, og hvad det betyder. Vi har svært ved at gennemskue, hvad direktivet betyder for lovforslaget og for Danmark. Vi har spurgt nogle jurister, der også har svært ved at bedømme det, og det er derfor, vi spørger ind til det. Jeg går ud fra, at det er en naturlig ting, at man først spørger ind til noget, man er lidt i tvivl om. Juristerne er også i tvivl, men det er muligt, at fru Lone Dybkjær kan forklare, hvad det egentlig betyder.

Kl. 13:04

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:04

Lone Dybkjær (RV):

Jeg var på den sikre side med hensyn til taletiden, det ved jeg dog, og nu virker systemet i øvrigt igen.

Nej, det er helt fint, at man spørger ind til det, men det var på de meget høje nagler, og det er så en anden snak. Det, der undrede mig, var, at man kunne være så skråsikker med hensyn til patientdirektivet i går i Europaudvalget. Jeg synes ikke rigtig, der er en sammenhæng, men det forlanger jeg sådan set heller ikke der skal være, og det undrer mig ikke, at der ikke er det.

Kl. 13:04

Fierde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken – nu virker teknikken igen – og det er hr. Simon Emil Ammitzbøll som ordfører.

Kl. 13:04

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Tak for det. Liberal Alliance kan også støtte dette forslag fra justitsministeren.

Det er fint, at man forbedrer dommeruddannelsen; det er fint, at det er muligt, at man øger den personkreds, som kan medvirke til behandling i tinglysningssager; det er fint, at man ændrer på sammensætningen i Domstolsstyrelsens bestyrelse, og det er fint, at der bliver øget mulighed for at transmittere tekst under retsmøder. Det er sådan set alt sammen meget fint.

Så er der en række bestemmelser om noget med fri proces i forbindelse med forældremyndighedssager og andre ting, som vi også kan støtte.

Når jeg går lidt hurtigt hen over selve lovforslaget, er det for at gå ind i den debat, der har været om at skabe hjemmel til at gennemføre artikel 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv, 2006/123/EF af 12. december 2006, om tjenesteydelser i det indre marked. Jeg undrer mig i hvert fald over, hvad det er, der kan gøre, at vi får den store opstandelse over lige præcis det her emne. Ministeriet har faktisk været så venligt at fortælle, hvad navnet på det her direktiv er, og det vil sige, at det står enhver frit for at slå det op og læse om, hvad det er for et direktiv, hvad det er for en artikel. Til dem, der har fulgt debatten, og som må tro, at det her er meget kompliceret, kan jeg oplyse, at det er noget, der fylder mindre end en A4side. Det fylder faktisk mindre end en halv A4-side, hvis man ellers havde orket at gå ind og læse på teksten.

Hvad er det så, der står på denne lille halve A4-side? Jo, der står noget om tilladelsesprocedurer i forhold til sagsbehandlingsregler for sager om advokatvirksomhed. Hvad er det så for nogle regler, EU vil pålægge Danmark? Jo, det er, at tilladelsesprocedurerne skal være klare. Hvem kan have noget imod det? De skal også være objektive. Hvem kan have noget imod det? De skal være uvildige. Hvem kan have noget imod det? Og så er de endda også så flabede fra EU's side, at de siger, at reglerne ikke må virke afskrækkende, og at der skal være en hurtig behandling fra myndighedernes side. Og hvis ansøger laver en fejl, skal vedkommende også hurtigt gøres opmærksom på, at der er lavet en fejl. Og endelig er det sidste, der er indeholdt i artikel 13, at man også skal modtage en kvittering for, at man har indsendt en ansøgning.

Jeg forstår simpelt hen ikke, hvad det er, man kan have imod det, og jeg glæder mig til, at Dansk Folkeparti fremviser de jurister, som mener, at det her er et meget kompliceret spørgsmål, for de trænger da i hvert fald til at blive luftet i offentligheden, så vi andre kan spørge lidt ind til, hvad de har fået ud af deres jurastudier.

Dybest set er det her jo bare gode ting. Det er noget, der gør det nemmere at få det indre marked til at fungere. Det er meget enkelt, det er meget lidt kompliceret, og det ville man have vidst, hvis man havde gidet bruge 10 sek. på at slå det op. Ministeriet har endda oplyst, hvor man kan gøre det. Man skal ikke lade sig afskrække, bare fordi der står EU. Det her er jo, som om der var henvist til en dansk lov. Værre er det ikke. Så jeg synes, at man skal tage det stille og roligt og bare stemme for regeringens forslag, for det er jo egentligt

udmærket. Og når jeg nu har gennemgået, hvad det sidste var, så tror jeg, at man vil kunne se, at den del er lige så udmærket som resten, og så kan vi forhåbentlig vedtage det her i ro og fred.

Kl. 13:08

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det justitsministeren.

Kl. 13:08

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for den positive modtagelse af lovforslaget.

Hovedelementet er jo at gøre karriere- og kompetenceudviklingsforløbet for domstolenes medarbejdere mere fleksible set i lyset af domstolenes opgaver og kravene til en moderne arbejdsplads. Denne del af lovforslaget bygger på anbefalinger fra Domstolsstyrelsen.

Derudover indeholder lovforslaget diverse andre ændringer vedrørende domstolenes forhold, ikke mindst en videreførelse af den hidtidige overgangsordning for samlevende med hensyn til de økonomiske betingelser for fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed. Det sidste element, der går ud på, at samlevende også fremover skal kunne vælge at ansøge om fri proces efter de regler, der gælder for enlige, har været efterspurgt politisk, og jeg glæder mig over at have det med i det her lille lovforslag.

Jeg ser frem til en konstruktiv udvalgsbehandling, hvor Justitsministeriet naturligvis vil bestræbe sig på at levere hurtige svar på de spørgsmål, som Retsudvalget måtte have.

Kl. 13:09

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Karen Hækkerup.

Kl. 13:09

Karen Hækkerup (S):

Nu er det ikke, fordi jeg vil kaste hår i suppen, men grunden til, at jeg alligevel tager ordet, er for at spørge justitsministeren om den flerårsaftale, som der snart skal forhandles om: en flerårsaftale for domstolenes økonomi. Jeg rejste spørgsmålet under mit indlæg, hvor jeg gjorde rede for, at Socialdemokraterne er meget villige til at tage ansvar for en stor, bred aftale, der sikrer de fornødne ressourcer til domstolene. Der står jo i lovforslaget under punkt 5.2, at der skal laves en flerårsaftale, og derfor vil jeg spørge justitsministeren, hvornår ministeren påtænker at indkalde til forhandlinger i et sådant forhandlingsforløb.

Kl. 13:10

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 13:10

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Regeringen gjorde jo det fornuftige, at vi sammen med Dansk Folkeparti i foråret lavede en midlertidig forhøjelse af domstolenes budgetter, gav flere penge til domstolene. Domstolsreformen har været en stor succes, har gjort domstolene mere effektive, og der er investeret massivt i anlæg til de nye retsbygninger. Men vi sagde også, at vi på baggrund af en nøjere undersøgelse fra et konsulentfirma skulle have en flerårsaftale. Det vil vi også forberede initiativer til i løbet af den her finanslovaftale, og derfor vil der også være drøftelser om domstolenes økonomi i forbindelse med det her års finanslov.

Kl. 13:11

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det fru Karen Hækkerup for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 13:11

Karen Hækkerup (S):

For det første vil jeg sige, at jeg er meget enig med ministeren i betragtningerne om, at domstolene har klaret det rigtig flot – de knokler igennem for at leve op til den service, som borgerne forventer – på trods af at ved vi, at de har utrolig dårlige økonomiske forhold, fordi der kommer mange flere sager. 28 pct. flere sager er det blevet til fra 2006, hvor vi altså lavede domstolsreformen, og frem til første halvår af 2007. 28 pct. flere sager! Det er klart, at så vokser bunkerne og medarbejderne bliver hårdt presset.

Derfor er jeg meget enig i, at der er behov for, at der skal laves en aftale, men jeg bliver lidt ærgerlig, når ministeren siger, at det vil blive forhandlet i forbindelse med finanslovaftalen, for normalt plejer vi jo også at kunne forhandle den her slags ting uden for den finanslovkreds, som regeringen ynder at gøre brug af, og som jo er meget, meget snæver.

Jeg vil bare spørge til regeringens intentioner: Bliver der endnu en gang lagt op til, at man vil lave en snæver aftale alene med Dansk Folkeparti, som man gjorde, da man afsatte de 110 mio. kr., der jo desværre viste sig – som vi sagde – ikke at være nok, eller påtænker man den her gang, at der kan laves en bredere aftale, hvor vi er flere partier, der i fællesskab kan tage ansvar og sikre, at domstolene får den økonomi, de har behov for?

Kl. 13:12

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det justitsministeren.

Kl. 13:12

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

De 110 mio. kr. har været nok; man er begyndt at høvle ned i bunkerne. De, som må være de bedste til at undersøge det, konsulentfirmaerne, mener, at det har været nok.

Men vi mener, der er brug for, at man får lavet en yderligere fokusering på de udfordringer, der ligger hos domstolene i forhold til flere sager, på grund af de økonomiske konjunkturer og på grund af politiets større effektivitet. Fordi politireformen nu har vist sig at være en succes, løser politiet jo flere opgaver nu.

Derfor har vi også tænkt os at tage det frem som et tema under finanslovforhandlingerne. Det er nu engang sådan, at økonomiske udgifter finansieres ved en finanslovaftale. Hvis der skal bruges nogle flere penge, skal tingene jo finansieres, og så skal pengene findes et eller andet sted, og det er jo naturligt, at det sker under finanslovaftalerne. Vi vil gerne have den bredest mulige aftale; det går vi altid efter fra regeringens side – altid. Men det betyder så også, at man skal være med til at finde nogle penge. Det er udgangspunktet. Vi vil gerne have flest mulige partier med i en sådan aftale, og det håber vi da også på lykkes.

Kl. 13:13

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til justitsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. (Dyrkningsrelaterede tiltag m.v.). Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 13:13

Forhandling

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er Venstres ordfører, hr. Henrik Høegh.

Kl. 13:14

(Ordfører)

Henrik Høegh (V):

Tak for det. Vi skal i dag førstebehandle forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Lovforslaget er en del af den lovgivningsmæssige gennemførelse af aftalen om »Grøn Vækst«, som regeringen indgik med Dansk Folkeparti i juni måned. Målet med »Grøn Vækst« er, at bedre miljø- og naturbeskyttelse skal gå hånd i hånd med vækst i et konkurrencedygtigt fødevareerhverv.

»Grøn Vækst« er blevet kritiseret fra flere forskellige sider. Nogle siger, den er for ambitiøs, og andre siger, at den er alt for skrap. I Venstre er vi meget optaget af, at vi fortolker målsætningerne i vandrammedirektivet og bruger det som ledesnor i indsatsen. Det er sådan, vi opfatter »Grøn Vækst«, for den skal hverken afvikle dansk natur og miljø eller dansk landbrug. Vi mener ikke, at bedre natur, miljø og klima står i modsætning til gode vækstbetingelser for landbruget. Tværtimod kan de to hensyn ved brug af viden og politisk intelligens forstærke hinanden, sådan at vi får grøn vækst og bedre miljø og dermed et mere konkurrencedygtigt landbrug. Denne tankegang støtter Venstre fuldt ud, og det er disse principper, som »Grøn Vækst« skal imødekomme.

Det samlede reduktionsbehov for udvaskningen af kvælstof til vandmiljøet i »Grøn Vækst« er meget ambitiøst sat til 19.000 t i perioden 2010-2015. Med denne reduktion lever Danmark op til sine forpligtelser i EU's vandrammedirektiv og Natura 2000-direktiverne. Desuden følger »Grøn Vækst« op på vandmiljøplan III og den seneste pesticidplan fra 2004 til 2009.

Med de virkemidler, som der ligger i det her lovforslag, vil regeringen samlet set reducere udledningen af kvælstof til vandmiljøet med 9.000 t målt lige før recipienten. De resterende 10.000 t kommer der mere konkrete tiltag til ved årsskiftet 2011/12. Her får udviklingen i afgasning af gylle og plantning af pil i særlig sårbare områder stor betydning for disse måls indhold og omfang.

Vi mener i Venstre, det er rigtigt at følge udviklingen indtil 2012 og med den viden fastlægge vejen til at nå det samlede mål i 2015.

Med L 36, som vi behandler i dag, får vi en reduktion på i første omgang 4.500 t gennem forskellige kendte tiltag, som bl.a. efterafgrøder og tidsterminer for jordbearbejdning m.v. De resterende reduktioner på 4.500 t skal hentes gennem andre virkemidler i »Grøn Vækst«, som bl.a. dækker over etablering af vådområder og lovpligtige randzoner m.v.

Sagt i runde tal er landbrugets kvælstofreduktion siden den første vandmiljøplan reduceret med 50 pct. i dag. Når »Grøn Vækst« er gennemført, vil den resterende del af udvaskningen være reduceret med yderligere 40 pct. Det er en meget ambitiøs målsætning, og hvis det lykkes, er det en reduktion, som ikke er præsteret i noget andet land.

Dagens lovforslag er altså et vigtigt skridt i retning af en særdeles markant reduktion af kvælstofudledningen til vandmiljøet i Danmark.

Så vil jeg lige sige et par ord om enkelte dele af indholdet. For det første indeholder lovforslaget nogle ændringer og nogle udvidelser af efterafgrødearealet – det kommer jeg lidt tilbage til. For det andet lægger lovforslaget op til tidsgrænser for jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder. For det tredje vil vi med lovforslaget forbyde omlægning af fodergræs i visse perioder, så udvaskningsrisikoen mindskes. Og for det fjerde inddrages kvælstofkvoten fra arealer, som tages ud af drift, f.eks. veje og bebyggelse.

Kvælstof er en meget begrænset ressource på det enkelte landbrug, og derfor kan især tiltaget i forbindelse med efterafgrøder ramme den enkelte landmand hårdt, ikke mindst under den aktuelle økonomiske krise. Her vil metodefrihed samt brugen af mellemafgrøder være vigtige elementer, når der skal findes konkrete løsninger. Jeg skal i den forbindelse sige, at det nu er meget vigtigt, at vi i udvalgsarbejdet får diskuteret reglerne grundigt, da det kan få meget voldsomme økonomiske konsekvenser for visse bedrifter. Derfor er det for Venstre helt afgørende, at vi får belyst dette aspekt nøje i udvalgsarbejdet.

Samtidig er det vigtigt at huske på, at »Grøn Vækst« også indeholder en række vækst- og udviklingsmuligheder for erhvervet, f.eks. i forhold til biogas og for erhvervet som grøn energi-leverandør. Hertil kommer liberaliseringen af landbrugsloven og reglerne om produktionsenhedernes størrelse, hvilket skal behandles i senere lovforslag.

Jeg vil slutte med at opsummere, at målet med »Grøn Vækst« er bedre miljø- og naturbeskyttelse og et konkurrencedygtigt fødevareerhverv med vækstmuligheder, og på den baggrund kan Venstre støtte forslaget.

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 13:19

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører hr. Henrik Høegh – når han siger, at der er nogle, der synes, at det her er for ambitiøst – hvem det er, der synes det.

Så er det et spørgsmål, om man lever op til alle kravene, og vi er sådan set enige i en lang række af målsætningerne, men så siger Venstres ordfører, at han under udvalgsarbejdet bl.a. vil kigge på, om der er ressourcer nok, og hvad det her kommer til at koste. Hvem er det, han tænker på at han vil diskutere det her med i udvalgsarbejdet? Tak.

Kl. 13:20

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:20

Henrik Høegh (V):

Tak. Det er vist ikke en hemmelighed, at hvis hr. Bjarne Laustsen læste høringssvarene, ville han også læse sig til, at landbrugserhvervet synes, at det her er nogle meget ambitiøse mål. Og når jeg nævner, at der er nogle af vilkårene i forbindelse med efterafgrøder, som vi kommer til at kigge nærmere på, baserer det sig også på nogle af høringssvarene. Der er nogle specifikke bedriftstyper, hvor det her kan få nogle voldsomme konsekvenser, og det er det, vi gerne vil kigge på her mellem første og anden behandling. Der skal hr. Bjarne Laustsen, hvis han nu har lyst at være med i debatten, være meget velkommen.

Kl. 13:20

Fierde næstformand (Helge Adam Møller):

Det har hr. Bjarne Laustsen. Yderligere en kort bemærkning, værsgo.

Kl. 13:20

Bjarne Laustsen (S):

Jeg opfatter jo hr. Henrik Høegh som Venstres ordfører i den har sammenhæng og ikke nødvendigvis som landbrugets repræsentant. Det går jeg ud fra at jeg har ret i. Derfor er det selvfølgelig interessant, hvilke interesser det er, man varetager.

Med hensyn til, om det er ambitiøst nok eller ej, vil jeg sige, at det jo er et spørgsmål om, hvorvidt man, når man kommer dertil, rent faktisk har levet op til målene, og det kan vi godt være i tvivl

Dernæst er det jo sådan, at regeringen har valgt ensidigt at lave en aftale med Dansk Folkeparti. Derfor er det jo interessant, at Venstre ikke i de forhandlinger, der har været ført om »Grøn Vækst«, har nået de resultater, de gerne ville, men gerne ville have lov til at diskutere det med den øvrige opposition i udvalgsarbejdet. Det lytter vi gerne til, men jeg synes bare, at det er interessant, at man ikke har lavet aftalen færdig og sørget for, at de ting, man gerne selv ville have med, også var blevet udmøntet i aftalen.

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Ordføreren.

Kl. 13:21

Henrik Høegh (V):

Nu er det helt naturligt, at man, uanset om man er smed eller landmand, i sit politiske arbejde læser høringssvarene, og det er såmænd det, jeg har gjort. Så meget til det første spørgsmål.

Så skal jeg sige om det, vi gerne vil kigge på mellem første og anden behandling, at det ikke har noget at gøre med målsætningen. Den målsætning, vi har sat, står ikke til debat. Det, vi gerne vil kigge på, er det, der er blevet afdækket i nogle høringssvar, altså nogle økonomiske konsekvenser i forhold til nogle specielle bedriftstyper. Det er det, vi kigger på.

Kl. 13:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Næste ordfører er den socialdemokratiske ordfører, og det er netop hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 13:22

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Den her sag er jo en udløber af aftalen om »Grøn Vækst«, og den er jo også relateret til de næste fire lovforslag, som Folketinget skal behandle i dag. Det er en aftale, som Socialdemokratiet står uden for af den simple grund, at regeringen ikke ville forhandle med os. Vi var med til de indledende drøftelser, men vi syntes som helhed, at det, man kom med, var for sent og for småt, og vi tror ikke, at det går i den retning, vi gerne vil.

Udgangspunktet var jo, at man lige havde ophævet braklægningen af omkring 125.000 ha jord. Det tog man lige pludselig ind i omdrift, og vi ved godt, at det fører til ekstra gødningsforbrug, mere forbrug af pesticider osv. Det ord, vi gerne vil have ind i vores landbrugsproduktion, er bæredygtighed. Det vil sige, at vi gerne vil have noget mere økologi, mere natur og miljø, og får vi det i den plan med »Grøn Vækst«? Der er svaret: Nej, det gør vi ikke. Derfor er

der behov for, at vi under udvalgsarbejdet også kigger meget kritisk på, om det her er godt nok.

Der er bestemt elementer i det, som går i den rigtige retning, men vi synes ikke, at det er godt nok. Der er nogle meget skrappe krav, vi skal leve op til, vandrammedirektiv osv., og det er spørgsmålet, om vi i det hele taget når det. Jeg vil sige, at jeg ikke tror, at nogen regering har haft held med at lave aftaler med landbruget. Jo, det har man bestemt haft, men det, der har været spørgsmålet, har været, om man kunne nå de mål, der var aftalt, og som enten har bygget på frivillige aftaler på de her områder eller på lovgivning, som borgerne specifikt skal rette sig efter. Det bliver vi nok også nødt til at kigge lidt på. Spørgsmålet er selvfølgelig, om vi når målene, som vi gerne vil nå.

Hr. Henrik Høegh var også inde på, at det her betyder meget i forhold til hele den grønne diskussion om, om landbruget som energirigtig producent også kan være med til at bidrage til klimaløsningen. Jeg synes, at det ligger lige for, at landbruget kommer til at gøre det. Jeg ville endda tro, at der var nogle landmænd, der kunne tjene flere penge end på den produktion, de har i dag.

Et af spørgsmålene er jo, at vi har nogle dyrkningsfrie bræmmer, og jeg kan forstå, at regeringen vil tillade, at man dyrker energipil i de dyrkningsfrie bræmmer. Det er det, som nogle har kaldt at give tilskud til biler i gågader eller give tilskud til rygning i røgfri lokaler. Det virker lidt underligt, at vi kalder dem dyrkningsfrie bræmmer og så tillader, at der i de her sarte vandløb kommer en produktion. Uanset om energipil kan være nok så fornuftig, er spørgsmålet, om det er det rigtige sted at plante dem. Derfor skal vi give tilsagn om, at alle de steder, hvor vi kan se at vi kan forbedre det her, vil vi gerne gøre det.

Den diskussion, som hr. Henrik Høegh var inde på, om, at man ikke havde opfyldt alting i den aftale, man har lavet sammen med Dansk Folkeparti, lytter vi også gerne til under udvalgsarbejdet. Men vi er bekymret for, om man generelt når målene, og derfor hælder vi mest til at udelade dem fra det her lovforslag. Det er vel generelt sådan, at ting, man ikke har haft indflydelse på, behøver man heller ikke at bære igennem her i Folketinget.

Kl. 13:25

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Det giver forløbig anledning til to korte bemærkninger, først fra hr. Henrik Høegh.

Kl. 13:26

Henrik Høegh (V):

Først skal jeg berolige hr. Bjarne Laustsen. Jeg går selvfølgelig ud fra, at han har læst høringssvarene, og så vil han vide, at det her ikke er en frivillig aftale med landbruget, snarere tværtimod. De er vist ikke helt enige i det.

Man det, jeg egentlig godt kunne tænke mig at høre, var: Hvad er hr. Bjarne Laustsens mål? Hvad er det, hr. Bjarne Laustsen vil? Hvad er det for en målsætning, han har? For så kan vi nemlig meget hurtigt kigge på konsekvenser og lidt på de totale tal. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad hr. Bjarne Laustsens målsætning er.

K1 13:26

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:26

Bjarne Laustsen (S):

Det er godt, at hr. Henrik Høegh, efter at han har skiftet side, har set, at det ikke er i alle tilfælde, at man kan nå målene ved at lave frivillige aftaler. Man er nødt til at lave eksakt lovgivning, der holder en branche fast på eksakte mål, og det er såmænd meget godt, at hr. Henrik Høegh har lært det.

Så vil jeg sige, at det, der var udgangspunktet i »Grøn Vækst«, ventede vi jo på i rigtig, rigtig lang tid, og hver gang vi stillede spørgsmål om det ene og det andet, fik vi svaret: Vent, der kommer en stor plan med »Grøn Vækst«. Det er der rigtig mange mennesker der er blevet skuffet over. Det kan godt være, at der er nogle, der synes, at det er for ambitiøst, men jeg hører til den side af salen, hvor vi synes at det ikke er ambitiøst nok. Man skal se på helheden, og det er jo, at da regeringen fjernede braklægningen, sagde man, at man ville gøre det miljøneutralt. Har man gjort det? Næh.

Derfor tror jeg, at hr. Henrik Høegh selv har svaret. Man er gået ud og har solgt en vare, og man har snydt på vægten. Vi har ikke fået en miljøneutral ophævelse af braklægningen, den skylder regeringen stadig væk.

Kl. 13:27

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Henrik Høegh for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 13:27

Henrik Høegh (V):

Jeg må konstatere, at jeg ikke rigtig fik svar på mit spørgsmål. Da »Grøn Vækst«-forhandlingerne startede, sagde fru Mette Gjerskov: Vi vil reducere med 35.000 t. Jeg kan oplyse, at det så er 35.000 t ud af de 48.000 t, der er tilbage, og det vil sige, at det er ca. to tredjedele at den udvaskning, der overhovedet er af al menneskelig landbrugsaktivitet i hele Danmark. Så er der ikke meget landbrugsproduktion tilbage.

Jeg skal bare høre, om det er det mål, hr. Bjarne Laustsen går efter, for så må vi konstatere, at det ikke længere kan lade sig gøre at dyrke den danske landbrugsjord.

Kl. 13:28

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:28

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tror, at vi sagtens kan finde ud af at dyrke landbrug, så det også er i harmoni med natur og miljø. Ordet bæredygtighed tror jeg heller ikke er ukendt for hr. Henrik Høegh. Vi synes, at det kan være udmærket med landbrugsproduktion, men vi synes også, at man hele tiden skal kigge på, at det ikke sker på bekostning af næste generation, og at vi har en produktion, der udleder så lidt til nærmiljøet som overhovedet muligt. Det betyder, at vi skal se på en samlet plan, og der er kommet en lang række andre forslag, også i »Grøn Vækst«, der kigger på, om vi kan udnytte nogle af de spildprodukter på en helt anden måde, end vi tidligere har gjort. Det synes jeg er en rigtig god idé.

Men samlet set er det her et spørgsmål om, om vi når de mål, der er sat op, og om vi kan gøre noget mere, og det er vi nødt til at forpligte hinanden meget kontant på.

Kl. 13:29

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Knud Kristensen.

Kl. 13:29

$\textbf{Knud Kristensen} \; (KF):$

Jeg hører, at hr. Bjarne Laustsen på den måde her i og for sig nedgører det gode lovforslag, som vi lægger frem her om »Grøn Vækst«. Det kommer ikke bag på mig at det var den cd, der var sat på i dag, men jeg vil gerne spørge hr. Bjarne Laustsen helt konkret: Hvilket ambitionsniveau har hr. Bjarne Laustsen, når det ikke er godt nok med de 19.000 t kvælstof, som der bliver reduceret med den her planlægning?

Her er der indlagt 190.000 ha med efterafgrøder. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Bjarne Laustsen: Hvor mange flere hektar mener hr. Bjarne Laustsen der skal være, for at planen kan tilfredsstille Socialdemokraterne?

Kl. 13:30

$\textbf{Fjerde næstformand} \; (Helge \; Adam \; M \emptyset ller):$

Ordføreren.

Kl. 13:30

Bjarne Laustsen (S):

Jeg deltog i samtlige forhandlinger om »Grøn Vækst«, som Socialdemokratiet var deltagere i og inviteret til. Jeg skal ikke kunne sige, om hr. Knud Kristensen deltog i det sidste møde, men der sagde hans partiformand, fru Lene Espersen: Vi kan ikke få enderne til at nå sammen; der er ingen grund til at fortsætte drøftelserne, for vi kan alligevel ikke blive enige. Det var den konservative partileder, der sagde det på regeringens vegne, og derfor måtte jeg jo konstatere, at vi var ude af forhandlingerne.

Uanset hvor gode lov- og beslutningsforslag der er blevet fremlagt her i Folketinget – og dem har vi fremlagt rigtig mange af – så har hr. Knud Kristensen aldrig nogen sinde stemt for et af dem, fordi han ikke var en del af den aftale, vi havde lavet med andre. Så det er helt almindeligt, at vi ser alting i en helhed, og hvis vi ikke har haft indflydelse på en ting, så behøver vi heller ikke nødvendigvis stemme for den her i Folketinget. Sådan er det.

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Knud Kristensen for en sidste kort bemærkning.

Kl. 13:31

Knud Kristensen (KF):

Jeg husker fint det sidste møde, man havde om forhandlingerne om »Grøn Vækst«, og som Socialdemokraterne valgte at udvandre fra. Der kan man så sige, at de stillede med så urealistiske ambitioner, at man var nødt til at bryde forhandlingerne på daværende tidspunkt.

Men det, jeg rent faktisk spurgte ind til, var: Hvis nu hr. Bjarne Laustsen havde fortsat forhandlingerne, hvad skulle der så til mere end de 190.000 ha efterafgrøder og de 19.000 t kvælstof? Jeg vil gerne have, at hr. Bjarne Laustsen melder ud på de to parametre, for så kan vi ligesom forholde os til, hvor ambitiøse de løsninger, Socialdemokraterne havde i forbindelse med den her »Grøn Vækst«-aftale, var.

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:31

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan sagtens forstå, at hr. Knud Kristensen har en interesse i at dække over, at tingene ikke er helt i orden, og at der er mangler, men når man stiller sig op og bidrager til det synspunkt, at Socialdemokratiet og andre gode partier her i Folketinget har valgt at udvandre fra forhandlinger om »Grøn Vækst«, så er det jo ikke rigtigt.

Det, der er den skinbarlige sandhed – og det håber jeg også andre ordførere fra oppositionen vil sige – er, at den konservative forhandlingsleder på hele regeringens vegne sagde: Det er umuligt at nå en aftale, så vi bryder af her. Der var masser af ordførere, der sagde: Vi kan lave delaftaler, og vi kan træffe aftaler om, at det når videre end til næste regeringsskifte osv. Der var masser af muligheder, men samlet set var regeringen ikke interesseret i at lave delforlig eller noget som helst med oppositionen. Derfor giver det jo ingen mening at

stå og sige: Tænk på et tal – for sandheden er, at vi blev smidt ud af forhandlingerne.

Kl. 13:32

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Jens Kirk.

Kl. 13:32

Jens Kirk (V):

Nu har jeg fire gange hørt, at hr. Bjarne Laustsen er blevet spurgt om, hvilke mål man havde, og vi har ikke en eneste gang fra Socialdemokratiet hørt, at man ville fravige de 35.000-36.000 t. Det har vi ikke en eneste gang hørt, så det må jo fortsat stå fast, indtil I siger et andet tal. Det var det tal, I gik efter, og det var årsagen til, at I gik. Det kan der jo svares ja eller nej til.

Kl. 13:33

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:33

Bjarne Laustsen (S):

Det er sådan, at man forhandlede om »Grøn Vækst«, og der var landbruget jo for en gangs skyld kommet med sin egen plan, inden regeringen tog sig sammen til at komme med sin plan. Der var en lang række andre organisationer, der også kom med forslag til, hvordan man kunne løse hele problemet om grøn vækst. Nu er der ikke særlig meget vækst i den her plan, og det skal vi diskutere lidt senere. Men der er spørgsmål til elementer i det.

Det er klart, at vi står ved de synspunkter, vi havde. Men det er også lige så klart, at regeringen kom med sit udspil, og at vi kom med vores forslag til, hvordan det kunne være.

Der var det så, at den konservative ordfører sagde, at de ender ikke kunne nå sammen, og derfor blev vi smidt ud af forhandlingerne. Det er sådan, virkeligheden er.

Kl. 13:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Jens Kirk for en sidste kort bemærkning.

Kl. 13:34

Jens Kirk (V):

Jeg vil sige, at nu er det jo et meget søgt tal, som Socialdemokratiet kom med, for jordbrugets egne tal var vel 11.000-12.000 t, og I kom med det tredobbelte, og det ville man ikke fravige. Hvis I ville have mødtes på midten, havde vi faktisk haft de 19.000 t, som vi står med i dag, men det har der aldrig været tale om at I ville.

Så kan vi diskutere brak en anden gang; det har vel aldrig været udlagt til naturformål. Der står vel i forordningen, at den skulle bruges og altid være i dyrkbar tilstand, men det har hr. Bjarne Laustsen nok glemt.

Kl. 13:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:34

$\pmb{Bjarne\ Laustsen\ (S):}$

Jeg kan sige til hr. Jens Kirk, at jeg har været til Hjallerup Marked rigtig mange gange. Man kan starte i hver sin yderposition med et tal, og så kan man enes på midten, og så ser det hele pænt ud. Det er jo ikke en seriøs måde at gøre det på.

Vi har jo sagt, at vi gerne vil have en reduktion af en bestemt størrelse for at nå nogle bestemte mål. Om vi kunne have enedes om 25.000 eller 27.000, eller hvad ved jeg? Men der er ingen af de krav, som Socialdemokratiet har haft, der har været ultimative. Alting var til forhandling, og vi forsøgte virkelig, og det synes jeg at begge parter gjorde.

Men på det møde, hvor vi blev smidt ud, blev der sagt, at man ikke troede, at det gav nogen mening; man sagde: Vi kan godt diskutere i 14 dage endnu, men vi kommer alligevel ikke frem til det resultat, som vi kan få med Dansk Folkeparti. Derfor var der ingen grund til at sidde sammen med os andre. I var ikke interesseret i at få et resultat, der var bedre end det, der ligger her i »Grøn Vækst«, overhovedet ikke. Det kunne I godt have fået, og det er mit modargument.

Kl. 13:35

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg skal for god ordens skyld sige både til spørgeren og til svareren, at direkte tiltaleform ikke er tilladt. I stedet for, at man hele tiden siger »I«, må man finde et andet mere dækkende udtryk for fremtiden.

Tak til ordføreren, og vi går så videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er fra Dansk Folkeparti, og det er hr. René Christensen.

Kl. 13:36

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Vi skal i dag førstebehandle flere forslag i »Grøn Vækst«, og i Dansk Folkeparti mener vi, at vi med aftalen er landet på et passende niveau, i forhold til hvor langt det er muligt for landbruget at leve op til målsætningerne, set i sammenhæng med den situation landbruget er i i dag.

»Grøn Vækst« har stor fokus på miljø og nytænkning. Som vi ser det, vil disse forslag fremadrettet blive en stor gevinst for miljøet og naturen, og samtidig er de med til at modernisere landbruget. Forslaget her er det første i rækken og hedder forslag til lov om ændring af lov om landbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Forslaget er en af flere lovmæssige ændringer som følge af loven om »Grøn Vækst«. »Grøn Vækst« indeholder mange aspekter og ændringer, som vil gavne vandmiljøet og naturen i Danmark, men samtidig tager »Grøn Vækst« også sigte på, at vi i Danmark har og skal have et økonomisk sundt og konkurrencedygtigt landbrug. Med de tiltag, som bliver gennemført med dette lovforslag, vil der ske en reduktion af udledningen af kvælstof til vandmiljøet på omkring 9.000 t, men det er dog kun halvvejen, da det samlede forventede reduktionsbehov er på 19.000 t. De tilbageværende 10.000 t skal der senest være fundet en løsning på ved udgangen af 2012, så vi lægger altså ud med en reduktion på næsten 50 pct. af det samlede mål, som skal være nået inden 2015.

Forslaget her medfører, at der etableres yderligere 140.000 ha efterafgrøde, som er hovedfaktoren i forbindelse med reduktionen af udvaskningen. Der er dog i forbindelse med høringsperioden kommet en del høringssvar, som giver udtryk for, at fordelingen og belastningen for den enkelte landmand måske ikke er retfærdig set ud fra lokale hensyn og dyrkningsmønstre, og jeg vil i forbindelse med udvalgsbehandlingen spørge ind til, om der kunne være andre muligheder, der kan tænkes at komme i spil. Udvaskningen skal selvfølgelig sænkes tilsvarende.

Med de bemærkninger ser vi frem til udvalgsarbejdet.

Kl. 13:38

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det hr. Kristen Touborg.

Kl. 13:38

Kristen Touborg (SF):

Jeg har forstået »Grøn Vækst«-systemet sådan, at økologernes manglende forbrug af kunstgødning, for nu at sige det sådan, i virkeligheden tilgodeser traditionelle landmænds forbrug – eller sagt på en

anden måde: Hver gang der kommer en ny økolog, bliver der faktisk lidt mere kvælstof til de traditionelle landmænd. Hvis det er rigtigt forstået, vil jeg gerne høre ordførerens holdning, om ordføreren synes, det er rimeligt.

Kl. 13:38

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:38

René Christensen (DF):

Det er vel altid rimeligt at kigge på landbruget som en helhed, og i forhold til den tankegang, der bliver lagt frem her, er det klart, at når man sætter sig det mål, at vi skal ende på noget omkring 19.000 t, er det da rigtigt, at hvis der er nogle, der bruger mindre, bliver der jo mere til de andre, når nogle går over til at blive helt økologiske. Men i forhold til den mængde, det økologiske landbrug udgør, tror jeg ikke, det er det her, der gør, at hele reduktionen bare kommer af sig selv. Der er rigtig mange landmænd, der skal ud at tænke sig om nu for at kunne leve op til de her krav.

Kl. 13:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Kristen Touborg for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 13:39

Kristen Touborg (SF):

Det er jo rigtigt, at økologisk landbrug ikke fylder halvdelen af dansk landbrug, det fylder vel en 6-7 pct., men det var sådan set mere princippet, jeg var interesseret i.

Nu er 6-7 pct. jo heller ikke helt ligegyldigt i forhold til den udledning, der foregår, men jeg var mere interesseret i princippet. Synes Dansk Folkeparti virkelig, det er rimeligt, at hver gang en landmand vil omlægge og spare vandmiljøet for en forøget kvælstofudledning, betyder det bare, at en anden landmand kan forøge forbruget, og at man dermed overhovedet ikke får noget ud af at få flere økologer? Synes ordføreren virkelig, det er en rimelig måde at gøre tingene på?

Kl. 13:40

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:40

René Christensen (DF):

Jeg synes, det er meget rimeligt, at man lægger en plan for det samlede landbrug, i forhold til hvad der skal foregå med vores vandmiljø. Med den måde, man har valgt at gøre det på her, har man sat et mål, som er fornuftigt, og som man mener kan nås. Det er selvfølgelig rigtigt, at der kan være nogle få enkeltelementer, som kan påvirke i en meget positiv retning. Vi er selvfølgelig glade, hver gang en landmand siger, at nu vil han omlægge til økologi. Det er positivt, og man må sige, at forbrugerne jo også tager positivt imod det. Men samlet set må man sige, at målet er at nå tallene for det samlede landbrug i Danmark.

Kl. 13:40

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Kl. 13:40

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne følge op på det spørgsmål, for hvis man laver nogle ting, der er miljørigtige, hvem skal de så komme til gode? Er det naturen og miljøet, eller skal de komme de konventionelle landmænd til gode? Det er jo det, der er med det forslag her, nemlig at det, man

sparer det ene sted, giver man de andre mulighed for at bruge mere. Er det rigtigt ud fra et synspunkt hos Dansk Folkeparti om, at det putter vi bare et andet sted hen, for så får vi jo ingen reduktion? Så derfor er spørgsmålet også: Går man i Dansk Folkeparti ind for mere økologi?

Kl. 13:4

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:41

René Christensen (DF):

Vi går bestemt ind for mere økologi i forhold til, hvad det er forbrugerne gerne vil have på hylderne, og der er jo andet i økologi end den kvalitet, man også får. Der er nogle forbrugere, som gerne vil have det på grund af nogle andre ting end lige miljøet.

Jeg må sige, at i forhold til det, man har lagt op til nu, er der også landmænd, som skal ud at reducere kraftigt. Det er jo ikke sådan, at når der er en landmand, der går ud og reducerer kraftigt nu, så er der en anden landmand, der kan bruge det, for slutmålet er jo netop, at vi får ændret det her med 19.000 t kvælstof i vores vandmiljø. Det er målet. Hvis der så skulle være nogle, som lægger over til økologi, er det rigtig godt, for så har de bidraget stort til, at vi kan nå vores mål. Og når vi når vores mål i 2015, har vi ved fælles hjælp fået et bedre vandmiljø, end vi har i dag.

Kl. 13:42

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Bjarne Laustsen for yderligere en kort bemærkning. Kl. 13:42

Bjarne Laustsen (S):

Hr. René Christensen overser jo det, at man kunne have fået en aftale, der var langt mere ambitiøs end den aftale, Dansk Folkeparti har lavet med regeringen. Derfor ved jeg jo ikke, om det er Dansk Folkeparti, der har krævet, at resten af oppositionen ikke måtte være med i »Grøn Vækst«-aftalen. Det kunne jo være. Jeg synes bare, at det er interessant, hvis man siger, at man godt vil have noget mere økologi, og så har man stoppet her ved det mål, og så har man ikke flere mål. Så siger hr. René Christensen, at der er nogle ting, vi skal se på under udvalgsarbejdet, og det vil jeg også gerne give tilsagn om. Men det her er jo et af de spørgsmål, man så kan stille – og det kan være, at hr. René Christensen vil stille ministeren det spørgsmål – om det er rimeligt, at det, man tjener på økologerne, får andre lov at bruge. Jeg synes, det kunne være interessant, at vi fik svar på det, men det kunne være, at hr. René Christensen synes, at resten af oppositionen skal ind i aftalen om »Grøn Vækst«, og at den skal forbedres. Sådan hørte jeg næsten ordføreren sige det.

Kl. 13:43

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:43

René Christensen (DF):

Der var flere spørgsmål i det. Det, som jeg lagde op til, at vi skulle spørge ind til, er med hensyn til det her med – det ved vi alle sammen, og det ved hr. Bjarne Laustsen også – at jorden jo ikke er ens overalt i Danmark, og derfor er der forskellige forhold for de enkelte landmænd med hensyn til, hvordan de dyrker deres jorde. Der mener jeg at man skal være reel over for landbruget. Det skal ikke være sådan, at man føler sig mere presset end andre, fordi man bor i en bestemt landsdel. Så det skal vi selvfølgelig ind og kigge på, så det bliver jævnt fordelt.

Jeg lagde også mærke til i hr. Bjarne Laustsens ordførertale før, at der blev sagt, at det da kan være udmærket med landbrugsproduktion – det kan da være udmærket med landbrugsproduktion. Det er nok dér, vi ligger forskelligt, i forhold til at det kan være udmærket. Vi synes faktisk, at det er meget, meget vigtigt, at vi har en landbrugsproduktion i Danmark, og vi tror ikke på, at vi kan pålægge det samlede danske landbrug at køre en økologisk landbrugspolitik, hvor vi pålægger landbruget at blive økologisk. Så tror jeg faktisk, at det danske samfund som helhed vil få et meget, meget stort tab i forhold til, hvordan vi kan markedsføre os ude i det store udland og med de økonomiske omkostninger, det så ville have for os alle sammen.

K1 13:44

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Næste ordfører er SF's ordfører, og det er hr. Kristen Touborg.

Kl. 13:44

(Ordfører)

Kristen Touborg (SF):

Formålet med L 36 er at skabe lovgrundlag for nødvendige virkemidler i forhold til reduktion af kvælstof til vandmiljøet. Forslaget introducerer et nyt begreb uden at give det navn. Regeringen ved, at der skal skæres ned i kvælstoftilførslen, men ikke præcis hvor meget, og derfor vælger man for en sikkerheds skyld og for at forsinke de nødvendige indgreb over for landbruget ingenting at foretage sig i områder, hvor videnniveauet er lavest, de såkaldte V3-områder. Det kalder vi for uforsigtighedsprincippet.

Forslaget vil medføre et større areal med efterafgrøder, og det er jo i sig selv udmærket, men samtidig åbnes op for at fifle med dette krav, således at gødningsnormen kan hæves, hvis der samtidig etableres efterafgrøder. Det ligner endnu en gave til erhvervet snarere end en garanti for, at mindre kvælstof havner i vandmiljøet. Det er derfor klart, at forslaget er helt utilstrækkeligt til at gennemføre vandrammedirektivet – det tror jeg også at regeringen ved – og at der vil komme stramninger, enten fordi den nuværende regering tvinges til det af EU, eller endnu bedre, fordi vi inden da når at få et andet flertal i Folketinget.

Den omstændighed, at økologien indregnes i landskvoten for kvælstof og også, at det manglende kvælstofforbrug, der er hos økologer, indregnes, men især gør det for pesticider, er selvfølgelig også yderligere et element i denne sag.

Vi vil naturligvis være konstruktive og søge at påvirke behandlingen af forslaget mest muligt, men kan heller ikke støtte forslaget, som det ligger her. Der er behov for en reel og ærlig gennemførelse af EU's vandrammedirektiv.

Kl. 13:46

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Henrik Høegh.

Kl. 13:46

Henrik Høegh (V):

Jeg skal bare lige sikre mig, at hr. Kristen Touborg har forstået systematikken i det her rigtigt. Er hr. Kristen Touborg enig i, at hvis man ikke har de efterafgrøder, som der nu kan komme ifølge de nye tiltag, som vi har til behandling her i dag, så skal man reducere væsentligt i gårdens kvælstofkvote? Det er altså ikke sådan, at man kan bruge mere kvælstof, hvis man ikke har opfyldt de her krav om efterafgrøderne. Det er faktisk lige modsat af det, hr. Kristen Touborg forklarede. Jeg savner også at høre, hvad hr. Kristen Touborgs mål er. Nu spurgte vi lidt, og det kneb lidt med at få et svar fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:47

Kristen Touborg (SF):

Så vidt jeg husker fra forhandlingerne – det er frit efter hukommelsen, så spørgeren må have mig lidt undskyldt, hvis det skulle være lidt forkert – lå vores mål 7.000-8.000 t højere end det, regeringen anbefalede.

Vedrørende efterafgrøder kan det godt være, jeg har udtrykt mig uklart, og hvis det er tilfældet, beklager jeg da det. Men det er indlysende, at hvis man ikke tog, jeg har forstået, det er 140.000 ha med efterafgrøder, så ville det jo indebære andre reduktioner andre steder. Men man ville jo kunne gå ind og lave andre tiltag, som var væsentlig mere virksomme for vandmiljøet. Men selvfølgelig er efterafgrøder en udmærket ting, og det sagde jeg faktisk i min ordførertale.

Kl. 13:48

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Henrik Høegh for en sidste kort bemærkning.

Kl. 13:48

Henrik Høegh (V):

Bare lige et sidste spørgsmål, hvor jeg sikrer mig, at hr. Kristen Touborg godt ved, at det, vi omtaler her, det, vi snakker om, det, vi måler på, er en udvaskningsreduktion, og det er en reduktion ude ved recipienten. Der skal faktisk to en halv gang ekstra reduktion i rodzonen inde i marken. På baggrund af spørgsmålet til hr. René Christensen kunne man næsten opfatte det, som om det her alene gik på en måling på handelsgødningsforbruget. Det er irrelevant i forhold til det her. Det handler om, hvad udvaskningen er.

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:49

Kristen Touborg (SF):

Jeg er fuldstændig enig i, at det handler om, hvad udvaskningen er. Men det ændrer jo ikke på, at man kan gøre forskellige tiltag for at mindske udvaskningen. Hvis jeg må vende tilbage til spørgsmålet om efterafgrøder, vil jeg sige, at det jo er én måde at reducere på. En anden måde kunne jo være, at man sikrer sig, at der ikke var så meget hvede. Hvede og efterafgrøder passer jo ikke voldsomt godt sammen, men hvis man omlagde til mere vårsæd, ville der jo kunne være efterafgrøder i langt større omfang, og det er jo i virkeligheden en forholdsvis overkommelig måde at reducere det på.

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Knud Kristensen for en kort bemærkning.

Kl. 13:49

Knud Kristensen (KF):

Tak. Hr. Kristen Touborg mener at kunne huske, at det var en reduktion på 7.000-8.000 t mere – det kommer så tæt på 500 g. Har hr. Kristen Touborg så også et bud på, hvad det ville have betydet for den omlægning i landbruget, at man reducerer det så voldsomt? Altså, man kan sagtens komme med et tal, der hedder 19.000 t, og så kan man sige, at det skal være 5.000 t mere. Men hvis der kom et tal, der hedder 25.000 t, ville SF have sagt, at det skulle være 5.000 t mere.

Men det må også være et resultat af den produktion, der er i landbruget. Jeg vil gerne lige have hr. Kristen Touborgs reaktion på det. Hvad ville det have betydet for landbruget?

Kl. 13:50

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:50

Kristen Touborg (SF):

Det kan jo gøres på flere måder. Det kan f.eks. reduceres, ved at man ændrer procentsatsen for gødningsnormen, hvilket naturligvis koster noget, dog ikke særlig meget, for nogle år bliver gødningen end ikke forbrugt, men andre år koster det.

Det kan også gøres på en anden måde – det var faktisk det, jeg var inde på lige før. Det kunne jo gøres, ved at man ikke havde helt så meget hvede på sine arealer, som man har nu, men nogle flere vårafgrøder og dermed også mulighed for at have mere efterafgrøde og dermed et mindre gødningstryk.

Kl. 13:51

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Knud Kristensen for en sidste kort bemærkning.

Kl. 13:51

Knud Kristensen (KF):

Det er fint nok. Tak for svaret. Men det, jeg egentlig søger efter, er den her kolossale omlægning til »Grøn Vækst«, som er et skridt i den rigtige retning, hvor man netop kommer miljøet og naturen i møde. Men hvad vil det betyde for det produktive erhverv, at kvælstofbestemmelsen strammes til netop de 25.000-27.000 t, som hr. Kristen Touborg siger? Det er sådan set spørgsmålet om, at erhvervet også efterfølgende skal kunne producere under og leve med de krav, der stilles.

Kl. 13:52

Fierde næstformand (Helge Adam Møller):

Så det ordføreren.

Kl. 13:52

Kristen Touborg (SF):

Jeg forsøgte faktisk i mit første svar at præcisere, at det i nogle sammenhænge kan koste landbruget noget. Men det er jo vanskeligt at sige, hvor meget det koster, for nogle år bliver gødningen med de nuværende normer end ikke brugt. Det er ret katastrofalt for vandmiljøet, for så havner resten jo i vandmiljøet. Andre år koster det noget, fordi der er det så sådan, at vejrliget og årets forløb er sådan, at man kunne have avlet mere.

Men jeg vil også gerne med hensyn til økonomien i at dyrke jorden fremhæve, at man ikke kan nøjes med at se på bondens bundlinje og på, hvad jeg har haft af udgifter og indtægter, for der er nogle udgifter, som vi bønder ikke tæller med. Det er de samfundsmæssige udgifter. Det er det, det efterfølgende koster at rydde op for os.

Derfor er det nødvendigt, at vi har en balance mellem det, naturen kan bære, og det, der skal til, for at vi også kan være her i fremtiden, at også vores oldebørn kan være her og også kan få rent grundvand

Kl. 13:53

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Jens Kirk for en kort bemærkning.

KL 13:53

Jens Kirk (V):

Tak. Tak til hr. Kristen Touborg. Jeg kan forstå, at det intet betyder for SF, hvad bondens bundlinje er. Jeg kan også forstå, at på Lemvi-

gegnen, hvor hr. Touborg færdes hjemmevant, er det ligegyldigt, om man avler 75 hektokilo hvede pr. hektar eller 55 hektokilo byg pr. hektar. Det er lige meget for bonden; det giver samme indtægt.

Skal der overhovedet ikke tages hensyn til i et sædskifte og bondens bundlinje, om det er den ene eller den anden afgrøde, der skal bruges?

Kl. 13:53

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:54

Kristen Touborg (SF):

Jeg mener, at hr. Jens Kirk laver en fri udlægning af, hvad det var, jeg svarede. Jeg sagde, at der var *andet* end bondens økonomiske bundlinje, der talte, og så nævnte jeg, at der er nogle samfundsmæssige udgifter efterfølgende, og det er sådan set også derfor, regeringen går ind og laver nogle restriktioner. Jeg synes, det er for lidt, men der er dog restriktioner i det; der er dog et forsøg på at nedbringe det en lille smule i det, der ligger i »Grøn Vækst«.

Men jeg mener, det er en gal udlægning at sige, at jeg ikke har taget højde for, at den økonomiske bundlinje naturligvis ikke er den samme, om man avler 55 hektokilo pr. hektar eller 75 hektokilo, men man skal huske, at der er nogle samfundsomkostninger, der også skal regnes ind.

Kl. 13:54

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Jens Kirk for en sidste kort bemærkning.

Kl. 13:54

Jens Kirk (V):

Jeg kan forstå på hr. Kristen Touborg, at det ingenting betyder; man kan godt gøre det. Vil det ikke være forkert at belaste nogle bestemte egne ved at sige: I kan simpelt hen ikke have den planteavlsplan eller markplan, I har her; vi skal have noget helt andet ind – og uden overhovedet at skulle skele til, hvad det i grunden er for et niveau, vi ligger på i øjeblikket? Har hr. Touborg indtryk af, at bondens økonomi er overvejende strålende i øjeblikket, eller skal der ikke tages lidt hensyn til det? Både naturen og mennesket skal kunne være her i fremtiden også.

Endelig kan jeg da konstatere, at her er et område, hvor SF og Socialdemokratiet ikke er enige. Den ene siger 35.000 t, og den anden siger 25.000 t. Det var sådan set rart at få konstateret.

Kl. 13:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 13:55

Kristen Touborg (SF):

Det er ikke ligegyldigt, hvordan bondens økonomi er, og det mener jeg heller ikke at have givet udtryk for, men der er jo mange ting, der spiller ind, f.eks. det, at nogle af de bønder, der har stor ekspansionstrang, har givet helt op til 300.000 kr. pr. hektar jord, der formodentlig ikke driftsmæssigt kan bære mere end de 100.000 kr.

Så der er mange forhold, der gør, at bondens økonomi ikke er god i øjeblikket, og jeg ville da aldrig kunne finde på at sige, at det klarer vi bønder fint, for særlig for de ekspansive er det da meget, meget svært økonomisk i landbruget nu, men der er altså mange grunde til det, og vi er jo som politikere nødt til at tage et overordnet hensyn og prøve at finde ud af, hvordan vi bevarer – også for vores børnebørn – den natur og det miljø, som vi har.

Kl. 13:56 Kl. 14:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og så er det den konservative ordfører, hr. Knud Kristensen.

Kl. 13:57

(Ordfører)

Knud Kristensen (KF):

L 36 er et forslag om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og plantebeskyttelse. Lovforslaget er et led i »Grøn Vækst«, som har til formål at reducere kvælstofudledningen til vandmiljøet med cirka 4.500 t kvælstof, hvilket svarer til 24 pct. af »Grøn Vækst«-målet. Udlægning af randzoner og etablering af vådområder vil ligeledes reducere udledningen med andre 4.500 t, og det vil så hen over efteråret fremgå af et udvalgsarbejde, hvordan vi så reducerer med de sidste 10.000 t, sådan at vi får en samlet reduktion af udledningen på 19.000 t gennem etablering af efterafgrøder, som er en forholdsvis billig og effektiv metode til at reducere kvælstofudvaskningen. Derfor er den form et væsentligt element i lovforslaget.

Virkningen af tiltagene vil ikke kunne registreres omgående, men over en kortere periode, måske op til 3 år. Økologisk produktion vil også med den stigende interesse, der er for økologi, medvirke til reduktionen af udledningen, men økologi skal drives på markedsmæssige vilkår og i et naturligt tempo med den målsætning, at det økologiske areal eventuelt kunne være udvidet med 15 pct. yderligere i 2020.

Der vil i fremtiden også være et stort behov for en stor konventionel og effektiv landbrugsproduktion til at sikre fødevareproduktionen. Lovforslaget skal ligeledes sikre, at der sker en ens stramning for brugerne, da der er meget stor forskel på, hvordan boniteten er på de enkelte ejendomme. Der er nogle ejendomme, som har en meget lerholdig jord, og nogle, som har en mere sandholdig jord. Der mener jeg, at vi i det efterfølgende arbejde skal have udredt nogle betingelser for, at loven er lige for danske jordbrug.

Der vil også på gødningsområdet blive indført bestemmelser om digital indberetning, som senest vil være implementeret i 2012, et mål, som er meget realistisk, da der i dag indberettes digitalt af 93 pct. af samtlige 48.000 jordbrugere.

Lovforslaget indeholder også bemyndigelse til ministeren om bl.a. udtagning af jordprøver og iværksættelse af pilotprojekter for at fastsætte regler med hensyn til dyrkningsrelaterede tiltag, fastsætte tidspunkt for jordbearbejdning med henblik på at mindske kvælstofudledning i vinterperioden osv. Det er endnu et tiltag, der gør, at »Grøn Vækst« er fremtiden for dansk landbrug, og der sker også en udvikling i hele den proces, som netop arbejdet med »Grøn Vækst« er.

Lovforslaget stiller krav om efterafgrøder. Efterafgrøder kan ikke længere erstattes af vintergrønne marker, og det vil medføre, at arealet med efterafgrøder vil blive væsentlig forøget. Denne dyrkningsform er en meget vigtig og effektiv måde at reducere kvælstofudvaskningen på. Den hidtidige fleksibilitet med hensyn til at erstatte efterafgrøder med grønne marker søges selvfølgelig opretholdt ved at give mulighed for, at efterafgrøderne kan erstattes ved en nedsættelse af virksomhedens kvælstofkvote, netop ved at man erstatter efterafgrøderne med mellemafgrøder.

Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

K1_14:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg har et spørgsmål til den konservative ordfører, hr. Knud Kristensen, som altid plejer at være god for en frisk bemærkning. De ting, vi laver herinde i Folketinget, er ting, der trækkes ned over hovedet på erhvervet, så de ikke mere kan ånde, derfor vil jeg spørge: Når dansk landbrug siger, at det her er alt for ambitiøst, og at det kommer til at koste nogle ting, er hr. Knud Kristensen så enig i det, altså at det forslag, regeringen kommer med, er med til at pålægge et trængt erhverv flere byrder?

Kl. 14:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:01

Knud Kristensen (KF):

Jeg kan understrege over for hr. Bjarne Laustsen, at »Grøn Vækst« er en ambitiøs plan. Det er en rigtig plan, den tilgodeser landbruget, den tilgodeser miljøet, og den tilgodeser naturen. I dag skal vi jo efterfølgende – det er det sidste punkt, vi har på dagsordenen – behandle den medfinansiering, der er til, at vi netop når de mål, som ligger i »Grøn vækst«.

Så jeg er ikke enig i, at det her forslag er noget, der bliver trukket ned over landbruget. Det her er med til, at vi netop gearer landbruget til en anden måde at producere på, en anden måde at omlægge afgrøderne på, sådan at vi fastholder mest muligt kvælstof til glæde for miljøet og naturen.

Kl. 14:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Bjarne Laustsen for yderligere en kort bemærkning. Kl. 14:02

Bjarne Laustsen (S):

Jeg glæder mig jo over, at hr. Knud Kristensen er i stand til sådan at skifte farve og synspunkt afhængigt af, hvad det er, vi taler om. Men i den her sag må jeg så forstå, at i hele planen om »Grøn Vækst« er der ikke nogen ting, bureaukratiske regler eller noget, der bliver trukket ned over landbrugserhvervet. Sådan må jeg forstå det. Og alting er finansieret krone til krone, landbruget skal heller ikke have pungen op, for det ordner vi på anden vis. Må jeg forstå hr. Knud Kristensens indlæg sådan, at det næsten bliver paradisiske tilstande for dansk landbrug, når de får den her plan, »Grøn Vækst«, som regeringen præsenterer her i dag?

Kl. 14:03

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:03

Knud Kristensen (KF):

Nu kan man jo anlægge mange synspunkter på det. Jeg hørte jo godt, da hr. Bjarne Laustsen var oppe med den ordførertale, som han havde lavet, og det var en meget negativ tale. Der ligger selvfølgelig nogle ting i det her om, at der skal ske en omstilling i landbruget til mere moderne tider. Jeg kan bare nævne sådan noget som indberetning af gødningsregnskab og indberetning af pesticidregnskab osv., som overgår til at være elektronisk, sådan at man løbende hen over året kan indberette det, man har brugt osv., og det er i hvert fald en besparelse.

Dernæst behandler vi også et andet lovforslag i dag, som netop giver landbruget mulighed for at have en større produktion, også i forhold til at tilgodese naturen og de mange fritidsinteresser, som findes i det samfund, hvor landbruget agerer. Så jeg synes i virkeligheden, at der er taget højde for en større produktion. Der er taget højde for, at også yngre landmænd kan agere i det danske landbrug og etablere sig.

Kl. 14:04

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og næste ordfører er den Radikale ordfører, fru Lone Dybkjær.

Kl. 14:04

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører, fru Bente Dahl, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes og partiets vegne helt overordnet sige, at vi ikke kan støtte det her forslag. Så skal jeg i øvrigt komme med nogle enkelte bemærkninger.

Nu var mine bedsteforældre fra landbruget og husmandsbruget, så jeg synes jeg da selv, at jeg de facto har rødder tilbage i det, men selv om det er tilfældet, har det altid undret mig med den helt specielle status, landbruget har, specielt herinde i Folketinget. Det er helt utroligt, så meget opmærksomhed landbruget altid har fået, og det til trods for at det jo efterhånden ikke er så centralt et erhverv for Danmark mere. Det er ikke for at underkende betydningen af det, men sådan som jeg har læst mig frem til, udgør det 2 pct. af arbejdsstyrken, og produktionsværdien er omkring 2 pct. af samfundets produktion.

Når vi så i øvrigt skal tilføje, at erhvervet er fuldstændig afhængigt af milliardstøttekroner fra EU, så giver det yderligere, synes jeg, stof til eftertanke, navnlig også når man ved, at landbruget udsættes for rimelig skrap konkurrence fra bl.a. østlandene, og det sker vel som en del af den globale arbejdsdeling, som vi da generelt er tilhængere af. Det er den ene sådan lidt overordnede bemærkning, jeg godt vil komme med.

Den anden er jo, at når man så yderligere som jeg har deltaget så mange år i folketingets arbejde – jeg nærmer mig 23 år, kan jeg sige til dem, der ikke ved det – så er der altså også nogle af tingene, der kommer igen og igen. Det er ikke alle ting; der sker heldigvis også noget nyt, men man må sige, at de her diskussioner om landbrug og miljø unægteligt er kommet hele tiden. Og hvorfor er de kommet hele tiden? Fordi man ikke på noget som helst tidspunkt har gjort tilstrækkeligt for at få styr på landbrugets miljøproblemer. Nu gør man så yderligere et forsøg, men efter Det Radikale Venstres opfattelse er det altså ikke nok.

Hr. Knud Kristensen siger, at »Grøn Vækst« er fremtiden for dansk landbrug. Det er jeg sådan set totalt enig i. Hele problemet er bare, at med de forslag, der er lagt frem her, når man ikke det resultat, og derfor kan Det Radikale Venstre ikke støtte forslaget. Vi mener simpelt hen ikke, at det er godt nok; vi mener, at den aftale, som regeringen har lavet med Dansk Folkeparti, nærmere kan betegnes som grum vækst eller brun vækst, eller hvad for nogle ord vi nu vil bruge. »Grøn Vækst« har det i hvert fald ikke noget at gøre med.

Med disse ord skal jeg så gentage, at vi ikke kan støtte det her lovforslag, hvilket selvfølgelig ikke er ensbetydende med, at der ikke er elementer, der er o.k. – altså, værre står det jo selvfølgelig ikke til. Regeringen laver da ikke hele tiden det totalt forkerte, men i betragtning af at vi har nedlagt mere end 120.000 ha brakjord og så bare kommer med det her til erstatning, så har vi selvfølgelig gjort op for brakjorden – det indrømmer jeg – men det er jo langt mere, der skal til, og det når man ikke med det her og de efterfølgende forslag. Tak.

Kl. 14:08

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller): Så er der en kort bemærkning fra hr. Henrik Høegh.

Kl. 14:08

Henrik Høegh (V):

Tak. Nu kan jeg forstå på fru Lone Dybkjær, at det der med landbruget har sådan noget med en eller to procents betydning. Så kunne jeg godt tænke mig at spørge, om fru Lone Dybkjær godt ved, at det erhvervs eksport – og her snakker vi selvfølgelig om hele fødevareerhvervet – svarer til 12 pct. af den danske eksport, og hvis vi tager agroindustrien med, svarer det til 20 pct. af den danske eksport. Så selvfølgelig har det nogle medlemmer af det her Tings interesse, hvordan det går i det erhverv, det skal jeg ærligt indrømme.

Nu har jeg heller ikke været så længe i det her Ting, men jeg mener at kunne huske, at fru Lone Dybkjær på et tidspunkt var miljøminister, men der var altså heller ikke på det tidspunkt en vilje til at få gjort endeligt op med det her problem og få taget ordentligt fat på det. Der har altså også været et hensyn til det, der hedder bæredygtigheden, nemlig at man lever op til nogle krav om hensyn til miljø og natur, og at man samtidig også er økonomisk bæredygtig.

Jeg vil spørge her, lige som jeg har gjort til en række af de andre ordførere: Hvor meget synes fru Lone Dybkjær der skal reduceres med? Hvor skal man ligge på den der skala?

Kl. 14:09

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:09

Lone Dybkjær (RV):

Til hr. Henrik Høegh vil jeg gerne sige, at vi altså har taget adskillige slagsmål med landbruget undervejs. Det gjorde vi, dengang vi etablerede gylletanke og alle mulige tiltag i den retning, så det er altså ikke der, man ikke har taget fat. Men selvfølgelig har vi taget fat på en måde, så landbruget kunne overleve. Det mener jeg er et udgangspunkt; det har vi også gjort, men det skal overleve mere og mere på et helt bæredygtigt grundlag. Det gælder selvfølgelig også økonomisk.

Jeg er helt opmærksom på, at hvis man tager en hel masse afledte industrier med, når man selvfølgelig op på nogle andre tal end dem, jeg tog her, det var de meget konkrete tal. Det er ikke, fordi jeg ikke interesserer mig for det, jeg siger bare, at det er utroligt, så stor opmærksomhed det her område fortsat har, i betragtning af hvad der i øvrigt foregår i det danske samfund.

Jeg skal ikke begynde at diskutere arealstørrelser her, jeg vil bare henvise til det, Det Radikale Venstre fremlagde den 24. marts 2009, hvor vi sagde: »Danmark i Grønt – og forrest i feltet«. Der har vi en række forslag til, hvad vi mener vi skal gøre for at gøre Danmark bæredygtigt og grønt.

Kl. 14:10

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Henrik Høegh for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 14:10

Henrik Høegh (V):

Jeg skal jeg bare lige for at være helt sikker til sidst spørge fru Lone Dybkjær, om hun har læst, at det nu er første gang, at vi indtænker natur, miljø, klima, og at vi udnytter de synergier, der er imellem de her forskellige elementer, for der ligger også nogle vækstdele her. Så når vi gør noget og reducerer belastningen af miljø og natur, kan vi gøre det ved samtidig at reducere CO2-udslippet. Jeg skal bare høre, om fru Lone Dybkjær finder det positivt. Der har været en del negativt omkring forslaget.

Kl. 14:11

Fierde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:11

Lone Dybkjær (RV):

Jeg sagde jo til hr. Henrik Høegh, at jeg ikke synes, at forslaget totalt er negativt. Det sagde jeg da klart. Der er da elementer i det her, der er bedre end ingenting, selvfølgelig, vi synes bare ikke, at det er godt nok. Og det er sådan set det, der er mit hovedbudskab. Derved får vi ikke den grønne vækst, som vi gerne vil have.

Jeg synes da, at det er fint, at også regeringen begynder at tænke de her ting sammen. Jeg kan godt huske de første slagsmål, jeg tog med hr. Henrik Høeghs parti tilbage i 1980'erne om netop de her synspunkter. Da var det ikke så nemt at få partiet til at acceptere, at man måske skulle samtænke. På det tidspunkt nævnte man jo ikke klima så meget, der nævnte man bare miljø og natur i forbindelse med f.eks. landbrugserhvervet. Men al respekt for det, der er sket en udvikling, og det er jo fint, det er bare ikke nok.

Kl. 14:11

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren, og den næste ordfører ... undskyld, jeg har overset hr. Jens Kirk, så fru Lone Dybkjær får lejlighed til at svare endnu en gang. Værsgo.

Kl. 14:12

Jens Kirk (V):

Tak. Jeg havde sådan set ikke tænkt mig, at jeg ville spørge fru Lone Dybkjær om nogen ting, men jeg synes sådan set, at fru Lone Dybkjær var lidt udfordrende ved at sige, at de 2 pct., dvs. primærerhvervet, ingenting betød, og at det ikke var noget, man skulle tage hensyn til.

Med hensyn til synligheden vil jeg sige, at jeg sådan set ikke synes, det er så mærkeligt, for uanset hvor fru Lone Dybkjær bevæger sig i Danmark, ser man jordbruget. Og vi har alle sammen en kommentar til det; vi har en kommentar, og jeg havde nær sagt, at jo mindre vi i grunden ved om, hvordan det fungerer sammen, jo stærkere er vi i vores holdninger.

Er fru Lone Dybkjær slet ikke klar over, at der trods alt fortsat er omkring 150.000 arbejdspladser? Og det er nok ikke mindst ude i yderområderne af Danmark, de findes, og de er ret stabile, hvis vi ellers gav dem vilkårene til at være det. Er fru Lone Dybkjær ikke enig i, at der sådan set er en væsentlig del af den danske arbejdsstyrke, der i dag er beskæftiget i det private erhverv?

Kl. 14:13

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:13

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes, det er fint, hvis jeg har kunnet provokere, også selv om jeg ikke er ordfører. Og jeg synes selvfølgelig, det er helt i orden, når jeg har sagt, som jeg har sagt, at man tager ordet, selv om det er kutyme, at det gør man ikke, når det er en gæsteordfører – på det her område, vel at mærke. Så det synes jeg er godt.

Jeg vil sige, at hver gang jeg kører rundt i landet, siger jeg til mig selv: Sikke dejligt det dog ser ud. Og det er da klart, at det er, fordi vi også har formået at bevare landbruget, som vi har bevaret det. Vi er nogle, der godt kan være noget bekymrede for den ændrede økonomiske struktur, der er – det skal jeg ikke tage op her, for vi kommer til nogle forslag senere hen – men jeg vil meget håbe, at man vil kunne bevare landbruget. Det er en meget vigtig del af det danske

landskab, det er jeg fuldstændig enig i. Og som sagt glæder jeg mig, hver gang jeg bevæger mig rundt i landet, over det danske landskab.

Så er jeg også opmærksom på, at en del af arbejdspladserne ligger i yderområderne. Jeg sagde 2 pct. af arbejdsstyrken, og det er vel ikke fuldstændig forkert, og det var sådan set bare for at sige lidt om proportionerne. Men vi er da også nogle, der har sagt, at det er vigtigt netop at skabe nye muligheder i yderområderne som erstatning for noget af det landbrug, som måske ikke – i hvert fald i sin tidligere form – var bæredygtigt, hverken økonomisk eller naturmæssigt.

Kl. 14:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Jens Kirk for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 14:14

Jens Kirk (V):

Så må jeg sige, at fru Lone Dybkjær er radikal, for hun sagde for lidt siden, at det var af mindre betydning, og nu er det faktisk blevet af ret stor betydning. Tak.

Kl. 14:14

Lone Dybkjær (RV):

Altså, jeg erkender, at regeringspartierne er suveræne til at fordreje ens bemærkninger, og det er også sket i dag i forbindelse med nogle andre forhandlinger, og det må jeg bare tage til mig.

Jeg har ikke på noget tidspunkt sagt det, ordføreren nævner. Jeg kom med nogle nøgterne tal: 2 pct. af produktionen, 2 pct. af arbejdsstyrken. Jeg sagde ikke noget om, at det ikke havde betydning, jeg sagde bare, at det var 2 pct. Så kan man jo tolke det, som man vil, men det har ikke noget med det at gøre.

Jeg medgav også, at selve landbrugserhvervets betydning for naturen spiller en stor rolle. Det, jeg bare vil sige, er, at det er meget vigtigt, at vi får det på et bæredygtigt grundlag. Det her er da et skridt i den retning, men vi har også været gået i stå meget længe, og derfor synes vi, at der skulle gøres mere.

Kl. 14:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og det er Enhedslistens ordfører, hr. Per Clausen.

Kl. 14:15

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Jeg vil starte mit indlæg med at tage udgangspunkt i nogle bemærkninger, som Landbrug & Fødevarer har gjort i deres høringssvar til lovforslaget her. De skriver, at det, de opfatter som en komplikation, en vanskelighed ved at forholde sig til de enkelte elementer i forslaget om »Grøn Vækst«, hvor lovforslaget her jo bare er et enkelt lille element, er, at det fremlægges som gradvise ændringer af en række love, som gør det umuligt at få et overblik over de samlede konsekvenser for erhvervet som helhed og for den enkelte landmand i særdeleshed.

Jeg synes jo, det er en hård kritik fra Landbrug & Fødevarer, som må formodes at have venskabelige relationer til Venstre, når de siger, at den måde, man griber det her an på, gør det umuligt at få overblik over konsekvenserne for landbruget og den enkelte landmand. Jeg må bare tilføje, at den måde, man håndterer det her på, gør det også i forhold til det enkelte forslag umuligt at tage stilling til, hvad den konkrete effekt bliver på naturen og miljøet. Pointen er jo, at man har et lovforslag, som vi skal behandle senere i dag, hvor man ophæver stort set al regulering i forhold til ejendomsforhold og kombination af jordbrugs- og husdyrproduktion osv. og hævder, at det ikke har nogen som helst betydning for miljøet – det er fuldstændig ligegyldigt, hvor store landbrugene i Danmark bliver, det har in-

gen betydning for natur og milj ϕ – og derefter går i gang med at behandle nogle andre forslag, der, om man så må sige, skal lappe på de skader, der ikke sker. Så kan man jo kun blive desorienteret og forvirret.

Jeg synes ikke, vi behøver have nogen lang diskussion om, hvorvidt landbruget har betydning. Der er jo ingen tvivl om, at den danske natur er blevet, præcis som den er, med kvaliteter og mangel på kvaliteter, på grund af det danske landbrug. Det vil sige, at nogle ganske, ganske få mennesker ud af den samlede befolkning i Danmark i kraft af de beslutninger, de tager, og de handlinger, de foretager sig, har en enorm indflydelse på den natur og det miljø, som påvirker livet for alle os, der godt kan lide at færdes i naturen, så der er ingen tvivl om, at landbruget har stor betydning.

Man kan sige, at landbrugets økonomiske betydning vel kræver, at man inddrager både de udgifter, der er forbundet med den import, som er nødvendig for at drive landbruget, de udgifter, der er i forbindelse med energi, og den belastning, der er af miljø og natur. Man burde vel, hvis man så tingene i et internationalt perspektiv, også inddrage nogle af de miljømæssige og naturmæssige konsekvenser af den produktion af foder til Danmark, som sker i andre lande. Det er derfor, man når frem til ganske forskellige resultater, når man skal vurdere, om dansk landbrug er en positiv økonomisk, værdimæssig ting, eller det måske på mange måder udligner sig selv.

Jeg er enig i, at det har betydning, og jeg har faktisk meget svært ved at forestille mig en udvikling i landdistrikterne i Danmark, som ikke er baseret på, at vi har en rimelig stor produktion af fødevarer. Det har jeg svært ved at forestille mig, og jeg kunne godt se en bedre påvirkning af beskæftigelsen og udviklingen i landdistrikterne, hvis det var sådan, at man vel at mærke havde en fødevareproduktion, der var baseret på, at det ikke handlede om enten bare at få produceret nogle smågrise og få dem transporteret hurtigst muligt til Tyskland eller at få produceret nogle slagtesvin, som også skulle transporteres til Tyskland for at blive slagtet, men at man havde en sammenhængende fødevareproduktion.

Jeg må bare i al stilfærdighed konstatere, at de lovforslag, vi skal behandle i dag, ikke har det perspektiv. De har ikke det perspektiv at sikre, at vi får et landbrug, som i større udstrækning fungerer i sammenhæng med naturen, og de har ikke det perspektiv at sikre, at der som udgangspunkt tages hensyn til at skabe den bedst mulige udvikling for beskæftigelsen i landdistrikterne. Nej, de har det perspektiv at skabe et landbrug, som er baseret på meget få og meget store bedrifter, som ejes af nogle få store selskaber. Det er sådan set hele perspektivet.

Når man så snakker økonomisk bæredygtighed, kan det jo være endnu mere overraskende, når vi tænker på, at det eneste landbrug, der i dag er økonomisk bæredygtigt, er det økologiske landbrug. Hvad er så begrundelsen for, at man her fremlægger en plan, som vil få den konsekvens, at man får mere af det, som hverken økonomisk eller miljømæssigt er bæredygtigt? Det kan jeg ikke forstå. Jeg vil indrømme, at der i dette lovforslag er enkelte elementer, der kan reducere skadevirkningerne af nogle af de andre lovforslag, og derfor vil Enhedslisten formentlig ende med at undlade at stemme til det lovforslag, der ligger her.

Kl. 14:20

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Henrik Høegh.

Kl. 14:20

Henrik Høegh (V):

Hr. Per Clausen nåede langt omkring og sagde mange ting om meget andet, end hvad det her lovforslag indeholder. Jeg vil dog lige sikre mig, at hr. Per Clausen også har læst det hele grundigt igennem ved at spørge, om han er enig i, at der her ligger nogle af de synergier, som jeg også nævnte ved et tidligere spørgsmål, synergierne mellem

natur, miljø og klima – de synergier, man kan lave, hvor man kan tage flere stik hjem på det samme areal. Jeg vil høre, om hr. Per Clausen finder det positivt.

Skulle vi så ikke prøve at holde os til det, som lovforslaget egentlig handler om?

K1 14:20

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:20

Per Clausen (EL):

Hr. Henrik Høegh må jo erkende, at det er umuligt at behandle de enkelte delforslag i forhold til »Grøn Vækst« uden at inddrage det i helheden.

Det andet, jeg vil sige, er, at det er rigtigt, at der ligger nogle bemærkninger i det her lovforslag, som antyder, at der forsøges etableret de sammenhænge, som hr. Henrik Høegh skitserer. Til gengæld må vi, og her vil jeg bare igen citere Landbrug & Fødevarer, jo konstatere, at lovgivningen i meget, meget stor udstrækning er en rammelovgivning, og det er derfor helt uklart, hvordan den vil blive udmøntet i praksis. Det klager Landbrug & Fødevarer over er et problem i forhold til landbruget og den enkelte landmand. Det forstår jeg godt de klager over. Jeg siger, at det samme problem gør sig gældende, i forhold til hvordan effekten vil blive på natur og miljø.

Kl. 14:21

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Henrik Høegh for endnu en kort bemærkning.

Kl. 14:21

Henrik Høegh (V):

Jeg skal bare lige være sikker på, hvordan vi definerer rammelovgivningen. I det her forslag ligger der en meget specifik og målrettet indsats. Pil er en meget specifik og målrettet indsats, og efterafgrøder – med de fordele og ulemper, de har – er en specifik og målrettet indsats, og det er det, der nu skal bruges. Frem for et generelt handicap af hele erhvervet laver man nu noget specifikt der, hvor det er noget sårbart, der, hvor man får mest miljø for pengene. Er hr. Per Clausen enig i det?

Kl. 14:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:22

Per Clausen (EL):

Nej, det er jeg sådan set ikke, for det, der er fremgået af den her lovgivning, er, at ministeren får nogle rammer, inden for hvilke hun kan beskrive nogle muligheder for at vælge nogle forskellige løsninger. Disse forskellige løsninger kan i én udmøntning give landmændene nogle større frihedsgrader og i en anden udmøntning give nogle mindre frihedsgrader. Vi kan faktisk ikke ud fra det her lovforslag vide, hvordan det ender.

Kl. 14:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Knud Kristensen.

Kl. 14:22

Knud Kristensen (KF):

Jeg kan give hr. Henrik Høegh ret i, at hr. Per Clausen virkelig var langt omkring – det er selvfølgelig det, som resten af eftermiddagen står på, og som vi skal igennem – men hr. Per Clausen nævnte, at det handler om, at der kun skulle laves ukontrollerede storbrug, det var i hvert fald begrebet de store brug, som hr. Per Clausen anvendte i sin

ordførertale. Er hr. Per Clausen indstillet på, at det er sådan, virkelighedens verden hænger sammen, at et Morten Korch-landbrug, som man kan sige at hr. Per Clausen er fortaler for, ikke forurener, men at det er de store landbrug, som udleder mest?

Kl. 14:23

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:23

Per Clausen (EL):

Nu ved jeg jo, at hr. Knud Kristensen sikkert har et tættere førstehåndskendskab til både Morten Korch-landbrug og til andet landbrug, end jeg har. Jeg vil sige til hr. Knud Kristensen, at jeg sådan set ikke har argumenteret for, at vi skulle indføre Morten Korchlandbrug. Jeg har argumenteret for, at vi skulle omlægge dansk landbrugsproduktion i økologisk retning. Vi skal omlægge det i en retning, som vi i dag må konstatere, i hvert fald som vi kan se det nu, er det miljømæssig mest bæredygtige og er det økonomisk mest bæredygtige. Og det har ikke ret meget med Morten Korch at gøre.

Kl. 14:24

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Knud Kristensen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 14:24

Knud Kristensen (KF):

Så vil jeg gerne stille hr. Per Clausen et spørgsmål. Hvis vi har et stort landbrug, hvor der ligger en VVM-redegørelse, hvor der ligger en miljøgodkendelse, og et landbrug, som ikke skal have en miljøgodkendelse og en VVM-redegørelse, på hvilke af de to landbrug mener hr. Per Clausen at der er mest styr på udledning i forhold til vores vandmiljø og natur?

Kl. 14:24

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:24

Per Clausen (EL):

Jeg er sådan set overbevist om, at hvis man har en udvikling af det danske landbrug, hvor man fokuserer på landbrugsproduktion, som ikke anvender pesticider, som har en reduceret anvendelse af kunstgødning, et landbrug, som er baseret på økologi, hvad enten det landbrug så er stort eller lille, så vil vi få en udvikling, som miljømæssigt er langt, langt mere fornuftig end den, vi har i dag. Vi vil også få en udvikling, der beskæftigelsesmæssigt er langt mere fornuftig end den, vi har i dag, fordi der vil langt flere af de arbejdspladser, som skabes af det landbrug, ligge i nærheden af landbruget, og derved vil det skabe beskæftigelse i landdistrikterne og ikke på et tysk slagteri, hvor forskellige mennesker går rundt og arbejder til underbetaling.

Kl. 14:25

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det fødevareministeren.

Kl. 14:25

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Ja tak. Jeg vil gerne kvittere for bemærkningerne fra ordførernes side og jo især fra de ordførere, som agter at støtte lovforslaget. I forhold til det konkrete forslag skal jeg ikke gøre mange bemærkninger, fordi det er mit indtryk, at debatten mere har kredset om »Grøn Vækst«-initiativerne som sådan.

Jeg vil dog gerne sige til hr. René Christensen og hr. Henrik Høegh, at jeg selvfølgelig gerne under udvalgsarbejdet følger op på, hvordan de økonomiske konsekvenser er, hvad det er for nogle forskelle, vi risikerer i forhold til nogle bestemte bedrifter, fordi jeg er opmærksom på, og som det også klart er fremgået af høringssvarene, at der er nogle, der kan blive særlig hårdt ramt, hvis de ligger i nogle specielle områder. Så det arbejder vi selvfølgelig videre med og tager det også op i udvalgssammenhæng.

Ellers må jeg jo sige, at der fra en række partiers side er givet klar besked til landbruget. Hr. Bjarne Laustsen førte an med, at det her ikke var ambitiøst nok. Jeg vil gerne kvittere over for fru Lone Dybkjær og hr. Per Clausen for dog at fremhæve, at der er enkelte positive elementer i lovforslaget. Men det er jo klar besked til et landbrug, der i forvejen synes, at de har det hårdt med, at det er et meget højt ambitionsniveau, regeringen har lagt sammen med Dansk Folkeparti, og som i øvrigt befinder sig i en voldsom krisesituation, at budskabet er, at vi skulle have stillet endnu flere krav til landbruget. Men det er klar besked, og så ved man derude jo også, hvad man har at forholde sig til.

Den sidste bemærkning, jeg bare skal gøre i denne omgang, er, at jeg synes, det er ærgerligt, at hr. Per Clausen vil holde fast i, at vi skal gå ind og regulere på størrelsen af bedrifterne. Det, der jo netop er det vigtige i hele »Grøn Vækst«-planen, ud over at vi nu samtænker og prøver at opnå synergieffekter både i forhold til miljø og klima osv., er, at vi også nu siger, det er miljøbelastningen, der er det afgørende. Det er der, vi går ind og regulerer, og det gør vi jo bl.a. her ved at stille krav til mindskelse af kvælstofudvaskningen. Det er det, der er væsentligt for mig. Hvad enten vi taler om et stort eller et lille brug, er det påvirkningen af miljøet, der er det centrale og det, vi skal værne om netop i forhold til at sikre en bæredygtig landbrugsproduktion. Men det er jo så det, vi skal behandle under det senere forslag om en modernisering af landbrugsloven.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 14:28

Bjarne Laustsen (S):

Ja tak. Det er altid meget interessant og specielt, når en regering laver et smalt forlig og man ved førstebehandlingen allerede har fortrudt noget af det, man har lavet. Nu siger ministeren, at der er kommet høringssvar ind, der gør, at man er interesseret i at kigge på det. Jeg synes, befolkningen har krav på at vide, hvad det er, der er sket. Siden man fik høringssvarene ind og så til nu, hvor man har førstebehandlingen, er der lige pludselig sket det, at ministeren godt vil se på det.

Normalt er det jo sådan, at man sender et lovforslag i høring. Så kommer der nogle høringssvar tilbage, og hvis det er sådan, at man gerne vil imødekomme dem, ja, så ændrer man selvfølgelig på tingene. Det har man valgt ikke at gøre inden, det vil man først gøre bagefter. Derfor ved vi jo ikke, præcis hvad det er, vi sidder og forhandler om. Her er der nogle grupper inden for nogle erhverv osv., der bliver ramt forkert osv.

Hvad er det præcis, vi sidder og behandler her i dag, som regeringen og Dansk Folkeparti har tænkt sig at lave om på, som ikke fremgår af lovforslaget?

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 14:29

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg kan sige, at vi ikke har fortrudt noget som helst i forhold til den aftale, vi har indgået, og de lovforslag, der nu er til behandling. Det kunne være, at hr. Bjarne Laustsen har fortrudt, at han forlod for-

handlingerne og dermed ikke har så stor en indflydelse, som han kunne have haft i forhold til at sikre bæredygtigheden i dansk landbrug.

Det er jo så det, vi forelægger her med et, vil jeg sige, meget højt ambitionsniveau, som også vækker bekymring i landbrugskredse. De bekymringer tager vi rent faktisk alvorligt, og det er derfor, at ordførerne i dag, går jeg ud fra, med baggrund i høringssvarene har sagt: Vi bliver nødt til lige at have nogle beregninger i forhold til, at der er nogle bedrifter, der kan blive særlig hårdt ramt. Og som altid, når vi har en første behandling, vil jeg gerne kvittere og sige, at de regneeksempler vil vi selvfølgelig sørge for at vi kan tilvejebringe under udvalgsbehandlingen. Jeg synes, det er yderst relevant, at vi får belyst, hvad det er for nogle konsekvenser, det her kan have.

Jeg er meget optaget af, at vi også sikrer maksimal metodefrihed for at opnå de mål, vi har sat. Det, der bare ligger helt fast, er, at vi vil nå måltallene.

Kl. 14:30

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er så en sidste korte bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 14:30

Bjarne Laustsen (S):

Når man får en kurv af regeringens stærke kvindelige minister, der siger: I har ikke mere at foretage jer her, ud af vagten, vi påtænker at lave aftaler med nogle andre, så er man jo altså ikke selv gået. Man ville godt være blevet der.

Der er en ting, der er helt sikker, og det er, at både Socialdemokratiet og undertegnede er parate til at lave aftaler, også bindende aftaler, der holder, i modsætning til den her regering, der altid løber fra de løfter, de har givet. Det er en anden ting.

Det, jeg synes der er interessant, er, at man, siden høringssvarene er kommet ind, ikke har ændret lovgivningen. Så er der sket noget siden hen, og man siger, at det vil man godt lige kigge på nu. Det kan regeringen og Dansk Folkeparti jo gøre. Men man skal jo ikke skose os andre for, at der er nogle ting her, som man synes der skal laves om på. Vi ser frem til at se, præcis hvad det er.

Jeg synes altid, det er vigtigt, at de folk, der sidder og kigger på det her, ved præcis, hvad det er, vi forhandler om, og at det ikke er noget andet, der ligger bag ved.

Kl. 14:31

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 14:31

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg skoser bestemt ikke Socialdemokraterne for, at jeg har kvitteret til andre med, at vi gerne nærmere vil have belyst, hvordan nogle bestemte bedrifter kan blive ramt af de krav, der bliver stillet, og hvad vi kan gøre i de situationer. Det synes jeg er en yderst relevant diskussion.

Næh, hvis der er noget, jeg skulle skose Socialdemokraterne for, så er det jo, at Socialdemokraterne ikke vil komme med et bud på, hvad det var for et niveau, de ville have lagt sig på, i forhold til at reducere kvælstofudvaskningen. Der må jeg jo kvittere over for SF, for der kom i det mindste et bud på, hvad SF ville have stillet af krav, hvis man skulle indgå i et forlig. Men der kan jeg jo konstatere, at Socialdemokraterne er lidt mere uldne og kører på frihjul, med hensyn til hvilke krav man vil stille.

Kl. 14:32

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen om forslaget er afsluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, er det vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 37:

Forslag til lov om ændring af lov om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget. (Digital indberetning af sprøjtejournaler m.v.).

Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 14:32

Forhandling

Første næstformand (Mogens Lykketoft): Forhandlingen er åbnet. Hr. Henrik Høegh.

Kl. 14:32

(Ordfører)

Henrik Høegh (V):

Tak. Lovforslag nr. L 37 er en del af implementeringen af aftalen om »Grøn Vækst«. Forslaget indebærer, at jordbrugsbedrifter fremover skal indberette en journal over brug af plantebeskyttelsesmidler. Hidtil har landmanden hvert år skulle udarbejde og opbevare sprøjtejournalen i 5 år og fremvise den ved kontrol. Dette vil regeringen nu ændre på med nærværende lovforslag. Det indebærer således, at en indberetning af den enkelte bedrifts brug af plantebeskyttelsesmidler nu skal foregå direkte til myndighederne. Tillige skal indberetningen foregå elektronisk; formålet er at sikre en mindskelse af pesticidernes belastning af miljøet i fremtiden.

Jeg skal tilkendegive, at vi fra Venstre støtter det forslag, og når vi støtter forslaget, skyldes det, at vi mener, at den obligatoriske indberetning af disse sprøjtejournaler kan medvirke til en formindskelse af pesticiders belastning derude i miljøet.

Indberetningen skal også indgå i udviklingen af en ny pesticidindikator, det såkaldte belastningsomfang, som efter vores mening er en langt mere retvisende målestok for pesticiders påvirkning af natur og miljø. Ligeledes kan denne registrering bruges til arealmæssigt mindre produktioner af specialafgrøder, markfrø eller kartofler, der nemt kan få ødelagt deres konkurrenceevne i det nye system – her kan man få taget hånd om det. Hvis ikke vi havde disse data, havde vi ikke et solidt grundlag for at tage disse hensyn. Endelig kan indberetningen sikre, at Danmark kan leve op til EU's nye statistikforordning.

Jeg har noteret mig, at landbrugets organisationer vurderer, at omfanget af den administrative byrde for erhvervet som følge af lovforslaget er usikker. For at minimere omfanget af denne nye administrative byrde er det vigtigt at understrege, at indberetningen vil foregå digitalt og med genbrug af data fra enkeltbetalingsordningen, således at dette er med til at minimere den administrative byrde.

Vi har sikret valgfrihed for den enkelte, således at man frit kan vælge, om indberetningen skal ske på markniveau eller på afgrødeniveau. Så heldigvis vil der kun være ganske få administrative omkostninger for erhvervet som følge af nærværende forslag, og når forslaget ses i sammenhæng med de øvrige vækst- og udviklingsmulighe-

der, som »Grøn Vækst« medfører, så må det være rimeligt at betragte forslaget som både miljømæssig forsvarligt og samfundsøkonomisk tåleligt. Og på den baggrund skal jeg meddele, at Venstre kan støtte forslaget.

Kl. 14:35

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Kristen Touborg for en kort bemærkning.

Kl. 14:35

Kristen Touborg (SF):

Kan Venstres ordfører bekræfte, at hver gang der kommer en ny økolog til, altså en landmand, der overgår fra traditionelt landbrug til økologisk landbrug, så kan naboen sprøjte tilsvarende mere, for nu at sige det populært?

Kl. 14:35

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:35

Henrik Høegh (V):

Nu er det ikke det, som det her lovforslag handler om – det handler om registrering af pesticider. Når vi senere skal behandle et lovforslag, som handler om indførelse af belastningsomfanget, så er det rigtigt, at det bliver et spørgsmål om, hvordan man opgør belastningsomfanget. Og der har vi valgt at betragte det samlede danske landbrugsareal som en helhed for at finde ud af, hvad belastningen så er strakt ud på hele arealet.

Kl. 14:36

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Touborg.

Kl. 14:36

Kristen Touborg (SF):

Finder Venstre virkelig, at det sådan er en rimelig måde at gøre tingene på? Finder Venstre virkelig, at det er rimeligt, at hver gang der kommer en ny økolog til, så i stedet for at formindske udsivningen af pesticidrester sikrer man bare, at de traditionelle landmænd kan sprøjte noget mere? Er det virkelig Venstres moral?

Kl. 14:36

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:36

 $\boldsymbol{Henrik\ Høegh\ (V):}$

Vi ønsker at få et billede af belastningen på det samlede areal. Omvendt kunne jeg også spørge: Hvis der nu kun er den sidste konventionelle landmand tilbage, er det så alene hans areal, der skal stå som model for, hvordan det samlede danske landbrugsareal belastes af pesticider?

Kl. 14:37

 $\textbf{F} \\ \textbf{ø} \\ \textbf{rste næstformand} \\ \text{(Mogens Lykketoft):} \\$

Hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Kl. 14:37

Bjarne Laustsen (S):

Det er et meget interessant spørgsmål, som vi også diskuterede lidt under behandlingen af det tidligere lovforslag, for hvis man laver en miljøforbedring, og hvis økologi er miljøforbedring, hvem skal det så komme til gode? Skal det komme alle de andre konventionelle landmænd til gode, eller skal det komme vores natur og miljø til gode? Det er spørgsmålet, hvis man laver sådan en ordning, der bety-

der, at hver gang man sparer et sted, så kan man forbruge yderligere et andet sted.

K1 14:37

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:37

Henrik Høegh (V):

Det er lidt pudsigt, at vi skal have den her debat nu; det er faktisk slet ikke det, lovforslaget handler om, men lad os nu bare tage debatten, for så behøver vi ikke have den næste gang, når lovforslaget, der handler om belastningsindekset, kommer. Så det er helt o.k. med mig.

Målet er at få en vurdering af, hvor meget vi belaster det samlede landbrugsareal. Lovforslaget er ikke færdigt, men jeg har en stor og stærk tro på, at i det lovforslag kommer der både et måltal for den enkelte bedrift og et måltal for det samlede landbrug i Danmark. Så der er to måleenheder på det. Nu skal jeg jo ikke forudsige lovforslaget, men jeg har en formodning om, at det kommer til at se sådan ud.

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 14:38

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan love hr. Henrik Høegh en ting, og det er, at spørgsmålet om bæredygtighed vil blive bragt frem igen; selv om vi har diskussionen her i dag, vil den også komme senere. Det er jo interessant, for det er jo de her sprøjtejournaler, der skal bruges til at dokumentere, hvor meget der rent faktisk bliver brugt, hvor det bliver brugt, hvor hyppigt osv., så det kommer til at danne grundlag for det andet spørgsmål, vi skal diskutere senere hen.

Det, der er interessant, er: Hvis man laver miljøforbedringer, skal det så komme miljøet til gode, eller skal det bare køres ud andre steder?

Kl. 14:39

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:39

Henrik Høegh (V):

Det fremgår faktisk af lovforslaget – som jeg selvfølgelig forudsætter at hr. Bjarne Laustsen har gennemlæst – at den enkelte bedrift skal indberette, hvor stor en pesticidanvendelse der er, og så vil de, der har den største pesticidanvendelse på den enkelte bedrift, blive udsat for et rigtig godt tilbud om rådgivning og vejledning for at nedbringe forbruget. Så det drejer sig altså både om en måde at måle på på landsplan, og så er der nogle individuelle hensyn, kan vi kalde det, der bliver taget. Men stadig væk er det altså en debat, der hører til et kommende lovforslag.

Kl. 14:39

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Vi siger tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Bjarne Laustsen

Kl. 14:39

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Også til det lovforslag er der grund til at sige, at vi ikke er en del af aftalen om »Grøn Vækst«. Vi blev smidt ud, og det er ikke, som fødevareministeren siger, at vi valgte at gå. Jeg vil også gerne sige, at ingen fra oppositionen mødte op med ultimative krav til de

forhandlinger, der var. Alligevel endte det med, at regeringen sagde: Vi kan ikke blive enige, vi kan få en billigere aftale eller en bedre aftale eller mindre miljø sammen med Dansk Folkeparti, så dem vælger vi at lave aftale sammen med. Det er det, vi skal udmønte i dag.

Det, der er interessant ved det her forslag, er sådan set, at det er ganske udmærket i sin substans. Vi får et grundlag for at se, hvordan markerne bliver sprøjtet, hvad de bliver sprøjtet med, og hvor hyppigt det sker, og alt sammen skal bruges til at reducere pesticidforbruget i Danmark. Det er ganske udmærket.

Men jeg har et par spørgsmål til fødevareministeren. Der er nogle grænser heri, hvor man siger noget med, at for bedrifter under 10 ha skal man ikke gøre nogen ting. Jeg tror endda, jeg selv var ordfører på det i 1994, det har jeg ikke haft tid til at tjekke, men man diskuterede i hvert fald også dengang sprøjteudstyr osv. Det her er absolut en forbedring, i forhold til at det nu bliver gjort obligatorisk og at det skal indberettes digitalt. Det er der sikkert nogle der vil sige er bureaukratisk osv., men vi er nu engang nødt til at have indsamlet de data, så vi har dokumentation, og så vi, når vi diskuterer de her ting, præcis ved, hvad det er, vi diskuterer.

Så står der en undtagelsesbestemmelse her i lovforslaget, og det er, at der skal bruges en 5-årig indkøringsperiode. Hvorfor skal der det? Lovforslaget kommer, når det bliver vedtaget, ikke til at omfatte alle. Man får ligesom en 5-årig periode. Hvis man synes, det her er et vigtigt og et godt redskab, synes jeg, det er et relevant spørgsmål at stille: Hvorfor tager man ikke fat om nældens rod nu, nu når det er så godt, og så sørger for, at det bliver indfaset, så det kommer til at omfatte alle brugere af det her inden for de grænser fra dag et? Tak.

K1. 14:42

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. René Christensen.

Kl. 14:42

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Forslag til lov om ændring af lov om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget, lovforslag nr. L 37, er en del af implementeringen af aftalen om »Grøn Vækst«. Forslaget indebærer, at landmænd fremover ligesom i dag skal indberette en journal over brug af plantebeskyttelsesmidler, og at ejerne og brugerne af jordbrugsvirksomheder fremover skal indberette disse sprøjtejournaler digitalt.

Aftalen om »Grøn Vækst« indeholder en »Miljø- og Naturplan Danmark frem mod 2020«. Planen skal sikre bedre miljø og klima samt mere natur af høj kvalitet. Med planen lever Danmark også op til sine forpligtelser i EU's vandrammedirektiv og Natura 2000, ligesom planen følger op på Vandmiljøplan III og pesticidplanen.

Det fremgår af aftalen om »Grøn Vækst« fra juni 2009, at der skal ske indberetning af sprøjtejournaler. Obligatorisk indberetning af sprøjtejournaler er et middel, der skal medvirke til at opnå aftalens målsætning om en markant reduktion af plantebeskyttelsesmidlernes skadevirkning. Samtidig skal indberetningerne indgå i udviklingen af en ny pesticidindikator, som er en langt mere retvisende målestok for pesticidernes påvirkning af natur og miljø end den nuværende indikator for belastningshyppighed, altså for, hvor meget vi kører på marken.

Men langt størstedelen af dette forslag er, at vi går fra blok og papir over til at være digitale. Som udgangspunkt vil der være ganske få administrative omkostninger som følge af det her lovforslag. De mindste brug, som har en omsætning på under 50.000 kr., skal dog stadig kun opbevare en sprøjtejournal på ejendommen.

Dansk Folkeparti kan støtte forslaget.

Kl. 14:44

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Kristen Touborg.

Kl. 14:44

(Ordfører)

Kristen Touborg (SF):

Det er faktisk nok 10-15 år siden, SF foreslog, at man skulle indføre sprøjtejournaler og indberette dem, så der var en chance for at se, hvad der egentlig foregik i landområderne på det her felt. Det var der dengang ikke nogen særlig stor tilslutning til, men regeringen skal jo ikke have utak for, at det kommer nu, så det er klart, at SF er enig i, at det er en rigtig god idé at få indsamlet sprøjtejournalerne.

I øjeblikket sker der jo det, at enten fører landmanden en sprøjte-journal, eller også gør han det ikke, og det kan sådan set stort set være ligegyldigt, for der kommer stort set ikke nogen og ser i sprøjte-journalen, og det animerer jo ikke ligefrem til, at man følger reglerne. Men som sagt skal regeringen ikke have utak for, at der nu kommer et forslag, så man får lidt mere styr på det her område, og det er jo egentlig meget oplagt, at man, ligesom når man indsender gødningsregnskaberne, så også indsender sprøjtejournalerne.

Men hvis det skal give mening, kræver det, at der indrapporteres mere end de oplysninger, der noteres i dag. Det vil være nødvendigt med hensyn til andre indikatorer end behandlingshyppighed. I SF har vi det jo sådan, at vi synes, man sagtens kan have andre indikatorer, men vi vil fastholde, at man beholder behandlingshyppigheden, så der er et område her, vi vil arbejde på. Vi vil også godt se på, om man ikke skulle indsamle de sidste 5 års sprøjtejournaler for at få et bedre statistisk grundlag for, hvor vi egentlig står i dag, men det er alt sammen noget, vi vil tage fat på under udvalgsarbejdet.

Jeg har et par spørgsmål til ministeren. Er det ikke sådan, at man reelt godt kunne begynde nu? Loven træder i kraft den 1. januar 2010, men er det ikke sådan, at man reelt godt kunne begynde på det tidspunkt og altså få den første færdige indberetning, når der er gået et år? Jeg ved godt, at man lægger op til at bruge høståret som skilledato, men når vi taler pesticidforbrug, ville der vel ikke være nogen speciel grund til at anvende høståret, eller hvad?

Kl. 14:47

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Knud Kristensen.

K1 14:47

(Ordfører)

Knud Kristensen (KF):

Med L 37, forslag til lov om ændring af lov om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler, bliver der skabt grundlag for efterfølgende elektronisk indberetning af sprøjtejournaler. Det er en meget smidig indberetningsform, som også vil medvirke til en reel gennemskuelighed af forbruget af pesticider, som ikke er mulig i dag. Oplysningerne fra indberetningerne skal danne grundlag for det videre arbejde med udviklingen af de virkemidler, som ligger til grund for »Grøn Vækst«.

I »Grøn Vækst« er det besluttet, at der skal skabes rammer for dyrkning efter retningslinjerne for integreret plantebeskyttelse. Det kommer til at ske ved udvikling af specifikke dyrkningsvejledninger samt etablering af et demonstrationslandbrug og øget indsats for godkendelse af alternative plantebeskyttelsesmidler. Pesticidplanen fra 1987 er det styringsinstrument, som har været anvendt til at nedbringe anvendelsen af pesticider i jordbrugserhvervet, sammen med pesticidplanen 2004-2009 og så den sidste i rækken.

Med hensyn til detaljeringen af indberetningerne af sprøjtejournaler er det vurderet, at indberetning af afgrødeniveau er fuldt ud tilstrækkelig, opfylder formålet med indberetningen og bringer ny viden om det egentlige pesticidforbrug, samtidig med at omkostningerne holdes på et minimum for erhvervet. Der er fokuseret meget på, at de nye indberetningssystemer kan kommunikere med allerede eksisterende systemer på samme måde som det digitale system, som kan uploade gødningsregnskaber fra egen computer til det eksisterende gødnings- og husdyrindberetningssystem. Virksomheder, der i dag dyrker over 10 ha som f.eks. gartnerier, planteskoler og frugtplantager, er fremover undtaget for indberetning af sprøjtejournaler, såfremt deres momspligtige omsætning er under 50.000 kr. Fødevareministeriet vil efterfølgende etablere et elektronisk indberetningssystem, så man løbende kan føre sprøjtejournalen og når året er omme ved en enkelt tastning opsummere indberetningerne fra året til sprøjtejournalen og videresende dem til Plantedirektoratet.

Der vil også indgå obligatoriske krav om kontrolleret syn af sprøjteudstyret. Retningslinjerne herfor vil ligge klar i foråret og vil formentlig ikke afvige meget fra den kontrol, som gennemføres i dag, da sprøjteudstyr i dag er meget avanceret, og indstillingerne foretages med et meget fint målersystem.

Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 14:50

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Lone Dybkjær.

Kl. 14:50

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Da den radikale ordfører, fru Bente Dahl, heller ikke kan være til stede ved dette forslag, skal jeg på hendes vegne fremføre partiets synspunkter.

Jeg vil gerne sige helt overordnet, at det selvfølgelig ikke er nogen dårlig idé, at man indberetter elektronisk; det bliver jo utvivlsomt vejen frem. Det, der så er afgørende, er jo selvfølgelig, hvad man indberetter, og der er der måske ikke så detaljeret en redegørelse for, hvad det er, og det er jo nok der, uenigheden er.

I virkeligheden synes jeg, at det har været ret sjovt at læse forslaget – når man nu er sat til at være ordfører sådan en torsdag her – med hensyn til hvad der er med og hvad der ikke er med. Jeg synes, det har været ret interessant for indberetningerne at se detaljeringsgraden af den foreskrevne digitale måde: senest ved fristdagens udløb, det vil sige senest kl. 24.00 på fristdagen. Kan man ikke fastslå det, må man anse tidspunktet for at være det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt

Man kan jo sige, at der her bliver gået meget ned i detaljer, hvorimod der er visse andre ting, der er knap så detaljerede. Og det er måske et udtryk for, at det her er der styr på, og det andet er måske mere besværligt at kommunikere med erhvervet om. Al ære og respekt for det, men jeg syntes bare, at det var ret morsomt at læse.

Nu er det her forslag jo en del af forslaget om »Grøn Vækst«, så det er noget, der kunne gøre, at man ikke støttede forslaget, men det er altså også fuldstændig afgørende for os, hvad det er, man finder på at indberette digitalt, hvad det er, ministeren vil gøre på det her område, og så hvor lang overgangsperioden rent faktisk er. Der forekommer det mig mærkeligt – igen skal jeg jo passe på, for landbruget er trods alt ikke min spidskompetence, men alligevel – at virksomheder, hvor det dyrkede areal er under 25 ha, tidligst vil skulle indberette digitalt 5 år efter lovens ikrafttræden. Hvor mange bliver egentlig omfattet, for sådan som jeg oplever det, er 25 ha jo ikke nogen helt lille størrelse antalsmæssigt, produktionsmæssigt måske, men ikke antalsmæssigt? Hvis ministeren ved det, er det fint, og hvis ikke, kan vi jo tage det under udvalgsarbejdet.

Kl. 14:53

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Per Clausen.

Kl. 14:53

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Umiddelbart er det jo svært at have mange indvendinger mod et forslag, som går ud på, at man bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om, at ejere og brugere af jordbrugsvirksomheder fremover skal indberette sprøjtejournaler, og at det skal gøres digitalt. Det er jo på sit plan banalt og vel meget rimeligt. Der kan selvfølgelig så – og det kan vel blive belyst i udvalgsarbejdet – været noget diskussion om, hvordan disse regler for indberetning bliver, hvad det kommer til at omfatte, hvem der ikke er omfattet, og hvad der ikke er omfattet. Og det er måske i den her sag mere interessant end selve teksten.

Der er et enkelt element i bemærkningerne til lovforslaget, som jeg vil fremhæve, og det er, at de her indberetninger, som man nu er nået frem til at det er vigtigt at få, skal man have for at få større viden og klarhed om forbruget af plantebeskyttelsesmidler i Danmark. Det lyder jo rigtig godt. Og det skal bruges til at tilvejebringe et datagrundlag til brug i forbindelse med udarbejdelsen af en mere præcis og nøjagtig indikator for plantebeskyttelsesmidlernes belastning af miljøet. Også det lyder meget fornuftigt, men det dækker jo alligevel over en historie, som har stået på i nogle år, nemlig historien om den tidligere måde at gøre pesticidforbruget i Danmark op på, som man for nogle år siden nåede frem til var den rigtige måde at gøre det på, nemlig behandlingshyppigheden, hvor man jo for efterhånden mange år siden besluttede sig til, at man cirka i år skulle være nået ned på en behandlingshyppighed på 1,7.

I virkeligheden har man i den forløbne periode set en stigning i behandlingshyppigheden på op i nærheden af det dobbelte. Og når man kommer i den situation, at det går stik modsat af det, man havde planlagt, og i det forløb finder ud af, at man nok hellere må gøre det op på en anden måde, kunne vi jo godt få den tanke, at det også er et spørgsmål om, at man i stedet for at gå efter at opnå resultater går efter at ændre beregningsmetode. Jeg er i hvert fald meget spændt på, om man, som man da i hvert fald tidligere har antydet at man ville være i stand til, også fremover vil være i stand til at fortælle os, hvad der sker i forhold til den oprindelige målsætning, hvordan den oprindelige målsætning så bliver omsat på troværdig vis i forhold til den nye beregningsmetode, og hvordan man så vil sikre sig, at vi fremover får konkrete resultater.

Så i Enhedslisten er vi sådan set positive over for, at man skaber sig et videngrundlag om landmændenes anvendelse af pesticider. Vi kan undre os over, at man ikke har gjort det for lang tid siden, men vi må jo også sige, at ligesom de øvrige forslag, som vi behandler i dag, indgår det her jo i den samling, som hedder »Grøn Vækst«, og vi mener sådan set også, at det er rimeligt i den her debat om det her konkrete lovforslag at inddrage den problemstilling, der handler om, at man altså laver om på beregningsmetoden, bl.a. fordi man ikke har været i stand til at leve op til de målsætninger, man selv havde sat for sit arbejde.

K1 14:56

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det fødevareministeren.

Kl. 14:56

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg skal takke ordførerne for bemærkningerne til lovforslaget. Jeg synes, at især hr. Knud Kristensen gav en god gennemgang af lovforslagets indhold.

Jeg skal kommentere nogle enkelte ting og især med hensyn til hvem det er, der skal indberette, for jeg tror, at der er en lille misforståelse i forhold til undtagelsesmuligheden. Det er vigtigt for mig at sige, at undtagelsen udelukkende drejer sig om den digitale indberetning. De, der ikke kan indberette digitalt, skal så indberette på papir. Det er et spørgsmål om, at hvis der sidder nogle landmænd, der ikke er it-nørder og ikke rigtig kan finde ud af at bruge it-systemet, så får de en overgangsperiode på de her 5 år med hensyn til at kunne gøre tingene digitalt.

Der vil være en bagatelgrænse, således at gartnerier, planteskoler, frugtplantager og lignende vil være undtaget fra indberetning, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning er mindre end 50.000 kr. Det er simpelt hen, fordi vi så er nede i en omsætningsstørrelse, hvor man må sige, at det er en hobbybetonet virksomhed, der finder sted. Så det er så den eneste undtagelse, der er fra indberetning. Ellers handler det om i forhold til de 25 ha, hvorvidt det skal foregå på papir eller digitalt, og der er kravet så, at efter 5 år efter lovens ikrafttræden skal alle være med på det digitale. Så det er altså de grænser, som især hr. Bjarne Laustsen og fru Lone Dybkjær kredsede om

Det, der er vigtigt for mig, er jo, at vi simpelt hen får mere viden om pesticidforbruget i Danmark, for det vil give os et grundlag med hensyn til hvilken indsats, der skal til for yderligere at nedbringe pesticidforbruget. Altså, hvad kan vi gøre derudover? Derfor den her indberetning, så vi kan samle statistikken og blive klogere på, hvordan vi kan få bragt forbruget med.

I forhold til en omlægning på indikatoren er det ikke et spørgsmål om at snyde på vægten, men et spørgsmål om at få et mere reelt billede af, hvordan det rent faktisk ser ud.

Til hr. Kristen Touborg skal jeg sige, at sprøjtejournalerne som sådan også fortsat vil blive kontrolleret på bedriften, hvor de jo skal være til stede. Det fastholdes, at der er en vis andel, der bliver kontrolleret. Til det der med, hvad det er for en tidshorisont, om det er kalenderåret eller høståret, er det altså valgt, at det er høståret, fordi det er det, der giver mening, nemlig at vi følger pesticidforbruget i forhold til afgrøderne, og derfor opererer vi med august til august. Vi vil simpelt hen ikke få et godt nok billede, hvis vi deler det op kalenderårsmæssigt frem for at følge – havde jeg nær sagt – naturens gang, altså afgrødens vækstår. Det er begrundelsen for, at det hedder august til august.

Jeg tror, det er kommentarerne til ordførernes bemærkninger. Jeg er glad for, at der er så god en tilslutning til, at vi kan blive klogere på det her område. Som sagt tror jeg, at det giver os et godt grundlag i forhold til at kunne gøre en indsats for at få nedbragt pesticidforbruget.

Kl. 14:59

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Kl. 14:59

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes, at grænsen på 10 ha, der er sat for, om man skal være omfattet af det her eller ej, kan jeg godt spekulere på hvorfor lige præcis er sat der.

Især det der med de 25 ha synes jeg er skørt. Ved man, at de, der har under 25 ha, ikke har noget edb-anlæg, som de kan indberette det her på, og skal de så sidde og fedte med noget papir? Jeg vil altså synes, at det er helt umuligt at skulle sidde og administrere to systemer: Et, hvor der er en digital indberetning, og så et med en masse smørrebrødssedler – undskyld udtrykket – hvor man så selv skal sidde og lægge de tal ind. Altså, et regnskabskontor, en landbrugsrådgivning eller lignende kunne vel sørge for efterfølgende at taste de tal ind

Jeg synes bare – når vi er enige om det her glimrende værktøj – og vi så i 5 år bare for en grænse på 25 ha skal acceptere at køre videre med to systemer, så må man da sige, at vi har andet at bruge vores tid til end til at sidde og administrere. Er det ikke rigtigt?

Kl. 15:00

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:00

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg takker meget for hr. Bjarne Laustsens forståelse for de administrative belastninger, der kan være i vores system, og også for embedsmændenes belastning ved, at de skal arbejde med flere systemer. Altså, i virkeligheden er vi inden for landbrugsområdet rigtig godt med i forhold til at udnytte digitale indberetninger. Det går faktisk rigtig godt, og jeg kan bare give et enkelt tal. Inden for gødningsregnskaberne kan vi faktisk se, at mere end 90 pct. af jordbrugerne indberetter digitalt. Jeg synes, det er rimeligt, at vi tænker i, hvordan vi får de sidste med, så vi giver en passende overgangsperiode, med hensyn til at de også kan formå at lave dem digitalt. Der må vi så leve med den papirgang, der samtidig er ved siden af.

Med hensyn til, at de virksomheder, der har et dyrket areal på over 10 ha – og de forskellige der – som sådan skal udarbejde sprøjtejournaler, så bliver det krav fastholdt. Så det er altså bagatelgrænsen på de der 50.000 kr. i omsætning, og så er det spørgsmålet om en tidshorisont for at kræve, at alle skal kunne indberette digitalt.

Kl. 15:01

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Bjarne Laustsen igen.

Kl. 15:01

Bjarne Laustsen (S):

Det sidste her er jo en slags objektivt kriterium, og det kan man jo ikke sige så meget til.

Det, der undrer mig, er, at man har trukket en streg og sagt 25 ha; de, der har under det, kan vente i 5 år med at indberette. Altså, hvis jeg skal synes noget om det, så er det vel, at de rent faktisk har mulighed for at gøre det rent fysisk, hvis de har en computer at indberette det på. Hvordan er man kommet frem til, at det er fint at vente med dem, der har under 25 ha? Altså, hvis de nu har computeren stående, hvorfor skal de så vente 5 år? Er det et objektivt kriterium? Det tror jeg næppe det er.

Kl. 15:02

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:02

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg kan simpelt hen ikke give en fyldestgørende redegørelse for, hvorfor det lige præcis er 25 ha. Jeg vil tro, at det beror på en vurdering af, hvem det er, der har problemer med digital indberetning, og det kendskab, man har til det fra andre systemer. Men det vil jeg meget gerne vende tilbage til og uddybe nærmere.

Det her handler jo om, hvorvidt vi vil udvise respekt over for, at der er nogle, der ikke er så bekendt med it og ikke er vant til at bruge digital indberetning, og om vi vil give plads til, at de ikke skal have de store problemer og måske skal til at betale konsulenter for at gøre arbejdet for dem. Det hensyn synes jeg ærlig talt godt vi kan tage, og når mine embedsmænd i hvert fald er indstillet på det, kan vi andre også være indstillet på det.

Kl. 15:03

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet. Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 38:

Forslag til lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram.

Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 15:03

Forhandling

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Henrik Høegh som ordfører.

Kl. 15:03

(Ordfører)

Henrik Høegh (V):

Vi skal nu førstebehandle forslag til lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Lovforslaget er som de andre en del af den lovgivningsmæssige gennemførelse af »Grøn Vækst«.

Forskning og videnudvikling er afgørende for, at målet i »Grøn Vækst« vedrørende bedre miljø og bedre erhvervsbetingelser for landbruget kan nås. Det skal Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram – også kaldet GUDP – bidrage til. Venstre støtter fuldt ud denne tankegang.

Oprettelsen af GUDP er udtryk for en ny tilgang til forskning og fremme af innovation inden for det samlede fødevareerhverv, og det billiger Venstre. Som det er nu, vurderes behovet for forskning og fremme af innovation hver for sig. Men med GUDP bliver Fødevareministeriets forsknings- og innovationsindsats mere sammenhængende og tværgående. Det sker, ved at forsknings- og innovationsindsatsen i højere grad fokuserer på de hovedudfordringer, som erhvervet står over for i dag.

Erhvervet mødes bl.a. af en række nye krav til miljø, natur og klima, og samtidig er der en skarp international konkurrence, som stiller store krav til erhvervets innovationsevne og produktivitet. Derfor mener vi i Venstre, at der skal foretages en mere koordineret prioritering af midler i forhold til de hovedudfordringer og udviklingstrin, hvor indsatsen giver størst effekt i forhold til den samlede kæde i fødevareproduktionen.

De nye helhedsorienterede tilgange til forskning og innovation medfører, at den gamle innovationslov fra 2000 ophæves. Endvidere indebærer etableringen af GUDP, at Fødevareministeriet som hovedregel ikke længere udbyder enkeltstående forskningsprogrammer. I stedet vil nærværende lovforslag bidrage til at skabe en sammenhængende organisering af forsknings-, innovations- og demonstrationsindsatsen inden for fødevareerhvervet ved netop at oprette GUDP. Det er hensigten at nedsætte en bestyrelse for GUDP, der tillægges afgørelseskompetence vedrørende samtlige typer at projektansøgninger.

Venstre støtter denne bevægelse væk fra en mere fragmenteret og enkeltstående forskning under den gamle innovationslov til en koordineret, sammenhængende indsats under GUDP, som kan bidrage til grøn vækst i Danmark. Så jeg skal meddele, at Venstre støtter regeringens forslag.

Kl. 15:05

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Kirsten Brosbøl for en kort bemærkning.

Kl. 15:06

Kirsten Brosbøl (S):

Nu står der i forslaget, og Venstres ordfører gentager det, at der er tale om en styrkelse af indsatsen. Jeg skal bare bede ordføreren om at bekræfte, at det, som der ligger af finansiering i forslaget på nuværende tidspunkt, udelukkende er en videreførelse af de midler, der har ligget under innovationsloven og Det Rådgivende Udvalg for Fødevareforskning, og altså ikke er en økonomisk styrkelse af området. Tværtimod er der nedskæringer på en række andre forskningsprogrammer på fødevareområdet, som ifølge Landbrug & Fødevarer resulterer i en mindre bevilling på over 300 mio. kr. om året på hele det her område, hvis man ser det samlede billede. Kan ordføreren bekræfte det?

Kl. 15:06

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:06

Henrik Høegh (V):

Det lovforslag, vi behandler her, handler om en ny model, en ny måde at bevilge forskningsmidler på, en ny måde at tænke på i bevillingsituationen. Det her lovforslag handler ikke om bevillingsituationen vedrørende forskning.

Jeg er bekendt med, at der i øjeblikket er nogle globaliseringsforhandlinger, som ikke går særlig godt, og det er rigtigt, at globaliseringforhandlingerne også har konsekvens for, hvor mange midler der kommer i GUDP, men da jeg ikke er en del af de forhandlinger, ikke er ordfører på det område, så skal jeg ikke direkte kunne kommentere, hvorledes de forhandlinger foregår. Men det er rigtigt, at det er en væsentlig del af det.

Kl. 15:07

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Kirsten Brosbøl.

Kl. 15:07

Kirsten Brosbøl (S):

Det tager jeg så som en bekræftelse på det, som jeg spurgte om i mit første spørgsmål, nemlig at med det finansieringsgrundlag, der ligger for lovforslaget, er der kun tale om en videreførelse af de midler, der ligger under innovationsloven og Det Rådgivende Udvalg for Fødevareforskning. Det er et meget konkret spørgsmål, ja eller nej.

Kan ordføreren så ikke også bekræfte, at på en række andre fødevareforskningsprogrammer under Fødevareministeriet, som ikke har noget med globaliseringsforhandlingerne at gøre, er der tale om en samlet nedskæring på hele det her område?

Kl. 15:07

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:07

Henrik Høegh (V):

Da jeg hverken deltager i finanslovforhandlingerne eller i forhandlingerne om globaliseringsmidlerne, kan jeg kun sige, at globaliseringsmidlerne er en vigtig del til at opnå de ønskede midler i den her pulje. Kl. 15:08

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Kirsten Brosbøl.

Kl. 15:08

(Ordfører)

Kirsten Brosbøl (S):

Det står sløjt til med innovationen i dansk erhvervsliv. Ny viden bliver ikke i tilstrækkelig grad omsat til nye produkter og services. Den danske innovationsevne er gået i nul, og produktivitetsvæksten er negativ; ikke mindst fødevareerhvervene kæmper med en stor negativ produktivitetsvækst. Samtidig står sektoren over for store udfordringer, når det gælder at mindske belastningen af klima, miljø og natur. Derfor er der i den grad brug for at vende udviklingen. Socialdemokraterne er derfor enige i, at der er store udfordringer med at skabe en mere bæredygtig fødevareproduktion, sådan som det her lovforslag om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram sådan set også påpeger. Men vi er så bare ikke enige i, at der med aftalen om »Grøn Vækst« er tilstrækkelig ambitiøse svar på den store udfordring, og derfor var vi heller ikke med i aftalen, som regeringen valgte at indgå udelukkende med Dansk Folkeparti.

Det her GUDP, som det hedder, er vel tænkt som svaret på vækstdelen i »Grøn Vækst«-aftalen, men som det også påpeges i en række af høringssvarene, herunder Landbrug & Fødevarers høringssvar, er midlerne langtfra tilstrækkelige til at opfylde formålet med loven. Der er behov for mindst det dobbelte, siger altså landbrugets egen organisation.

Hvis GUDP virkelig skal gøre det ud for vækstelementet i »Grøn Vækst«, er det altså paradoksalt, at der ikke er tale om nye penge, men blot om en sammenlægning af de eksisterende puljer under innovationsloven og Det Rådgivende Udvalg for Fødevareforskning, som nu altså nedlægges med det her lovforslag. Ikke en krone ekstra har regeringen og Dansk Folkeparti afsat til at løfte den her store opgave. Tværtimod nedlægges en række andre forskningsprogrammer under Fødevareministeriet. Samlet set skærer regeringen næsten 30 mio. kr. på Fødevareministeriets forskningsbevillinger i 2010. GUDP dækker altså end ikke de huller, som regeringen selv skaber ved at skære andre steder på fødevareforskningen.

Så er jeg helt med på, at der i globaliseringsforhandlingerne har været lagt forslag frem om, at man ønsker 40 mio. kr. fra globaliseringspuljen til det her GUDP. Og nu har jeg sådan set deltaget i i hvert fald den første fase af de her globaliseringsforhandlinger, så jeg kan i hvert fald sige, at det er rigtigt, at man har anmodet globaliseringsforligspartierne om at betale en del af regningen for den her »Grøn Vækst«-aftale, som man altså har indgået med Dansk Folkeparti. Og uagtet den temmelig bombastiske melding, der er kommet i dag fra regeringen om globaliseringsaftalen, hvor man siger, at man ikke længere vil forhandle med S og R, så mener vi stadig væk, at vi som forligsparti har ret til at være med til at udmønte de her midler, som jo altså stammer fra velfærdsforliget, hvor vi bad danskerne om at trække sig senere tilbage fra arbejdsmarkedet for at finansiere en ambitiøs satsning på forskning og uddannelse.

Da vi ikke er en del af »Grøn Vækst«-aftalen, synes vi altså, at det er højst besynderligt, at vi nu åbenbart skal være med til at finansiere en del af aftalen. Det kan jo ikke være sådan, at man indgår en aftale med Dansk Folkeparti og så kommer listende med regningen til os andre bagefter og beder os om at betale den, selv om vi ikke har haft indflydelse på indholdet. De ting hænger selvfølgelig uløseligt sammen: Vi skal have indflydelse på indholdet, hvis vi skal være med til at betale for festen.

Nu kan vi jo så forstå, at regeringen agter at skaffe sig af med det problem ved at smide os ud af forhandlingerne, men det gør jo ikke finansieringen via globaliseringspuljen mere spiselig for os set i sammenhæng med det her forslag, tværtimod. For så vidt angår indholdet af forslaget, mener vi altså heller ikke, at der er tilstrækkelig meget fokus på det grønne. Der er ikke vækst nok, og der er ikke grønt nok. Økologien kan vi ikke se er tilstrækkeligt prioriteret. Der har hidtil været en klar øremærkning af midler til økologiforskning, omkring 65 mio. kr. om året, og vi har i globaliseringssammenhæng forsøgt at spørge ind til, hvor meget der er til økologiforskning i fremtiden. Det har vi ikke kunnet få et klart svar på, men det kan være, vi kan få det her i dag.

Vi savner også en klarere miljømæssig profil i forslaget. Vi har jo tidligere fremsat et forslag om et miljøteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram, et MUDP; nu bliver det snart forvirrende med alle de UDP'er. Vi ønsker også et fokus på miljøteknologi i den her sammenhæng, og det har vi ikke set noget forslag fra regeringens side til at der skulle være, selv om det faktisk i regeringens oprindelige »Grøn vækst«-udspil fra april måned hed sig, at GUDP netop skulle have fokus på og bidrage til, og nu citerer jeg: en udvikling af miljøteknologier, som kan understøtte et mere miljøvenligt og konkurrencedygtigt landbrugs- og fødevareerhverv.

Nu er ordet miljøteknologi slet ikke nævnt i det her forslag. Det synes vi er ærgerligt. Vi havde jo ellers håbet, at det var, fordi man havde ladet sig inspirere af vores forslag om et MUDP, men sådan er det desværre ikke.

Så sagen er, at ambitionsniveauet for både indhold og finansiering havde været et helt andet og større, hvis Socialdemokraterne havde været en del af aftalen om »Grøn Vækst« og dermed udformningen af GUDP. Vi har sammen med De Radikale i forbindelse med globaliseringsforhandlingerne foreslået en ny klimafond til bl.a. innovation på 3 mia. kr., så vi har ambitionerne på det her område, og vi er meget optaget af at fremme en mere grøn og innovativ fødevareproduktion.

Men på baggrund af finansieringen og den manglende fokus på økologi og miljø, kan Socialdemokraterne ikke støtte forslaget.

Kl. 15:13

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en kort bemærkning fra hr. Henrik Høegh.

Kl. 15:13

Henrik Høegh (V):

Oven på at jeg nu kan forstå, at nærmest både finanslov- og globaliseringsforhandlingerne skal flyttes herned i Folketingssalen, kunne jeg egentlig godt tænke mig at høre, hvad fru Kirsten Brosbøl mener om det her lovforslag. Hvad mener fru Kirsten Brosbøl om måden at behandle forskningsemner på? Hvad mener hun om at betragte det i helheder? Det er jo meningen med det her lovforslag. Når vi først har sat modellen op, vil det være sådan, at så indkaldes der meninger og høringssvar fra de relevante parter, og når man har fået dem ind, sætter man forskningsemnerne og forskningstemaerne op. Det her er jo ikke en debat om, hvad man skal forske i, det er en debat om et lovforslag, der handler om, hvordan vi håndterer bevillinger til forskning. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om fru Kirsten Brosbøl er enig i det, der lægges op til i lovforslaget, frem for at høre om de andre økonomiske forhandlinger.

K1. 15:14

Kirsten Brosbøl (S):

Jeg synes sådan set, at jeg forholder mig meget konkret til lovforslaget. Jeg har sagt, at vi synes, at fokus på økologi er alt for fraværende, og jeg har sagt, at vi synes, at fokus på miljøteknologi er fuldstændig fraværende. Det synes vi er rigtig ærgerligt, når man lægger op til, at det skal være et grønt udviklings- og demonstrationsprogram.

Hvis vi skal tale om, hvordan man bedst fordeler forskningsmidler, vil jeg sige, at jeg bestemt ikke vil afvise, at der kan være sund fornuft i, at man tænker lidt mere sammenhængende på innovationsdelen og forskningsdelen. Derfor har Socialdemokraterne også i globaliseringsforhandlingerne selv foreslået, at vi i langt højere grad i vores strategiske forskningsprioriteringer tænker i nogle nye slags centre eller programmer, som samler både private og offentlige aktører, at vi altså laver OPP-samarbejder, hvor man fra starten har aktører fra forskellige områder til at være med til at definere forskningen, når vi snakker om det strategiske forskningsområde. På den måde kan der være sund fornuft i det, så det håber jeg er svaret på spørgsmålet, men vi har altså en række problemer med indholdet af programmet, som vi er kritiske over for.

Kl. 15:15

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det hr. René Christensen som ordfører.

Kl. 15:16

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Det her drejer sig om forslag til lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Lovforslaget er en del af gennemførelsen af aftalen om »Grøn Vækst«. Lovforslagets formål er at varetage forsknings- og innovationsindsatsen, der nu bliver organiseret i et grønt udviklings- og demonstrationsprogram for fødevarer, jordbrug samt fiskeri- og dambrugsområdet. Programmet benævnes GUDP.

Under GUDP ydes der bl.a. tilskud til projekter og nytænkning, der bidrager til en konkurrence- og bæredygtig fødevare- og nonfoodproduktion samt tiltag, der kan bidrage til udvikling af virksomhederne og landbruget og derigennem er med til at øge beskæftigelsen. Arbejdsmiljøområdet er også et område, der tages særlig sigte på – samt selvfølgelig de økologiske erhverv. Der lægges ligeledes vægt på, at der sikres et højt niveau inden for følgende områder: klima- og miljøområdet, naturbeskyttelsesområdet, dyrevelfærdsområdet, fødevaresikkerhedsområdet og sundhedsområdet. Lovforslaget kan desuden bidrage til, at forsknings- og innovationsindsatsen i højere grad fokuserer på de udfordringer, erhvervet står over for i dag. Erhvervet oplever, at der til stadighed stilles nye krav til miljø og klima. Samtidig er der en skarp international konkurrence, som stiller store krav til virksomhedernes mulighed for tilpasning til markedet og de øgede lovkrav.

GUDP har overordnet tre hovedaktiviteter. For det første gives der under GUDP bl.a. tilskud til udviklings- og demonstrationsprojekter samt til forskningsprojekter. For det andet skal GUDP aktivt fremme samarbejdet mellem offentlige og private aktører, hvilket i denne sammenhæng er en rigtig god idé. For det tredje skal samspillet mellem GUDP og forskning i udlandet styrkes, så vi benytter os af den forskning, der er til stede, og udvikler området i samspil med andre. Oprettelsen af et grønt udviklings- og demonstrationsprogram er et udtryk for en ny tilgang til forskning for at fremme innovationen inden for det samlede fødevareerhvervsområde. Vi kan støtte forslaget.

Kl. 15:18

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det fru Pia Olsen Dyhr som ordfører.

Kl. 15:18

(Ordfører)

Pia Olsen Dyhr (SF):

Hvis vi vil grøn vækst her i Danmark, skal vi i gang med at snakke miljø og landbrug på en helt anden måde, end vi har gjort hidtil. Vi skal have indtænkt de to begreber i hinanden, så de går op i en højere enhed. Det har regeringen ikke været villig til, og den var heller ikke villig til det, da vi sad i forhandlingerne om »Grøn Vækst« – desværre, for der er ingen tvivl om, at hvis landbruget skal leve på lang sigt, kræver det, at man udvikler sig og tænker nyt. Og her har

dansk landbrug faktisk en unik mulighed, eftersom dansk landbrug er blandt noget af det bedste i verden. Man er bare nødt til fortsat at udvikle sig, hvis man skal klare sig i den internationale konkurrence.

I virkeligheden ligger ideen med at erstatte innovationsfonde med Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram jo derfor helt i forlængelse af den idé. Problemet er bare, at der ikke er flere penge. Man tager pengene fra innovationspuljen og fører dem over i Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, men man tilfører ikke flere midler; det er i hvert fald ikke det, vi har set indtil videre. Selve indholdet i programmet er fokuseret på klima, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevaresikkerhed og sundhed, og det er alle sammen emner, som der ikke er nogen tvivl om at vi også i oppositionen går ind for – i særdeleshed SF.

Derimod er der meget tvivl om det her med finansieringen. Nu var der jo en tidligere statsminister, der gjorde meget ud af, at pengene fossede ud af statskassen, og som var meget forsigtig og holdt på pengene, og jeg føler virkelig, at der er blevet holdt så meget på pengene her, at man i virkeligheden ikke kan leve op til fondens formål. For finansieringen er mildest talt uigennemskuelig, og hvorvidt der er afsat midler til at gennemføre selve programmet, er tvivlsomt, især efter at globaliseringsforhandlingerne er strandet og det står hen i det uvisse for tid og evighed. For der er ingen tvivl om, at den knude skal løses, før vi kan komme videre.

Det er også problematisk, når man understreger fokusset på økologi, at man ikke har valgt at indstille, at et af bestyrelsesmedlemmerne skal have en særlig kompetence på det her felt, og at man heller ikke har afsat en særlig del af puljen til fremme af økologi. Det vil vi gerne opfordre til at man gør, eftersom økologi er et centralt indsatsområde under programmet.

Så synes vi selvfølgelig, at det er positivt, at de nuværende muligheder for støtte til økologisk udviklings- og informationsarbejde fortsætter og udvides med demonstrationsprojekter, men som sagt mangler der altså nogle penge til det her. I et af høringssvarene fra Landbrug & Fødevarer ønsker man, at der skal åbnes op for mulighederne for samfinansiering. Det er vi glade for at ministeriet afviser, for der skal altså være visse begrænsninger i forhold til de mange puljer, som landbruget kunne have lyst til at støvsuge. Ligeledes støtter vi kravet om tilbagebetaling ved kommerciel indtjening på de forskellige projekter. Pengene bør føres tilbage i programmet og ikke ned i den generelle statskasse, og vi ser positivt på, at det første faktisk er tilfældet

Sidst, men ikke mindst, mener vi, at det er oplagt, at loven gennemgås efter de 3 år, som der er lagt op til, for netop at tjekke, om det har en effekt at lave det her program.

SF kan ikke støtte forslaget. Vi mener, at der er mange gode toner i det, men vi afventer den videre diskussion.

Kl. 15:21

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Knud Kristensen.

Kl. 15:21

(Ordfører)

Knud Kristensen (KF):

L 38 handler om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, forkortet til GUDP, som det nye program kaldes. Programmet skal understøtte forskning og fremme af innovation i en mere helhedsmæssig betragtning i relation til de udfordringer, som erhvervene står over for. Det store spørgsmål er, hvordan vi bedst løser den samlede opgave med hensyn til at indføre ny viden og teknologi. Under det nye program, GUDP, skabes der mere sammenhængende fokus på de tværgående hovedudfordringer for erhvervene gennem et demonstrationsprogram, der omfatter forskning, udvikling og demonstration inden for fødevarer, jordbrug og akvakultur. Det skal fastlægge individuelle og præcise mål for alle de indsatser, som iværksættes

Kl. 15:26

for at løse udfordringerne, hvilket vil gøre det muligt at foretage en løbende evaluering og effektuering.

Der skal sammensættes en bestyrelse på otte medlemmer. Fire af de medlemmer skal udpeges af henholdsvis økonomi- og erhvervsministeren, miljøministeren, ministeren for videnskab, teknologi og udvikling samt klima- og energiministeren. De medlemmer af bestyrelsen, der bliver udpeget, skal have stor faglig indsigt i de mange forskellige områder. Ligeledes vil der også blive lagt vægt på, at medlemmerne skal have en ekspertise inden for bl.a. teknologi, innovation, forskning, finansiering, investering samt afsætning inden for de nævnte sektorer.

I finansloven er der taget højde for, at der ikke er et gab imellem, at innovationsloven ophører og GUDP iværksættes. Lovforslaget skal deles op og træde i kraft på forskellige tidspunkter. Der er lagt op til, at ministeren afgør og fastsætter de endelige ikrafttrædelsestidspunkter. GUDP skal fastlægge den overordnede strategi samt handleplaner, der danner grundlag for indkaldelse af projektansøgninger. Projektansøgningerne skal falde inden for de fastlagte temaer, der ligger under dette program. Før udarbejdelsen af strategi- og handleplaner indhenter bestyrelsen for GUDP rådgivning fra myndighederne og interessenter inden for de pågældende produkterhverv samt fra Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevaresystemer.

Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 15:24

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det fru Lone Dybkjær som ordfører.

Kl. 15:24

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører, fru Bente Dahl, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre partiets synspunkter vedrørende lovforslaget.

Jeg vil da starte med at sige, at det naturligvis på den ene side ikke er alt i det her lovforslag, der er dårligt. Det er jo en udmærket ting, at man også på landbrugsområdet begynder at samtænke forskellige synspunkter, som vi har været inde på ved de tidligere lovforslag. På den anden side hænger det her jo unægtelig en hel del sammen med globaliseringspuljen og den udvikling, der er sket på det område, og derfor er det jo overhovedet ikke til at overskue, hvad det her forslag indebærer økonomisk set. Så vi vil følge den videre udvikling og så se, hvordan vi i den sidste ende vil forholde os til forslaget.

Det er jo bare ærgerligt, at det er gået, som det er gået, og jeg er helt med på, at regeringen er i god gang med at spinne på, hvem det er, der har gjort hvad på det her område. Jeg er af den helt overordnede opfattelse, at regeringen ikke har ønsket, at der skulle være et samarbejde omkring globaliseringen. Det er jo meget nemmere, hvis man kun har Dansk Folkeparti at forhandle med, end hvis man også har de øvrige partier. Alt andet lige stiller vi formentlig større krav og er mere besværlige, og derfor er det nemmere, hvis man kun har Dansk Folkeparti.

Jeg synes bare, det er interessant. Der er ingen, der ved, hvornår tiderne skifter, men på er eller andet tidspunkt gør de jo, og så er det alligevel interessant at se, hvad det er for en kultur, den her regering har, med hensyn til forlig. Det er i hvert fald ikke noget, vi tidligere har set i den udstrækning her i Folketinget, tror jeg rolig man kan sige.

Kl. 15:26

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Per Clausen som ordfører.

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Jeg forstår, at en af de store begivenheder i dag her på Christiansborg har en lille smule tilknytning til det her lovforslag, fordi man har planlagt at finde nogle af pengene til at finansiere lovforslaget for fra globaliseringspuljen. Jeg har det jo sådan, at jeg i virkeligheden synes, at selv om både Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre først har været med til at lave forringelser af pension og efterløn og derefter ikke får lov til at være med til at dele pengene ud og det er jo ærgerligt for dem – kan det opfattes på den måde, at de er blevet frisat fra de forringelser, de har medvirket til. Jeg har så desværre forstået på det, at Socialdemokraterne og De Radikale ikke har tænkt sig at udnytte denne frisættelse, og det synes jeg måske er ærgerligt, men lad det ligge.

Når vi ser konkret på det her lovforslag, kan vi se, at det indeholder mange rigtig fornuftige overvejelser. Det at etablere sammenhæng og skabe en udvikling inden for fødevare- og nonfoodproduktion, som både kan skabe vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og sikre miljø- og klimainteresser, lyder næsten for godt til at være sandt. Jeg synes så, at der lidt indsniger sig den mærkværdighed, at man i forslaget opererer med, at det eneste af disse områder, som skal være markedsdrevet, er det økologiske område. Jeg ved ikke, om man skal uddrage det af det, at man fra regeringens og fra forligspartiets side fra Venstres, De Konservatives og Dansk Folkepartis side – ligesom har erkendt, at med alle de støtteordninger og al den regulering, der er i landbrugssektoren, ville det være en misforståelse at tale om, at den er markedsbaseret, og så skal vi have sådan en lille niche, nemlig den økologiske sektor, der skal være markedsbaseret - eller hvad der nu kan være forklaringen på, at man gør så meget ud af, at den økologiske sektor skal være markedsdrevet. Efter min mening er det lidt ubegribeligt. Det kunne, vil jeg så sige, positivt dække over, at man vil tage nogle initiativer, der øger efterspørgslen efter økologiske produkter. Og hvis det er det, der menes, vil det jo være fornuftigt og godt, men det vil også kræve en række andre initiativer end dem, som er med i det her lovforslag i forhold til en øget offentlig efterspørgsel, i forhold til en fokusering på nogle af de ændringer i indkøbsmønstre osv., der kunne føre til en øget efterspørgsel efter økologiske produkter.

Det er vel i det hele taget et af de afgørende problemer for Enhedslisten i forbindelse med det her lovforslag, nemlig at heller ikke her træffer man det klare valg, den klare beslutning, at hvis man vil sikre en udvikling af landbruget og fødevareproduktionen i Danmark i fremtiden, som er rettet både mod at sikre øget beskæftigelse i landdistrikterne og mod at sikre, at der tages de nødvendige miljøog naturhensyn, ja, så bør man sætte fokus på en udvikling i det økologiske landbrug og på en udvikling i det øvrige landbrug, som bevæger sig i retning af økologien, både når det handler om den måde, man behandler jord og natur på, og når det handler om den måde, man behandler dyrene på i forbindelse med den velfærd, der også bør være en nødvendig del af dansk landbrugsproduktion.

Det afgørende for os og det, vi derfor vil sige, er, at vi sådan set godt, hvis det her forslag var et led i at skabe en sådan udvikling i det danske landbrug, ville være positiv over for at gå ind og støtte forslaget. Desværre indgår det her forslag jo i en helt anden sammenhæng. Derfor vil vi i lighed med Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre i hvert fald i første omgang afvente, hvad der vil komme frem under den fortsatte behandling af både det her forslag og de andre forslag, der udgør pakken vedrørende den såkaldt grønne vækst i landbruget.

Kl. 15:30

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det fødevareministeren.

Kl. 15:30

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Det glæder mig, at der er så bred en opbakning fra ordførerside til den tænkning, som det her lovforslag er udtryk for. Der har netop været ønske om at få en større sammenhæng og i virkeligheden også fleksibilitet i forhold til de udfordringer, vi står med, og som vi har behov for at finde nogle løsninger på. Det, der jo så kan undre mig, er visse af oppositionspartiernes begrundelser for, når det kommer til stykket, så ikke at ville bakke op om modellen og lovforslaget som sådan.

Den dårligste argumentation, må jeg sige, kom jo fra Socialdemokraterne, hvor jeg i hvert fald forstod, at der ikke var nok fokus på miljøteknologien og økologien. Både fru Pia Olsen Dyhr og hr. Per Clausen har jo netop fremhævet, at der faktisk er meget fokus på økologien som netop et væsentligt område inden for fødevaresektoren, som vi også skal videreudvikle.

Jeg må så sige til hr. Per Clausen, at når vi har fokus på, at økologiens udvikling skal være markedsdrevet, så er det for at sidestille den med de øvrige områder, for sagen er jo, at vi netop giver ekstra støtte til økologien, fordi vi ved, at der ikke er den samme effektivitet i produktionen som andre steder, men jo også, fordi jeg gerne vil en udvikling på området, og fordi jeg anerkender økologiens betydning og i virkeligheden nyorientering. Vi har jo en meget flot førerposition på det her område, som absolut skaber nye muligheder for fødevareproduktionen og også fødevareeksporten.

Det, der er særlig positivt, er jo, at vi i Danmark forskningsmæssigt virkelig er langt fremme på det økologiske felt og står i spidsen for internationale netværk, men jo også selv har fået etableret et i virkeligheden globalt forskningsprogram med en global bestyrelse inden for det, vi kalder ICROFS. Så der skal absolut fortsat være fokus på udviklingen af økologien, men som mange ordførere også har været inde på, betyder det en hel del, hvor mange penge der så ender i det her grønne udviklings- og demonstrationprogram, og der tolker jeg de faldne ord, som om der i virkeligheden – også fra Socialdemokraternes, SF's og Enhedslistens side – er et ønske om, at der rent faktisk bliver afsat midler til forskning inden for det her felt, og derfor kan jeg jo kun beklage, at Socialdemokraterne og SF ikke har holdt fast med hensyn til globaliseringforhandlingerne, for det er jo rigtigt, at der er et forslag fra regeringen om at få tilført 40 mio. kr. til netop GUDP-programmet.

Men jeg håber, at partierne i øvrigt vil være indstillet på at se, hvor det er, vi netop kan finde midler til at sikre forskningen og den teknologiske udvikling, for det er absolut det, vi har brug for. Som udgangspunkt er der så en videreførelse af de eksisterende midler på de her 180-190 mio. kr. i programmet. Det er selvfølgelig vigtigt at se, hvor der kan hentes yderligere midler, og der er et af forslagene netop fra globaliseringsmidlerne.

Kl. 15:33

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en kort bemærkning fra fru Kirsten Brosbøl.

Kl. 15:33

Kirsten Brosbøl (S):

Der er jo mange ting, man godt kunne have lyst til at kommentere i ministerens indlæg, men jeg kan da starte med at oplyse, at det sådan set ikke er os, der har meldt os ud af noget som helst forlig. Det er os, der i dag har modtaget brev fra finansministeren om, at han ikke ønsker at forhandle med os mere. Så det kan vist ikke være klarere.

Jeg vil godt spørge ind til økologiområdet, for jeg er da glad for, at ministeren anerkender, at vi er førende inden for økologiforskning – det synes jeg er meget vigtigt at holde fast i – og derfor er det også, at jeg netop kritiserer, at man ikke har noget klart svar på, hvad der skal ske med finansieringen af økologiforskningen i fremtiden.

Jeg har faktisk rejst spørgsmålet i globaliseringsforhandlingerne og fået et meget vævende svar på, hvad der skal ske med finansieringen af FØJO III, som jo udløber i 2010. Det er jo sådan, at der i de seneste år samlet har været 65 mio. kr. øremærket til økologiforskning. Det her program lægger jo op til, at det skal være et område under en række andre, hvor man ikke på forhånd siger, hvor meget der så skal være til økologiforskning. Så derfor vil jeg gerne spørge ministeren: Kan ministeren garantere, at der også i fremtiden vil være lige så mange midler til rådighed for økologiforskningen, som der har været hidtil – gerne endnu flere – for der er en række af de her programmer, som altså udløber? Og i det her GUDP er der ikke øremærket noget som helst til økologiforskning.

Kl. 15:35

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:35

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg kan i dag ikke sætte bestemte beløb på. Det kan jeg ikke, fordi det jo også afhænger af, hvad vi samlet får til rådighed i hele det her program. Men jeg er optaget af, at vi fortsat har meget fokus på netop økologiområdet – derfor indgår det som et tema. Men om det lige præcis bliver en videreførelse af de 55 mio. kr., kan jeg ikke give en garanti for i dag.

Kl. 15:35

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Kirsten Brosbøl.

Kl. 15:35

Kirsten Brosbøl (S):

Det er jo i virkeligheden meget, meget interessant, at der ikke i regeringen er noget som helst klart svar på, hvad der skal ske med finansieringen af økologiforskningen i fremtiden. Man går altså fra at have en klar øremærkning under FØJO III-programmet og igennem ICROFS at have udmøntet de her midler direkte til fremme af økologi til at have en situation, hvor det er fuldstændig uklart, hvad der fremover vil være til økologiforskning i Danmark. Det synes jeg da fødevareministeren bør bekymre sig om, når hun står på talerstolen og siger, at vi er førende i Danmark. Det skal vi jo gerne blive ved med at være.

Hvordan har ministeren tænkt sig at sikre, at vi også fremover kan opretholde den stærke position, vi har på det her område, når ministeren ikke kan give et klart svar på finansieringen af den her forskning?

Kl. 15:36

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:36

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Regeringen har jo bl.a. foreslået, at vi af globaliseringsmidlerne reserverer 40 mio. kr. til det her område, fordi vi gerne vil have volumen og gerne vil have flere midler til rådighed. Derfor bidrager det jo til uklarheden, at S og SF har skabt problemer i forhold til de forhandlinger og åbenbart ikke kan nå til enighed med de øvrige partier i forhold til at finde nogle løsninger.

Det vil sige, at vi nu har lavet en model for, hvordan vi synes at vi får samtænkt indsatsen på det her område, men det er da rigtigt, at i forhold til midlerne har vi ikke faste beløb på, hvad der vil blive brugt på de forskellige områder. Det afhænger også af, hvad behovet er. Men jeg vil være interesseret i, at vi prioriterer økologien og netop får tilstrækkelige midler i hele programmet, så vi fortsat kan give

det en høj prioritet og dermed bevare den position, vi har på området

Kl. 15:37

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Pia Olsen Dyhr for en kort bemærkning.

Kl. 15:37

Pia Olsen Dyhr (SF):

Bare så ministeren er opmærksom på det, har SF ikke deltaget i globaliseringsforhandlingerne, det har Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. (*Fødevareministeren*: Det er også rigtigt, undskyld). Det er bare sådan en lille detalje, som jeg synes at ministeren skal vide.

Når ministeren siger, at hun gerne vil prioritere økologi og synes, at økologi er rigtig vigtigt osv., vil jeg bare spørge, hvor mange penge ministeren så vil sætte af til forskning i det. Helt konkret, hvad snakker vi om? Snakker vi om 10 mio. kr., eller snakker vi om 500 mio. kr.?

Kl. 15:37

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:37

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg har lige svaret, at jeg ikke kan sætte et endeligt beløb på i dag.

Kl. 15:38

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:38

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes, at det er fair nok, at man ikke kan sige et bestemt beløb, at man ikke kan sige 15,6734 kr., for sådan er det selvfølgelig også, når man er i en forhandling. Men nu kender ministeren og jeg begge to til forhandlingsforløb, og man har stadig væk sådan en eller anden ramme, man taler inden for, og hvis man virkelig gerne vil prioritere økologi, hvad er det så? Snakker vi i småpengeafdelingen, eller snakker vi store penge? Og når vi snakker store penge, snakker vi over 100 mio. kr. Er vi deroppe, eller taler vi om småpenge, så det bare er en eller anden sag, som regeringen benytter sig af til at profilere sig på, fordi det er en rigtig populær sag, men som man er ikke villig til at sætte penge af til?

Kl. 15:38

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:38

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Regeringen er villig til at sætte penge af, og som sagt viderefører vi jo 180-190 mio. kr. på området. Vi har foreslået, at der yderligere skal gå 40 mio. kr. til programmet fra globaliseringsmidlerne. Vi er interesseret i at sikre forskningen og udviklingen på det her område, men jeg kan jo, da vi ikke har afsluttet forhandlingerne på de forskellige områder, ikke på nuværende tidspunkt sige noget konkret om beløbene.

Kl. 15:39

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en kort bemærkning fra fru Lone Dybkjær.

Kl. 15:39

Lone Dybkjær (RV):

Tak. Nu har en tidligere taler jo gjort opmærksom på, at det ikke er S-SF, men at det er S-R, men det skal ministeren nu ikke undgælde for. Jeg har også set, at ministeren har taget det til sig, så det er helt i orden.

Det, jeg blot vil sige, er, at der jo er forskellige måder at sige tingene på, men et brev fra en finansminister om, at nu opsiger han aftalen, er jo rimelig klar tale. Og til det her med, at vi ikke kunne blive enige, vil jeg sige, at det altså handler om, at man diskuterer, og man diskuterer sådan cirka på lige fod, og det kan altså ikke være sådan, at fordi tre partier er blevet enige, så siger man bare, at så kan de andre rette ind. Det er en interessant måde og en interessant magtfordrejning, der efterhånden er kommet frem i dansk politik.

Kl. 15:39

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:40

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg tror, fru Lone Dybkjær har forståelse for, at jeg ikke kan kommentere den sag yderligere, i og med at jeg ikke har siddet med ved forhandlingerne. Men jeg glæder mig over, at der er en interesse blandt ordførerne i forbindelse med det her lovforslag for, at vi sikrer, at der er de fornødne midler til hele programmet.

K1 15:40

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Lone Dybkjær.

Kl. 15:40

Lone Dybkjær (RV):

Tak. Vel er der en interesse for det, men det, vi må konstatere, er jo, at regeringen skærer og skærer, og foreløbig er der totalt set på ministerens område skåret 30 mio. kr., og det vil sige, at hver gang vi mødes om et eller andet, skal vi altså samle op på det, som regeringen har anvendt til andre ting, f.eks. nogle helt unødvendige skattelettelser.

Kl. 15:40

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 15:40

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Det sidste er jeg meget uenig i. Jeg synes, der er lavet en rigtig god aftale om ændringer på skatteområdet, og det tror jeg også bliver hilst velkommen udeomkring.

Det ændrer ikke ved, at jeg mener, vi har en fælles opgave i forhold til at være med til at bidrage, hvor vi kan, til, at der er de midler til rådighed, som vi gerne vil anvende på forskning og innovation, netop fordi vi ved, at det betyder så meget for hele fødevaresektoren i Danmark.

Kl. 15:41

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen afsluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme. (Ophævelse af regler om husdyrhold og arealkrav, ophævelse af arealgrænse for erhvervelse og forpagtning, ændring af reglerne om bopælspligt og lempelse af reglerne om personers og selskabers erhvervelse, herunder ophævelse af reglerne om fortrinsstilling). Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 15:41

Forhandling

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Henrik Høegh som ordfører.

Kl. 15:41

(Ordfører)

Henrik Høegh (V):

Tak for det. Vi finder det nødvendigt og påkrævet med en modernisering af landbrugsloven, og derfor støtter vi dette forslag.

Historisk set er landbrugsloven løbende blev justeret i takt med strukturudviklingen inden for erhvervet. I forhold til andre erhverv er landbrugserhvervet imidlertid stadig væk underlagt væsentlige begrænsninger, bl.a. i forhold til hvor store bedrifter må være, og hvem der må eje et landbrug. Landbrugsloven adskiller sig derved væsentligt fra reguleringen af industri og anden fremstillingsvirksomhed.

Det skal vi have ændret på, for den eksisterende regulering er ikke begrundet i samfundsmæssige hensyn, f.eks. natur- og miljøhensyn. En modernisering af landbrugsloven som foreslået i dette lovforslag vil derimod efter vores opfattelse kunne bidrage til et mere vækstorienteret og konkurrencedygtigt landbrugserhverv uden en tilsidesættelse af natur- og miljøhensyn. Forslaget skal derfor også ses i sammenhæng med de øvrige vækstfremmende elementer i aftalen om »Grøn Vækst«, f.eks. husdyrbrugenes mulighed for i stigende grad at udnytte husdyrgødningen til energi.

Lad mig kort resumere nogle af de tiltag, som lovforslaget indeholder.

Der foreslås en ophævelse af reglerne om husdyrhold og areal-krav, der er udstedt i medfør af landbrugsloven. Det drejer sig bl.a. om regler, der siger, at der som udgangspunkt ikke må være mere end 750 dyreenheder på en bedrift, og at landmanden på sin bedrift skal eje en vis del af det areal, der efter miljøreglerne skal være til rådighed for udbringning af husdyrgødning.

Så er der en indførelse af en upersonlig bopælspligt ved alle erhvervelser og en ophævelse af de øvrige personlige erhvervelsesbetingelser.

Der foreslås en ophævelse af grænsen på 400 ha eller fire ejendomme for, hvor mange hektar eller antal landbrugsejendomme den enkelte landmand må eje. Der foreslås også en ophævelse af afstandsgrænsen på 10 km ved erhvervelse i fri handel.

Der foreslås en ophævelse af grænsen på 500 ha, som gælder ved forpagtning af jord til samdrift, ophævelse af uddannelseskravet ved forpagtning over 70 ha og ophævelse af afstandsgrænsen på 15 km.

Landbrugspligten skal kunne ophæves på arealer med bestående driftsbygninger til husdyrproduktion eller på arealer, der skal anvendes til opførelse af bygninger til en ny husdyrproduktion. Der foreslås endvidere en styrkelse af mulighederne for at tiltrække ny kapital. Det skal fremover i højere grad være muligt for bedrifter at organisere sig i selskabsform eller erhverve landbrugsejendomme via et selskab.

Det er dog vigtigt at notere sig, at forslaget ikke ophæver selvejet. Selvejet har haft og har også fremadrettet mange fordele for landbruget, men det betyder ikke, at der ikke også kan være andre ejerformer.

Det her er med til at øge muligheden for erhvervelse af landbrugsjord også til naturformål, og så indebærer det en ændring af reglerne for fortrinsstilling til suppleringsjord. De eksisterende regler for fortrinsstilling er administrativt meget tunge og flytter kun i få procent af tilfældene jord til mindre jordbrugere. Der oprettes nye regler til forenkling og væsentlig hurtigere afgørelser.

Alt i alt indeholder regeringens forslag således efter vores opfattelse en række tiltag, der kan medvirke til at modernisere reguleringen af landbrugserhvervet og på en sådan måde, at landbruget har vækstmuligheder, uden at det går ud over beskyttelse af natur og miljø. På denne baggrund skal jeg meddele, at Venstre støtter forslaget

Kl. 15:45

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en kort bemærkning fra fru Julie Skovsby.

Kl. 15:45

Julie Skovsby (S):

Tak for det. Med det her forslag igangsætter regeringspartiet Venstre radikale strukturændringer af dansk landbrug og det endda uden forinden at have undersøgt konsekvenserne heraf. Hvad vil det betyde for livet på landet? Vil man stadig kunne møde landmanden nede i brugsen? Vil landmandens børn stadig gå i den lokale skole? Det er spørgsmål, som står hen i det uvisse.

Jeg vil gerne høre hr. Henrik Høeghs svar på, hvad Venstre eksempelvis forventer der vil ske med jordpriserne, og hvad et eventuelt fald i jordpriserne vil betyde for de danske landmænd.

Kl. 15:46

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:46

Henrik Høegh (V):

Tak. Nu er det nok forkert at sige, at det her lovforslag vil igangsætte en strukturudvikling. Strukturudviklingen er foregået i det her erhverv i rigtig mange år. Dette lovforslag giver mulighed for, at man kan have andre ejerformer end selvejet, og som jeg sagde, har selvejet mange fordele. Det vil stadig væk bestå, det vil stadig væk være det rigtige for mange landmænd, men nu gives der en ny mulighed for, at man også kan erhverve og eje landbrug i selskabsform. For nogle landmænd kan det måske i en økonomisk svær situation være en fordel, at der er andre måder at skaffe kapital på.

Så skal jeg i øvrigt sige, at det her lovforslag overhovedet ingen indflydelse har på, hvor mange af landmændenes børn der går i den lokale skole. Jeg har meget svært ved at se en sammenhæng.

Kl. 15:47

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Julie Skovsby.

Kl. 15:47

Julie Skovsby (S):

Jeg stillede et meget konkret spørgsmål, nemlig hvad Venstres ordfører forventer der vil ske med jordpriserne. Når man gennemfører en så massiv liberalisering af dansk landbrug, og når man ophæver kravet om en balance mellem husdyrhold og landbrugsjord, vil det så ikke betyde, at landbrugsjorden vil blive mindre værd? Og hvad vil det i givet fald betyde for den enkelte landmand?

Vi har en finanskrise, og vi har et landbrug, som er det mest forgældede landbrug i hele EU. Er Venstre overbevist om, at Venstre ikke nu er ved at sende den danske landmand på en gevaldig rutsjetur?

Kl. 15:47

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:47

Henrik Høegh (V):

Jeg skal beklage, at jeg på grund af den røde lampe heroppe ikke i første omgang nåede at svare på det med jordpriser. Det er et relevant spørgsmål, meget relevant.

Jeg skal bare sige, at jeg kommer fra en egn på Lolland-Falster, hvor vi faktisk inden den her økonomiske krise havde landets højeste jordpriser, og det var ikke husdyr, der tvang de priser i vejret; det var almindelig planteavl, der var med til at bringe priserne op i det område. Jeg skal ikke udelukke, at der kan være områder, hvor prisen kan falde, fordi der har været mange husdyr og et meget højt husdyrtryk, men i og med vi nu også arbejder med, at der kan bruges husdyrgødning til energi, ja, så er det med til, at man stadig væk kan have en høj husdyrproduktion i husdyrintensive områder.

Vi tror, at det er rigtigt at skille stald og jord i den her lovgivning. Det mener vi er rigtigt. Jeg er ikke bange for, at det her vil give meget drastiske fald i jordpriserne, for jeg har set, at det i nogle egne af landet ikke er husdyrene, der har trukket dem op.

Kl. 15:48

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 15:48

Per Clausen (EL):

Jeg synes jo, det er spændende både at læse lovforslaget og høre hr. Henrik Høegh sige, at de forandringer, som man her lægger op til i landbruget, ikke har nogen som helst miljømæssige konsekvenser. Jeg synes også, det er spændende, at hr. Henrik Høegh ligesom bagatelliserer det, der vil ske, ved at sige: Jamen det meste er jo sket.

Jeg har så bare et spørgsmål til hr. Henrik Høegh. Når vi tager et enkelt element som f.eks. selvejet, som jeg kunne forstå stadig væk vil eksistere, er det så ikke rigtigt, at den lovgivningsmæssige beskyttelse, der har været af selvejet, er væk, når det her lovforslag bliver vedtaget, og at man derfor må sige, at det – når man også ved, at landbruget er ekstremt forkælet og derfor jo vil have et meget, meget stærkt behov for at få kapital udefra – så er meget, meget usandsynligt, at selvejet vil eksistere som en dominerende ejendomsform på landet i ret mange år fremover?

Kl. 15:49

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:49

Henrik Høegh (V):

Selvejet har nogle styrkepositioner, bl.a. i form af at det i selveje er en familie, der står sammen og hjælpes ad med den pågældende produktion. Den styrke vil et selskab aldrig kunne skubbe helt af banen. Men vi har nogle produktionsenheder i dag, der i omfang, størrelse og omsætning helt naturligt nemmere vil kunne finansieres i selskabsform end under selvejeform. At det også bliver en mulighed, er det, vi gerne vil være med til at understøtte med det her.

Så skal jeg i øvrigt sige til den her frygt for, at alting nu bliver meget, meget anderledes, at man i lande omkring os har den lovgivning, vi ser her, uden at det har betydet, at man alene har selskabseje. Så jeg tror altså, at det her er en god og naturlig udvikling, og det er med til at give øgede finansieringsmuligheder. Det vil blive brugt nogle steder, men der vil stadig væk være rigtig mange steder, hvor man vil benytte selvejet.

Kl. 15:50

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Per Clausen.

Kl. 15:50

Per Clausen (EL):

Når man læser lovforslaget, får man jo det klare indtryk, at hensigten med lovforslaget er at skabe bedre betingelser for, at man kan få større landbrug i fremtiden – større og færre landbrug. Det er en udvikling, der er i gang; den skal understøttes af den her lovgivning. Det fremgår også meget klart, at man fjerner den beskyttelse, der har været med hensyn til selvejet.

Hr. Henrik Høegh siger så, at der stadig væk vil være selveje. Ja, det tror jeg hr. Henrik Høegh har ret i, men hvad bliver den dominerende ejendomsform i landbruget fremover? Tror hr. Henrik Høegh ikke, at det – netop i forhold til en koncentration af landbrug på endnu færre hænder end i dag – yderligere vil understøtte en tendens, hvor det vil være kapitalfonde, aktieselskaber, og hvem der nu ellers er i besiddelse af penge, som man kan investere langsigtet, der overtager ejendomsretten til den jord, der i dag ejes af de danske landmænd?

Kl. 15:51

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:51

Henrik Høegh (V):

Jeg skal oplyse hr. Per Clausen om, at selskabseje altså også kan være et familieejet selskab, og det giver rigtig, rigtig gode muligheder for at have et glidende generationsskifte, således at dem, der arbejder i landbruget, er ansvarlig for det og investerer deres penge i det, også er dem, der har indflydelse i det pågældende selskab. Så selskab betyder ikke altid, at det alene er fremmed kapital, der kommer ind. Det her vil for nogle landbrug være en rigtig god måde at klare generationsskifteproblemerne på, og man kan betragte det, måske ikke som selveje, men så i hvert fald som et familieejet selskab.

Så der vil være mange variationer af ejerformer i dansk landbrug fremadrettet. Jeg tror ikke, at én form vil dominere frem for en anden i fremtiden.

Kl. 15:52

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Kl. 15:52

Bjarne Laustsen (S):

Jeg skal spørge hr. Henrik Høegh, om han kan bekræfte, at der aldrig nogen sinde i dansk historie, ej heller i dansk landbrugshistorie, har været så lidt debat om konsekvenserne af at ændre landbrugsloven. Alle de ændringer, der er kommet ind i landbrugsloven, er jo stort set nogle, som landbruget har ønsket på forskellig vis. Og lige pludselig med et slag slår man bunden ud af det hele.

I 1972 og også før den tid var spørgsmålet i hvert fald: Kom der nu udenlandske landmænd og opkøbte dansk jord? Det var jo derfor, vi lavede bopælspligten osv., også støttet af dansk landbrug. Det er pludselig væk nu. Kender man konsekvenserne for dansk landbrug af de her ændringer, hvor man laver en total liberalisering af den landbrugslov, som der har været taget så meget hånd om og værnet så meget om igennem tiden?

Kl. 15:53

$\textbf{F} \\ \textbf{ø} \\ \textbf{rste næstformand} \\ \text{(Mogens Lykketoft):} \\$

Ordføreren.

Kl. 15:53

Henrik Høegh (V):

Hvis vi kigger på høringssvarene, er det rigtigt, at vi ser, at der ikke har været meget debat om det her. Det er faktisk kun fortrinsstillingen, der har været nogle henvendelser om, og det er det, vi i udvalgsarbejdet nu vil prøve at finde en model for.

Med hensyn til konsekvenserne af det her har det, som jeg siger, i en række år været afprøvet i landene omkring os, uden at der er en bestemt ejerform, der så har overtaget det hele. Sådan tror jeg også det vil gå her i Danmark.

Kl. 15:53

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 15:53

Bjarne Laustsen (S):

Men dansk landbrug har jo en helt særskilt status i det danske samfund. Der findes vel ikke rigtig andre steder i verden, hvor man har så intensivt et landbrug som vores, og derfor har det store konsekvenser både miljømæssigt, naturmæssigt og bæredygtighedsmæssigt, hvis man ændrer på tingene.

Hvis man virkelig mener det, hvorfor tager man så ikke skridtet fuldt ud og laver agroindustrielle zoner, hvor landbruget kan være – nogle har foreslået, at det skal ligge langs med motorvejen – og siger, at landbruget skal leve under nøjagtig de samme vilkår som industrien? For hvis de jordløse brug rent faktisk kan drives med kapitalfonde, aktieselskaber, hvad ved jeg, er det så ikke lige så godt at tage skridtet fuldt ud, i stedet for at man skal have alle de særrettigheder, som landbruget har i dag, med hensyn til byggelinjer og den slags ting, nu når man vil drive det på en helt anden måde end den type selveje, vi hidtil har kendt?

Kl. 15:54

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:54

Henrik Høegh (V):

I hr. Bjarne Laustsens opstart på spørgsmålet lå næsten, at dette med store landbrug også betød en større miljø- og naturbelastning. Det kan jeg i hvert fald totalt afkræfte. Jeg tror ikke, at der er nogen, der har hinanden noget at høre hverken i den lille eller den store ende omkring miljøbelastning pr. dyreenhed. Tværtimod er der måske noget, der tyder på, at et lidt større brug har nemmere ved at magte investeringer i miljøteknologi.

Så er det da rigtigt, at bl.a. reguleringerne af husdyrbrug i »Grøn Vækst« kommer meget tæt på en almindelig industriel regulering, nemlig at man går bort fra at kigge på, hvor mange dyreenheder der er, hvor mange hektar der er, men fokuserer på, hvad belastningen er; altså at man ser lidt bort fra, hvor mange dyreenheder der er i de pågældende anlæg, men ser på, hvad den ydre belastning er. Det må trods alt være det, det drejer sig om, når sådan et anlæg skal vurderes.

Kl. 15:55

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Kristen Touborg for en kort bemærkning.

Kl. 15:55

Kristen Touborg (SF):

Tak. Venstres ordfører kredser helt tydeligt som katten om den varme grød om det med selvejet. Det forstår jeg da godt, for jeg synes også, at Venstre har en dårlig sag der.

Men jeg har et eksakt spørgsmål til ordføreren. Når ordføreren gør så meget ud af, at det her jo også kunne være familieselskaber, ligger der så i det, at man overvejer et ændringsforslag, der går på, at det kun er familieselskaber, der skal kunne eje et landbrug? Eller er det sådan, som vi andre har læst det her lovforslag, at man åbner en ladeport for, at alle aktieselskaber kan gå ind?

Kl. 15:56

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:56

Henrik Høegh (V):

Vi kan sige både ja og nej. Jeg kan høre på en række af spørgerne her, at de gerne vil sætte selskabseje op som noget meget farligt og som noget, der fuldstændig fratager den enkelte landmand sin ret. Men jeg gør blot opmærksom på, at selskabseje altså også omfatter et familieejet selskab, hvor man netop kan lette nogle store generationsskiftebyrder. Så der er altså nogle positive ting i det her, som ligger meget, meget tæt op ad det, som vi alle sammen her forstår ved selveje i landbruget.

Kl. 15:56

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Kristen Touborg.

Kl. 15:57

Kristen Touborg (SF):

Men hvis det er det, Venstre vil, er det jo sådan set meget naturligt så at sige, at det her så altså kun handler om familieselskaber – hvis det er det, man vil. Men det er jo ikke det, Venstre vil. Venstre vil en fuldstændig omkalfatring af hele landbrugsstrukturen. Synes Venstre egentlig, det er rimeligt at gøre det uden at have foretaget en ordentlig analyse af, hvad konsekvenserne er?

Sådan som jeg har forstået det, er der nærmest sket det, at Axelborg har henvendt sig til Christiansborg, og så har de i Venstre sagt: O.k., det gør vi så. Og tilbage står stort set kun det lille hjørne, som hedder suppleringsjord, og som hedder fortrinsstilling, og det skal vi så prøve at kigge på. Men det er jo kun en meget lille del af de konsekvenser, som er af det her omfattende lovforslag.

Kl. 15:57

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 15:57

Henrik Høegh (V):

Hr. Kristen Touborg taler om nogle voldsomme og meget store ændringer af ejerformerne i dansk landbrug. Jeg synes, man skal prøve at rette blikket mod nogle af landene omkring os, hvor de har haft lignende regler over en årrække. Der er disse store ændringer af ejerformerne ikke sket. Vi ønsker at skabe det her som en mulighed, både med hensyn til selskabsdannelser, så man i den sammenhæng kan finde andre finansieringsformer end dem, realkreditselskaberne kan tilbyde i dag, og med hensyn til familieejede selskaber, sådan at de bedre kan komme igennem et generationsskifte – ved siden af det selveje, som vi kender i dag.

Kl. 15:58

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Vi siger tak til ordføreren, og så er det fru Julie Skovsby som ordfører.

Kl. 15:58

(Ordfører)

Julie Skovsby (S):

Lovforslaget, som vi lige nu har til første behandling i Folketinget, vil medføre kolossale forandringer i dansk landbrug. Regeringen og Dansk Folkeparti vil med dette lovforslag samt de andre lovforslag, som udspringer af aftalen om »Grøn Vækst«, igangsætte massive strukturændringer af dansk landbrug, som vi kender det. Det handler om balancen mellem husdyrhold og landbrugsjord, landmandens bopælspligt, reglerne om fortrinsstilling m.m.

For at forstå landbrugslovens intentioner om beskyttelse af selveje og ønsket om at modvirke koncentrationen af ejendomsretten til landbrugsjorden skal vi tilbage til Danmarks tilslutning til EF i 1972. Dengang frygtede man, og med rette, at hollandske og tyske storbønder ville opkøbe dansk landbrugsjord. Nu vil regeringen og Dansk Folkeparti fjerne en række barrierer i landbrugsloven for netop at få fremmedkapital ind i landbruget og det endda helt uden at have undersøgt lovændringernes konsekvenser forinden.

Derfor foreslår vi Socialdemokrater, at man trækker i håndbremsen og nedsætter en hurtigtarbejdende kommission – en hurtigtarbejdende kommission, som vil vurdere konsekvenserne af en så drastisk ændring af landbrugsloven. Folketinget har altid været meget grundigt, når der skulle ske ændringer af landbrugsloven. Vi har foretaget analyser og debatteret, men ikke denne gang. Denne gang har vi som Folketing ingen dokumentation fået.

Ligesom Danmarks Naturfredningsforening i deres høringssvar efterspørger en nærmere vurdering af lovforslagets miljømæssige konsekvenser, mener vi Socialdemokrater, det er helt afgørende, at vi fra regeringens side får dokumentation for, hvad disse store strukturændringer betyder for miljøet. Vi kræver svar på spørgsmålet om, hvad ophævelsen af kravet om en balance mellem husdyrhold på den ene side og landbrugsjord på den anden side kommer til at betyde. Vil det ikke betyde enorme svinefabrikker og intensivt landbrug? Og såfremt man ønsker de jordløse landbrug, hvorfor så ikke gå hele vejen og oprette agroindustrielle zoner i lighed med industriområder?

Ligeledes ønsker vi regeringens vurdering af lovforslagets konsekvenser for livet på landet. Vil landmændene fremover være en del af det lokale samfund, og hvor stor en del af den danske landbrugsjord vil eksempelvis om 10-20 år være ejet af udlændinge?

Dansk landbrug er i dag det mest forgældede i Europa, hvilket rejser spørgsmålet: Hvad vil der ske med jordpriserne? Kan man ikke med al rimelighed forvente, at jordpriserne vil falde? Og det i en tid med finanskrise. Er regeringen sikker på, at den ikke er ved at hive tæppet væk under landmændene og gøre dem insolvente over night, hvis jordprisen falder og gælden dermed overstiger lånoptagelsen på bedriften?

Vi Socialdemokrater vil have mere økologisk landbrug i Danmark. Bl.a. derfor er det nødvendigt at få det fulde overblik over, hvad ophævelsen af fortrinsstillingen egentlig betyder, og her mangler vi også klare svar fra regeringen.

Dansk landbrug står over for store udfordringer i de kommende år, og spørgsmålet er, hvordan dansk landbrug skal overleve i den internationale konkurrence med lande som Brasilien, Ukraine og Polen. Laver vi sammenligningen med vækstindustrien, ved vi Socialdemokrater udmærket godt, at det aldrig har kunnet betale sig – Lindøværftet på Fyn er et eksempel på det – at konkurrere på arbejdsløn eller på et ringe arbejdsmiljø.

På samme måde tror jeg heller ikke på, at dansk landbrug kan overleve ved at konkurrere på ringe dyrevelfærd eller på miljøets be-

kostning. Skal dansk landbrug overleve, skal vi sende det i en helt anden retning end den, som regeringen og Dansk Folkeparti lægger op til i »Grøn Vækst«. Vi skal skabe et økonomisk bæredygtigt landbrug, som er leveringsdygtigt i innovative løsninger, når det gælder både dyrevelfærd, natur og miljø, og ikke et landbrug, som konkurrerer på laveste fællesnævner.

Vi mener, det er dybt uansvarligt at igangsætte så store strukturændringer af dansk landbrug uden at kende konsekvenserne heraf. Derfor kan vi Socialdemokrater ikke støtte lovforslaget.

Kl. 16:03

Formanden:

Tak. Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Henrik Høegh.

Henrik Høegh (V):

Jeg skal bare lige sikre mig, at fru Julie Skovsby har sat sig så meget ind i de her forslag, at hun godt ved, at der ikke bliver ændret et komma i kravene til antal husdyr i stalden og til, hvor mange hektar der skal være parat til at modtage husdyrgødning. Der bliver ikke ændret et komma i de krav, der er på de pågældende områder. Jeg vil også spørge, om fru Julie Skovsby er af den opfattelse, at et lidt større husdyrbrug belaster miljøet mere end mindre husdyrbrug, når man måler det pr. dyreenhed i stalden.

Kl. 16:04

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:04

Julie Skovsby (S):

Jeg kan bekræfte, at vi lige nu er ved at behandle lovforslag nr. L 39, som bl.a. ophæver regler om husdyrhold og arealkrav, det vil sige balancen mellem husdyrhold og landbrugsjord.

Kl. 16:04

Formanden:

Hr. Henrik Høegh.

Kl. 16:04

Henrik Høegh (V):

Jeg skulle bare være sikker på, at fru Julie Skovsby har forstået det her rigtigt.

Så blev jeg spurgt om landmandens børn og landdistrikterne. Jeg skal bare spørge, om fru Julie Skovsby mener, der er forskel på børn af en landmand, som er prioritetsbestyrer, når det er en kreditforening og en bank, der har lånt pengene, og børn af en landmand, som er aktionær i et aktieselskab sammen med andre aktionærer, der ejer aktier i hans gård. Er der forskel på børnene fra de to brug, når de kommer i skole?

Kl. 16:05

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:05

Julie Skovsby (S):

Nej, jeg mener ikke, der er forskel på danske børn, alt efter hvad deres forældre laver. Men der kan jo være forskel på, hvor de danske børn bor, og det, der er helt afgørende for os Socialdemokrater, er, hvordan udviklingen vil være i udkantsområderne – om vi stadig væk vil se, at der er arbejdspladser på landet, og at vi stadig væk vil se, at landmandens børn også går i den lokale skole og altså ikke bor et helt andet sted.

Kl. 16:05

Formanden:

Tak til fru Julie Skovsby. Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger, og så er det hr. René Christensen som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 16:06

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Tak for det.

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme, ophævelse af regler om husdyrhold og arealkrav, ophævelse af arealgrænser for erhvervelse og forpagtning, ændring af regler om bopælspligt og lempelse af regler om personers og selskabers erhvervelse, herunder ophævelse af regler om fortrinsstilling – det er overskriften til dette forslag, og det er en indledning, som Dansk Folkeparti faktisk ikke er helt enig i.

Vi er meget enige i, at loven om landbrugserhvervet bliver moderniseret. En modernisering af landbrugsloven vil kunne bidrage til at skabe et mere vækstorienteret og konkurrencedygtigt landbrugserhverv; ophævelsen af regler om husdyrhold og arealkrav ser vi som en mulighed for, at landbruget kan udvikle sig i en positiv retning. Det drejer sig primært om reglerne om, at en landmand inden for sin egen bedrift skal eje en vis del af det areal, der efter miljøreglerne skal være til rådighed for udbringning af gødning. En ophævelse af de størrelsesmæssige begrænsninger på bedriftsniveau vil give mulighed for at etablere en større bedrift under forudsætning af, at miljøreglerne for arealet stadig bliver overholdt. Miljømæssigt vil det således ikke betyde noget at ophæve disse regler.

For så vidt angår kravet om, at landmanden skal eje en bestemt del af det nødvendige udbringningsareal, er der alene tale om en strukturregel, idet de miljømæssige forhold reguleres af miljøreglerne. En ophævelse af kravet om ejet areal vil derfor ikke medføre nogen miljømæssig forringelse, men netop give mulighed for udvidelser, hvis det ellers er muligt at få disse godkendt i det desværre lidt langsomme system.

Alt i alt indeholder dette forslag en række tiltag, som kan medvirke til en modernisering af landbrugserhvervet, og det på en sådan måde at landbruget har mulighed for vækst, samtidig med at der tages hånd om natur og miljø.

Ophævelsen af reglen om fortrinsstilling til suppleringsjord er også en del af dette forslag. Reglerne om fortrinsstilling foreslås således ophævet, da behovet for disse regler ikke længere er til stede i samme omfang som hidtil, skrives der i forslaget. Her mener Dansk Folkeparti, at netop fortrinsstillingen har medvirket til, at de små – hvis jeg kan tillade mig at bruge det udtryk – har haft mulighed for vækst, og det er et område, som jeg forventer vi skal se på.

Med denne undtagelse vil vi se positivt på forslaget.

Kl. 16:08

Formanden:

Tak. Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen. Kl. 16:08

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Det undrer mig altid lidt, når der er lavet et smalt forlig og det udelukkende er Dansk Folkeparti, der bærer det her igennem, at man så her i dag siger, at der er nogle ting, man ikke er tilfreds med. Det vil sige, at man har forhandlet på skrømt: Nu er det lige pludselig noget med fortrinsstilling, som man ikke er interesseret i. Hvordan har Dansk Folkeparti det med, hvis det her går i retning af, at vi ikke får mere økologi, at dansk landbrug bliver udflaget, at der kommer folk udefra? Nu eksisterede Dansk Folkeparti jo ikke i 1972, men jeg tror, at synspunktet vil være, at det ikke nødvendigvis er det bedste,

hvis der udelukkende kommer folk udefra og opkøber dansk landbrug. Hvad har sådan nogle ting betydet i forhold til, at Dansk Folkeparti har givet accept til en liberalisering og en fuldstændig omkalfatring af landbrugsloven i forhold til det, vi kender i dag?

Kl. 16:09

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:09

René Christensen (DF):

Hvad angår det, der har betydet noget for os her, vil jeg starte med at sige i forhold til fortrinsstillingen, at det hele tiden har været vores opfattelse, at den ikke sådan umiddelbart skulle udfases nu og her, men at vi skulle se på, hvordan der kunne laves en fortrinsstilling, så alle kunne blive tilfredse. At det så er endt med, at der kom til at stå det her i lovforslaget, skal jeg ikke kunne svare på, men jeg forventer i hvert fald, at vi får set på det, så vi får løst den del af det, så vi stadig væk har en form tilbage, så de små har mulighed for vækst.

I forhold til om vi skulle være bange for, hvordan dansk landbrug kommer til at se ud, mener vi faktisk, at dansk landbrug jo er et meget moderne dansk landbrug og desværre også et meget forgældet dansk landbrug. Og derfor er jo vigtigt, at man også får de muligheder, der skal til, for at man kan fortsætte med at udvikle og drive sin virksomhed, også selv om man er landmand.

Kl. 16:10

Formanden:

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 16:10

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan konstatere to ting. Dansk Folkeparti har givet sig på det der med bopælspligten, det har ikke mere nogen betydning for Dansk Folkeparti; det er punkt 1. Og hvorfor har det ikke det? Så er der jo ingen garanti for, at de, der ejer et landbrug, også bor der.

Punkt 2 er, at nu har Dansk Folkeparti fortrudt sin tilslutning til at ophæve fortrinsstillingen. Det er rigtigt, som hr. René Christensen siger, at det i gamle dage var sådan, at hvis to store gårde ville lægge sig sammen – den ene havde købt den anden – og der så var en lille husmand i midten, der havde brug for nogle ekstra tønder land jord, så havde han en fortrinsstilling. Den bliver også ophævet med det her. Hvorfor har man i det hele taget sagt ja til det i forhandlingerne og så bagefter kommer og fortryder det? Hvordan kan det gå til?

Kl. 16:11

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:11

René Christensen (DF):

Jeg kan slå helt fast, at vi ikke på noget tidspunkt i forbindelse med forhandlingerne har sagt ja til, at fortrinsstillingen fuldstændig skulle udfases. Jeg kan godt bekræfte herfra, at det ikke er det, der er sket. Og derfor går vi også tilbage nu og finder en løsning på det, så både de store – hvis vi skal holde det inden for den terminologi – og de små stadig væk har mulighed for at være tilfredse med den løsning, man finder ud af her. Det har selvfølgelig også vist sig i forhold til de her fortrinsstillinger, at der er nogle enkeltsager, hvor der er landbrug, som jo måske reelt nok har stået tilbage med en markvej og nogle bygninger, fordi der har været så mange, der har bedt om en fortrinsstilling. Og der har man måske draget den konklusion, da man kiggede på området, at sige, at der var så mange sager, at man har valgt, at det nok kunne udfases. Der ligger også en evaluering på det her, som hr. Bjarne Laustsen sikkert har læst, der viser, at det er i

få sager, man har truffet beslutning om det her, men derfor mener vi fortsat, at det er noget, vi vil holde fast i, fordi det netop kan sikre, at de små også stadig væk kan få en form for vækst.

Kl. 16:12

Formanden:

En kort bemærkning fra fru Julie Skovsby.

Kl. 16:12

Julie Skovsby (S):

Tak for det. Den 25. januar 2007 afsagde EF-Domstolen dom i en sag om den danske bopælspligt i forhold til EF-traktatens regler om kapitalens frie bevægelighed. Det var en dom, som Dansk Folkepartis tidligere EU-ordfører Morten Messerschmidt talte utrolig meget om, da han skulle vælges til Europa-Parlamentet. Man kan bl.a. læse følgende i en kronik af Morten Messerschmidt i Politiken den 19. maj 2009:

»Tænk, at man skal høre liberale prise EF-domstolen for at underkende bopælspligten på landbrugsejendomme.« Hvad er det, der er sket i Dansk Folkeparti siden 2009, ud over at der ikke længere er valg til Europa-Parlamentet?

Kl. 16:13

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:13

René Christensen (DF):

Nu går vi jo altid meget op i, at de love, der står skrevet, og de love, der er vedtaget, også bliver overholdt. Derfor kan man jo nogle gange godt blive overrasket over, at de love, som man har vedtaget i Danmark, kan blive underkendt andre steder. Sådan vil det være på en masse områder.

Det, som sker nu, er, at man har kigget på hele landbrugsområdet og set på, hvad det er for en struktur, landbruget har nu.

Jeg lagde også mærke til et af de tidligere spørgsmål her: Får vi så landmanden at se nede hos købmanden? Jeg må bare sige, at landbruget har udviklet sig meget siden 1972. Flintegården findes ikke mere, den findes på film, og derfor må man også rent lovgivningsmæssigt gå ind og kigge på området og så sige: Hvordan får vi lovgivning til at passe sammen med de faktiske forhold ude i landbruget?

Kl. 16:13

Formanden:

Fru Julie Skovsby.

Kl. 16:13

Julie Skovsby (S):

Vi Socialdemokrater er med på, at der kan ske strukturforandringer i landbruget. Det, vi siger, er, at vi ønsker, at vi gør arbejdet rigtig grundigt, inden vi igangsætter så store strukturændringer, som jo ikke kan rulles tilbage. I den artikel, som jeg før citerede fra, fortsætter Morten Messerschmidt med at sige:

»Hvad skete der lige med hensynet til udkantsområderne?« Er det ikke stadig en politik, som Dansk Folkeparti ønsker at fremføre i Folketinget?

Kl. 16:14

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:14

René Christensen (DF):

Jeg tror faktisk, at det her forslag vil hjælpe udkantsområderne. Lige i øjeblikket er der faktisk udkantsområder, som har store problemer med at optage lån, fordi man går ind og kigger på geografien og siger: Hvordan ser det ud med de her bygninger? Kan vi bruge dem til andet end landbrug, hvis det skulle vise sig, at det ikke kunne gå? Det kan man måske ikke så meget i udkantsområderne, og derfor vil realkreditinstitutterne ikke låne penge ud. Nu får man muligheden for at få kapital et andet sted fra, så man kan udvikle sin virksomhed.

Vi skal huske på, at landbruget jo har forandret sig fra, at man havde otte køer og seks grise gående ude i staldene, og at man så stod op om morgenen, tog sine støvler på og gik ud og passede dem. I dag har vi jo et stort og moderne landbrug af høj kvalitet både i forhold til dyrevelfærd og i forhold til fødevarer.

Kl. 16:15

Formanden:

Tak til hr. René Christensen. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det hr. Kristen Touborg som ordfører.

Kl. 16:15

(Ordfører)

Kristen Touborg (SF):

Regeringens forslag til landbrugslov er fuldstændig forfejlet. Det kan jeg belyse med en fortælling fra det rigtige liv.

Vores gård i Vestjylland har været i slægtens eje i seks generationer. Vi var blandt de første 40 landbrugsejendomme i Danmark, hvor stavnsbåndet blev ophævet. Det skete i 1756, altså 30 år før stavnsbåndet generelt blev ophævet. Min bedstefar, som altså var fjerde generation på gården, deltog i høj grad i at opbygge andelsbevægelsen, ligesom han var meget aktiv i kampen for at sikre, at husmænd, boelsmænd og landarbejdere kunne opnå rimelige sociale vilkår. Udstykning af herregårde til husmandsbrug var en del af denne kamp.

På den slægtsgård var bedstefar sådan nærmest proprietær, far var gårdejer, jeg har været husmand, og næste generation bliver vel deltidslandmænd. Jeg finder, at det er tankevækkende og meget kendetegnende for den udvikling, der er sket i landbrugserhvervet.

Nu er jeg altså ikke så romantisk, at jeg mener, at man skal fastholde Morten Korch-stemningen på landet med små husmandsbrug og med op til 200.000 små landbrugsejendomme fordelt over hele landet. Men fra det at ændre den landbrugsstruktur, der var gældende for få år siden, til det forslag, som regeringen fremsætter i dag, er der godt nok temmelig langt.

Nu vil regeringen med et pennestrøg fjerne de grundlæggende værdier, som tidligere generationer har bygget op. Det er en plan, som regeringen har lagt for et stykke tid siden, for man har jo påbegyndt den her afvikling ved de to seneste ændringer af landbrugsloven, og med lovforslaget her fuldføres planen om fuldstændig at fjerne selvforvaltningen i Landbrugsdanmark.

Efter SF's opfattelse er der tale om hovsapolitik. Burde man ikke have lavet et stort stykke analysearbejde af konsekvenserne af lovforslaget? Der er dog tale om en fuldstændig grundlæggende omlægning af landbrugsstrukturen.

Ministeren anfører i den skriftlige fremsættelsestale bl.a., at der i gældende lovgivning lægges vægt på at beskytte selvejet og modvirke koncentration af ejendomsretten til jorden. Men ministeren glemmer faktisk at oplyse om, hvorfor regeringen ikke længere finder, at det er vigtigt at undgå koncentration af ejendomsretten til jorden. Det vil jeg sådan set gerne give ministeren lejlighed til at svare på i dag.

I SF er vi fuldt ud opmærksomme på, at landbrugets store organisationer har anmodet om at få en ændring af landbrugsloven, bl.a. fordi en række af de nye herremænd, altså dem, der har købt i hundredvis af hektarer jord til en helt urealistisk høj pris, pludselig opdager, at det ikke hænger sammen økonomisk, og at de ikke kan afhænde gården til den urealistiske pris, som der vil blive tale om. Jeg kan da godt have forståelse for de nye herremænds problemer, men

det har altså nogle konsekvenser, når man handler økonomisk uansvarligt

Jeg troede faktisk, at i et kapitalistisk samfund som det danske er det en ret, man har, at man kan gå fallit, men det kan jeg forstå at det åbenbart ikke er. Jeg synes ikke, at det kan være sådan, at staten under disse forhold er pligtig til at rage kastanjerne ud af ilden, når det samtidig betyder, at den sætter de væsentlige værdier i landbrugserhvervet over styr.

Jeg frygter, at gennemførelsen af lovforslaget med alle de grundlæggende ændringer indebærer og betyder, at den sidste generation selvforvaltende bønder har set dagens lys. I fremtiden vil det blive banker, kreditforeninger, pensionskasser, aktieselskaber osv., der kommer til at besidde Danmarks landbrugsjord. Det er en helt forkert udvikling og ikke mindst til skade for de unge, som ønsker at være landmænd.

Et sted har landbrugets organisationer dog tilkendegivet, at de ikke er enige med ministeren, nemlig i ophævelsen af fortrinsstillingen. Hvad vil ministeren gøre ved det? Jeg tænker, at lovforslagets tilblivelse i øvrigt tilsyneladende i høj grad er foregået på den måde, at ønskerne er kommet fra Axelborg, og så har Christiansborg bare rettet ind.

Kl. 16:20

Formanden:

Der er ønsker om korte bemærkninger, først fra hr. Henrik Høegh. Kl. 16:20

Henrik Høegh (V):

[Lydudfald] ... at have et rigt og varieret fødevareudbud, så har vi også et åbent fødevaremarked, og når vi har det, så er der også en konkurrence på fødevaremarkedet. Der er en konkurrence på pris, der er en konkurrence på kvalitet. Udviklingen i den økologiske produktion herhjemme viser faktisk, at vi ikke er så ringe på en af de her kvaliteter. Men når man har det her åbne marked, og den konkurrence udvikler sig udeomkring os – det bliver faktisk billigere og billigere hver dag at få den daglige føde – ønsker hr. Kristen Touborg så, at vi i den situation totalt fastlåser strukturen i dansk landbrug og siger, at her skal der ikke ske ændringer, her skal der ikke ske tilpasninger for at imødegå det konkurrencekrav?

Kl. 16:21

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:21

Kristen Touborg (SF):

Jeg anerkender fuldt ud konkurrencevilkårene og konkurrencens påvirkning af markedet, men jeg kan under ingen omstændigheder acceptere, at spørgeren er derhenne, at man siger, at jo større ting er, jo bedre er de, og jo billigere er de. Jeg mangler faktisk nogle analyser af, hvorvidt det også er bedre at have 1.000 køer, end det er at have 500 køer. Det har i hvert fald den ulempe, at de 1.000 køer næppe kommer på græs.

Så jeg synes, det er alt for forenklet, når ordføreren spørger på den måde, for jeg mangler altså simpelt hen at se, hvornår stordriftsfordelene ophører. Jeg ville jo tro, at selv Venstre er enige i, at de ophører på et eller andet tidspunkt.

Kl. 16:22

Formanden:

Hr. Henrik Høegh.

Kl. 16:22

Henrik Høegh (V):

Jeg vil gerne spørge en gang til, for hr. Kristen Touborg er imod, at vi giver muligheder for, at man kan udvikle sig i forhold til en konkurrenceevne både på kvalitet og på mængde. Det er to parametre, som er vigtige. Men det betyder altså, at den pågældende fødevareproducent er nødt til at konkurrencetilpasse sin bedrift, og som i alle andre produktioner er det for en stor dels vedkommende hidtil foregået ved, at man med de samme mandetimer producerer lidt mere. Tror hr. Kristen Touborg, at det kan fastlåses i Danmark, og at vi derfor aldrig behøver at skulle røre ved landbrugsloven?

Kl. 16:23

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:23

Kristen Touborg (SF):

Som jeg sagde i min ordførertale, så har Venstre begået den fejl, at man ikke har lavet en grundlæggende analyse af, hvilke økonomiske konsekvenser den ændring af landbrugsloven, man foretager her, har. Jeg vil sætte et meget stort spørgsmålstegn ved, om man opnår stordriftsfordele ud over det, der allerede er muligt med den meget liberale landbrugslov, som Venstre har vedtaget for få år siden. Jeg vil sætte et *meget* stort spørgsmålstegn ved det, og jeg ville sætte meget pris på, om de analyser havde været her, så vi ikke skulle diskutere ud i den blå luft, men havde lidt mere at holde os til. Men desværre har regeringen og de borgerlige jo ikke ønsket, at vi skulle have den analyse, man har bare fået en ordre fra Axelborg, og så har man sagt javel.

Kl. 16:24

Formanden:

Så er det hr. Knud Kristensen for en kort bemærkning.

Kl. 16:24

Knud Kristensen (KF):

Tak. Nu havde hr. Kristen Touborg et meget langt tilbageblik, helt tilbage til sin bedstefars tid, og når jeg så tænker på, at hr. Kristen Touborg kalder lovforslaget her fuldstændig forfejlet, tænker jeg, at hr. Kristen Touborg måske mangler at lægge en lille smule vision og nytænkning ind i landbrugserhvervets fremtid. Derfor vil jeg da gerne spørge, om ikke det er rimeligt, at man giver landbrugserhvervet, der netop skal betale prisen for, at vi tilgodeser vores miljø og vores natur og alle de ting, som også hr. Kristen Touborg er fortaler for, nogle muligheder. Og jeg ser muligheder i det her lovforslag modsat det, som hr. Kristen Touborg giver udtryk for.

Kl. 16:24

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:25

Kristen Touborg (SF):

Først vil jeg godt svare på det med et meget langt tilbageblik. Jeg har det sådan, at jeg synes, at det er godt at have historien med sig, den kan man faktisk godt lære noget af. Samtidig sagde jeg jo, at jeg ingen som helst ønske har om, at tingene skal stå stille. Men jeg synes jo, at De Konservative skulle overveje det, jeg sagde i mit svar til Venstre lige før: Hvor er det, man ser, at der er stordriftsfordele, som er økonomisk bedre for landbruget end de stordriftsfordele, end de muligheder, der allerede er i den eksisterende lov?

Efter min opfattelse er hovedgrunden til, at man laver det her forslag, at der er nogle nye herremænd, der har givet så meget for deres jord, at de står over for ikke at kunne afhænde deres ejendom inden

for den økonomiske ramme, der er nødvendig, hvis ikke de skal gå fallit. Det er i virkeligheden hovedgrunden til det. Så er der selvfølgelig også nogle banker og nogle kreditforeninger, der er kommet i klemme, men jeg synes altså ikke, at man skal sætte hele landbrugsstrukturen over styr, fordi der har været nogle eventyrere, der har givet for meget for deres jord.

Kl. 16:26

Formanden:

Hr. Knud Kristensen.

Kl. 16:26

Knud Kristensen (KF):

Tak. Det er jo det negative synspunkt, hr. Kristen Touborg anlægger på det her lovforslag. Kan hr. Kristen Touborg få øje på, at der i lovforslaget står, at den måde, som man driver landbrug på i dag med det selveje, som man har, bliver ophævet? Det bliver det ikke på nogen måde med det lovforslag, der ligger her. Kan hr. Kristen Touborg bekræfte, at vi fremadrettet har mulighed for at drive vores landbrug, som man gør i dag?

Kl. 16:26

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:26

Kristen Touborg (SF):

Jeg kan bekræfte, at formelt bliver selvforvaltningen og selvejet ikke ophævet, men jeg kan samtidig sige, at reelt bliver det det sandsynligvis, fordi man hermed åbner op for, at banker, kreditforeninger, forsikringsselskaber, og hvad der ellers er af store kapitalophobninger, vil have mulighed for at sætte sig på dansk landbrugsjord i fremtiden i lige så stor udstrækning, som de ønsker. Derfor vil det få nogle gevaldige konsekvenser for de unge landmænd specielt, fordi de vil have meget svært ved at få en bedrift i den størrelse, som også De Konservative synes er nødvendig for at have et rimeligt udbytte af landbruget.

Kl. 16:27

Formanden:

Tak til hr. Kristen Touborg. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det hr. Knud Kristensen som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:27

(Ordfører)

Knud Kristensen (KF):

L 39 drejer sig om et mere selvbærende landbrugserhverv. Det fremtidige landbrugserhverv sikres en række fordele, bl.a. ophæves grænserne for, hvor mange dyreenheder der må være på den enkelte produktionsenhed. Det nugældende maksimale krav er 960 dyreenheder. Begrænsningen for, hvor meget jord en bedrift må eje, ophæves også. I dag er grænsen 400 ha. Forslaget skal også ses som et led i, at bedrifterne skal være større af hensyn til bedrifternes rentabilitet. Der kan med det nye lovforslag på området etableres jordløse landbrug. En sådan løsning vil medføre, at der skal foreligge aftaler om bortskaffelse af gylle gennem spredning på anden jord eller gennem anden teknologi, herunder bl.a. biogasteknologi.

Der indføres også mulighed for at drive landbrug i selskabsform. Det betyder ikke, at selvejet ophæves, men der gives mulighed for den nye ejerform, bl.a. ved generationsskifte af de meget store bedrifter, hvor der normalt er et stort finansieringsbehov. De nye regler vil også betyde store investeringer i nye miljøtilpasninger, at dyrevenlige staldsystemer kan gennemføres – og fortsat vækst i landbrugserhvervet.

Landmanden i selskabet skal have bestemmende indflydelse og varetage den daglige drift. Med bortforpagtning til et andet selskab fastholdes dette krav. Kravet om erhvervelse af landbrugsejendomme, omlægning af jord mellem landbrugsejendomme samt reglerne om bopælspligt i den eksisterende landbrugslov vil blive videreført.

Modernisering af reglerne på landbrugsområdet er også af international betydning, der er også pres for større og mere effektive bedrifter i bl.a. USA, Canada og Brasilien. Herhjemme er der øgede krav til dyrevelfærd, til indførelse af den seneste BAT-teknologi i produktionen, til nye miljø- og naturplaner osv. osv.

Det skal samtidig understreges, at der i den fremtidige sagsbehandling af miljøgodkendelser sættes en øvre grænse for, hvor lang tid der må gå med en sådan sagsbehandling. I dag kender vi sagsbehandlingstider på op til både 3, 4 og 5 år. Når sagsbehandlingsbunken her i oktober 2010 er nedbragt, er sagsbehandlingstiden efterfølgende på mellem 6-9 måneder.

Landbrugsproduktionen og landbrugets afledte virksomhed i Danmark har stor betydning dels for eksporten af fødevarer, dels for beskæftigelsen. Det vil vi styrke i fremtiden ved at vedtage dette lovforslag og sikre eksistensgrundlaget for dansk landbrug og dets afledte virksomhed. Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 16:31

Formanden:

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Kristen Touborg.

Kl. 16:31

Kristen Touborg (SF):

Nu siger den konservative ordfører jo, at der er snærende bånd – det var ikke de ord, han brugte, men det er den måde, jeg oversætter talen på – i den nuværende landbrugslovgivning, og derfor skal vi have en lovgivning, der giver mulighed for at udvikle sig, for det er nødvendigt, mener De Konservative.

Jeg vil sådan set kun bede De Konservative om at nævne ét område, hvor den eksisterende landbrugslov ikke fuldt ud tilgodeser økonomisk optimale stordriftsfordele – bare ét område.

Kl. 16:32

Formanden:

Ordføreren.

KL 16:32

Knud Kristensen (KF):

Der kan nævnes mange områder, hvor den eksisterende landbrugslovgivning netop lægger nogle begrænsninger for udvidelsesmulighederne. Og det kan bl.a. være i spørgsmålet om det, at en ung landmand skal etablere sig og ikke har mulighed for i nuet at skabe den økonomiske mulighed for netop at etablere sig. Med den mulighed her i forslaget lægges det sådan an, at man kan etablere landbrugserhvervet som et selskab. Det foreligger ikke i den eksisterende landbrugslov.

Kl. 16:32

Formanden:

Hr. Kristen Touborg.

Kl. 16:32

Kristen Touborg (SF):

Nu spurgte jeg til stordriftsfordele i forbindelse med de udvidede muligheder for at have 1.000 køer, og hvem ved hvor mange dyreenheder i hold af søer osv. Det er den del, jeg spørger til. Kan ordføreren nævne bare ét sted, hvor den eksisterende lovgivning er snærende med hensyn til stordriftsfordelene – bare ét sted?

Kl. 16:33 Kl. 16:35

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:33

Knud Kristensen (KF):

I den eksisterende landbrugslovgivning er begrænsningen på 950 dyreenheder. Og hvis der er nogle gårde, der bliver sammenlagt, kan man i den sammenhæng gå sammen om at lave en større bedrift på måske den dobbelte størrelse. Den mulighed vil foreligge med det nye forslag, den mulighed foreligger ikke i den gamle lovgivning.

Kl. 16:33

Formanden:

Så er det fru Julie Skovsby for en kort bemærkning.

Kl. 16:33

Julie Skovsby (S):

Jeg vil gerne spørge, om det ikke gør indtryk på hr. Knud Kristensen, at en stor interesseorganisation som Danmarks Naturfredningsforening i sit høringssvar efterspørger de miljømæssige konsekvenser af disse radikale strukturændringer af dansk landbrug. Hvordan kan det være, at regeringen ikke har valgt at sige: O.k., så trækker vi i håndbremsen og nedsætter en hurtigarbejdende kommission, som kan kigge på de miljømæssige konsekvenser heraf?

Kl. 16:34

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:34

Knud Kristensen (KF):

Nu er det her det fjerde lovforslag i forbindelse med »Grøn Vækst«, vi behandler i dag, og i de elementer, der også ligger i de tidligere lovforslag, er der netop taget hensyn til naturen, til miljøet, der er taget hensyn til, at vi skal bevare den natur, som vi har i dag, og genskabe den natur, som man vil påstå er ødelagt.

Jeg synes jo, at Danmarks Naturfredningsforening netop får et meget stort ønske indfriet ved, at vi gennemfører »Grøn Vækst« i Danmark.

Kl. 16:34

Formanden:

Fru Julie Skovsby.

Kl. 16:34

Julie Skovsby (S):

Nu kan jeg naturligvis overhovedet ikke tale på Danmarks Naturfredningsforenings vegne, men det ville da undre mig, at de skrev sådan i deres høringssvar, hvis ikke det var, fordi de mente det. Jeg kan ikke forstå, hvordan det er, regeringen argumenterer med, at der overhovedet ikke er nogen miljømæssige konsekvenser af det her forslag, som det står i bemærkningerne til lovforslaget.

Hvorfor ikke gøre det, at man nedsætter en hurtigarbejdende kommission? Hvis ikke der er nogen konsekvenser, som regeringen jo siger der ikke er, kan man jo meget hurtigt få det arbejde klaret. Hvorfor ikke nedsætte den kommission?

Kl. 16:35

Formanden:

Ordføreren.

Knud Kristensen (KF):

Jeg er altså af den holdning, at hvis man nedsætter en kommission til at udrede et stykke arbejde, skal der også være et reelt argument for, at man netop nedsætter kommissionen. Den miljølovgivning, som vi har i Danmark, gælder nu, gælder efterfølgende og gælder også for de større landbrug.

Så vil jeg gerne orientere om, at på et større landbrug, som får lavet en VVM-redegørelse, som får lavet en miljøgodkendelse, er der langt, langt mere styr på netop udledningen fra virksomheden; der kender man resultatet af det, inden man begynder produktionen. Der, hvor man lægger grænsen under den, der gælder ved en miljø- og VVM-godkendelse, har man ikke kontrol med udledningen og med, hvor stor udledningen er. Så der er også styr på hele miljøkonsekvensen i forbindelse med »Grøn Vækst«.

Kl. 16:36

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra fru Lone Dybkjær.

Kl. 16:36

Lone Dybkjær (RV):

Nu kan det jo godt undre, at hr. Knud Kristensen pludselig viser respekt for kommissionsarbejdet. Jeg synes bare ikke, at det har kendetegnet hans regering.

Men mit spørgsmål går på noget andet: Hvad mener hr. Knud Kristensen med, at bopælspligten opretholdes? Den ændres jo, det står der klart her i lovforslaget.

Kl. 16:36

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:36

Knud Kristensen (KF):

Det, jeg mener med, at bopælspligten opretholdes, er jo, at den ejendom, som der netop er en beboelse til, er der også en bopælspligt til, altså pligt til, at man netop bor på den pågældende ejendom.

Kl. 16:37

Formanden:

Fru Lone Dybkjær.

Kl. 16:37

$\textbf{Lone Dybkjær} \ (RV):$

Men det skal man jo ikke, vil jeg sige til hr. Knud Kristensen. Der sker jo en ændring her. For landbrugsejendomme under 30 ha er det den samme bestemmelse, der videreføres. Og der er altså ikke nogen som helst sammenhæng mellem den, der driver ejendommen, og den, der bor på den. Den skal bare være lejet ud, men det er jo bare almindelig lejelovgivning, der gælder, om jeg så må sige. Der kan jo heller ikke stå lejligheder tomme, men man kan jo ikke kalde det, at bopælspligten bare bevares. Det er jo noget sludder.

Kl. 16:37

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:37

Knud Kristensen (KF):

Så kan jeg give fru Lone Dybkjær ret i, at det er noget sludder. At det ligger på grænsen med hensyn til de 30 ha, er fuldstændig rigtigt. Men for en ejendom på et landbrug er der også beboelsespligt.

Kl. 16:38

Formanden:

Tak til hr. Knud Kristensen. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det fru Lone Dybkjær som ordfører.

Kl. 16:38

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Hvis en ejendom eller en lejlighed står tom, og hvis et hus eller et eller andet andet står tomt, kan kommunen overtage. Det er det, som hr. Knud Kristensen mener kan kaldes bopælspligt. Så er der jo bopælspligt overalt i landet, hvor man overhovedet kan bo, men det har jo ikke noget med bopælspligt i landbrugsmæssig forstand at gøre, det er ren manipulation med ord. Det er ikke, fordi det undrer mig, at regeringspartierne manipulerer, men det her er noget af det mere grove, for det kalder man jo ikke bopælspligt i den forstand.

Nå, inden jeg siger noget om forslaget, vil jeg også lige sige, at hr. Henrik Høegh er meget, meget optaget af, om de ordførere, der går på talerstolen, rent faktisk har læst lovforslaget. Det er selvfølgelig meget hyggeligt at have en lærer, der undersøger det, og det gjorde hr. Henrik Høegh over for fru Julie Skovsby: Havde hun nu læst og forstået forslaget? Det vil jeg tro var tilfældet, men i hvert fald vil jeg gerne sige til hr. Henrik Høegh, at man ikke behøver spørge hr. Henrik Høegh, om han har læst forslaget, for han læser simpelt hen op.

Da det drejede sig om L 38, blev jeg mere og mere forbløffet, for jeg kunne bare konstatere, at det fuldstændig var ministerens fremsættelsestale, som hr. Henrik Høegh læste op. En gang imellem var der en svag modifikation af ordene, sådan at han ikke ligefrem sagde *jeg*, når der stod *ministeren*. Men man behøver altså ikke spørge hr. Henrik Høegh, så skulle vi ikke lade være med det? Vi, der sidder i Folketingssalen og repræsenterer nogle partier, har jo gennemgående læst forslagene, og gennemgående læser vi ikke andres taler fuldstændig systematisk op.

Så skal jeg i øvrigt sige, at mit partis ordfører fortsat som sagt ikke er til stede, sådan som folk vel efterhånden har regnet ud, siden jeg tilbringer min torsdag her.

På mit partis vegne kan jeg altså meddele, at vi er modstandere af forslaget her – ikke fordi vi er modstandere af, at der sker nogle ændringer på dette område, for det tror jeg sådan set der er behov for, men fordi at lave det på denne måde, uden at man kender konsekvenserne af lovforslaget, synes jeg godt nok er groft. Hvis man var i tvivl om, at Venstre er gået fra at være et landbrugsparti til at være et byparti, behøver man i hvert fald ikke at være det længere efter dette lovforslag. Det er helt utroligt, at et gammelt landbrugsparti som Venstre kan fremsætte et sådant forslag uden særlig megen argumentation og belysning af, hvad der egentlig vil ske på området.

Jeg er godt klar over – og det interesserer mig også altid, når man læser sådanne lovforslag – at der er nogle opgørelser over, hvad konsekvenserne er. Her er der ingen konsekvenser af negativ art, der er ingen, og ministeren behøver slet ikke være nervøs for, at jeg spørger til det, for der er simpelt hen ikke noget dårligt ved det her forslag; det er lutter godt.

Så vil jeg bare sige, at jeg altså tror, det har nogle konsekvenser. Det er jo ikke fuldstændig ligegyldigt, om det er nogle kapitalfonde eller andre fonde af en eller anden slags, der driver de her landbrugsejendomme, og folk er ansat som lønarbejdere, som det vel hedder – man kan også sige funktionærer, eller hvad det nu hedder, lidt afhængigt af ansættelsesvilkårene. Det synes jeg godt kan være en overvejelse værd, al den stund vi jo også i f.eks. USA har set en udvikling, som måske ikke alle steder har været særlig heldig. Og det er jo noget af det, man godt kan være nervøs for. Jeg er udmærket godt klar over, at det jo ikke er så enkelt med den nuværende økonomiske struktur, men her bliver der alligevel tale om en totalt ændret

ansættelsesform. Det tror jeg ikke der kan være nogen som helst

Jeg har været inde på bopælspligten, og jeg synes, man må sige i den sammenhæng, at der ikke er bopælspligt mere. Der er pligt til, at en eller anden bor der, og det er jo selvfølgelig godt nok, men det har bare ikke noget med bopælspligt i den forstand at gøre, og det fremgår jo også klart af lovforslaget, at der ikke længere er tale om bopælspligt, heller ikke på ejendomme under 30 ha. Men ejendommene må som sagt ikke stå tomme, og det er da en udmærket idé.

Så vil jeg godt spørge, om man ikke har gjort sig nogen overvejelser om udenlandsk opkøb. Der kan jo sagtens blive tale om udenlandsk opkøb her, og det vil altså sige, at dansk landbrugsjord nu kan blive ejet af udenlandske aktieselskaber, eller hvad ved jeg. Det er da en total ændring i forhold til det hidtidige, som vi i hvert fald er nødt til at forholde os til.

Så synes jeg også, der er en forbløffende tavshed omkring de skattemæssige sider af det her. Nu er vi godt klar over, at det ikke nødvendigvis er fødevareministeren, der skal sige noget om skatten, men der må jo være nogle diskussioner om priserne for, hvordan man bor, og hvad der i det hele taget er af skattemæssige konsekvenser, for der må være nogle. Nu er jeg godt klar over, at landmænd måske ikke altid har betalt styrtende summer i skat, men der er jo alligevel forskel på, om det er den ene eller den anden type folk, der har købt. Derfor synes jeg også, at det her er en dramatisk ændring.

Men som sagt: Jeg tror, at det her er en af de allerstørste ændringer, ikke bare af dansk landbrug, men også af det danske samfund, som vi i virkeligheden hidtil har set på dette område. Der sker andre ændringer af det danske samfund, men jeg synes, det er mærkeligt, at man gør det her, uden at vi diskuterer det bare lidt nærmere.

Kl. 16:43

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra hr. Henrik Høegh.

Kl. 16:43

Henrik Høegh (V):

Jeg skal takke for, at jeg som nyt medlem af mere erfarne medlemmer af Folketinget bliver undervist i, hvordan man laver ordførertaler. Vi fik også tidligere at vide, at det ikke var normalt, at man stillede spørgsmål til en stedfortrædende ordfører, men jeg må sige, at det med så personlige ting er svært at undlade.

Jeg skal bare spørge, om vi alle nu er med på, at det, der nu er ændringen af bopælspligten, som blev debatteret meget for lidt siden, er, at den ikke længere er personlig. Det vil sige, at der skal bo nogen i det pågældende hus, og at det nu bliver ens, hvad enten det er under eller over 30 ha.

Jeg ved godt, at der i det her ligger et spørgsmål, der handler om, hvorvidt der stadig væk er landmænd derude. Til det er der jo at sige, at der på en bedrift med husdyr skal være en med en landmandsuddannelse, og til en bedrift med markbrug, skal der være en, der som minimum har sprøjteførerbevis. Så de mennesker vil altså stadig væk være derude, selv om det er selskabsejet landbrug.

Kl. 16:44

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:44

Lone Dybkjær (RV):

For det første vil jeg sige, at ironi fra en talerstol ikke altid er særlig godt. Sådan set synes jeg bare, at det var sådan lidt – hvad kalder man det? – jeg vil jo ikke sige mandchauvinistisk, men eller et eller andet udtryk, at spørge en anden ordfører, om hun nu havde læst lovforslaget. Altså, det tror jeg nok de fleste her har. Det var sådan set bare det. Og så sagde jeg, at det behøvede man sådan set ikke at

spørge hr. Henrik Høegh om, fordi han bare læste op af ministerens tale. Det kan man så sige det ene eller det andet om. Det er klart, at når man siger sådan nogle ting, er man jo ikke, om jeg så må sige, gæsteordfører, og jeg ville ikke drømme om, at der ikke skulle siges noget til mig i betragtning af mit antal år herinde.

Så vil jeg bare sige med hensyn til bopælspligten, at det bliver anderledes, når det bliver større bedrifter. Det er der ingen tvivl om. Det er jo meningen med det hele. Så alt andet lige vil der bo færre mennesker med landbrugsbaggrund. Det er der jo ingen tvivl om. Det er sådan set meningen med det hele. Det synes jeg ikke at man behøver at sætte spørgsmålstegn ved. Der er andet af det, jeg har sagt, man kan sætte spørgsmålstegn ved, men det er dog en kendsgerning.

Kl. 16:46

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra hr. Jørn Dohrmann.

Kl. 16:46

Jørn Dohrmann (DF):

Tak. Man kan jo ikke lade være med at blande sig, når man hører den her debat. Selv om det er en ordfører, som måske ikke hører hjemme på området, men som i hvert fald har en mening, vil jeg godt spørge, om De Radikale også har forstået, at når man laver den her selskabsform, er det stadig væk landmanden, som driver selskabet, gården, som har ansvaret, og som har indflydelsen. Uanset hvem det er, der har investeret pengene i det her selskab, er det altså den pågældende landmand, som også sørger for at levere og leve op til krav til dyrevelfærden og alle de andre ting. Er det ikke korrekt forstået? De Radikale må jo også kunne forstå, at det er godt for dyrene og for naturen.

Kl. 16:46

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:46

Lone Dybkjær (RV):

Nu har jeg slet ikke i mit indlæg snakket noget som helst om de miljømæssige eller dyrevelfærdsmæssige konsekvenser. Det er med god grund, fordi reglerne på det her område jo ikke ændres. Det, jeg har snakket om, er kapitalforholdene, ejerskabsforholdene og dermed ansættelsesforholdene. Det er ikke det, at man ikke skal have en eller anden baggrund for at være ansat, men det er selve ejerforholdene og ansættelsesforholdene, jeg har taget op.

Kl. 16:47

Formanden:

Hr. Jørn Dohrmann.

Kl. 16:47

Jørn Dohrmann (DF):

Det er jo netop også vigtigt, at det ikke er kapitalfonde, at det ikke er nogen udenlandske investorer, der kommer og siger, at de ønsker at få x antal procent i afkast. Men det er altså den enkelte landmand ude på den enkelte bedrift, der lever op til de her ting, og siger: Jeg vil hellere investere i dyrevelfærd og den slags ting end at skulle sikre afkastet.

Som jeg forstår fru Lone Dybkjær, er man bekymret for, at der kommer en udenlandsk investor og siger: Jeg vil hellere have afkast, end jeg vil have dyrevelfærd og miljø. Det er der jo taget højde for med det her lovforslag. Kan man ikke være enig i det?

Kl. 16:48

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:48

Lone Dvbkjær (RV):

Nej, det er rimelig naivt at høre på. Det er simpelt hen rimelig naivt at høre på. Det er der aldeles ikke taget højde for. Det er da klart, at hvis investoren vil have et eller andet kapitalafkast, accepterer den, der bliver ansat, det afkast, og så ændrer tingene sig jo. Det er det, jeg prøver at sige.

Det har det jo vist sig at gøre i USA, bare for at tage et eksempel. Der har man jo de her forskellige ejerforhold, og der har det vist sig, at de landmænd, der tager en ansættelse, bliver kørt ned og ender med at være forgældede, fordi de ikke kan leve op til de afkastkrav.

Det er det, jeg synes man skal interessere sig for her. Jeg synes ikke, man skal interessere sig så meget for dyrevelfærd på den måde. Jeg synes, man skal interessere sig for, hvad det er for ejerforhold, og hvad det er for ansættelsesforhold, der kommer i det her erhverv. Det er fundamentalt anderledes end det, der har været traditionen inden for dansk landbrug.

Kl. 16:49

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra hr. Knud Kristensen.

Kl. 16:49

Knud Kristensen (KF):

Nu var der jo grænser for, hvor meget ordføreren rent faktisk var inde omkring lovforslaget. Det var mere sådan en revselse af de tidligere ordførere, der har været oppe at sige noget, men det er selvfølgelig også berettiget at gøre det.

Det sidste svar, som fru Lone Dybkjær her giver, synes jeg jo viser hele misforståelsen, for med den nye lovgivning, der bliver gennemført, har man netop mulighed for at fokusere meget mere på at lave de miljøvenlige stalde, som en stor del af oppositionen både tidligt og sent bringer på bane her i Folketingssalen. Det fokus synes jeg også ligger i at gennemføre lovforslaget om at få en anden måde at skrue de her ejerformer sammen på. Det giver noget kapital til netop at kunne imødekomme det, som mange mennesker ønsker, heriblandt forbrugerne.

Kl. 16:49

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 16:49

Lone Dybkjær (RV):

Altså, jeg har nu ikke revset så mange andre end hr. Henrik Høegh, som jeg sagde jeg syntes skulle lade være med at revse en anden ordfører. Jeg tror godt, hr. Henrik Høegh forstod drilleriet. Det håber jeg i hvert fald, for ellers har jeg udtrykt mig uendelig dårligt – men det har jeg ikke, kan jeg se, heldigvis, for ellers ville det være uheldigt. Det var ikke ondskabsfuldt ment; det var en sådan lidt rask bemærkning en sen torsdag, og der skal ikke lægges mere i det, og jeg håber, at vi er lige gode venner af den grund. Der var ikke andet i det.

Igen vil jeg sige til hr. Knud Kristensen: I kan ikke vide meget om de måder, som kapitalfonde og aktieselskaber og alt muligt drives på. Hvis I tror, at man, ved at der kommer en kapitalfond, pr. automatik får miljøvenlige stalde, så tager I fejl.

Kl. 16:50

Formanden:

Tak til fru Lone Dybkjær som ordfører. Så er det hr. Per Clausen som ordfører.

Kl. 16:50

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Jeg skal da bestræbe mig på ikke at sige noget ufordelagtigt om nogen af de tidligere ordførere. Jeg vil dog i hvert fald rose – og det må vel være tilladt – hr. Kristen Touborg for, at han har påtaget sig den opgave som repræsentant for et stort parti at forsvare traditionelle danske værdier, når nu Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti i den her sag ikke synes, at det er deres opgave. Det kan jo ikke være forkert i en debat om forandringer i dansk landbrug at prøve at inddrage den historie, som har skabt det landbrug, vi har i dag, og måske også betragte noget af det som noget, der er positivt.

Jeg vil sige, at det har været meget spændende at høre debatten om, hvad det her vil betyde for selveje. Ud fra nogle af indlæggene kunne man få det indtryk, at det ikke rigtig ville betyde noget; selveje ville stadig eksistere som en ejendomsform. Det er jo meget muligt. Man skal dog ikke læse mange linjer af indledningen i bemærkningerne til lovforslaget for at konstatere, at det her lovforslag handler om at sikre, at den lovgivningsmæssige beskyttelse af selveje, der er, skal fjernes, og den skal vel fjernes af en eller anden grund.

Meget kan man vel beskylde de interesseorganisationer, som det danske landbrug og det danske landbrugs top benytter sig af, men de plejer da at have et formål med de ønsker, de giver udtryk for. Og formålet er selvfølgelig at få nogle andre til at investere i dansk landbrug, og nogle andre vil jo – hvad enten det er kapitalfonde, udenlandske kapitalfonde, danske pensionsselskaber, eller hvad det nu end er, som investerer i det her – forandre ejendomsforholdene i dansk landbrug radikalt, og det vil også fjerne selvejet som det grundlæggende ejerskab. Jeg vil så ikke afvise, at det også i fremtiden vil eksistere i begrænset form. Det er jo også en ejendomsform, der findes i dele af dansk erhvervsliv, selv om den dominerende ejendomsform i store virksomheder jo er noget andet end det, der minder om selveje. Så det bliver altså reduceret til at have marginal betydning.

Personligt kan jeg da sige, at det jo ville kunne rejse en helt ny diskussion om ejendomsretten til jord i Danmark, hvor man må stille sig selv det spørgsmål, om det nu er bedre for landmanden, ham eller hende, der arbejder på jorden, at arbejde for en udenlandsk kapitalfond end at have mulighed for at være en selvstændig landmand, som arbejder på jord, som det danske samfund ejer. Så på den måde rejser det her, synes jeg, en helt ny og på lidt længere sigt interessant diskussion om det.

Forklaringen på, at det her forslag kommer, er jo i virkeligheden en forfejlet landbrugspolitik igennem mange år, for hvis man læser længere hen i bemærkningerne, viser det sig, at forklaringen på, at vi skal have den her kapital ind på landbrugsområdet, jo er, at dansk landbrug er enormt gældsat. Det er fuldstændig rigtigt, at dansk landbrug er mere gældsat end andet landbrug, og at det stiller landbruget over for store, store vanskeligheder, men at løsningen på det problem, på den udfordring skulle være det, man gør her, er jeg ikke enig i.

Noget andet er, at vi får at vide, at det her ikke vil have nogen miljømæssige konsekvenser. Det vil sige, at man indfører landbrug uden jord, at man fjerner de begrænsninger og de sammenkædninger, der er mellem jord og husdyrproduktion – en lang række tiltag, som jo indtil nu er indgået i debatten som noget, der havde miljømæssig betydning, har ingen miljømæssig betydning, siger man. Hvorpå baserer man så den sikre viden om, at det ingen betydning har? Jo, det baserer man på, at man siger, at der stadig væk findes den eksisterende miljølovgivning. Man baserer det altså ikke på nogen analyse af, hvad der reelt vil ske, men på et rent og skært postulat

Derfor vil mit synspunkt være, at det, man cementerer ved det her lovforslag, er en udvikling i dansk landbrug, som ikke fører til mere økonomisk bæredygtighed, som ikke fører til udvikling og beskæftigelse i landdistrikterne, men som fører til mere koncentration, til mere af det, som vi i grunden har for meget af i forvejen, nemlig en landbrugsproduktion, som ikke alene beslaglægger 60 pct. af den danske jord, men som også beslaglægger ca. 50 pct. af det i andre lande i form af jord, som bliver brugt til at producere foder til de svin, der produceres i Danmark. Det miljømæssige og naturmæssige problem løser man ikke ved at sørge for, at gyllen bliver til biogas og dermed gøre den danske befolkning i forhold til energiproduktion osv. afhængig af produktion af gylle. Det vil bare også sikre os, at vi fremover får en miljømæssig ikke fornuftig løsning på vores energiproblem.

Så der er altså intet, der taler for, at man skal vedtage det her lovforslag, og derfor vil Enhedslisten også i forhold til det her forslag klart sige, at vi stemmer nej.

Kl. 16:56

Formanden:

Tak til hr. Per Clausen. Så er det fødevareministeren.

Kl. 16:56

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Tak. Der var mange forskellige bemærkninger fra ordførernes side. Jeg må dog sige, at den mest besynderlige argumentation for at sige nej til det her lovforslag synes jeg vi har oplevet fra Socialdemokraternes side. Vi hørte en ordfører, der klart sagde, at det gjaldt om at have et dansk landbrug, der kunne overleve i den internationale konkurrence, og at vi skulle have et dansk landbrug, som kunne være økonomisk bæredygtigt og være leveringsdygtigt i løsninger på miljø- og dyrevelfærdsområdet. Det er jeg faktisk fuldstændig enig i. Det er nogle gode krav, det er nogle gode betingelser at sætte op for dansk landbrug. Men så kræver det jo også, at man er parat til at give landbruget et råderum, så man kan klare sig i lige præcis den globale konkurrence og kan være leveringsdygtig i miljø- og dyrevelfærdsmæssige løsninger, hvilket jeg i øvrigt mener dansk landbrug allerede er i dag. Og når jeg har fremsat det her lovforslag, taget initiativ til, at vi skulle modernisere landbrugsloven, er det jo lige præcis for at give nogle muligheder i dansk landbrug, give en fleksibilitet og også give et økonomisk råderum, ved at andre kan investere i landbruget, så man kan leve op til de krav, som vi stiller fra Folketingets side.

Fru Julie Skovsby talte om livet på landet, og hvad det nu ville have af konsekvenser for livet på landet. Der synes jeg, det er vigtigt at kommentere bopælspligten, som mange har været inde på. Det er rigtigt, at vi går fra en personlig bopælspligt over til upersonlig bopælspligt. Men det er jo en konsekvens af, at der bliver mulighed for at drive landbruget på andre måder, at vi altså giver mere plads til selskabsdannelser end det, der er i dag. For konstruktionen er jo velkendt, vi har selskaber, der driver landbrug i dag, og det bliver der så bedre mulighed for, dog på den måde, at landmanden fortsat skal have bestemmende indflydelse. Det vil jeg gerne vende tilbage til. Som en konsekvens af det må det være en upersonlig bopælspligt, vi taler om. Men jeg synes, det har været vigtigt at fastholde bopælspligten. Vi har oven i købet foreslået den udvidet til at være 10 år mod de 8 år i dag, og det er jo netop for at være med til at sikre, at der er liv på landet

Men der er jeg nødt til at sige til fru Julie Skovsby, at den helt afgørende forudsætning for liv ude på landet jo er, at der er basis for at drive virksomhed, at der er nogle arbejdspladser, at der er noget at komme efter ude på landet. Derfor handler det om, at vi laver nogle rammer for landbrugsproduktionen i Danmark, som gør, at den overhovedet kan eksistere, og at den vil være der i årene fremover. Derfor mener jeg, det er afgørende, vi nu bryder med de strukturelle begrænsninger, der har været hidtil i landbrugsloven.

Apropos diskussionerne fra hele eftermiddagen handler det i øvrigt også om, at vi også sikrer noget rentabilitet i landbruget, så det overhovedet kan hænge sammen.

Så jeg må sige, at jeg synes, det er besynderligt, at man med de ønsker, man i øvrigt har til dansk landbrug, så vælger at stemme imod.

For hr. Kristen Touborg er det blevet til, at det handler om grundlæggende værdier, og jeg kan forstå, at det først og fremmest har med selvejet at gøre. Man kan selvfølgelig have de der synspunkter om, at man synes, det er vigtigt med selvejet. Der vil jeg så understrege, at det, vi jo ændrer nu, er den der beskyttelse af selvejet, ved at vi åbner op for, at der nu også kan være selskabskonstruktioner, og ved at der kan komme kapitaltilførsel udefra. Men de, der gerne vil eje gården selv, kan selvfølgelig fortsat gøre det.

Når jeg har været optaget af at åbne op for bedre mulighed for selskabskonstruktioner, handler det om, at det kræver enorme investeringer, hvis man skal erhverve et moderne dansk landbrug i dag. Det er meget store beløb, det er en meget stor investering, der skal finansieres, og vi kan også se problemerne ved generationsskifte og lignende. Vi kan selvfølgelig have den uenighed om, hvorvidt vi skal beskytte selvejet eller ej, men der må jeg bare sige, at landbrugets selveje er så atypisk i forhold til andre erhverv.

Der hvor jeg synes, det er lidt underligt at høre hr. Kristen Touborg føre et kraftigt forsvar for at fastholde de restriktioner, der er i dag, er i den der diskussion om, hvornår der er stordriftsfordele, og hvornår der ikke er. Det synes jeg jo ikke er noget, vi politikere skal afgøre, det synes jeg den enkelte landmand skal have mulighed for at afgøre. Det må være landmanden, der tilrettelægger sin produktion på en måde, som han nu finder mest hensigtsmæssig, i forhold til størrelse, i forhold til økologi eller konventionelt, eller hvad det nu er, der spiller ind.

Kl. 17:01

Vi stiller så nogle skrappe krav til, under hvilke betingelser den produktion må foregå i forhold til miljø, i forhold til dyrevelfærd, og hvad vi tidligere har diskuteret i dag. Men det kan da ikke være rigtigt, at det skal være os, der skal gå ind og regulere, hvor stort et areal man skal eje, hvor mange jorde man må drive osv. Det er det, vi gør op med nu, men vi fastholder jo strikse og i de kommende år strammere krav til, hvordan produktionen kan foregå. Vi regulerer i forhold til miljøpåvirkningen, altså den effekt, det miljømæssigt har, frem for at vi skal bestemme, hvilke størrelser bedrifterne skal have.

Så er der flere, der har været inde på fortrinsstillingen og synes, det er problematisk, at der ikke er en ret til fortrinsstilling med i lovforslaget. Når jeg har taget det ud, skyldes det to ting. Den ene er, at vi jo har fjernet mange af de begrænsninger, der er i den eksisterende lov, bl.a. afstandskrav, som kunne være en væsentlig faktor for, at der er behov for en fortrinsstilling. Når den er væk, er grundlaget ligesom væk. Det andet er vores undersøgelse af, hvordan fortrinsstillingen så har virket i praksis, og der kan vi se, at der har været rigtig mange sager, men meget få afgørelser, hvor fortrinsstillingen egentlig er kommet til udtryk. Samtidig er den meget administrativt tung, der er en meget stor sagsbehandling omkring det, og vi ved også, at der har været rigtig mange konflikter landmændene imellem.

Så når man undersøger, hvordan fortrinsstillingen har virket i praksis, er der altså ikke nogen grund til at opretholde den. Derfor er den taget ud af lovforslaget. Men som bl.a. nogle ordførere har været inde på i dag, og jeg ved også, at Landbrug & Fødevarer har påpeget det her og har en stor diskussion, er der et ønske om at afdække, hvorvidt vi i en eller anden form kunne bevare en fortrinsstilling. Jeg har derfor bedt mine embedsmænd om sammen med folkene ovre i Landbrug & Fødevarer at prøve at se på, hvordan vi kunne lave en model, der så skal være mere enkel og mere til at have med at gøre i forhold til den i dag, og hvor vi altså forhåbentlig kan komme uden om de problemstillinger, der har været ved den gældende model,

men alligevel finde en løsning, der kunne imødekomme nogle af de mindre, der måtte have problemer.

Det arbejde er allerede sat i værk, og jeg håber så, at de kan finde en eller anden model for, hvordan det kan fungere. Men som sagt skal den være enklere og administrativt lettere at håndtere end i dag, og eventuelt skal vi også se, om ikke fortrinsstillingen simpelt hen kan søges afklaret, sideløbende med at man forbereder salget af ejendommen. Igen gælder det, at det ikke bliver en langstrakt proces, men noget, der hurtigt kan overstås. Men det vil jeg vende tilbage til udvalget med oplysninger om, når de gode folk har revet sig i håret og fundet nogle forslag til, hvordan vi kan lave en bedre fortrinsstilling end den, vi har i dag.

K1.17:04

Så skal jeg sige til fru Lone Dybkjær vedrørende det her med, at vi ikke har gjort mere ud af, hvad konsekvenserne er: I forhold til miljø, i forhold til natur opretholder vi fuldt ud de krav, der er, og vi skærper dem oven i købet over årene med de ambitioner, vi har i forhold til mere bæredygtighed i landbrugsproduktionen. Hvis vi så skulle se på, hvordan ejerforholdene bliver, hvordan størrelserne bliver osv., vil jeg sige, at det er ualmindelig svært at gisne om. Lige nu må jeg også sige, det kan være svært at se, hvilke interesser der vil være i det at investere i et landbrug, der har en meget stor gæld, og som har meget svært ved overhovedet at få rentabilitet i ejendommen. Jeg synes, det er vigtigt, at vi åbner op for, at mulighederne er der, og forhåbentlig vil der være interesse for det, fordi man kan se, at der er en fremtid for dansk landbrug.

Bopælspligten har jeg svaret på, og jeg tror sådan set, jeg har været omkring de mest relevante emner i forhold til bemærkningerne fra ordførernes side. Men det, der altså er motivationen fra min side, er, at vi er nødt til at sikre, at der er råderum til udvikling inden for landbrugssektoren, vi er nødt til at sørge for, at landmanden har mulighed for at tilrettelægge sin drift, så han kan få det til at hænge sammen og på de vilkår, som han ønsker, og i det hele taget har vi brug for at give mulighed for, at der netop også kan komme en kapitaltilførsel udefra. Derfor er det et opgør med de mange begrænsninger, der har været i den hidtidige lovgivning. Vi ønsker en moderne landbrugslov, hvor vi sørger for, at effekten på, påvirkningen af natur og miljø netop reguleres i miljølovgivningen, hvor det hører hjemme.

Kl. 17:06

Formanden:

Tak. Der er ønsker om en række korte bemærkninger, og først er det fru Julie Skovsby.

Kl. 17:06

Julie Skovsby (S):

Tak for det. Jeg får lyst til at spørge ministeren: Anerkender ministeren, at bordet fanger? Når de her massive strukturændringer, som fru Lone Dybkjær kalder de voldsomste strukturændringer, der er sket i landbruget i nyere tid, kommer til at virke, kan man ikke bare rulle tilbage, så fanger bordet. Anerkender ministeren det?

Så vil jeg også gerne sige, ligesom jeg sagde i min ordførertale, at tidligere har Folketinget jo være meget grundige, når det gjaldt ændringer af landbrugsloven; det har man ikke været denne gang. Ministeren siger, at der ingen konsekvenser er – hvorfor ikke få nedsat den hurtigtarbejdende kommission?

Kl. 17:07

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:07 Kl. 17:10

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Selvfølgelig anerkender jeg, at vi nu laver nogle ændringer, og jeg kan ikke forestille mig, at vi vil rulle tilbage, og at der vil komme et krav om, at vi skulle indføre sådan nogle strukturelle begrænsninger igen. Det ville jeg heller ikke synes gav mening. Altså, vi kunne ikke drømme om at regulere andre erhverv på den her måde, så det, der sker nu med en moderne landbrugslov, er i virkeligheden, at vi sidestiller erhvervet med andre erhverv. Vi ser på, hvad konsekvensen og påvirkningen er på natur og miljø, og regulerer det i miljølovgivningen, men det kan da ikke være rigtigt, at vi skal bestemme, hvilken størrelse en bedrift skal have, og lave alle mulige begrænsninger, i forhold til at man f.eks. vil sikre sig rentabilitet i sin bedrift.

Der må jeg bare sige, at jeg finder det besynderligt, at Socialdemokraterne både kan have en vision for, hvad landbruget skal bidrage med, og samtidig ikke vil give landbruget fleksibilitet og råderum til, at man kan indrette sin produktion på de mest optimale betingelser.

Kl. 17:08

Formanden:

Fru Julie Skovsby.

Kl. 17:08

Julie Skovsby (S):

Det, som vi Socialdemokrater har rigtig svært ved at forstå, er, hvordan man kan igangsætte så store strukturændringer uden at kende de præcise konsekvenser heraf, uden at kende de positive og de negative virkninger, uden at vide, hvad de her strukturændringer egentlig kommer til at betyde. Der står i bemærkningerne, at der ingen konsekvenser er på en lang række områder, og til de spørgsmål, jeg selv rejste i min ordførertale, svarer ministeren det samme, at der ingen negative konsekvenser er.

Jeg kan ikke garantere, at en hurtigtarbejdende kommission, hvis vi nedsatte en, ville komme frem til det samme resultat, men føler ministeren ikke en forpligtelse til at kende konsekvenserne af så voldsomme strukturændringer?

Kl. 17:09

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:09

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jamen jeg ved ikke, hvad det er for nogle konsekvenser, som fru Julie Skovsby vil have undersøgt. Altså, der er klare regler for, hvad der må ske i forhold til natur og miljø, det regulerer vi i miljølovgivningen, og alle de kendte krav er der. Og det vil jo være meget vanskeligt at forudsige, hvor mange landbrugsejendomme der vil gå over til en selskabsform, hvordan interessen vil være for at investere. Det handler også om, hvordan den økonomiske situation i det hele taget er. Det kan vi jo nærmest ikke gisne om, men vi kan sige, at vi åbner for nogle muligheder. Vi kan heller ikke vurdere, i hvilket omfang landmænd vil holde fast i selvejet, som det er i dag, og som der er interesse i fra nogle ordføreres side. Så jeg har lidt svært ved at se, hvad det er for nogle konsekvenser, der trænger til at blive afdækket.

Nu laver vi nogle ændringer, så erhvervet i langt højere grad bliver sidestillet med andre erhverv. Vi sørger for at regulere natur og miljø i miljølovgivningen, så hvad er det for nogle konsekvenser? Jeg har lidt svært ved at se, hvad det er for nogle svar, fru Julie Skovsby gerne vil have – forudsat at de spørgsmål overhovedet kan besvares.

Formanden:

Der er en kort bemærkning til hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 17:10

Bjarne Laustsen (S):

Der har været det inde i debatten i dag, især fra Venstres ordførers side, at det her ikke har noget med miljø at gøre, for om man har et stort eller et lille landbrug kommer ud på et, med hensyn til om man kan leve op til de krav, der bliver stillet i reglerne.

Så kommer det næste spørgsmål: Hvorfor er der så det her hastværk med at få landbrugsloven liberaliseret? Hvad er det, man vil opnå med det? Når det ikke nødvendigvis har noget med »Grøn Vækst« at gøre, kunne der være god grund til at kigge på den undersøgelseskommission. Sagen er den, at ingen præcis kender konsekvenserne af det her forslag, som regeringen lægger frem. Ydermere er der problemer i forligskredsen med hensyn til fortrinsstillingen.

Jeg vil spørge ministeren, om det i virkeligheden ikke er sådan, at det, vi risikerer her, er, at der bliver tre gårde tilbage i sognet: herregården, kirkegården og fattiggården. Det kan være lige så godt at sige, at det er det, der kommer til at ske med det her, som at sige som ministeren gør: Vi gør bare det her, men vi ved ikke, hvad det er, der præcis sker.

Kl. 17:11

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:11

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Måske kunne hr. Bjarne Laustsen gøre det lidt klarere, hvad det er for nogle svar, Socialdemokraterne efterlyser. Hvad er det for nogle konsekvenser, der skal undersøges nærmere? For jeg har ærlig talt svært ved at se, hvad det er. Der er ikke tale om noget som helst hastværk her, det har været meget kendt. Jeg rejste debatten sidste efterår, og det har været en lang proces. Der har været en høringsrunde, og jeg må sige, at der faktisk har været en overraskende god opbakning til, at vi laver de her ændringer. Så der er jo ikke på nogen måde tale om noget hastværk. Og i øvrigt er der overhovedet ikke nogen problemer med fortrinsstillingen. Som jeg har sagt, prøver vi at finde en løsning med hensyn til at lave en model. Det er fuldstændig uproblematisk, og det drejer sig om et meget lille hjørne i det lovforslag, der ligger her på bordet.

Hvorfor Socialdemokraterne med de visioner, man i hvert fald prøver at foregive at man har for dansk landbrugsproduktion, fastholder den her meget strikse struktur med de her meget markante krav til, hvor mange husdyr landmænd må have, hvor mange husdyr de må eje, hvor meget jord de må eje, hvor mange gårde de må drive, hvordan de må forpagte osv., er svært at se. Jeg vil sige til hr. Bjarne Laustsen: Det hænger jo ikke sammen.

Kl. 17:12

Formanden:

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 17:12

Bjarne Laustsen (S):

Jo, det gør vi skam. Vi har en vision om, at vi gerne vil have liv ude på landet. Vi vil gerne have, at så mange som muligt bor derude og arbejder derude, fordi det giver arbejdspladser lokalt. Der er ingen vækst i forbindelse med det her forslag, det siger landbruget selv.

Det, vi ikke kender konsekvensen af, er, om det her åbner for meget, meget store jordbesiddere i Danmark, når man åbner for kapitalfonde og aktieselskaber. Det vil gøre, at det vil blive sværere for

nye, unge landmænd at etablere sig. Det er punkt 1. Punkt 2 drejer sig om, om vi får mindre økologi, og om det bliver sværere at starte sin egen produktion som økologisk landmand i Danmark. Det er det andet punkt.

Så er der også et spørgsmål om, hvad der kommer til at ske med selvejet, når man får denne kapitaldannelse. Så er det jo også sådan, at når man dropper fortrinsstillingen, bliver det sværere for dem, der har behov for lidt jord – måske har de ikke behov for meget jord og har måske heller ikke råd til at købe den – at udvide deres produktion. Det er problemet.

Kl. 17:13

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:13

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg ved altså ikke, hvad det er for nogle forandringer, som hr. Bjarne Laustsen mener vil ske. Det er jo dem, der har bedrifterne i dag, der tager stilling til, om de sælger, og hvad de vælger. Det er dem, der har bedriften, der vurderer, om de vil gå over til økologisk produktion, vi ændrer ikke på de regler. Det er altså lidt forunderligt, hvad det er, hr. Bjarne Laustsen efterlyser.

Det, vi siger, er, at der nu bliver mulighed for selskabsdannelse for dem, der ønsker det. Landmanden skal have bestemmende indflydelse, og der følger vi selskabslovreglerne på området. Det vil sige, at nærheden, hvis man kan kalde det det, jo er der, i form af at det er landmanden, som har ansvaret for bedriften, der også får en bestemmende indflydelse. Spørgsmålet er, hvilken indflydelse det så har på interessen for overhovedet at investere i landbruget sammenholdt med alle de andre forhold, der gør sig gældende.

Så jeg synes, at der er et forsøg på at lave en unødig problematisering, fordi man simpelt hen ikke vil forholde sig til de gældende regler i landbrugsloven og til hensigtsmæssigheden af at lave nogle ændringer.

Kl. 17:14

Formanden:

Så er det hr. Jørn Dohrmann for en kort bemærkning.

Kl. 17:14

Jørn Dohrmann (DF):

Tak. Jamen jeg vil sådan set bare spørge ministeren, om hun ikke kan bekræfte, at det netop var Dansk Folkeparti, som i hvert fald ikke ville af med fortrinsstillingen, og som også gerne ville have undersøgt, hvad der var af problemer. Og der var ministeren jo inde på, at der har været nogle problemer med, at den ikke blev brugt. Kan ministeren ikke også samtidig bekræfte, at der er blevet gjort opmærksom på fortrinsstillingen på den måde, at det har været sådan, at hvis man ville finde enighed blandt landmændene, skete der det, at man tilbagekaldte ansøgningen om fortrinsstilling? Dermed kan man sige, at de jo fandt ud af det på mindelig vis. Er det ikke et af de problemer, man ikke har taget højde for? Jeg vil bare spørge ministeren: Kan hun ikke bekræfte, at det var Dansk Folkeparti, der kæmpede hårdt for, at vi beholder fortrinsstillingen?

Kl. 17:15

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:15

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jo, jeg kan fuldt ud bekræfte, at der er en interesse fra Dansk Folkepartis side i, at fortrinsstillingen opretholdes. Jeg har jo skitseret det arbejde, der er sat i gang i forhold til at prøve at finde en mere hensigtsmæssig model, for jeg tror også, at vi er enige om, at det ikke skal føre til stridigheder naboerne imellem, og at vi heller ikke skal bruge unødige administrative ressourcer på en meget tung model for fortrinsstillingen.

Så det gælder om, at vi finder noget, der kan fungere, og noget, der imødekommer et behov, der er. Det, jeg så blot sætter spørgsmålstegn ved, er, hvorvidt der egentlig overhovedet vil være et behov fremover med de ændringer i landbrugsloven. Men vi prøver at finde en model og skal finde noget, der kan fungere i praksis.

Kl. 17:16

Formanden:

Hr. Jørn Dohrmann.

Kl. 17:16

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg er glad for den tilkendegivelse af, at vi vil få fundet en løsning på det her område. For det er vigtigt, som vi ser det, og det håber jeg også ministeren er enig i, at f.eks. den lille gartner, som skal bruge 5 ha, kan få den jord, der skal til for at kunne udbygge sin bedrift.

Ud over det vil jeg også spørge ministeren, om hun ikke er af den samme opfattelse, nemlig at det ikke altid er antallet af svin, det drejer sig om, men svineriet. Hvis det er sådan, at vi kan begrænse det, er vi nået et langt stykke ad vejen. Der er også det med den misforståelse, der er, om, om det altså er landmanden, der er ankermanden derude, og som egentlig bestemmer, hvornår man skal investere. Skal man udbetale overskuddet fra den enkelte bedrift, kan man sige, eller vil man f.eks. investere i bedre dyrevelfærd, sådan at det både er miljøet og dyrene, der bliver vindere?

Kl. 17:17

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:17

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Hvilke krav man vil stille i selskabet til, hvordan et eventuelt afkast, hvis man kan få et sådant ud af driften, skal anvendes, tror jeg vi skal overlade til selskabet at finde ud af. Men jeg tror sådan set, at relevansen af spørgsmålet kommer i forbindelse med de krav, vi stiller både til miljø og dyrevelfærd og i det hele taget til at være foregangsland på mange områder.

Det kræver, at der er en rimelig omsætning, for at man overhovedet har midlerne til at investere i ny teknologi og nye stalde osv. for at kunne leve op til det. Så jeg tror sådan set, at større bedrifter er med til at sikre en gennemførelse af nogle af de ting, vi gerne vil have inden for landbrugsproduktionen. Og så er det rigtigt, at vi ikke er optaget af, hvor mange husdyr der måtte være på ejendommen, vi er optaget af, hvordan produktionen bliver reguleret med hensyn til, om den er bæredygtig i forhold til natur og miljø.

Kl. 17:17

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra hr. Kristen Touborg.

Kl. 17:17

Kristen Touborg (SF):

Tak. Jeg morede mig lidt over ministerens ophidselse over de tåbelige gældende regler, vi har. Jeg troede sådan set, det var Venstre selv, der vedtog dem for få år siden, men sådan kan der jo være så meget.

Men mit spørgsmål gik mere på, at ministeren også var meget inde på, at vi ikke skal have sådan nogle stramme regler og bånd på landbrugserhvervet; det har andre erhverv jo ikke. Jeg synes, ministeren overser én ting: Man kan producere sko lige så meget, man vil, det kan man jo gå i gang med. Men jorden er en begrænset res-

source, og derfor er der kun én måde, man kan blive herremand på, og det er ved at spise ti husmænd jordmæssigt. Og det er – vil jeg sige til ministeren – efter min opfattelse forskellen, så man ikke bare kan sige, at landbruget skal køres efter fuldstændig samme mønster som andre erhverv.

Kl. 17:18

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:18

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Altså, det er i hvert fald vigtigt med regler i miljølovgivningen, der sikrer, at produktionen foregår acceptabelt i forhold til belastningen på natur og miljø.

Men det, der er centralt i forhold til hr. Kristen Touborgs synspunkter her, er jo størrelsen på bedriften. Vi kunne jo ikke drømme om at gå ind og regulere på antallet af sko, og det samme synes jeg heller ikke at vi skal gøre her. For så at skabe en større fleksibilitet ser jeg jo meget gerne, at vi f.eks. kommer i gang med en udnyttelse af husdyrgødningen til energiformål, at vi får etableret biogasanlæg, for på den måde mindsker vi afhængigheden af jordarealer. Og der er det i forbindelse med en tidligere debat i dag vigtigt at gøre opmærksom på, at harmonikravene fortsat gælder, det er arealkravene, vi gør op med, og det vil sige, at hvis man ikke kan komme af med husdyrgødningen på anden vis, skal man sørge for, at man har adgang til den jord, der er nødvendig. Forudsætningen for, at man så ikke behøver så meget jord, er jo så, at man kan udnytte husdyrgødningen til eksempelvis energiformål.

Kl. 17:20

Formanden:

Hr. Kristen Touborg.

Kl. 17:20

Kristen Touborg (SF):

Jeg tror ikke helt, at ministeren ville forstå, hvad jeg spurgte om, nemlig at det, når man etablerer én stor gård, altså indebærer, at der er en hel masse små gårde, der skal nedlægges. Jeg går ud fra, at ministeren er enig i, at den struktur er på den måde, og det er ikke nødvendigvis af det gode.

Når vi så er ved størrelsen, vil jeg godt sige, at jeg ikke synes, man skal gå hen og åbne fuldstændig op for, hvor mange dyr der kan være. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at jeg, hvis vi snakker køer, synes, at man lokker folk i en fælde ved at sige: I kan bare have lige så mange køer, I vil. For jeg tror, vi på et tidspunkt er der, hvor vi siger, at køer skal på græs, og så er det altså ikke særlig hensigtsmæssigt, at man har 1.500 køer et sted.

Kl. 17:20

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:20

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg synes jo, vi skal lade det være op til landmanden at finde ud af, hvordan han synes han bedst indretter sin bedrift. Jeg tror, at han med sin faglige viden i virkeligheden er bedre til at vurdere det, end vi er, og det er den frihed, det råderum og den fleksibilitet, jeg gerne vil give landbruget med moderniseringen af landbrugsloven.

Jamen jeg forstod udmærket hr. Kristen Touborgs synspunkt. Hvis man vil have et rigtig stort areal til sin gård, kan det areal jo ikke bruges andre steder. Men det er jo en strukturudvikling, vi har set i de sidste mange årtier, og det er i øvrigt en strukturudvikling, vi har set på andre områder – fiskeriet er et oplagt eksempel. Der bliver

det jo et spørgsmål om, hvad landmanden synes hænger sammen; hvad er det for en størrelse, hans virksomhed skal have, for at den er rentabel? Det er den afgørelse, jeg gerne vil overlade til landmanden, frem for at vi laver nogle begrænsninger, der så kan hindre, at man opnår den optimale drift.

K1. 17:21

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 17:21

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg noterer mig, at ministeren igen og igen siger, at der nok slet ikke kommer nogen forandringer ude i landbrugslandet. Men jeg kan slet ikke forstå, hvorfor vi skal lave en ændring af lovgivningen, hvis ministeren mener, at det vil være den samme størrelse brug.

Men lad os nu forestille os, at vi får større landbrug i Danmark – det tror jeg faktisk bliver konsekvensen af det her, selv om ministeren jo ikke er interesseret i at undersøge konsekvensen – så vil det være interessant ikke kun at diskutere, om vi får færre små brug, om vi får mange flere store brug, men også at diskutere, hvad det betyder for natur og miljø, for vi ved, at når vi får større brug, får vi mindre natur og miljø i Danmark. Der fjernes hegn – man kan se på landbrugskort over Danmark, at der gennem tiderne er fjernet hegn, når gårdene er blevet større. Vi ved, at vi i 1940 havde langt flere harer og agerhøns, end vi har i dag – antallet er faktisk faldet med 80 pct. siden 1940, og det er jo en konsekvens af, at de ikke har hegn, små skove og lignende at gemme sig i.

Så ministeren har jo i virkeligheden spillet sig naturen og miljøet af hånde. Hvorfor vil ministeren ikke undersøge de konsekvenser?

Kl. 17:22

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:22

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jamen altså, jeg har overhovedet ikke været ude at sige, at det her ikke giver nogen forandring. Jeg har i forhold til bæredygtighed og kravene til natur og miljø sagt, at det bliver reguleret af miljølovgivningen. Og det er der, jeg synes det hører hjemme, frem for at vi tror, at vi opnår nogle effekter ved at gå ind og regulere på bedrifternes størrelse.

Det, der er helt centralt, er, at vi nu går over til at sige, at det er miljøeffekten, vi vil regulere. Der skærper vi jo kravene. Jeg kan forstå, at efter fru Pia Olsen Dyhrs og hendes partifællers mening skærper vi dem slet ikke nok, når det gælder begrænsningen af kvælstofudvaskning. Det samme gælder initiativerne på pesticidområdet. Men ikke desto mindre har vi jo et meget højt ambitionsniveau på det område

Der er jo ikke belæg for at sige, at der er et mønster, nemlig at større bedrifter ikke er lige så bæredygtige som mindre bedrifter. Det hænger jo ikke sammen. Det er jo et spørgsmål om, hvilke krav vi stiller til bæredygtigheden, og om, at kravene bliver overholdt. Her har vi jo netop taget en række initiativer med »Grøn Vækst«. Det gælder i øvrigt også i forhold til biodiversitet med randzoner og lignende ting.

Kl. 17:24

Formanden:

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 17:24

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg noterer mig, at ministeren siger, at vi har gjort rigtig meget og der er helt styr på miljøområdet. Jeg får sådan en lyst til at sige: Skal vi ikke lave en aftale om, at vi om 10 år mødes her i Folketingssalen, og så kan vi se på, om det er blevet bedre eller værre for dansk natur, end det ser ud til nu?

Nu håber jeg ikke, at vi har den samme regering om 10 år; det kan godt være, at vi kan nå at rette op på noget af det, som den her regering har ødelagt. Jeg vil vædde på, at det er gået værre for dansk natur, fordi regeringens holdning til det, at vi får større brug, er, at vi bare skal sørge for at lave en god natur- og miljøregulering. Men hvis man ikke samtidig laver en stærk natur- og miljøregulering, og det er jo det, der ikke sker, er det altså, at vi ser natur forsvinde.

Jeg synes, at ministeren skulle benytte sig af, at man faktisk kan cykle rundt i Danmark. Jeg ved, at ministeren godt kan lide at cykle, og så kan hun cykle rundt i Danmark og se, hvordan hegn og lignende er forsvundet.

Problemet er, at kontrollen med det måske ikke har været god nok, men det har i hvert fald medført, at vi har mistet rigtig meget biodiversitet i Danmark.

Kl. 17:25

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:25

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

I de senere år er der etableret rigtig mange randzoner, vådområder osv., og det har vi alt sammen med i »Grøn Vækst« sammen med en meget ambitiøs plan, hvor vi gør en megasatsning, som fru Pia Olsen Dyhr slet ikke vil anerkende.

Men jeg ser frem til, at vi mødes om 10 år, og jeg vil meget gerne gennemgå, hvad resultatet så blev af »Grøn Vækst«, for jeg tror, at vi vil se, at vi her har tænkt rigtig klogt, fordi vi netop har tænkt på tværs og set på, hvor vi kan opnå synergi, hvor vi samtidig kan tilgodese natur, miljø og klima. Og jeg tror, at vi vil se, at vi har nogle rigtig velfungerende brug med masser af udnyttelse af husdyrgødning, fordi vi får etableret biogasanlæg, og at vi får landbrugene placeret der, hvor det er mest hensigtsmæssigt for naturen.

Kl. 17:25

Formanden:

Så er der en kort bemærkning fra fru Lone Dybkjær.

Kl. 17:26

Lone Dybkjær (RV):

Det nye i forhold til tidligere er vel, at nu kan udenlandske investorer købe dansk jord op. Det er altså ikke det samme som at lave Eccosko, og de miljømæssige konsekvenser er ikke de samme. Jeg er helt med på, at der er en miljølovgivning, men der er også noget, der hedder ekspropriationslovgivning i en lidt videre forstand. Jeg vil bare have ministeren til at bekræfte, at det virkelig nye eller rettere en af de nye ting – lad os bare sige det på den måde – er, at udenlandske investorer nu kan købe dansk jord op uden at bo her. Det er vi enige om, går jeg ud fra.

Kl. 17:26

Formanden:

Ministeren.

Kl. 17:26

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Det er rigtigt, at såvel danske som udenlandske investorer vil kunne investere i dansk landbrug i en selskabsform, dog med den forudsætning, at landmanden skal have bestemmende indflydelse. Det, vi har ønsket at fastholde, er jo, at landmanden skal have et afgørende ord at skulle have sagt, fordi han står med ansvaret for selve bedriften. Men som alle andre vil også de udenlandske investorer skulle respektere den lovgivning, der er på området.

K1 17:27

Formanden:

Fru Dybkjær.

Kl. 17:27

Lone Dybkjær (RV):

Det er naturligvis klart, at man skal respektere den lovgivning, der er på området. Nu prøver jeg bare på at tale om de faktiske forhold i ejerskaberne, for det er sådan set det, jeg i hvert fald synes er en af de interessante ting. Der har vi altså ikke tilladt udenlandsk opkøb af dansk jord før. Det er jo interessant, at Dansk Folkeparti er varm tilhænger af alt det her i betragtning af deres øvrige forhold til EU-lovgivningen og sloganet »Giv os Danmark tilbage«. Her tror jeg at vi om 10 år virkelig kan stå og sige: Giv os Danmark tilbage. Der er det forsvundet, der er det opkøbt. Ministeren har sådan set bekræftet, ikke den sidste ting, jeg sagde – det er jeg udmærket klar over – men det, at man kan opkøbe dansk jord.

Det andet, som jeg hæfter mig ved, er det med bopælspligten, som, kan man sige, skærpes lidt. Det er rigtigt, at man nu giver en 10-års-horisont, men sådan som jeg har forstået det, og det vil jeg godt have be- eller afkræftet, betyder det, at der er bopælspligt i 10 år og så ikke mere. Det betyder, at der også er en 10-års-investeringshorisont, og det vil sige, at man jo risikerer, at der er mange flere landbrugsejendomme, der forfalder, fordi der ikke er nogen deciderede incitamenter til at sikre, at de ikke skulle gøre det.

Kl. 17:28

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ministeren.

Kl. 17:28

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Det sidste kan jeg ikke bekræfte, for investeringshorisonten vil jo bero på bedriften, og hvad det er for nogle muligheder, der tegner sig. Det, vi har valgt i forhold til bopælspligten, er at udvide den fra 8 til 10 år, og så er den samtidig gjort upersonlig, og det er netop af hensyn til livet på landet og til, at de her huse bliver anvendt. Der er altså tale om en skærpelse i forhold til tidshorisonten i dag.

Jeg fristes næsten til at sige til fru Lone Dybkjær, at jeg, når nu man ser på den økonomiske situation, som landbruget befinder sig i i dag, håber, at der i årene fremover vil være en interesse fra forskellige investorers side i at investere i landbruget, at der er en fremtid, der tegner sig positivt, at afregningspriserne stiger, så der netop vil være en interesse, der kan give en yderligere kapitaltilførsel til erhvervet.

Kl. 17:29

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til fødevareministeren. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 17:33

Det sidste punkt på dagsordenen er:

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 40:

Forslag til lov om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. og lov om fiskeri og fiskeopdræt. (Bemyndigelse til indførelse af frivillige ordninger, ændret overførsel af pesticidafgiftsprovenu fra Skatteministeriet til Fødevareministeriet som følge af aftalen om Grøn Vækst m.v.).

Af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen). (Fremsættelse 08.10.2009).

Kl. 17:29

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Venstres ordfører, hr. Henrik Høegh.

Kl. 17:30

(Ordfører)

Henrik Høegh (V):

Tak. Dette lovforslag har to hovedelementer. Det ene er nogle ændringer som følge af sundhedstjekket i EU omkring EU's landbrugspolitik, og det andet er nogle ændringer i tilbageførsel af provenuet omkring pesticidafgiftfonden.

Angående det første om sundhedstjekket giver det her lovforslag ministeren mulighed for at fastsætte regler om anvendelse af op til 10 pct. af loftet for den samlede, direkte landbrugsstøtte til Danmark. For Danmarks vedkommende betyder det årligt et beløb på i omegnen af 750 mio. kr. Det er herunder også muligt at anvende uudnyttede midler under den direkte landbrugsstøtte. Dette beløb andrager cirka 120 mio. kr. Uudnyttede midler kommer fra hektarstøtte til arealer, som ikke længere er i dyrkning.

Vi har i Venstre noteret os med tilfredshed, at ministeren ikke har planer om at hjemtage mere end de 120 mio. kr., som ligger uudnyttede hen og ellers ville tilfalde EU's kasse. Det er vi glade for, for vi mener, at det ville være helt uansvarligt at fjerne flere af disse midler fra landbruget, når man ser på den nuværende økonomiske situation.

Samtidig glæder vi os over, at disse midler kan anvendes f.eks. til direkte støtte til energiafgrøder, til pleje af græsarealer og lignende naturforbedrende foranstaltninger. Som det er de fleste bekendt, er det endvidere en del af »Grøn Vækst«-aftalen, at pesticidbelastningen fra landbruget skal nedbringes, og at en del af provenuet fra pesticidafgiften skal anvendes til finansiering af nogle af initiativerne i »Grøn Vækst«.

Vi støtter, at der for fremtiden på denne måde overføres 250 mio. kr. årligt svarende til det beløb, der vil fremkomme med en behandlingshyppighed på 1,7 til de to promilleafgiftfonde på jordbrugsområdet samt Fonden for økologisk landbrug. Vi synes, det er rimeligt, at resten af beløbet, som er på ca. 320 mio. kr., i 2010 overføres til Fødevareministeriet og Miljøministeriet, bl.a. til finansiering af »Grøn Vækst«-initiativer. På den måde sikrer vi, at vi med en mere specifik og målrettet miljø- og naturindsats nøjagtig kan kompensere de landmænd, som bærer byrderne for deres kollegaer – og det er vigtigt. Det tror vi bliver et meget vigtigt element i den fremtidige indsats, dels for at sikre mest miljø for pengene, dels så sandelig også for ikke at handicappe et helt erhverv med generelle tiltag.

På den baggrund skal jeg meddele, at Venstre kan støtte forslaget.

K1 17:32

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det Socialdemokraternes ordfører, hr. Bjarne Laustsen.

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Som nogle ordførere var inde på tidligere, var det her, regnskabet skulle gøres op i forhold til de andre lovforslag, som vi har talt om i dag. Det, der ligger i det her forslag, er, at man skal finansiere »Grøn Vækst«. Nu hørte vi ikke Venstres ordfører sige noget om landbrugets stilling til det her, men vi ved jo, at det er et forsøg på at fodre hunden med dens egen hale, for man tager jo promilleafgiftspengene fra Skatteministeriet og flytter dem over til Fødevareministeriet – det er en del af bemyndigelsesloven – og så kan man bruge pengene til forskellige ting og sager her.

Det spørgsmål, som det rejser – først og fremmest til fødevareministeren – er, hvad det er for nogle opgaver, man ikke skal lave i fremtiden, når man har færre penge, end man havde tidligere. Så vælger man at sige, at der jo er nogle uudnyttede midler på 120 mio. kr., og så laver man en fast overførsel på 250 mio. kr.

Det næste spørgsmål kommer ud heraf. Den fordeling, der er mellem – kan man sige – det konventionelle landbrug og økologidelen, viser, at det jo er ret få penge, der går til økologi. Hvorfor er det det? Hvorfor har man ikke lavet en anden fordeling? For det mål om, at der skal ske en fordobling af økologien, er jo udmærket at have som mål, men det, som vi er usikre på, er, om man kan nå det mål med de midler, der er afsat. Hvis man ville noget mere, kunne man selvfølgelig også gøre noget mere, og derfor kunne det være interessant at høre, hvordan man er kommet frem til den her fordeling af midlerne.

Så er det sådan, at vi ved, at landdistriktsmidlerne jo er en del af landbrugsstøtten, som vi har mulighed for at bruge. Vi ved, at LAG'erne – de lokale aktionsgrupper, som de også hedder på dansk – fattes penge derude. Vi i Socialdemokratiet går meget ind for liv ude på landet og for aktiviteter, der understøtter forskellige ting, som ikke lige kan hænge sammen i sig selv, og der er det jo fornuftigt at bruge nogle penge på det.

I det hele taget er det sådan, at vi gerne så, at landbrugsstøtten blev afviklet, og det er stort set hele det danske Folketing jo enige om. Det er ikke sikkert, at landbruget synes, at vi lige skal lade dem være de første, der gør det – vi kan godt gå lidt i de andres fodspor på det punkt. Men vi skal tage nogle initiativer, for at landbruget kan klare sig selv på konkurrencemæssige vilkår, også i fremtiden.

Indtil vi kommer hen til det punkt, ønsker vi at bruge alle de muligheder, vi har, for at tage toppen af landbrugsstøtten. Der er jo ingen grund til at give millionstøtte til milliardærer, og derfor synes vi, det er rimeligt at klippe noget mere oppe i toppen, end man gør. Det er jo også her spørgsmålet om, hvorfor man ikke bruger reglerne om modulation fuldt ud, for på den måde kunne vi få nogle flere penge til at lave natur og miljø og økologi og understøtte livet i landdistrikterne; det ville være fornuftigt, når vi nu kigger på det i den her forbindelse.

Når man skal finansiere nogle ting, er det jo fornuftigt nok at kigge på den pengepose, man har, men vi tager altså pengene fra nogle steder, hvor de skulle have været gået til andre formål. Jeg ønsker, at fødevareministeren svarer på, hvad det er for nogle ting, man ikke kan få i fremtiden. Det er jo også her, at Dansk Landbrug siger, at den der plan om Grøn Vækst i hvert fald er uden vækst, fordi der ikke er plads til, at landbruget kan vokse i de kommende år inden for de rammer, som sættes med det her. Derfor er det interessant at se – og det vil vi selvfølgelig også spørge til under udvalgsbehandlingen – hvorfor man har valgt at give så lidt til økologi. Hvorfor vil man ikke bruge frivillig modulation, hvorfor ikke sikre noget mere økologi?

Det er udfordringen, og det er det, der efterspørges i dagens Danmark. Jeg synes, det er lidt synd, at regeringen har valgt så fattigt et udgangspunkt som det her.

Kl. 17:37

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren, og herefter er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. René Christensen.

Kl. 17:37

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Forslaget til lov om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. og lov om fiskeri og fiskeopdræt. (Bemyndigelse til indførelse af frivillige ordninger, ændret overførsel af pesticidafgiftsprovenu fra Skatteministeriet til Fødevareministeriet som følge af aftalen om »Grøn Vækst« m.v.)

Lovforslaget her indeholder bl.a. forslag til ændring på baggrund af den gennemgang, der har været af EU's landbrugspolitik, det så-kaldte sundhedstjek. I forbindelse med sundhedstjekket er der vedtaget særlige økonomiske ordninger, som det er frivilligt for Danmark at gennemføre, men som også indebærer national medfinansiering. Med »Grøn Vækst«-aftalen er det besluttet at anvende de uudnyttede midler, der er i forbindelse med landbrugsstøtten, og som ellers ville gå tilbage til EU. Det svarer til ca. 120 mio. kr. årligt.

På nuværende tidspunkt lægges der ikke op til at anvende de øvrige muligheder, der er for økonomisk støtte, da dette ikke vurderes hensigtsmæssigt med den nuværende økonomiske situation i landbruget. Vi ønsker ikke at presse landbrugserhvervet yderligere økonomisk netop nu. Og ordningen bygger jo på krone til krone-princippet.

De 120 mio. kr. er midler fra den direkte landbrugsstøtte. Som led i »Grøn Vækst«-aftalen vil disse midler bl.a. blive brugt til tilskud i forbindelse med økologisk jordbrug. Desuden er det hensigten at anvende dele af disse midler til støtte til energiafgrøder, pleje at græsarealer og lignende og selvfølgelig naturforbedrende foranstaltninger.

Det er ligeledes en del af »Grøn Vækst«-aftalen, at brugen af pesticider i landbruget selvfølgelig skal nedbringes, og en betydelig andel af det økonomiske overskud, der kommer i forbindelse med afgifter, skal anvendes til finansiering af »Grøn Vækst«-initiativer. Derfor foreslås reglerne for overførsel af pesticidafgiftsprovenuet til Fødevareministeriet ændret. Der overføres for fremtiden i alt 250 mio. kr. årligt til jordbrugsområdet og Fonden for økologisk landbrug, svarende til det beløb, der vil fremkomme ved en behandlingshyppighed på 1,7. Resten af beløbet på ca. 320 mio. kr. i 2010 overføres til Fødevareministeriet og Miljøministeriet til finansiering af »Grøn Vækst«.

Dansk Folkeparti kan støtte forslaget.

Kl. 17:39

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren, og herefter er det SF's ordfører, fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 17:40

(Ordfører)

Pia Olsen Dyhr (SF):

Landbruget er ikke et erhverv som andre. De har en ganske særlig rolle, og det er jeg også sikker på at de selv er enige i. De er nemlig også naturforvaltere. I SF ser vi gerne, at landbruget bliver de ypperligste naturforvaltere – det er desværre ikke tilfældet i dag. Her kunne EU hjælpe os lidt på vej, for i EU's landbrugsstøtteordninger er det jo muligt at optage helt op til 10 pct. af den direkte landbrugsstøtte og omdirigere den til natur- og miljøhensyn i landbruget. Det vil sige, at pengene ikke forsvinder fra landbruget, de dirigeres bare i retning af de landbrug, der har ambitioner for natur og miljø i deres

landbrugsproduktion. Den mulighed har ministeren ikke ønsket at bruge, og det var meget tydeligt i løbet af forhandlingerne om »Grøn Vækst«.

Til gengæld lægger ministeren nu op til, at vi anvender de ubenyttede midler under den direkte landbrugsstøtte, svarende til 120 mio. kr., og det er bestemt et skridt på vejen. Vi havde gerne set, at vi havde hjemtaget alle midlerne, så havde vi haft yderligere 750 mio. kr. til natur og miljø. Det har regeringen ikke været villig til, og det viser nok også lidt om ambitionsniveauet for dansk natur og miljø – og det er ærgerligt for dansk natur.

Det er jo lidt ligesom et Kinderæg: Man får mere end én ting ad gangen, hvis man vælger den her løsning. Man får godt landbrug, man får kvalitetslandbrug, og man får natur og miljø. Men ministeren nøjes altså med skallen og vil ikke have indholdet.

Vi er altså positive over for, at ministeren får bemyndigelse til at hjemtage midlerne. Det er i hvert fald et vindue, som vi godt kunne tænke os at bruge yderligere på et senere tidspunkt, og nu er der i hvert fald åbnet op for det også ved at give ministeren en bemyndigelse.

Penge, der bliver hjemtaget af de ubenyttede midler, skal bruges til økologi, men lur mig, om det nødvendigvis betyder, at vi får mere økologi i Danmark, for det er jo ikke sådan, at økologerne får flere penge. Der er ikke lagt op til – som vi ellers havde ønsket i SF – at når man omlægger til økologi, får man en større pose penge, og vi ved alle sammen, at det er den fase, hvor det er rigtig svært. Og danske landmænd tøver lidt med at omlægge til økologi, fordi de netop synes, det er ganske omkostningsfuldt især i de første 2 år.

Her har regeringen ikke været villig til at sige: Vi sætter flere penge af til omlægningsstøtten netop for at fremme, at der er flere, der omlægger til økologi. Det er ærgerligt, fordi det gør det rigtig svært at være sikker på, at flere omlægger til økologi, hvilket også økologerne gør opmærksom på. Så vi får ikke nødvendigvis mere økologi, vi får måske flere økologiske brug, og det er derfor, at der er afsat flere penge, men det er ikke med til at tilskynde, at der kommer flere økologer.

Vi noterer os også, at der i forslaget er lagt op til en anden brug af promillepengene, og det ser vi faktisk også positivt på. Det er en god måde til at sørge for, at økologerne også får andel i promillepengene. Vi vil så gerne se på regnestykket bag det her, om det faktisk betyder, at økologerne er med til at bidrage mere til den her omfordeling, eller om det, at økologerne bidrager mere, også er med til at gøre, at økologerne får en større andel af midlerne i sidste ende. Men det er jo så udeståender, vi må se på.

SF kan ikke umiddelbart støtte forslaget, vi afventer, hvordan vi kommer til at behandle det videre. Vi er kritiske over for den her metode, men lad os nu se, hvad vi kan blive enige om i udvalgsarbejdet senere hen.

Kl. 17:43

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren, og så er det den konservative ordfører, hr. Knud Kristensen.

Kl. 17:43

(Ordfører)

Knud Kristensen (KF):

Dette punkt handler om L 40, lovforslag om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger. Regeringen lægger med udspillet »Grøn Vækst« op til at investere betydelige midler, som skal bidrage til, at vi opnår de meget ambitiøse mål for vand, miljø, natur, klima m.v.

Der blev afsat 13,5 mia. kr. fra 2010-2015, en årlig indsats på 2,3 mia. kr., inklusive EU-medfinansiering, som er en af de væsentlige stigninger i forhold til niveauet 2006-2009. Regeringen lægger op til, at der afsættes midler til at skabe gode rammer for vækst i land-

bruget og fødevareerhvervet. Der afsættes midler årligt til at frembringe produktion af grøn energi. Ligeledes blev der også afsat midler til at skabe rammer for en fordobling af det økologiske areal frem til 2020. Der afsættes 379 mio. kr. til udvikling af »Grøn Vækst«laboratoriet

Samtidig lægges der op til en drøftelse af at styrke forsknings- og innovationsindsatsen på miljø- og fødevareområdet. Der ønskes fra regeringens side at fortsætte aktiviteterne under landdistriktsprogrammet, som ikke direkte relaterer til »Grøn Vækst«. Finansieringen af »Grøn Vækst« er tænkt at skulle være en kombination af nationale midler og midler fra EU. Af regeringsgrundlaget 2007 fremgår det også, at der afsættes 1 mia. kr. til natur- og miljøindsatsen fra 2010-2013. Hertil kommer midlerne fra pesticidafgiften, som også anvendes til grønne initiativer.

EU's landbrugspolitik giver mulighed for at anvende 10 pct. af den direkte landbrugsstøtte til miljøformål, de såkaldte artikel 68-midler, men det skønnes på nuværende tidspunkt, at anvendelsen af yderligere midler under artikel 68 ikke er hensigtsmæssig under hensyntagen til den økonomiske situation i landbruget. Regeringen har som pejlemærke, at 75 pct. af midlerne under landdistriktsprogrammet skal afsættes til natur- og miljøindsatsen og 25 pct. af midlerne til erhvervsrettede og øvrige aktiviteter i landdistrikterne med henvisning til »Mulighedernes samfund«.

Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 17:45

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den radikale ordfører, fru Lone Dybkjær.

Kl. 17:46

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører fortsat ikke kan være til stede, skal jeg på fru Bente Dahls vegne redegøre for vores holdning til det her forslag.

Jeg vil sige som udgangspunkt, at vi vil følge udvalgsarbejdet nøje, for der er da klart dele af det her lovforslag, som ikke er så dårlige. Vi synes, at det er fint, at ministeren tager nogle flere EU-midler og forskellige andre ting hjem. Det, der er problemet for os, er, at det er lidt svært at gennemskue, hvad totaliteten af det her bliver, og derfor vil vi tage endelig stilling i forbindelse med udvalgsarbejdet. Så ministeren har endnu en chance for – måske – at få nogle af os lidt mere med på lovforslaget end i de tidligere tilfælde. Men ellers vil jeg sige, at jeg mærker en almindelig udmattelse her i salen, så jeg skal ikke gøre min tale længere.

Kl. 17:46

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Enhedslistens ordfører, hr. Per Clausen. Kl. 17:47

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Jeg skal også nøjes med at komme med et par bemærkninger til det her lovforslag. Jeg vil starte med at sige, at vi selvfølgelig synes, det er godt, at man hjemtager de penge, som man har besluttet sig til at hjemtage i det her lovforslag, men jeg vil fastholde, at jeg synes, det er rigtig ærgerligt, at man ikke benytter lejligheden til at hjemtage alle de midler, man kan, sådan at man fik mulighed for at give en langt større saltvandsindsprøjtning i forhold til udviklingen i landdistrikterne end den, der er lagt op til.

Jeg vil bare sige, at det jo ikke er sådan, at den måde at hjemtage pengene på ville betyde, at der ikke kom penge til landbruget – der er ikke mange natur- og miljøpenge inden for det her område, som ikke på den ene eller den anden måde kommer til at tilgodese dele af landbruget – men det er jo rigtigt, at ved at gøre det på den måde ville man målrette støtten mod de dele af landbruget, som for alvor arbejder på at løse nogle natur- og miljøudfordringer. Det synes jeg sådan set ville være et rigtig fornuftigt initiativ, og da det jo er mit klare indtryk, at der i hvert fald ved festlige lejligheder her i Folketinget er enighed om, at den generelle landbrugsstøtte skal reduceres/fjernes, så burde det vel også være ret oplagt. Men når det kommer til stykket, er der altså hensyn, der forhindrer, at det sker, og det er vi selvfølgelig kede af.

Jeg vil også sige, at vi synes, at den måde, man i øvrigt finder finansiering til initiativerne i aftalen om »Grøn Vækst« på, er dybt problematisk. Det er ikke så meget det, at man tager nogle midler fra pesticid- og CO₂-afgifterne, altså 20 pct. af dem – det er dem, der så tilfalder promilleafgiftsfondene og Fonden for økologisk landbrug – men jeg må indrømme, at det set fra Enhedslistens synspunkt er komplet ubegribeligt, hvorfor det er Fonden for økologisk landbrug, som skal reduceres forholdsmæssigt mest, med 24 pct., hvis vi sammenligner det med Promilleafgiftsfonden for frugtavlen og gartneribruget; dér reduceres der kun med 12 pct. Efter vores opfattelse er det sådan, at den andel af promille- og produktionsafgiftsfondenes midler, der går til økologi, i forvejen er alt for lille, og den afspejler ikke den stigende efterspørgsel efter økologiske varer.

Man burde efter vores opfattelse øge tilskuddet til økologi ganske væsentligt. Man kunne jo tage udgangspunkt i sektorens andel af landbrugets samlede omsætning. Man kunne – og det ville jo være langt mere visionært – tage udgangspunkt i det ønske, man har om, hvor stor en andel det økologiske landbrug skal udgøre af den samlede danske landbrugsproduktion. Det synes vi i hvert fald ville være et godt initiativ.

Vi synes også, det ville være rigtig godt, hvis man samlede det, der går til økologi, i en særskilt fond, således at det bliver klart, hvor stor en del af de samlede midler, der går til økologi. Det synes vi i Enhedslisten ville være en god og fremadrettet løsning.

Men hovedproblemet i det her lovforslag er dels, at man ikke hjemtager de midler, man har mulighed for, dels at man har valgt en finansiering, hvor man sådan set meget konsekvent går efter at tage pengene fra økologerne – for så ganske vist at give nogle af dem tilbage til økologerne – men det synes vi er en uhensigtsmæssig måde at finansiere tingene på.

Kl. 17:50

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Fødevareministeren.

Kl. 17:50

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

De to emner, som hr. Per Clausen nævnte her til sidst, er jo også dem, som de forskellige ordførere har kredset om. Vi har tidligere, som jeg tror bl.a. fru Pia Olsen Dyhr refererede til, diskuteret muligheden for at hjemtage de 750 mio. kr., som jo vel at mærke er en frivillig ordning, og hvor man simpelt hen ville tage midler direkte fra landmanden fra den direkte støtte og bruge til andre formål, men jeg skal dog understrege, at det skal være formål, der er relevante for landmændene, og at det ikke bare kan være landdistriktsmidler eller lignende.

Vi har fra regeringens side sagt meget klart, at med den økonomiske situation, der er i landbruget nu, vil det være helt forkert bare sådan at reducere i den direkte støtte. Derfor må jeg sige, at jeg afviser, at vi udnytter de midler. Til gengæld udnytter vi de 120 mio. kr., som flere også været inde på, og som er et overskud, der fremstår. Det er oplagt, at vi sørger for, at de kommer til gavn for initiativer inden for »Grøn Vækst«.

Så har flere ordførere også været inde på fordelingen af promillemidlerne, og hvordan fordelingen er bl.a. til økologer. I dag er tilbageførslen af midler til fondene jo direkte koblet til landbrugets forbrug af pesticider. Det vil sige, at der, hvor der bliver anvendt flere pesticider, der, hvor forbruget er højt og der kommer flere penge ind, ja, der bliver der også tilbageført flere midler til fondene. Vi sætter nu et loft på 1,7 i forhold til målsætningen om behandlingshyppighed med pesticider. Det vil sige, at det er det, der kan tilbageføres, og resten ryger så over andre til andre formål. Den fordeling, der er fondene imellem, er i virkeligheden en gammel model på området, som simpelt hen bliver videreført. Så det er begrundelsen for, at modellen ser ud sådan, som den gør.

Så skal jeg kun tilkendegive, at vi gerne leverer regnestykker, som flere gerne ville se yderligere på under udvalgsarbejdet. Bl.a. nævnte fru Pia Olsen Dyhr det, og det stiller vi selvfølgelig gerne op til

Kl. 17:52

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 17:52

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Jeg tror ikke helt, at fødevareministeren var opmærksom på, at jeg også stillede nogle spørgsmål om det her. Det indgår nok i de regnestykker, vi kan få sendt over efterfølgende.

Det forhold, jeg spurgte lidt til, der måske er lidt drilagtigt, er det med, at de midler, der kommer fra promilleafgiftsfondene, jo bruges på nogle opgaver i dag. Når man flytter dem til noget andet, hvad er det så, man misser, hvad er det, man ikke får? Det er jo også en af de ting, som landbruget har gjort opmærksom på, og man bruger det her udtryk: Man fodrer hunden med sin egen hale. Det synes jeg i hvert fald ministeren skylder et svar på.

Det andet drejer sig om den fordeling, der er, når man putter nogle af pengene over, 250 mio. kr. fast om året, og fødevareministeren får den bemyndigelse. Så bliver der lavet en fordelingsnøgle. Den ser meget, meget lille ud på økologidelen, og kunne man ikke godt gøre den noget større?

Så er der selvfølgelig hele spørgsmålet om, hvorfor man ikke hjemtager alt, hvad man kan, i forhold til frivillig modulation.

Kl. 17:53

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ministeren.

Kl. 17:53

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg vil simpelt hen foreslå, at vi giver en nærmere beskrivelse af de aktiviteter, der er i fondene. Jeg kan jo ikke svare på, hvad det så er for nogle aktiviteter, der ikke vil blive udført fremover. Men vi kan godt indhente oplysninger om, hvad det er for forskellige aktiviteter, der foregår, og på den måde give udvalget et bedre kendskab til det.

Som jeg svarede tidligere, er den fordelingsnøgle, der er i anvendelse i forhold til, hvordan midlerne bliver fordelt på fondene, sådan set den model, der har været, har jeg forstået, i en årrække. Men det kan vi også gøre nærmere rede for under udvalgsbehandlingen.

Jeg har klart svaret på spørgsmålet vedrørende hjemtagningen. Det handler om, at landmændene er i en økonomisk meget vanskelig situation p.t., og det vil være helt forkert, at vi i den situation griber ind og siger, at vi nu tager yderligere 10 pct. af den direkte støtte, der går til landmændene. Det vil jeg finde helt uacceptabelt i forhold til landbrugets situation.

Kl. 17:54

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 17:54

Biarne Laustsen (S):

Men det er så ikke forkert at tage alle de penge, der er gået til andre formål, og det er selvfølgelig fint, at vi får en liste over, hvad de penge plejer at blive brugt til, fordi det vel er opgaver, der er blevet subsidieret, betalt, af de midler, der er gået tilbage. Man kan altid diskutere, om pengene fra en afgift på et eller andet skal gå direkte tilbage til dem, der har indbetalt den, eller hvordan det skal være.

Men nu ser regeringen så anderledes på det. Nu er det så ikke forkert at tage dem, fordi regeringen skal finansiere »Grøn Vækst«. Det er der, jeg godt vil sikre mig, at det her ikke kommer til at gå ud over landdistrikterne, økologerne, natur og miljø og alle de andre ting, som vi tidligere har været med til at understøtte, fordi det er vigtige aktiviteter i forhold til at skabe liv ude på landet og sådan noget, som jeg lægger utrolig meget vægt på. Derfor ønsker jeg, at vi prøver at kigge på, hvad det er for nogle ting, vi ikke kan gøre i fremtiden, fordi man nu gør det her fra regeringens side. Det er såmænd bare det, og det må vi så også kigge på under udvalgsarbejdet.

Kl. 17:55

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ministeren.

Kl. 17:55

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Som nævnt skal jeg gerne bistå med at finde ud af, hvad det er for nogle aktiviteter, der foregår i fondene, og hvor man kan antage at der vil være mindre aktivitet. Men det væsentlige i det her er jo ikke, hvilke midler der er til rådighed i fondene, men hvilke principper der gælder. Der er det, vi siger, at når pesticidforbruget er højere end det, vi har aftalt, vil vi ikke tilbageføre de midler, der kommer ind. Vi sætter simpelt hen et loft i forhold til den aftalte behandlingshyppighed på 1,7 – det synes jeg er fuldt ud forsvarligt at gøre – og siger, at alt, hvad der ligger derudover, så bliver anvendt til finansiering af andre initiativer i »Grøn Vækst«.

Kl. 17:56

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Pia Olsen Dyhr for en kort bemærkning.

Kl. 17:56

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg har noteret mig, at ministeren ikke ønsker at hjemtage de 10 pct.; det ville ministeren faktisk heller ikke, da SF fremsatte sit beslutningsforslag om at pålægge ministeren at hjemtage de 10 pct., og det er der egentlig meget god konsistens i.

Men nu får ministeren jo faktisk bemyndigelse til at kunne gøre det. Der er mulighed for, at ministeren faktisk kan gøre det, og hvis nu landbruget står i en anden finansiel situation, hvor det kommer til at gå godt i dansk landbrug, vil ministeren så være interesseret i at benytte sig af muligheden?

Kl. 17:57

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ministeren.

Kl. 17:57

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Jamen jeg udelukker bestemt ikke, at jeg på et tidspunkt vil være interesseret i at benytte mig af de muligheder. Derfor har jeg jo også i forhandlingerne i EU-sammenhæng arbejdet ihærdigt for, at midlerne kunne anvendes til nogle fornuftige og fremadrettede formål, og her synes jeg faktisk vi har fundet en udmærket løsning. Men jeg synes simpelt hen ikke, det er forsvarligt i den nuværende økonomiske

situation for landbruget at sige, at nu tager vi for resten bare 10 pct. af de direkte udbetalinger.

Kl. 17:57

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 17:57

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg vil godt vende det om og sige, at det ikke er forsvarligt for dansk natur og miljø, at man ikke benytter sig af muligheden for at få landbruget til at tage sin rolle som naturforvalter lidt mere alvorligt, men den diskussion kan vi gemme til senere.

Det, jeg synes er interessant, er, at ministeren faktisk siger, at hun på en eller andet tidspunkt er villig til at kigge på at tage nogle midler fra landbruget. De skal selvfølgelig føres tilbage til landbruget, men der skal være særlig fokus på natur og miljø. Det synes jeg er positivt, og det vil jeg da gerne sige tak for, for det er da et skridt i den rigtige retning.

Derudover vil jeg gerne spørge ministeren: Hvis vi nu kan se om 2 år, at situationen er vendt i landbruget, hvor meget skal der så til, for at man kan sige, at kurven er knækket? Hvis situationen lige pludselig er positiv, er det så på det tidspunkt, ministeren slår til?

Kl. 17:58

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ministeren.

Kl. 17:58

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Det kan jeg jo ikke svare på på nuværende tidspunkt, men jeg synes altså bare, det er interessant, at fru Pia Olsen Dyhr åbenbart mener, at vi roligt kunne tage de 10 pct. på nuværende tidspunkt. Det siger jo noget om, hvor optaget SF er af den økonomiske krise i landbruget, det må man sige er klar tale fra SF's side. Jeg synes som sagt, det ville være helt uforsvarligt i forhold til den økonomiske situation, landmændene er i.

Jeg arbejder jo generelt på, at vi får ændret den direkte støtte, således at den kan gå til andre tiltag, som er mere fremadrettede og mere modsvarer de udfordringer, som landbruget står over for. Her vil jeg i øvrigt kvittere for et udmærket samarbejde med forskellige partier i Folketinget i forhold til, hvad der på sigt er en fornuftig fælles landbrugspolitik. Det ændrer jo ikke ved, at vi aktuelt bliver nødt til at tage udgangspunkt i, hvad det er for nogle forhold, der gør sig gældende, og hvordan landmændenes konkurrencesituation er i forhold til landmændenes i andre lande. Det er altså også et aspekt, der må indgå, når man tager stilling til, hvor voldsomt man vil reducere støtten.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Lone Dybkjær for en kort bemærkning.

Kl. 17:59

Lone Dybkjær (RV):

Jeg bliver lidt irriteret over, at ministeren altid beskylder os andre for at være økonomisk uansvarlige. Jeg synes, det er rimelig økonomisk uansvarligt at give så mange skattelettelser til næste år med det underskud, vi har på statsbudgettet.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ministeren.

Kl. 17:59

Fødevareministeren (Eva Kjer Hansen):

Det synspunkt fra fru Lone Dybkjærs side har jeg noteret mig tidligere i dag, og jeg er stadig væk uenig.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til fødevareministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

K1.18:00

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 30. oktober 2009. kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der er opslået i salen. Mødet er hævet. (Kl. 18:00).